

Arthur C. Clarke

2061:

A TREIA ODISEE SPAȚIALĂ

OLIMP

science

2

FICTION

Arthur C. Clarke

2061:

**A TREIA
ODISEE SPAȚIALĂ**

Versiunea în limba română de
RADU SĂNDULESCU

ANDRIEȘ C. LUCIAN

Nr **2246**

Biblioteca Personală

Editura **OLIMP**

București 1994

Colecția Science Fiction 2

Coperta reproduce ediția originală

**Toate drepturile asupra versiunii în limba română
aparțin editurii Olimp**

**Copyright © Editura Olimp
Ediția I, 1994**

ISBN 973-9180-08-6

I

MUNTELE VRĂJIT

1. Anii înghețați

– Pentru un bărbat de șaptezeci de ani, ești într-o formă fizică remarcabilă, observă doctorul Glazunov, luându-și ochii de pe radiografia computerizată. Nu ți-aș da mai mult de șaizeci și cinci de ani.

– Mă bucur să aud așa ceva, Oleg. Mai ales pentru că am o sută trei ani – iar tu știi lucrul ăsta.

– Iarăși începi! S-ar zice că n-ai citit niciodată cartea profesorului Rudenko.

– Draga de Katerina! Plănuisem să ne întâlnim cu ocazia aniversării vârstei ei de o sută de ani. Mi-a părut teribil de rău că n-a mai apucat – uite-așa se întâmplă dacă-ți petreci prea mult timp pe Pământ.

– Culmea ironiei, din moment ce ea a inventat lozinca: "Gravitatea produce bătrânețea."

Doctorul Heywood Floyd contempla gânditor panorama în continuă transformare a minunatei planete, aflată la o distanță de numai șase mii de kilometri și pe suprafața căreia nu va mai putea să se plimbe niciodată. Ba ironia mergea încă și mai departe: datorită celui mai stupid accident pe care-l avusese vreodată, se bucura de o sănătate excelentă, în timp ce practic toți vechii lui prieteni muriseră.

Se întorsese doar de o săptămână pe Pământ când, în ciuda avertismentelor și a încrederii sale oarbe că așa ceva nu i s-ar putea întâmpla *lui*, căzuse de la acel balcon de la etajul doi. (Da, sărbătorea: dar meritase acest lucru – era un erou al lumii noi la care se întorsese *Leonov*.) Fracturile multiple duseseră la complicații, care puteau fi cel mai bine tratate la Spitalul Spațial Pasteur.

Astea se întâmplaseră în anul 2015. Iar acum – nu-i venea să creadă, dar pe perete se afla un calendar – erau în anul 2061.

Pentru Heywood Floyd, ceasul biologic nu fusese doar încetinit de gravitația din spital cu o valoare de o șesime din cea a Pământului; de două ori în viață sensul lui fusese pur și simplu inversat. Acum exista convingerea – deși anumiți specialiști nu erau de acord – că hibernarea avea și alte efecte decât simpla oprire a procesului de îmbătrânire; încuraja reîntinerirea. Practic, Floyd devenise mai tânăr în timpul călătoriei spre Jupiter, dus-întors.

– Deci tu ești de părere c-aș fi în siguranță dac-aș pleca?

– Nimic în univers nu se află în siguranță, Heywood. Tot ce pot să spun e că nu există contra-argumente fiziologice. În definitiv, mediul în care vei trăi la bordul navei *Universe* este identic cu cel de-aici. S-ar putea să nu aibă aceeași clasă de expertiză medicală – ăă – superlativă, de care se bucură pacienții la Pasteur, dar doctorul Mahindran e un om bun. Dacă se ivește vreo problemă căreia nu-i

va putea face față, te va pune din nou la hibernare și te va trimite înapoi, la noi, ramburs.

Era verdictul la care sperase Floyd, și cu toate acestea plăcerea sa era umbrită de tristețe. O să lipsească săptămâni întregi din casa sa în care locuia de aproape jumătate de secol și o să fie departe de noii săi prieteni din ultimii ani. Și deși *Universe* era o navă de lux, în comparație cu primitivul *Leonov* (care devenise acum unul din cele mai importante exponate ale Muzeului Lagrange din Farside), exista totuși un procent de risc în orice călătorie spațială prelungită. Mai ales într-una de pionierat precum cea pe care se pregătea s-o înceapă...

Și, totuși, poate că exact așa ceva căuta – chiar la 103 ani (sau, conform complicatului calcul geriatric al răposatei profesoare Katerina Rudenko, un ins de 65 de ani, sănătos și voinic). În ultimii zece ani, devenise conștient de o agitație crescândă și de o surdă nemulțumire legată de o existență prea confortabilă și bine ordonată.

În ciuda tuturor proiectelor incitante care se desfășurau în jurul Sistemului Solar – renașterea planetei Marte, stabilirea unei baze pe planeta Mercur, înverzirea satelitului Ganymede – nu existase scop care să-i focalizeze cu adevărat interesul și energiile sale considerabile. Cu două secole în urmă, unul dintre primii poeți ai Erei Științifice sintetizase perfect sentimentele sale, vorbind prin gura lui Odisseu-Ulise:

*Viață peste viață-ngrămădită
Era prea puțin, iar dintr-un eu al meu*

*Puțin rămâne; dar ceas de ceas e salvat
Din acea veșnică tăcere, ceva mai mult
Care-aduce lucruri noi, și-abject el era
Pentru vreo trei sori să mă strâng
și să mă-ngrămădesc pe mine
Și acest spirit cenușiu ce tânjește
Cunoașterea s-o urmeze ca pe-o stea
căzătoare
Dincolo de granița gândului uman.*

"Treii sori", bine zis! Erau mai mult de patruzeci:
lui Ulise i-ar fi fost rușine. Dar următorul vers – pe
care-l știa atât de bine – era și mai potrivit.

*S-ar putea să ne ducă vârtejurile
S-ar putea să ajungem la Insulele Fericite
Și să-l vedem pe falnicul Achile,
Pe care-l cunoaștem.
Deși mult luat-s-a, rămâne mult; și deși
Nu mai suntem acea forță ce-n vechime
Mișca cerul și pământul;
Suntem ceea ce suntem;
O fire neclintită de suflete eroice
Slăbite de vremuri și de soartă,
Dar cu voință tare
Să năzuim, să căutăm, să găsim și
Să nu batem în retragere.*

"Să căutăm, să găsim..." Mda, acum știa ce are să
caute și să găsească – pentru că știa cu precizie unde se
află respectivul obiect. Dacă nu va avea loc nici un
accident catastrofal, nu avea cum să-i scape.

Nu era un scop pe care-l avusese în minte
totdeauna la modul conștient, și chiar și-acum nu
înțelegea prea bine de ce devenise imun la febra care
cuprinsese din nou omenirea – pentru a doua oară în
viața lui! – dar probabil că se înșelase.

Sau poate că neașteptata invitație pe care o
primise de a se alătura câtorva distinși oaspeți la
bordul navei *Universe* îi înflăcărase imaginația și
trezise un entuziasm de care nu se crezuse în stare.

Mai există și o altă posibilitate. După toți acești
ani, încă își mai aducea aminte cât de dezamăgit a fost
publicul cu ocazia întâlnirii din 1985-1986. Acum
avea ocazia – ultima pentru el, și prima pentru omenire
– să recupereze toate dezamăgirile trecute.

În secolul douăzeci, singurul lucru posibil fusese
zborul orbital. De data asta va avea loc o aterizare
adevărată, la fel de inedită în felul ei ca și primii pași
pe Lună ai lui Armstrong și Aldrin.

Doctorul Heywood Floyd, veteran al misiunii de
pe Jupiter din anii 2010-2015, își lăsa imaginația să
pormească spre fantomaticul vizitator care revenea din
nou din abisurile spațiului, mărindu-și viteza de la o
secundă la alta, în timp ce se pregătea să ocolească
Soarele. Iar între orbitele Pământului și ale lui Venus,
cea mai faimoasă dintre toate cometele se va întâlni cu
încă-nedesăvârșita navă *Universe*, în voiajul ei de
început.

Punctul exact de întâlnire nu era încă stabilit, dar
hotărârea lui era deja luată.

– Halley – sosesc... șopti Heywood Floyd.

2. Prima vedere

Nu e adevărat că trebuie să pleci de pe Pământ pentru a vedea cerul în adevărată sa splendoare. Nici măcar din Spațiu cerul înstelat nu e atât de minunat precum apare văzut de pe un munte înalt, într-o noapte complet senină, departe de orice sursă de lumină artificială. Chiar dacă stelele apar mai strălucitoare atunci când ești dincolo de atmosferă, ochiul nu poate sesiza cu adevărat diferența: iar copleșitorul spectacol al unei jumătăți a sferei cerești vizibile dintr-o singură privire e ceva ce nici un hublou de observare nu poate oferi.

Dar Heywood Floyd era mai mult decât mulțumit cu viziunea sa particulară asupra universului, mai ales în perioadele când zona rezidențială se afla pe partea întunecată a Spitalului Spațial care se rotea lent. Apoi în câmpul său vizual dreptunghiular nu mai apăreau decât stele, planete și nebuloase – iar din când în când, estompând complet tot ce se afla în jur, strălucirea orbitoare a lui Lucifer, proaspătul rival al Soarelui.

Cu vreo zece minute înaintea începerii nopții sale artificiale, el stingea toate luminile cabinei – chiar și becul roșu de veghe – pentru a se adapta complet întunericului. Puțin cam târziu pentru un inginer

spațial, el învățase plăcerile astronomiei cu ochiul liber și putea acum să identifice practic orice constelație, chiar dacă vedea doar o mică parte din ea.

În acea lună mai, aproape în fiecare "noapte", în timp ce cometa intra în orbita lui Marte, el îi verificase poziția pe hărțile stelare.

Cu toate că era un obiect ușor de găsit cu ajutorul unui binoclu, Floyd se abținuse să recurgă la utilizarea lui; se juca, într-un fel, ca să vadă cât de bine răspundeau provocării bătrânii lui ochi. Deși doi astronomi de pe Mauna Kea pretindeau deja că au observat cometa cu ochiul liber, nimeni nu le dădea crezare, iar afirmații similare ale altor pacienți de pe Pasteur fuseseră primite cu mai mult scepticism.

Dar diseară era prognozată o magnitudine de gradul șase, cel puțin; ar putea să aibă noroc. Trase linia de la Gamma la Epsilon, și contempla vârful unui imaginar triunghi echilateral suprapus peste aceste poziții – ca și cum ar fi fost capabil să-și concentreze viziunea de-a lungul Sistemului Solar prin simpla sa voință.

Și uite-o! – așa cum o văzuse prima dată, cu șaptezeci și șase de ani în urmă, discretă dar inconfundabilă. Dacă n-ar fi știut cu exactitate încotro să se uite, n-ar fi remarcat-o sau ar fi socotit că e doar o nebuloasă îndepărtată.

Pentru ochiul său, cometa era doar o picătură de ceață, perfect circulară; oricât s-ar fi străduit, nu era în stare să detecteze nici urmă de coadă. Dar unica flotilă de sonde care o escorta de luni de zile înregistrase deja

primele izbucniri de praf și gaz, care vor crea în scurtă vreme un strălucitor panăș printre stele, îndreptate direct înspre creatorul ei, Soarele.

Ca oricine altcineva, Heywood Floyd urmărise transformarea nucleului rece, întunecat – nu, aproape *negru* – în timp ce intra în zona interioară a Sistemului Solar. După șaptezeci de ani de îngheț profund, complexul amestec de apă, amoniac și alte elemente înghețate începea să se dezghețe și să fiarbă. Un munte zburător, aproximativ de dimensiunea – și de forma – insulei Manhattan, se rotea pe o frigare cosmică o dată la cincizeci și trei de ore; în timp ce căldura Soarelui se infiltra prin crusta izolatoare, vaporii de gaze făceau Cometa lui Halley să se comporte ca un cazan sub presiune care scapă aburi. Jeturi de vaporii de apă, amestecate cu praf și cu o fiertură vrăjitoarească de substanțe chimice organice, țâșneau din câteva mici cratere; cel mai mare – care era de mărimea unui teren de fotbal – erupea cu regularitate cam la două ore după asfințitul local. Semăna cu un gheizer terestru, drept care a fost botezat cu promptitudine "Bătrânul credincios".

Începusese deja să-și imagineze cum va sta pe marginea aceluia crater, așteptând ca Soarele să se înalțe deasupra peisajului întunecat și contorsionat pe care-l știa bine prin intermediul imaginilor din spațiu. E adevărat, contractul nu pomenea nimic despre posibilitatea ca pasagerii – categorie distinctă față de echipaj și personalul științific – să părăsească nava după aterizarea pe Halley.

Pe de altă parte, nu exista nimic în instrucțiuni care să interzică în mod explicit acest lucru.

O să aibă de furcă dac-or să vrea să mă oprească, gândi Heywood Floyd; sunt ferm convins că încă mă pot folosi de costumul spațial. Iar dacă greșesc...

Își aduse aminte că citise undeva că un vizitator al Taj Mahal-ului remarcase: "Aș muri și mâine pentru un monument ca ăsta."

El ar alege bucuros cometa lui Halley.

ANDRIEȘ C. LUCIAN

Nr **2264**

Biblioteca Personală

3. Reintrare

Chiar făcând abstracție de acel accident stânjenitor, întoarcerea pe Pământ nu fusese ușoară.

Avusese primul șoc la scurtă vreme după regenerare, când doctorul Rudenko îl trezise din lungul său somn. Walter Curnow se agita în jurul ei, și chiar în starea de semiconștiență în care se afla, Floyd își dădea seama că se întâmplase ceva; bucuria lor de a-l vedea treaz era puțin cam exagerată și nu reușea să ascundă o anumită tensiune. Abia când își reveni complet îl anunțară că doctorul Chandra nu mai era printre ei.

Pur și simplu încetase să mai trăiască, undeva dincolo de Marte, atât de imperceptibil încât monitoarele nu reușiseră să surprindă momentul. Trupul său, lăsat să plutească prin spațiu, se deplasase necontrolat pe lângă orbita navei *Leonov* și fusese de mult consumat de focurile Soarelui.

Cauza morții era complet necunoscută, dar Max Brailovsky emise o teorie, care, cu toate că era complet neștiințifică, n-a fost combătută nici măcar de medicul-șef Katerina Rudenko.

– Nu putea trăi fără Hal.

Walter Curnow a fost cel care a mai adăugat un gând:

– Mă-ntreb cum o să primească Hal vestea. Acolo probabil că sunt urmărite toate transmisiile noastre. Mai devreme sau mai târziu o să afle.

Iar acum Curnow dispăruse și el – așa cum se întâmplase cu toți ceilalți – cu excepția micuței Zenia. N-o mai văzuse de douăzeci de ani, dar cartea poștală de la ea sosea cu punctualitate de fiecare Crăciun. Ultima era prinsă deasupra biroului său; înfățișa o troică încărcată cu daruri, care gonea prin troienele unei ierni rusești, urmărită de niște lupi care păreau extrem de infometați.

Patruzeci și cinci de ani! Câteodată părea ca ieri când *Leonov* s-a întors la orbita din jurul Pământului, în aplauzele întregii omeniri. Totuși fuseseră niște aplauze triste, pline de respect, dar lipsite de entuziasm adevărat. Misiunea de pe Jupiter fusese un succes mult prea mare; dăduse la o parte capacul de la cutia Pandorei, și rămânea să i se descopere conținutul.

Când monolitul cel negru, cunoscut sub numele de Anomalia Magnetică Tycho Numărul Unu, a fost dezgropat pe Lună, doar câțiva oameni știau de existența lui. De-abia după nefericita călătorie spre Jupiter a navei *Discovery* a aflat opinia publică mondială că, acum patru milioane de ani, o altă inteligență trecuse prin Sistemul Solar și își lăsase cartea de vizită. Știrea era o revelație – dar nu o surpriză; ceva în acest gen era așteptat de zeci de ani.

Iar totul se întâmplase înainte de a lua naștere rasa umană. Deși, în timp ce se afla în jurul lui Jupiter, lui

Discovery i se întâmplase un misterios accident, nu exista o dovadă că ar fi fost altceva decât o dereglare de la bordul navei. Deși consecințele filosofice ale acestei anomalii magnetice erau profunde, din punct de vedere practic, Omenirea era în continuare singură în Univers.

Acum acest lucru nu mai era adevărat. Doar la o distanță de câteva minute-lumină – o azvârlitură de băț la nivelul Cosmosului – se afla o inteligență care putea crea o stea și distruge, pentru nedeslășitele-i scopuri, o planetă de o mie de ori mai mare decât Pământul. Și mai de-rău-prevestitor fusese faptul că dovedise că e conștientă de Omenire, prin ultimul mesaj pe care *Discovery* l-a retransmis de pe Lunile lui Jupiter, înainte ca înflăcărata naștere a lui Lucifer să-l distrugă:

TOATE ACESTE LUMI SUNT ALE VOASTRE
– CU EXCEPȚIA EUROPEI
NU ÎNCERCAȚI SĂ ATERIZAȚI ACOLO.

Strălucitoarea stea nouă, care îndepărtase noaptea, cu excepția doar a câtorva luni în fiecare an, când trecea în spatele Soarelui, adusesse Omenirii atât speranță cât și frică. Frică – din cauză că necunoscutul, mai ales când apare legat de omnipotență, întotdeauna produce asemenea emoții primitive. Speranță – din cauza transformării pe care o adusesse în politica globală.

De multe ori s-a spus că singurul lucru care putea uni Omenirea era o amenințare din spațiu. Nimeni nu știa dacă Lucifer reprezenta o amenințare; dar era, cu

siguranță, o provocare. Și, după cum s-a dovedit, acest lucru era suficient.

Heywood Floyd urmărise schimbările geopolitice din sanctuarul său de pe Pasteur, aproape ca și cum ar fi fost un observator străin. La început, el n-avusese nici o intenție de a rămâne în spațiu, după ce s-ar fi vindecat complet. Spre supărarea deconcertată a doctorilor care-l îngrijeau, reînsănătoșirea sa necesită un timp exagerat de mare.

Rememorând ulterior, în perioada anilor liniștiți, Floyd și-a dat seama cu precizie de ce oasele lui refuzau să se vindece. El pur și simplu nu dorea să se întoarcă pe Pământ: nu-l aștepta nimic acolo jos, pe orbitorul glob alb-albăstrui care umplea cerul. Erau momente când putea înțelege perfect de ce își pierduse Chandra dorința de a trăi.

Fusese pur și simplu întâmplător faptul că nu o luase cu el pe prima lui soție în acea călătorie către Europa. Acum Marion era moartă, amintirea ei părea a face parte dintr-o altă viață care ar fi putut aparține altcuiva, iar cele două fiice ale lor erau niște străini prietenoși, care aveau la rândul lor familii.

Dar el o pierduse pe Caroline datorită propriilor sale acțiuni, chiar dacă n-avusese alternativă. Ea nu a înțeles (oare el reușise?) de ce a părăsit el minunatul cămin pe care și-l făcuseră spre a se exila ani de zile în niște spații înghețate, departe de soare.

Deși, chiar înainte ca misiunea să ajungă la jumătate, el își dăduse seama că n-o să-l mai aștepte Caroline, trăsesse nădejde că o să-l aștepte Chris. Dar chiar și această consolare îi fusese refuzată; fiul său

trăise fără tată prea multă vreme. Când Floyd s-a întors, Chris găsisse un alt părinte în bărbatul care luase locul lui Floyd în viața lui Caroline. Înstrăinarea era completă. Floyd își închipuise că n-o s-o poată depăși niciodată, dar reușise – într-un fel sau altul.

Trupul său complotase în mod abil cu dorințele lui inconștiente. Când se întoarse, în cele din urmă, pe Pământ, după convalescența prelungită de pe Pasteur, el dezvoltă imediat niște simptome atât de alarmante – inclusiv ceva care se bănuia c-ar putea fi osteonecroză – încât fu imediat trimis pe orbită. Și rămăsese acolo, cu excepția câtorva excursii pe Lună, devenind perfect adaptat la regimul gravitațional al spitalului ce se rotea încet, situat între zero și o șesime din cel terestru.

Nu era un pustnic – departe de așa ceva. Chiar în perioada convalescenței, el dicta rapoarte, depunea mărturie în fața a nenumărate comisii, fiind interviuat de membri ai mass-media. Era un personaj ilustru și se lăuda cu experiența sa – atâta timp cât rezista. Îi era de folos ca să atenueze durerile lăuntrice.

Primii zece ani – din 2020 până în 2030 – părură a trece atât de repede încât acum îi era greu să se concentreze asupra lor. Avuseseră loc obișnuitele crize, scandaluri, crime, catastrofele – între care s-a remarcat Marele Cutremur Californian, ale cărui consecințe le urmărise cu fascinată oroare pe ecranele monitoarelor stației orbitale. Mărind imaginea la maximum, se puteau vedea indivizi umani; dar din unghiul dumnezeiesc de unde-i privea îi fusese imposibil să-i identifice cu punctele ce alergau nebunește din orașele incendiate. Doar camerele de luat vederi de la sol dezvăluiau adevărată oroare.

În acei zece ani, cu toate că rezultatele nu se vor ivi decât mai târziu, plăcile tectonice ale politicii se mișcau la fel de inexorabil ca și cele geologice – deși în sens contrar, ca și cum Timpul se scurgea îndărăt. Căci, la început, pe Pământ existase un singur supercontinent, Pangea, care se fărâmițase de-a lungul eonilor. Așa se întâmplase și cu specia umană, divizată în nenumărate triburi și națiuni; acum fuzionau, ca și cum diferențele lingvistice și culturale începeau să se estompeze.

Deși Lucifer accelerase procesul, acesta începuse cu zeci de ani mai devreme, când apariția epocii spațiale declanșase o explozie de turism pe glob. Aproape în același timp – nu era, bineînțeles, o coincidență – sateliții și fibrele optice revoluționaseră comunicațiile. Odată cu istorica abolire a taxelor de convorbiri internaționale din 31 decembrie 2000, fiecare convorbire telefonică devenise loco, iar rasa umană întâmpina noul mileniu prin transformarea sa într-o uriașă și zumzăitoare familie.

Ca în orice familie, nu era liniște tot timpul, dar certurile din sânul ei nu mai amenințau întreaga planetă. Al doilea – și ultimul – război nuclear folosi în luptă tot atâtea bombe nucleare ca și primul: exact două. Și deși kilotonajul a fost mai mare, victimele au fost în număr mai mic, pentru că ambele bombe au fost folosite împotriva unor instalații petroliere, din zone cu populație redusă. În acel moment, cele trei mari puteri, China, Statele Unite și Uniunea Sovietică au acționat cu o rapiditate și cu o inteligență demne de toată lauda, sigilând zona de război până când combatanții supraviețuitori și-au revenit în fire.

În anii 2020-30, un război major între Marile Puteri era la fel de absurd precum fusese unul între Canada și Statele Unite, în secolul trecut. Acest lucru nu se datora vreunei îmbunătățiri notabile a naturii umane sau vreunui alt factor, cu excepția preferinței normale a vieții, și nu a morții. Mare parte din mecanismul păcii nici măcar nu fusese plănuț în mod conștient: înainte ca politicienii să realizeze ce s-a întâmplat, descoperiră că fusese instalat și că funcționa bine...

Mișcarea "Ostateci pe timp de pace" nu fusese inventată de vreun om de stat sau de vreun idealist; chiar numele nu i s-a dat decât la câțeva vreme după ce cineva a observat că în orice moment existau o sută de mii de turiști ruși în Statele Unite – și jumătate de milion de americani în Uniunea Sovietică, cei mai mulți dintre ei fiind angajați în tradiționala lor modalitate de a-și petrece timpul: plângându-se de proasta funcționare a instalațiilor sanitare. Și poate mai mult de atât, ambele grupuri conțineau un număr disproporționat de mare de indivizi extrem de importanți – fiii și fiicele unor oameni bogați, cu privilegii și putere politică.

Și chiar dacă cineva și-ar fi dorit, nu mai era posibil de plănuț un război la scară mare. Epoca Transparenței asfințise prin 1990, când noi mijloace de informare începură să lanseze sateliți fotografici cu o putere de rezoluție comparabilă cu cea de care beneficiau deja, de treizeci de ani, militarii. Pentagonul și Kremlinul erau furibunde; dar nu se puteau pune cu Reuters, Associated Press sau cu neobositele camere de luat vederi ale Serviciului Orbital de Știri, care funcționau 24 de ore din 24.

Până în anul 2060, deși lumea nu fusese complet dezarmată, reușise să fie efectiv pacificată, iar cele cincizeci de puteri nucleare existente se aflau sub control internațional. A fost surprinzător de puțină opoziție atunci când Edward al VIII-lea a fost numit primul Președinte Planetar, doar vreo zece state exprimându-și dezaprobarea. Ele se înșiruiau în ordinea mărimii și a importanței, de la Elveția care se încăpățâna în continuare în neutralitatea ei (cu toate acestea restaurantele și hotelurile elvețiene primeau cu brațele deschise noua formă de organizare), până la locuitorii Insulelor Malvine, cu un și mai mare fanatism al independenței, care rezistau tuturor încercărilor făcute de exasperații englezi și argentinieni de a și-i smulge unii altora.

Distrugerea uriașei și complet parazitei industrii de armament dăduse un avânt fără precedent – ba, câteodată, chiar nesănătos – economiei lumii. Nu mai erau vitale materiile prime și talentele ingineresti de excepție înghițite de o virtuală gaură neagră – sau, și mai rău, întoarse spre distrugere. În schimb, ele puteau fi folosite pentru a repara stricăciunile și neglijența acumulate de secole, prin reconstruirea lumii.

Și prin construirea unor noi. Acum Omenirea găsisese cu adevărat "echivalentul moral al Războiului" și o provocare care era capabilă să absoarbă surplusul de energii ale rasei – pentru oricât de multe milenii de-acum înainte.

4. Magnatul

Atunci când s-a născut, William Tsung fusese poreclit "cel mai scump bebeluș din lume"; el a deținut titlul doar timp de doi ani înainte de a fi pretins de sora lui. Ea îl deținea și acum și, având în vedere că Legile Familiei fuseseră abrogate, nu i-l va mai pune nimeni în pericol.

Tatăl lor, legendarul Sir Lawrence, se născuse pe vremea când China reînstituise severa regulă: "Un copil, o familie". Generația sa oferise psihologilor și specialiștilor în științele sociale o cantitate de material suficientă pentru nesfârșite studii. A nu avea frați sau surori – și în multe cazuri, a nu avea unchi sau mătuși – era ceva unic în istoria omenirii. Nu se va putea stabili probabil niciodată dacă motivul era mobilitatea speciei sau dacă era meritul sistemului familial extins, practicat în China. Fapt e că progeniturile din acea ciudată perioadă erau extraordinar de lipsite de defecte; dar cu siguranță ei se resimțeau din această cauză, iar Sir Lawrence a făcut absolut tot ce i-a stat în putință spre a recupera izolarea de care avusese parte în copilărie.

Când i se născu cel de-al doilea copil, în '22, Sistemul de interdicții devenise lege. Puteai avea

oricât de mulți copii pofteai, atâta vreme cât plăteai taxa respectivă. (Comuniștii supraviețuitori din vechea gardă nu erau singurii care au considerat întregul plan de-a dreptul îngrozitor, dar au fost învinși de către pragmaticii lor colegi în ageamiul congres al Republicii Populare Democratice.)

Numărul unu și doi erau gratis. Numărul trei costa un milion de soli. Numărul patru era două milioane. Numărul cinci era patru milioane, și așa mai departe. Amănuntul că, teoretic, în Republica Populară nu existau capitaliști, era cu seninătate trecut cu vederea.

Tânărul domn Tsung (asta se întâmpla, bineînțeles, înainte ca Regele Edward să-i acorde titlul de Cavaler Comandant al Ordinului Imperiului Britanic) nu mărturisi nimănui dacă avusese vreun scop în minte; el era încă un biet milionar când i se născu cel de-al cincilea copil. Dar avea doar patruzeci de ani, iar când cumpărarea Hong Kong-ului nu-l văduvi de atât de mult capital pe cât se temuse, el descoperi că dispunea de o sumă considerabilă.

Așa zicea legenda – dar, ca și alte povești despre Sir Lawrence, era greu să distingi adevărul de mit. Fără îndoială că nu era nimic adevărat în zvonul insistent conform căruia prima avere fusese făcută cu ajutorul celebrei ediții-pirat de forma unei cutii de pantofi a Bibliotecii Congresului. Întreaga afacere a Modulului de Memorie Moleculară era o operațiune dirijată din exteriorul Pământului, care devenise posibilă datorită faptului că Statele Unite nu semnaseră Tratatul Lunar.

Cu toate că Sir Lawrence nu era multimilionar, complexul de corporații pe care-l pusese pe picioare îl transformase în cea mai mare putere financiară de pe Pământ – o realizare deosebită pentru fiul unui modest vânzător ambulant de video-casete care-și desfăcea marfa în ceea ce se numea încă Noile Teritorii. Probabil că nu remarcase cele opt milioane pentru copilul numărul șase, sau poate nici cele treizeci și două de milioane pentru numărul opt. Cele șazece și patru de milioane pe care trebui să le avanseze pentru numărul nouă îi atraseră publicitatea mondială, iar după numărul zece, pariurile puse pe viitorul său depășeau cele două sute cincizeci și șase de milioane pe care ar fi trebuit să le plătească pentru următorul copil. Oricum, în această fază Lady Jasmine, care combina cele mai bune însușiri ale oțelului și mătăsii în proporții egale, hotărî că dinastia Tsung era suficient de echilibrată.

Sir Lawrence s-a implicat în afacerea spațială dintr-o simplă întâmplare (dacă există așa ceva). El avea, desigur, numeroase interese în domeniul maritim și aeronautic, dar acestea erau dirijate de cei cinci fii ai lui și de asociații lor. Adevărata iubire a lui Sir Lawrence erau comunicațiile – zăire (acele câteva care mai existau), cărțile, revistele (pe suport de hârtie și electronic) și, mai presus de orice, rețelele de televiziune de pe glob.

Apoi a cumpărat magnificul Hotel Peninsular, care pentru un biet băiețel chinez era pe vremuri simbolul bogăției și al puterii, și l-a transformat în reședința și biroul său principal. L-a înconjurat cu un minunat parc, prin simplul artificiu de a împinge

uriașele centre comerciale în subteran (recent inaugurata sa Corporație de Excavație prin Laser fusese un adevărat succes financiar și constituia un precedent pentru multe alte orașe).

Într-o zi, în timp ce admira conturul unic al orașului de peste golf, hotărî că mai erau necesare anumite îmbunătățiri. Panorama de la etajele inferioare ale Hotelului Peninsular era blocată de zeci de ani de un masiv edificiu care semăna cu o minge de golf strivită. Trebuia să dispară, decise Sir Lawrence.

Directorul Planetariului din Hong Kong – considerat de multă lume a fi unul dintre cele mai bune din lume – era de altă părere și în scurtă vreme Sir Lawrence fu încântat să descopere pe cineva care nu putea fi cumpărat cu nici un preț. Cei doi deveniră prieteni la cataramă, dar când doctorul Hessenstein organiză o prezentare specială cu ocazia celei de-a șazecea aniversări a lui Sir Lawrence, el nu știa că va ajuta la transformarea istoriei Sistemului Solar.

5. Din gheață

La mai bine de o sută de ani după ce Zeiss construise primul prototip la Jena în 1924, încă existau în uz câteva planetarii cu proiectoare optice, care se desluseau dramatic deasupra auditoriului. Dar Hong Kong își retrăsese instrumentul din a treia generație cu zeci de ani în urmă, în favoarea mult mai fiabilului sistem electronic. Întreaga cupolă era, practic, un uriaș ecran de televizor, alcătuit din mii de elemente separate, pe care putea fi proiectată orice imagine posibilă.

Programul a debutat – inevitabil – cu un tribut necunoscutului inventator al rachetei, undeva în China celui de-al treisprezecelea veac. Primele cinci minute au fost o trecere cronologică în revistă, la modul concentrat, aducând un tribut destul de reținut primilor exploratori ruși, germani și americani, spre a se focaliza asupra carierei doctorului Hsue-Shem Tsien. Compatrioții săi aveau o scuză pentru că, la vremea și locul respectiv, îl făcuseră să apară la fel de important în istoria dezvoltării rachetei ca și un Goddard, un von Braun sau un Koroliev. Și aveau fără îndoială motive să fie indignați la auzul vestii că a fost arestat, fiind acuzat cu surle și tobe în Statele Unite, când, după ce a

participat la organizarea faimosului Jet Propulsion Laboratory și după ce a fost numit primul profesor al programului Goddard de la CalTech, a hotărât să se întoarcă în patrie.

Lansarea primului satelit chinez de către racheta "Lungul Mars-1" în 1970 de-abia a fost menționată, poate din cauza că în acea vreme americanii păseau deja pe Lună. Într-adevăr, restul secolului douăzeci a fost expedit în câteva minute, spre a se continua cu anul 2007 și construcția în secret a navei spațiale *Tsien* – sub văzul întregii lumi.

Naratorul exulta, pe bună dreptate, vorbind despre consternarea celorlalte puteri spațiale când o stație spațială probabil chineză s-a desprins pe neașteptate de orbită, îndreptându-se către Jupiter, spre a depăși misiunea ruso-americană de la bordul rachetei *Cosmonaut Alexei Leonov*. Povestea a fost suficient de dramatică – și de tragică – pentru a nu mai necesita vreo înfrumusețare.

Din nefericire, exista foarte puțin material vizual autentic spre a o ilustra: programul trebuia să se bazeze cu precădere pe efecte speciale și pe o reconstituire inteligentă efectuată pe baza fotografiilor ulterioare, făcute de la distanță. În timpul scurtei șederi pe suprafața înghețată a Europei, echipajul de pe *Tsien* a fost mult prea ocupat pentru a mai face documentare de televiziune sau chiar pentru a instala o cameră de luat vederi automată.

Cu toate acestea, cuvintele rostite în acele momente împărțeau mult din drama acelei prime aterizări pe Lunile lui Jupiter. Comentariul lui

Heywood Floyd transmis de pe nava *Leonov*, care se apropia, a ajutat extraordinar la vizualizarea fundalului și existau o grămadă de fotografii de fototecă ca să-l ilustreze:

"Chiar în această clipă o privesc prin cel mai puternic telescop de pe navă: e de zece ori mai mare decât Luna noastră, așa cum o vedem cu ochiul liber. Și e într-adevăr un spectacol *nepământesc*.

Suprafața e de un roz uniform, cu câteva mici petice maro. E acoperită cu o rețea încălțită de linii subțiri, care se încolăcesc și se țin în toate sensurile. De fapt, seamănă foarte mult cu o fotografie dintr-un manual de medicină, care ilustrează o rețea de vene și artere.

Unele dintre aceste forme sunt în lungime de sute – sau chiar mii – de kilometri și seamănă mai degrabă cu iluzoriile canale pe care Percival Lowell și alți astronomi de la începutul secolului douăzeci și-au imaginat că le disting pe Marte.

Dar canalele de pe Europa nu sunt o iluzie, cu toate că, bineînțeles, ele nu sunt artificiale. În plus, conțin *cu adevărat* apă – sau măcar gheață. Pentru că satelitul este aproape în întregime acoperit de ocean, care are o adâncime medie de cincizeci de kilometri.

Având în vedere că se află la o distanță atât de mare de Soare, temperatura de la suprafață a Europei este extrem de scăzută – minus nouăzeci de grade. Așa încât e de așteptat ca unicul său ocean să fie un bloc compact de gheață.

În mod surprinzător, situația este cu totul alta, pentru că există o mare cantitate de căldură generată în

străfundurile Europei de forțele fluxului – aceleași care declanșează imenșii vulcani de pe vecina sa, Io.

Drept pentru care, gheața se topește în continuu, se sparge, îngheață din nou, formând spărturi și suprafețe de apă liberă între ghetari compacți asemănătoare celor dintre banchizele regiunilor noastre polare.

Acum privesc aceste complicate țesături de fisuri; cele mai multe din ele sunt întunecate și foarte vechi – poate de milioane de ani. Dar câteva sunt aproape complet albe; sunt cele noi, care abia ce s-au deschis și care au o crustă groasă doar de câțiva centimetri.

Tsien a aterizat exact lângă una dintre aceste fâșii – linia lungă de o mie cinci sute de kilometri care a fost botezată Marele Canal. Se bănuiește că echipajul chinez intenționa să pompeze apă în rezervoarele ei propulsoare, care să-i permită să exploreze satelitul lui Jupiter și să revină apoi pe Pământ. Nu era o treabă ușoară, dar fără îndoială că studiaseră cu mare atenție locul de aterizare și știau ce fac.

Acum e clar de ce și-au asumat un asemenea risc – și de ce au pretenții asupra satelitului Europa. Ca punct de realimentare. Ar putea fi cheia întregului Sistem Solar..."

Dar n-a fost să fie așa, gândi Sir Lawrence, tolănit în luxosul său scaun de sub discul fisurat și pestriț care umplea cerul său artificial. Oceanele Europei continuau să fie inaccesibile Omenirii, din motive care constituiau încă un mister. Nu numai inaccesibile, ci și invizibile; de când Jupiter a devenit soare, ambii săi

sateliți interiori au dispărut îndărătul unor nori de vapori emanați din străfundurile lor.

El privea Europa așa cum fusese ea în 2010 – nu așa cum era ea astăzi.

Era doar băietan pe vremea aceea, dar încă își aducea aminte ce mândru a fost aflând că, deși nu era de acord cu politica lor, compatrioții săi erau pe punctul de a efectua prima aterizare pe o lume virgină.

Nu existase, bineînțeles, acolo o cameră de luat vederi, spre a înregistra acea aterizare, dar reconstituirea fusese făcută într-o manieră splendidă. Era în stare să creadă cu adevărat că aceea era nava sortită pieirii, coborând silențios din cerul negru precum cărbunele spre peisajul de gheață al Europei și oprindu-se lângă acea fâșie decolorată de apă recent înghețată care fusese denumită Marele Canal.

Toată lumea știa ce s-a întâmplat după aceea: poate că, în mod înțelept, n-a existat nici o încercare de reproducere vizuală. În schimb, imaginea Europei se estompă, fiind înlocuită cu portretul la fel de familiar oricărui chinez precum era cel al lui Iuri Gagarin pentru fiecare rus.

Prima fotografie îl înfățișa pe Rupert Chang în ziua absolvirii liceului, în 1989 – onestul tânăr erudit, asemeni încă unui milion de tineri ca el, fără a bănuși măcar întâlnirea pe care o va avea cu istoria peste douăzeci de ani.

Pe scurt, pe fundalul unei muzici domoale, comentatorul rezumă etapele importante ale carierei doctorului Chang, până la numirea sa ca Inspector Științific pe nava *Tsien*. După o prezentare a etapelor

vieții în timp, fotografiile îl înfățișau din ce în ce mai matur, până la ultima, făcută chiar înainte de plecarea în misiune.

Sir Lawrence era recunoscător pentru întunericul din planetariu; atât prietenii, cât și dușmanii săi ar fi avut surpriza să-l vadă cu ochii umezi de lacrimi în timp ce asculta mesajul pe care doctorul Chang îl trimisese spre nava *Leonov* care se apropia, fără a ști dacă va fi recepționat:

"... știu că sunteți la bordul lui *Leonov*... s-ar putea să n-am prea mult timp... direcționând antena de la costumul spațial încotro cred..."

Semnalul dispără timp de câteva secunde agonizante, apoi reapăru, mult mai clar, deși nu mult mai tare.

"... transmiteți această informație pe Pământ. *Tsien* distrus cu trei ore în urmă. Sunt singurul supraviețuitor. Folosind aparatul de radio de la costum – habar n-am dacă bate destul de departe, dar e singura mea șansă. Vă rog ascultați cu atenție. PE EUROPA EXISTĂ VIAȚĂ. Repet: "PE EUROPA EXISTĂ VIAȚĂ..."

Semnalul se estompă din nou...

"... imediat după miezul nopții local. Pompam apă neîntrerupt, iar rezervoarele erau aproape pe jumătate pline. Doctorul Lee și cu mine am ieșit să verificăm izolația conductei. *Tsien* staționează – staționa – cam la treizeci de metri de marginea Marelui Canal. Conductele coboară în el, direct prin gheață. Foarte subțire – nu rezistă să pășești pe ea. Căldura care se ridică..."

Din nou o lungă tăcere...

"... nici o problemă – cinci kilometri de lumini înșirate pe navă. Ca un brad de Crăciun – minunat, strălucind prin gheață. Niște culori splendide. Primul l-a văzut Lee – o masă întunecată ridicându-se din adâncuri. La început am crezut că e un banc de pești – era prea mare pentru un singur organism – apoi începu să spargă gheața...

... ca niște șuvițe gigantice de alge ude, târându-se pe sol. Lee alergă înapoi spre navă ca să ia un aparat de fotografiat – eu am rămas ca să observ, descriind prin radio. Chestia se mișca atât de încet încât îl puteam întrece cu ușurință. Eram mai degrabă impresionat decât alarmat. Îmi imaginam că știu despre ce creatură e vorba – văzusem fotografii cu pădurile de vareh de pe coasta californiană – dar mă înșelasem amarnic.

... îmi dădeam seama că era într-o situație critică. Nu putea supraviețui la o temperatură mai scăzută cu nouăzeci de grade față de mediul ei normal. Îngheța bocnă în timp ce înainta – cădeau din ea bucăți ca sticla – dar continua să înainteze spre navă, ca un uriaș val de maree, încetinindu-și din ce în ce mai mult deplasarea.

Eram încă atât de uluit încât nu reușeam să mă concentrez și nu-mi puteam închipui ce avea de gând să facă...

... urcându-se pe navă, făcând un fel de tunel de gheață pe măsură ce înainta. Poate că asta o izola de frig – așa cum termita se protejează de soare în minusculele lor coridoare de noroi.

... tone de gheață pe navă. Primele se rupseră antenele de radio. Apoi am văzut suportii de aterizare îndoindu-se – toate astea întâmplându-se cu încetinitorul, ca-ntr-un vis.

De-abia în momentul în care nava a început să se răstoarne, am realizat ce intenționa creatura să facă – dar era prea târziu. Am fi putut să ne salvăm viețile – dacă am fi stins pur și simplu luminile.

Probabil că e fototropă, iar ciclul ei biologic este declanșat de lumina soarelui care pătrunde prin gheață. Sau poate că era atrasă precum o molie de lumânare. Probabil că reflectoarele noastre erau mai strălucitoare decât orice altceva cunoscut pe Europa...

Apoi nava se prăbuși. Am văzut cum plesnește fuselajul și se formează un nor de fulgi de zăpadă în timp ce se condensa umiditatea. Toate luminile se stinseră, cu excepția uneia, care se bălăngănea încoace și-n colo pe un cablu la câțiva metri deasupra solului.

Nu știu ce s-a întâmplat imediat după asta. Primul lucru pe care mi-l amintesc a fost că mă aflam sub lumină, lângă epava navei, înconjurat de un norișor de pulbere fină de zăpadă.

Îmi vedeam cu claritate urmele pașilor. Probabil că alergasem aici; poate că trecuse doar un minut sau două...

Planta – o consideram în continuare o plantă – era nemișcată.

Mă întrebam dacă o vătămase impactul; porțiuni mari – groase cât un braț de om – se desprinseseră, ca niște crengi rupte!

Apoi trunchiul principal începu să se miște din nou. Se îndreptă de fuselaj și începu să se târască către mine. În acel moment am fost sigur că acea creatură era sensibilă la lumină: stătea chiar sub reflectorul de o mie de wați, care se oprise din bălăgănit.

Închipuiți-vă un stejar turtit de gravitate și care încearcă să se târască pe sol. Ajunse la cinci metri de lumină, apoi începu să se lătească până când formă un cerc perfect în jurul meu. Pesemne că aceasta era limita toleranței ei – momentul în care fotoatracția se transforma în repulsie. După aceasta, timp de câteva minute nu se mai întâmplă nimic. Mă întrebam dacă nu cumva o fi murit – înghețată bocnă.

Apoi am văzut bobocii mari care se iveau pe multe dintre ramuri. Era ca și cum aș fi urmărit o peliculă filmată rapid înfățișând flori care se deschid. De fapt mi-am închipuit că erau flori – fiecare dintre ele fiind de mărimea unui cap de om.

Începură să se desfacă niște membrane delicate, minunat colorate. Chiar atunci, îmi trecu prin cap că nimeni – *nimic* – n-a putut să vadă acele culori până atunci, ele nu existaseră până când n-am adus luminile noastre – reflectoarele noastre fatale – în această lume.

Cârcei, stamine, clătînându-se ușor... M-am apropiat de zidul viu care mă înconjura, ca să pot vedea exact ceea ce se petrece. Nici atunci, nici în vreun alt moment, n-am simțit deloc frică de creatură. Eram încredințat că nu e răuvoitoare – în cazul în care e conștientă.

Erau o mulțime de flori mari, în diverse faze de ecloziune. Acum îmi aminteau de niște fluturi, pe

punctul de a ieși din hrisalidă – cu aripile încrețite, încă debile – mă apropiam din ce în ce de adevăr.

Dar înghețau – murind la fel de rapid precum se iveau. Apoi, una după alta, cădeau. Pentru câteva momente se zbăteau precum peștii pe uscat – și în sfârșit mi-am dat seama ce erau. Membranele acelea nu erau petale – erau aripioare *înotătoare*, sau ceva asemănător. Aceasta era perioada larvară, de înot liber, al creaturii. Probabil că își petrece o mare parte a vieții fixată pe fundul mării, apoi trimite aceste vlăstare mobile în căutarea unor noi teritorii. La fel ca și coralii din oceanele Pământului.

Am îngenucheat ca să mă uit mai de aproape la una din aceste mici creaturi. Splendidele culori păleau acum devenind de un maro tern. Unele dintre petale-aripioare se frânseseră, devenind fragile elitre în timp ce înghețau. Dar creatura se mai mișca încă, și când m-am apropiat de ea a încercat să mă evite. Mă întrebam în ce fel îmi simțea prezența.

Apoi am remarcat că *staminele* – căci așa le denumisem – aveau toate în vârf niște puncte de culoare albastru-strălucitor. Semănau cu niște safire, fiind conștiente de prezența luminii, dar incapabile să-și formeze reprezentări adevărate. În timp ce le urmăream, albastrul viu păli, safirele deveniră niște pietre banale, oarecare...

Domnule doctor Floyd – sau oricine altcineva care ascultă – nu mai am prea mult timp la dispoziție: Jupiter îmi va bloca în scurtă vreme semnalul. Dar aproape am terminat.

În acel moment mi-am dat seama ce trebuie să fac. Cablul care alimenta acel reflector de o mie de wați atârna aproape de pământ. L-am lovit de câteva ori, iar lumina se stinse într-o explozie de mici scântei.

Îmi puneam întrebarea dacă nu cumva era prea târziu. Timp de câteva minute, nu se întâmplă nimic. Deci m-am apropiat de zidul format din ramuri încâlcite și l-am lovit.

Lent, creatura începu să se descâlcească și să se retragă spre Canal. Era lumină suficientă – vedeam totul perfect. Ganymede și Callisto apăruseră pe cer – Jupiter era ca o uriașă seceră – și se vedea o auroră pe partea întunecată a lui Io, în zona dinspre Jupiter. Nu era nevoie să-mi folosesc lumina de la cască.

Am urmărit creatura până la apă, imboldind-o cu alte lovituri atunci când își încetinea deplasarea, simțind de fiecare dată cum trosnesc bucățile de gheață sub tălpi... Când s-a apropiat de canal, păru a dobândi putere și energie, ca și cum ar fi știut că se apropie de mediul ei natural. Mă întrebam dacă o să supraviețuiască, spre a înmuguri din nou.

Dispăru prin crustă în apă, lăsând niște ultime larve moarte pe solul străin. Apa făcu bulbuci câteva minute, până când o pojghiță protectoare o sigilă, despărțind-o de vidul de deasupra. Apoi m-am îndreptat spre navă să văd dacă mai era ceva de salvat – nu vreau să vorbesc despre asta.

Am doar două rugăminți, domnule doctor. Când biologii vor clasifica această creatură, trag nădejde că îi vor da numele meu.

Iar când următoarea navă se va întoarce acasă – rugați-i să ne ducă osemintele în China.

Jupiter o să ne despartă în câteva minute. Mi-aș fi dorit să știu dacă m-a recepționat cineva. Oricum, o să repet acest mesaj când o să fim din nou în linie dreaptă – dacă sistemul de supraviețuire a costumului o să mai reziste până atunci.

Sunt profesorul Chang, de pe Europa, descriind distrugerea navei spațiale *Tsien*. Am aterizat lângă Marele Canal și ne-am fixat conductele de pompă la marginea gheții..."

Semnalul se estompă brusc, reveni pentru un moment, apoi dispăru complet sub nivelul zgomotului. Nu va mai exista nici un alt mesaj din partea profesorului Chang; dar deviase deja în spațiul cosmic ambițiile lui Lawrence Tsung.

6. Înverzirea lui Ganymede

Rolf van der Berg era omul potrivit, la locul potrivit, la timpul potrivit; n-ar fi mers nici o altă combinație. Care, desigur, constituie o parte atât de importantă atunci când se face istorie.

Era omul potrivit pentru că era un refugiat *afrikaner* la a doua generație și un geolog cu experiență; ambii factori erau la fel de importanți. Era la locul potrivit, pentru că aceasta era cea mai mare dintre lunile lui Jupiter – a treia în ordinea crescătoare Io, Europa, Ganymede, Callisto.

Timpul nu era așa de presant, fiindcă informația ticăia ca o bombă cu explozie întârziată în băncile de date de cel puțin zece ani. Van der Berg nu dăduse peste ea decât în '57; chiar și atunci i-a trebuit încă un an ca să se convingă că nu era nebun – și în '59 sechestraseră pe furie documentele originale, pentru ca nimeni să nu poată repeta descoperirea sa. Abia atunci putea să se concentreze, în siguranță, asupra principalei probleme: ce e de făcut în continuare.

Totul începuse, așa cum se întâmplă deseori, cu o descoperire, în aparență banală, într-un domeniu care nici măcar n-avea legătură directă cu meseria lui van

der Berg. Sarcina sa, în calitate de membru al Forței Speciale de Inginerie Planetară, era aceea de a cerceta ori de a cataloga resursele naturale ale lui Ganymede. Nu prea avea de ce să se intereseze de satelitul interzis din imediata vecinătate.

Dar Europa era o enigmă pe care nimeni – și cu atât mai puțin vecinii ei apropiați – nu-și putea permite s-o ignore pentru multă vreme. O dată la șapte zile ea trecea printre Ganymede și strălucitorul soare miniatural care pe vremuri fusese Jupiter, dând naștere unor eclipse care puteau dura douăsprezece minute. Când era în poziția cea mai apropiată, părea a fi puțin mai mică decât Luna văzută de pe Pământ, dar se micșora până la un sfert din acea dimensiune atunci când se afla în capătul celălalt al orbitei.

Eclipsele erau adesea spectaculoase. Chiar înainte de a aluneca între Ganymede și Lucifer, Europa devenea un disc negru și amenințător, conturat ca un inel de foc purpuriu datorită luminii noului soare care era refractată prin atmosfera la a cărei creere participase.

În mai puțin de o jumătate de viață umană, Europa se schimbaseră. Crusta de gheață din emisfera care se afla tot timpul față în față cu Lucifer se topise și formase cel de-al doilea ocean al sistemului solar. Timp de un deceniu făcuse spumă și bolborosise evaporându-se în vidul de deasupra ei, până când se ajunsese la un echilibru. Acum Europa posedea o atmosferă rarefiată, dar utilă – deși nu ființelor umane – formată din vapori de apă, sulfură de hidrogen, bioxid de carbon și de sulf, azot și diverse gaze rare.

Cu toate că ceea ce era numit, cumva greșit, "Partea Întunecată" a satelitului era încă înghețată în permanență, o arie de mărimea Africii se bucura acum de un climat temperat, apă în stare lichidă și câteva insule risipite.

Toate acestea și foarte puțin în plus fuseseră observate prin telescoape de pe orbita terestră. Când fusese lansată prima expediție de mărime către lunile galileene, în anul 2028, Europa era deja acoperită de o pătură permanentă de nori. Radarele precaute n-au pus în evidență decât un ocean liniștit pe o parte și o întindere de gheață la fel de liniștită pe cealaltă parte; Europa încă își mai păstra reputația de a fi cea mai monotonă proprietate imobiliară din sistemul solar.

Zece ani mai târziu, această afirmație nu mai era valabilă: pe Europa avusese loc o violentă schimbare. Acum poseda un munte singuratic, aproape la fel de înalt ca Everestul care țâșnea din gheață în zona crepusculară. Probabil că o activitate vulcanică – aidoma aceleia care are loc în continuare pe vecina Io – aruncase această masă de materie. Degajările de căldură de pe Lucifer, care sporiseră mult în intensitate, ar fi putut declanșa acest proces.

Dar această explicație evidentă ridica anumite probleme. Muntele Zeus avea forma unei piramide neregulate, nu cea a obișnuitului con vulcanic, iar sondajele radar nu evidențiau nici una dintre caracteristicile lavei. Câteva fotografii de slabă calitate, obținute prin telescop de pe Ganymede, în timpul unei spărturi temporare în perdeaua de nori, sugerau că era alcătuită din gheață, ca și peisajul

înghețat din jurul ei. Oricare ar fi fost explicația, apariția Muntelui Zeus fusese o experiență traumatică, pentru lumea pe care o domina, fiindcă se schimbase complet întregul aranjament, ca o haotică pardoseală, de bucăți de gheață de pe Partea Întunecată.

Un om de știință independent emisese teoria că Muntele Zeus ar fi un "aisberg cosmic" – un fragment de cometă care căzuse pe Europa din spațiul cosmic. Ciuruita Callisto dovedea din plin că în trecutul îndepărtat avuseseră loc astfel de bombardamente. Teoria era extrem de nepopulară pe Ganymede, ai cărei virtuali coloniști aveau și-așa destulă bătaie de cap. Ei au râsuflet ușurați când van der Berg a respins în mod convingător această teorie; o masă de gheață de aceste dimensiuni s-ar fi sfărâmat în momentul impactului – și chiar dacă nu s-ar fi întâmplat astfel, gravitația Europei, cât de modestă era ea, ar fi produs rapid prăbușirea ei. Măsurătorile radar au arătat că deși Muntele Zeus se scufunda constant, forma sa de ansamblu rămânea complet neschimbată. Nu gheața era răspunsul.

Dilema ar fi fost lămurită, bineînțeles, prin trimiterea unei sonde prin norii Europei. Din nefericire, ceea ce se afla sub acel permanent văl de nori nu încuraja curiozitatea.

**TOATE ACESTE LUMI SUNT ALE VOASTRE
– CU EXCEPȚIA EUROPEI.
NU ÎNCERCAȚI SĂ ATERIZAȚI ACOLO.**

Nu fusese uitat ultimul mesaj transmis de pe nava spațială *Discovery*, chiar înainte de distrugerea ei, dar

avuseseră loc dispute interminabile referitoare al interpretarea lui. Termenul de "aterizare" se referea la sonde teleghidate sau la vehicule cu echipaj uman? Dar supravegherea orbitală era cu echipaj sau fără? Ori baloane care plutesc în partea superioară a atmosferei?

Oamenii de știință erau nerăbdători să afle răspunsul, dar publicul era în mod vizibil enervat. Nu te joci cu o putere care poate arunca în aer cea mai mare planetă din Sistemul Solar. Vor trece secole pentru a explora și exploata Io, Ganymede, Callisto și zecile de alți sateliți mai mici; Europa putea aștepta.

De aceea, van der Berg a fost sfătuit în repetate rânduri să nu-și irosească prețiosul timp în cercetări fără importanță practică, când erau atâtea de făcut pe Ganymede ("Unde putem găsi nitrați de carbon și de fosfor pentru fermele hidroponice? Cât de sigură este Coasta Barnard? Există pericolul unor noi alunecări de pământ în Phrygia?" Și așa mai departe...) Dar el moștenise binemeritata reputație de încăpățânat a strămoșilor săi bari; chiar și atunci când lucra la alte numeroase proiecte, continua să tragă cu ochiul la Europa.

Iar într-o bună zi, doar timp de câteva ore, o pală de vânt dinspre Partea Întunecată limpezi cerul în zona Muntelui Zeus.

7. Traversare

"Și eu mi-am luat rămas-bun de la tot ce-aveam...."

Din ce abisuri ale memoriei se înălțase acest vers? Heywood Floyd închise ochii și încercă să se concentreze asupra trecutului. Era cu siguranță dintr-un poem – iar el nu mai citise nici un vers de când terminase colegiul. Și chiar în timp ce era la colegiu, nu prea citise așa ceva, cu excepția unui Seminar de Apreciere a Limbii Engleze.

Neavând alte indicii, s-ar putea să-i ia destul de mult timp computerului stației orbitale – poate zece minute – să localizeze versul în corpus-ul imens al literaturii engleze. Dar asta ar însemna să înșele (ca să nu mai vorbim de cost), iar Floyd prefera să accepte provocarea intelectuală.

Un poem de război, bineînțeles – dar despre care război? Doar fuseseră atât de multe în secolul douăzeci...

Încă cotrobăia prin cețurile minții când își făcură apariția oaspeții săi, mișcându-se cu grația lentă și lipsită de efort a unor oameni obișnuiți de o viață cu o gravitate de șase ori mai mică decât cea normală. Societatea de pe Pasteur era puternic influențată de

ceea ce fusese denumit "stratificare centrifugă"; unii nu păraseau niciodată Centrul, care avea gravitate zero, în timp ce alții, care sperau să se întoarcă într-o bună zi pe Pământ, preferau regimul cu greutate-aproape-normală de pe marginea imensului disc ce se învârtia încet.

George și Jerry erau acum cei mai buni și cei mai vechi prieteni ai lui Floyd – ceea ce era surprinzător, pentru că aveau extrem de puține lucruri în comun. Trecându-și în revistă propria carieră sentimentală cumva pestră – două căsătorii, trei contracte pe bază de acte, două fără acte, trei copii – invidia adesea stabilitatea de lungă durată a relației lor, care în aparență era complet neafectată de "nepoții" de pe Pământ sau de pe Lună care îi vizitau din când în când.

– Nu v-ați gândit niciodată la divorț? i-a întrebat odată, tachineându-i.

Ca de obicei, George – al cărui mod acrobatic și totuși profund de a dirija influențase decisiv revigorarea orchestrei simfonice – răspunse cu promptitudine.

– La divorț – niciodată. La crimă – *de multe ori*.

– Bineînțeles, n-o să-i reușească niciodată, replică Jerry: O să-l dea de gol Sebastian.

Sebastian era un papagal frumos și gureș, pe care cuplul îl importase după o lungă bătălie cu administrația spitalului. Era capabil nu numai să vorbească, ci și să reproducă primele măsuri ale concertului de vioară a lui Sibelius, cu care Jerry – ajutat în considerabilă măsură de Antonio Stradivari – își stabilise o reputație în urmă cu jumătate de secol.

Acum venise vremea să-și ia rămas bun de la George, Jerry și Sebastian – fie doar pentru câteva săptămâni, fie pentru totdeauna. Floyd își luase la revedere de la toți ceilalți, într-o suită de petreceri care goliseră într-o manieră îngrijorătoare pivnița stației orbitale și nu-i mai rămăsese nimic de făcut.

Archie, robotul său de un model vechi, dar încă fiabil, fusese programat să primească toate mesajele și, fie să dea răspunsul cuvenit, fie să le retransmită de urgență și personal, la bordul navei *Universe*. Ar fi straniu, după atâția ani, să nu fie capabil să vorbească cu oricine ar fi dorit – deși în compensație putea, de asemenea, să evite convorbirile nedorite. După câteva zile de călătorie, nava va fi suficient de departe de Pământ spre a face imposibilă conversația în timp real, iar toate comunicările vor avea loc pe bază de înregistrări audio sau teletext.

– Am crezut că ne ești prieten, se plânse George. Urâtă treabă să ne numești pe noi executorii tăi testamentari – cu atât mai mult cu cât n-o să ne lași nimic.

– S-ar putea să aveți niște surprize, zâmbi Floyd. Oricum, Archie o să se îngrijească de toate amănuntele. Aș vrea doar să-mi supravegheți corespondența, în caz că el nu înțelege ceva.

– Dacă n-o să înțeleagă *el*, n-o să înțelegem nici noi. Cât ne pricepem noi la societățile tale științifice și la toate tâmpeniile astea?

– Pot să-și poarte și singure de grijă. Vă rog să aveți grijă ca oamenii care fac curățenie să nu-mi bramburească prea tare lucrurile cât timp sunt plecat –

iar, în cazul în care nu mă mai întorc – sunt aici câteva obiecte personale pe care aş vrea să le trimiteti – în ceea mai mare parte familiei.

Familiei! Exista durere, precum şi plăcere în faptul de a trăi așa de mult ca el.

Se împliniseră şaizeci şi trei – *şaizeci şi trei* – de ani de când Marion murise în acel accident aviatic. Acum el avea oarecum remuşcări pentru că nici măcar nu-şi mai putea aminti jalea pe care o trăise. Sau, în cel mai bun caz, era o reconstituire sintetică, şi nu o reamintire autentică.

Ce-ar fi însemnat unul pentru altul, dacă ea ar mai fi fost în viaţă? Acum ar fi împlinit o sută de ani...

Iar acum cele două fete, pe care le iubise atât de mult, erau nişte persoane străine prietenoase, cu părul alb, având ele însele copii – şi nepoţi. Conform celei mai recente numărători, fuseseră nouă în această ramură a familiei; fără ajutorul lui Archie, n-ar fi fost în stare să le țină minte numele. Ei toţi îşi aduceau aminte de el măcar de Crăciun, din datorie dacă nu din afecţiune.

Cea de-a doua căsătorie a sa o umbrea, fireşte, pe prima, precum scrierea mai recentă de pe un palimpsest medieval. Şi aceea se sfârşise, cu cincizeci de ani în urmă, pe undeva între Pământ şi Jupiter. Deşi nădăjduise într-o împăcare atât cu soţia cât şi cu copilul, printre toate ceremoniile de bun venit, fusese timp doar pentru o scurtă întâlnire, înainte ca accidentul său să-l exileze pe Pasteur.

Întâlnirea nu fusese un succes: la fel cum nu fusese nici a doua, aranjată extrem de anevoios şi cu o

cheltuială considerabilă, la bordul spitalului spaţial – chiar în această cameră. Chris împlinise douăzeci de ani şi tocmai se căsătorise; dacă exista un punct comun între Floyd şi Caroline, acesta era dezaprobarea soţiei alese.

Cu toate acestea, Helena se dovedi un om remarcabil: fu o bună mamă pentru Chris II, născut la aproape o lună după căsătorie. Iar când, la fel ca şi atât de multe alte neveste tinere, ea deveni văduvă din cauza Dezastrului Copernicus, nu-şi pierdu capul.

Exista o curioasă ironie în faptul că atât Chris I cât şi Chris II îşi pierduseră tatii în Spaţiu, deşi în modalităţi complet diferite. Floyd se întorsese pentru scurt timp la băiatul său de opt ani ca un străin: Chris II măcar îşi cunoscuse tatăl în timpul primilor zece ani ai vieţii sale înainte de a-l pierde pentru totdeauna.

Unde era Chris acum? Nici Caroline, nici Helen – care deveniseră între timp cele mai bune prietene – nu păreau a şti dacă era pe Pământ sau în spaţiu. Dar asta era ceva tipic; doar nişte cărţi postale cu ştampila BAZA CLAVIUS îi informaseră familia despre prima lui vizită pe Lună.

Cartea poştală trimisă lui Floyd era încă lipită cu bandă adezivă deasupra biroului său, la vedere. Chris II avea un simţ dezvoltat al umorului – şi al istoriei. El îi expediase bunicului său acea celebră fotografie a monolitului decupându-se pe ansamblul de chipuri în costume spaţiale din jurul lui în excavaţia Tycho, cu mai bine de jumătate de secol în urmă. Toţi ceilalţi din grup erau acum morţi, iar monolitul nu se mai afla pe Lună. În 2006, după multe controverse, fusese adus pe Pământ şi înălţat – un neliniştitor ecou al clădirii

principale – în United Nations Plaza. S-a intenționat să-i reamintească rasei umane că nu mai era singură; cinci ani mai târziu, când pe cer Lucifer ardea în flăcări, nu mai era nevoie de acest memento.

Degetele lui Floyd tremurau ușor – câteodată mâna sa dreaptă părea să aibă o voință proprie – în timp ce dezlipi cartea poștală și o vârî în buzunar. Va fi aproape unicul obiect personal pe care-l va lua cu sine când se va îmbarca pe *Universe*.

– Douăzeci și cinci de zile – o să fii înapoi înainte ca noi să fi realizat că ai plecat, zise Jerry. Și apropo, e adevărat că o să-l ai pe Dimitri la bord?

– Micuțul cazacl pufni George. Am dirijat Simfonia a II-a scrisă de el, în '22.

– N-a fost atunci când a vomitat vioara întâi?

– Nu – ăla a fost Mahler, nu Mihailovici. Și oricum a fost vorba de alămuri, așa că n-a observat nimeni – cu excepția celui de la trombon, care și-a vândut instrumentul a doua zi.

– Asta-i invenția ta!

– Bineînțeles. Dar transmite-i ticălosului bătrân toate cele bune din partea mea și întreabă-l dacă-și mai aduce aminte de noaptea aia de la Viena. Pe cine mai ai la bord?

– Am auzit zvonuri oribile despre găști de ziariști, zise Jerry gânditor.

– Simple exagerări, vă asigur. Am fost cu toții aleși de Sir Lawrence datorită inteligenței, spiritului, frumuseții, charismei și altor virtuți ale noastre.

– Nu datorită faptului că pierderea voastră e reparabilă?

– Păi, fiindcă ai adus vorba, a trebuit să semnăm cu toții un deprimant document legal care absolvă Liniile Spațiale Tsung de orice responsabilitate imaginabilă. Apropo, exemplarul meu e în dosarul acela.

– Avem vreo șansă să-l atacăm? întrebă George cu speranță.

– Nu – avocații mei îmi spun că e beton. Tsung e de acord să mă transporte la Halley, dus-întors, să-mi dea hrană, apă, aer și o cameră cu vedere.

– Iar în schimb?

– La întoarcere mă voi strădui să încurajez viitoare călătorii, să apar în niște clipuri publicitare, să scriu câteva articole – toate într-un ton moderat, pentru șansa unei vieți. Ah, da – o să-mi întrețin colegii de călătorie – și viceversa.

– Cum? Le cânti și le dansezi?

– Păi, trag nădejdea că voi aplica fragmente selectate din memoriile mele unui auditoriu captiv. Dar nu cred că voi fi în stare să rivalizez cu profesioniștii. Știați că Yva Merlin va fi la bord?

– Ce? Cum au convins-o să iasă din celula ei din Park Avenue?

– Trebuie să aibă o sută și – vai, scuză-mă, Hey.

– Are șaptezeci de ani, plus sau minus cinci.

– Lasă minusul. Eram copil când a ieșit pe piață

Napoleon.

Se așternu o tăcere, fiecare dintre ei scormonindu-și amintirile legate de acea celebră operă. Deși unii critici erau de părere că Scarlett O'Hara era cel mai bun rol al ei, publicul o identifica pe Yva

Merlin (născută Evelyn Miles, la Cardiff, South Wales) cu Josephine. Cu aproape jumătate de secol în urmă, controversata epopee a lui David Griffin îi încântase pe francezi și îi înfuriase pe englezi – deși ambele tabere conveneau acum că el își lăsase impulsurile artistice să ia în derâdere documentele istorice, mai cu seamă în spectaculoasa secvență finală a încoronării împăratului la Westminster Abbey.

– Asta-i un subiect gras pentru Sir Lawrence, rosti George gânditor.

– Bănuiesc că am și eu un merit în chestia asta. Tatăl ei era astronom – a lucrat pentru mine o perioadă – iar ea a fost tot timpul interesată de știință. Drept care am avut câteva conversații prin videotelefon.

Heywood Floyd nu simțise nevoia să adauge că asemenea unui important procent din rasa umană, el se îndrăgostise de Yva chiar din momentul în care a apărut la GWTW Mark II.

– Bineînțeles, continuă el, Sir Lawrence a fost încântat – dar a trebuit să-l conving că ea era realmente pasionată de astronomie. Altminteri, călătoria ar putea fi un dezastru social.

– Că veni vorba, zise George, dând la iveală un pachetel pe care-l ascunsese nu foarte îndemânatic la spate. Avem un mic dar pentru tine.

– Pot să-l deschid acum?

– Crezi că poate? întrebă Jerry neliniștit.

– În cazul ăsta, chiar am să-l deschid, replică Floyd, dezlegând panglica de un verde strălucitor și desfășcând ambalajul de hârtie.

Înăuntru se afla o pictură frumos înrămată. Deși Floyd nu se prea pricepea la artă, o mai văzuse înainte; căci, cine-ar fi putut-o uita?

Pluta improvizată care sălta pe valuri gemea de naufragiați, unii dintre ei deja muribunzi, alții făcând semne disperate unei corăbii aflate la orizont. Dedesubt era inscripția:

PLUTA MEDUZEI

(Theodore Gericault, 1791-1824)

Iar și mai jos era mesajul, semnat de George și de Jerry: "A ajunge acolo e numai jumătate din distracție."

– Sunteți doi nemernici, și țin tare mult la voi, zise Floyd îmbrățișându-i pe amândoi. Semnalul ATENȚIE clipea pe tastatura lui Archie; era timpul să plece.

Prietenii săi plecară într-o tăcere mai grăitoare decât vorbele. Pentru ultima oară, Heywood Floyd se uită împrejur prin micuța încăpere care fusese universul său aproape jumătate din viață.

Apoi, dintr-o dată, își aduse aminte cum se încheia poemul:

"Am fost fericit; fericit mă duc acum."

8. Flotilă stelară

Sir Lawrence Tsung nu era o persoană sentimentală și era mult prea cosmopolit spre a lua patriotismul în serios – deși ca student purtase pentru o scurtă perioadă o coadă artificială aplicată la ceafă, în timpul Celei de-a Treia Revoluții Culturale. Și totuși reconstituirea din planetariu a dezastrului navei *Tsien* îl afectase profund și îl determinase să-și concentreze enorma influență și energie în domeniul spațial.

La scurt timp făcea călătorii pe Lună la sfârșit de săptămână și îl numi pe penultimul său băiat, Charles (cel de treizeci și două de milioane de soli) vicepreședinte al companiei "Tsung Astrofreight". Noua corporație n-avea în dotare decât două rachete pe bază de hidrogen, catapultabile, cu o masă de nici o tonă; ar fi în scurtă vreme perimate, dar Sir Lawrence era convins că îi vor oferi lui Charles experiența de care va fi nevoie în decadele următoare. În sfârșit, Epoca Spațială începea cu adevărat. Dar puțin mai mult de o jumătate de secol îi despărțise pe frații Wright de începutul transportului aerian ieftin și masiv; fusese nevoie de o perioadă de două ori mai mare spre a da piept cu mult mai importanta provocare pe care o constituia Sistemul Solar.

Totuși, în anii 1950, când Luis Alvarez și echipa sa descoperise fusiunea având drept catalizator *muon*-ul, păruse doar o chinuitoare curiozitate de laborator, de interes pur teoretic. Exact cum Lordul Rutherford își exprimase disprețul față de perspectivele puterii atomice, și Alvarez se îndoise că "fusiunea nucleară rece" va avea vreodată importanță practică. Într-adevăr, de-abia în 2040 producerea neașteptată și accidentală a "compuşilor" *muon*-hidrogen a deschis un nou capitol în istoria umană – exact după cum descoperirea neutronului inaugurase Epoca Atomică.

Acum puteau fi construite centrale nucleare portative, cu o ecranare minimă. Se făcuseră deja niște investiții atât de uriașe în fusiunea de tip convențional încât serviciile publice de electricitate din lumea întreagă nu au fost – la început – afectate, dar impactul asupra călătoriilor spațiale a fost imediat; putea fi comparat doar cu revoluția instaurată în transportul aerian de propulsia pe bază de reacție care avusese loc cu o sută de ani în urmă.

Nemaifiind limitate de energie, navele cosmice puteau să atingă viteze cu mult mai mari. Timpii de zbor în Sistemul Solar puteau acum fi măsurati în săptămâni, nu în luni sau ani de zile. Dar propulsia pe bază de *muon* se întemeia tot pe principiul reacției – o rachetă sofisticată, aproape identică cu strămoșii ei propulsați chimic; avea nevoie de un fluid activ care să creeze o forță de reacție. Iar cel mai ieftin, cel mai curat și cel mai convenabil dintre toate fluidele active era – apa.

Spațioportul Pacific n-avea cum să rămână în pană de această substanță utilă. Situația se schimba la următorul port de escală – Luna. Misiunile Surveyor, Apollo și Luna n-au găsit nici urmă de apă. Dacă Luna ar fi avut vreodată ceva apă, eoni de bombardamente meteoritice probabil au fiert-o și aruncat-o în spațiu.

Sau cel puțin așa credeau selenologii; cu toate acestea, indicii în sprijinul tezei contrare fuseseră vizibili chiar de când Galileo și-a îndreptat primul său telescop spre Lună. La câteva ore după ivirea zorilor, anumiți munți selenari strălucesc ca și cum ar fi acoperiți cu zăpadă. Cazul cel mai cunoscut este marginea magnificului crater Aristarchus, pe care William Herschel, părintele astronomiei moderne, îl remarcase strălucind atât de puternic în noaptea selenară, încât consideră că este vorba despre un vulcan. Nu avea dreptate; ceea ce vedea el era lumina Pământului reflectată de un strat subțire și trecător, condensat în timpul celor trei sute de ore de întuneric înghețat.

Descoperirea marilor depozite de gheață sub Valea lui Schroter, sinuosul canion care ocolește pe lângă Aristarchus, a fost ultimul factor în ecuația care va transforma știința economiei zborurilor cosmice. Luna putea oferi o stație de încărcare exact acolo unde era nevoie, sus pe pantele cele mai îndepărtate de câmpul gravitațional al Pământului, la începutul cursei pe care o face către planete.

Cosmos, prima dintre navele flotei Tsung, fusese construită ca să ducă încărcătura și pasagerii pe traseul Pământ-Lună-Marte – și, printr-un complex de

înțelegeri cu vreo douăsprezece organizații și guverne, ca vehicul de probare a încă experimentalei propulsii pe bază de *muon*. Construită la șantierele Imbrium, avusese suficientă forță de reacție ca să se ridice de pe Lună fără încărcătură utilă; făcând naveta de la o orbită la alta, nu va atinge din nou suprafața vreunei planete. Cu obișnuitul său fler pentru publicitate, Sir Lawrence aranjă ca primul ei voiaj să înceapă când s-au aniversat o sută de ani de la lansarea Sputnik-ului, pe 4 octombrie 2057.

Doi ani mai târziu, lui *Cosmos* i s-a alăturat nava-soră. *Galaxy* a fost gândită pentru cursa Pământ-Jupiter și avea destulă forță de reacție ca să funcționeze direct spre oricare dintre liniile lui Jupiter, deși cu o considerabilă reducere a încărcăturii utile. Dacă era nevoie, ea putea chiar să se întoarcă la cala de construcție spre a fi reechipată. Era fără discuție cel mai rapid vehicul construit vreodată de om; dacă și-ar folosi întreaga ei forță motrice într-un efort singular de accelerație, ar atinge o viteză de o mie de kilometri pe secundă – ceea ce înseamnă că drumul Pământ-Jupiter i-ar lua o săptămână, iar până la cea mai apropiată stea n-ar face mai mult de zece mii de ani.

Cea de-a treia navă a flotei – și în același timp mândria și bucuria lui Sir Lawrence – încorporează tot ceea ce se învățase din construcția celor două surori ale sale. Dar *Universe* nu era destinată în principal transportului de încărcătură. Ea a fost de la bun început gândită spre a fi prima navă de linie care să navigheze prin întinderile spațiale – direct spre Saturn, bijuteria Sistemului Solar.

Sir Lawrence plănuise ceva și mai spectaculos pentru călătoria ei inaugurală, dar întârzierile de construcție iscate de o dispută cu Secțiunea Selenară a Uniunii Reformate a Conducătorilor de Vehicule îi dăduse peste cap programul. O să fie timp doar pentru testele de zbor inițiale și pentru atestarea firmei Lloyd's în ultimele luni ale anului 2060 înainte ca Universe să părăsească orbita Pământului pentru a se duce la locul de întâlnire ce-i fusese fixat. O să fie o cursă contracronometru: Cometa lui Halley nu va aștepta, nici măcar pe Sir Lawrence Tsung.

9. Muntele Zeus

Satelitul de cercetări Europa VI se rotise pe orbită timp de aproape cincisprezece ani și își depășise de mult viața pentru care fusese conceput; în micuța comunitate științifică de pe Ganymede se dezbătea aprig dacă satelitul trebuie înlocuit sau nu.

El purta obișnuita colecție de instrumente de adunat date, precum și sistemul de vizualizare, care acum era practic inutil. Deși în perfectă ordine, singurul lucru pe care-l arăta de obicei era un nesfârșit cer înnorat. Istovita echipă științifică de pe Ganymede se uita la înregistrări, date pe "repede", odată pe săptămână, apoi trimitea informațiile brute pe Pământ. În general, ei ar fi mai degrabă ușurați când Europa VI își va da duhul, iar torentul ei de gigabiți se va slei în cele din urmă.

Acum, pentru prima oară în ani de zile, produsese ceva interesant.

— Orbita 71934, rosti astronomul șef adjunct, care-l chemase pe van der Berg imediat după ce fusese evaluată grămada de informații. Vine dinspre Partea Întunecată și se îndreaptă exact către Muntele Zeus. N-o să mai vedeți nimic timp de zece secunde.

Ecranul se întunecă complet, dar van der Berg își putea imagina peisajul înghețat care se desfășura sub pătura de nori la o mie de kilometri mai jos. În câteva ore îndepărtatul Soare va lumina acolo, pentru că Europa se rotea în jurul propriei axe o dată la fiecare șapte zile terestre. "Partea Întunecată" ar fi trebuit fi denumită "Partea Crepusculară", fiindcă jumătate din timp avea lumină din belșug – dar nu și căldură. Și totuși nepotrivitul nume prinsese, pentru că avea o motivație emoțională: Europa cunoștea răsăritul Soarelui, dar nu avusese niciodată de-a face cu răsăritul lui Lucifer.

Iar răsăritul Soarelui se apropia, fiind grăbit de o mie de ori de viteza sondei. O bandă ușor luminoasă împărți în două ecranul pe măsură ce orizontul apărea din întuneric.

Explozia de lumină a fost atât de neașteptată încât van der Berg a fost capabil să-și închipuie că se uită la strălucirea orbitoare a bombei atomice. Într-o fracțiune de secundă, trecu prin toate culorile curcubeului, apoi deveni alb pur, când soarele făcu un salt pe deasupra muntelui – apoi dispăru, în momentul în care filtrele automate intrară pe circuit.

– Asta-i tot; păcat că nu era un operator de serviciu la timpul respectiv – ar fi putut îndrepta camera de luat vederi în jos și ar fi obținut o vedere de calitate a muntelui în timp ce-l survolam. Dar știm că ai vrea să te uiți – chiar dacă-ți infirmă teoria.

– Cum? întrebă van der Berg, mai degrabă nedumerit decât enervat.

– Când o să te uiți dând cu încetinitorul, ai să înțelegi la ce mă refer. Efectele astea minunate de curcubeu nu sunt de origine atmosferică; sunt produse de *muntele însuși*. Numai gheața poate da astfel de efect. Sau sticla, ceea ce nu prea pare a fi cazul.

– Nu e imposibil, căci vulcanii pot produce sticlă naturală, dar de obicei e de culoare neagră... bineînțeles!

– Da!

– Ăă, n-o să mă pronunț până când n-am să cercetez informațiile. Dar aș fi de părere că e vorba de cristal de rocă – cuarț transparent. Se pot face niște lentile și prisme extraordinare din el. Sunt șanse să mai putem observa ceva?

– Mă tem că nu, a fost pură întâmplare că Soarele, muntele și camera video au fost pe aceeași linie la timpul potrivit. N-o să se mai întâmple nici într-o mie de ani.

– Mulțumesc, oricum; poți să-mi trimiți un exemplar? Nu-i grabă, fiindcă plec într-o expediție de teren la Perrine și n-o să mă pot uita la ea decât la înapoiere. Van der Berg dădu drumul unui răs scurt, mai degrabă scuzându-se. Știi, dacă e vorba chiar de cristal de rocă, ar putea valora o avere. Am putea chiar să rezolvăm problema balanței de plăți...

Dar era, bineînțeles, simplă fantezie. Prin ultimul mesaj trimis de pe *Discovery*, rasei umane îi fusese interzis accesul către orice minuni sau comori ar ascunde Europa. Cincizeci de ani mai târziu, nu era nici un semn că această interdicție va fi ridicată vreodată.

10. Corabia nebunilor

De-a lungul primelor patruzeci și opt de ore, Heywood Floyd nu-și putu reveni din cauza faptului că li se oferiseră niște condiții de locuit absolut *extravagante* la bordul navei *Universe*: cabine confortabile și spațioase. Totuși, cei mai mulți dintre tovarășii de călătorie le considerau ca fiind normale; aceia dintre ei care nu mai părăsiseră niciodată Pământul își închipuiau că *toate* navele cosmice sunt ca aceasta.

Trebui să se întoarcă la începuturile istoriei aeronauticii pentru a avea adevărata dimensiune. De-a lungul vieții sale, fusese martorul (trăind-o pe pielea sa) revoluției ce avusese loc în cerurile planetei care se micșora îndărătul său. Între stângacea și bătrâna navă *Leonov* și sofisticata *Universe* era o diferență de exact cincizeci de ani. (Afectiv, nu era în stare să creadă că *adevărat* acest lucru – dar era inutil să te iei la ceartă cu aritmetica.)

Și totuși cincizeci de ani îi despărțiseră pe Frații Wright de primele avioane cu reacție. La începutul acelei jumătăți de secol, aviatori neînfricați topăiau de pe o pajiște pe alta, cu ochelari de protecție la ochi, fiind bătuți de vânturi în carlingile lor deschise; la

sfârșitul ei, bunicuțele moțăiau pașnic între două continente, zburând cu o mie de kilometri la oră. Prin urmare, el n-ar fi trebuit să se mire de luxul și decorul elegant al cabinei de pasageri sau de faptul că avea un steward - care făcea curățenie. Geamul de niște dimensiuni generoase era trăsătura cea mai surprinzătoare a apartamentului său, iar la început s-a sinăit destul de neliniștit gândindu-se la tonele de presiune a aerului cărora le făcea față în ciuda visului spațial, implacabil și continuu.

Cea mai mare surpriză, chiar dacă literatura de anticipație ar fi trebuit să-l pregătească pentru așa ceva, a fost prezența gravitației. *Universe* era prima navă spațială care se deplasa sub accelerație continuă, excepție făcând câteva ore la jumătatea drumului. Când imensele ei rezervoare de forță motrice erau complet încărcate cu cele cinci mii de tone de apă, ea reușea a zecea parte din gravitația normală – nu era mult, dar oricum suficient să împiedice obiectele scăpate să plutească în aer. Acest lucru era convenabil mai cu seamă la ora mesei, deși le-au trebuit câteva zile pasagerilor spre a învăța să nu-și mestece supa prea viguros.

La patruzeci și opt de ore de la plecarea de pe Pământ, populația navei *Universe* se strătificase deja în patru categorii distincte.

Aristocrația era formată din căpitanul Smith și ofițerii săi. Urmau apoi pasagerii; apoi echipajul – subofițerii și stewardzii. Apoi clasa a patra...

Aceasta era descrierea pe care cei cinci tineri oameni de știință au adoptat-o pentru ei înșiși, la

început ca o glumă, dar mai târziu cu o anumită amărăciune. Când Floyd compară cabinele lor înghesuite cu propria sa cabină luxoasă, putea să-i înțeleagă și în scurtă vreme deveni canalul de transmisie al nemulțumirilor lor către căpitan.

Totuși, luând în considerare întreaga situație, nu prea aveau de ce să bombăne; în graba de a face nava gata de plecare a fost îndoielnic dacă vor avea *loc* ei și echipamentele lor. Acum ei puteau aștepta cu nerăbdare să-și instaleze instrumentele în jurul – și pe suprafața – cometei în timpul zilelor critice de dinaintea înconjurării Soarelui, după care va pleca din nou în zonele îndepărtate ale Sistemului Solar. Membrii echipei științifice își vor stabili reputația cu ocazia acestui voiaj și erau conștienți de acest lucru. Doar în momentele de istovire, sau de furie din cauza dereglajelor instrumentelor, începeau să se plângă de zgomotul produs de sistemul de ventilație, de cabinele claustrofobice și ciudate mirosuri ocazionale de origine necunoscută.

Dar niciodată nu s-au plâns de mâncare, despre care toată lumea convenea că este excelentă. "Mult mai bună decât mâncarea pe care a avut-o Darwin pe nava *Beagle*!" îi asigura căpitanul Smith.

La care Victor Willis a răspuns prompt: "De unde știe el? Și, apropo, comandantul navei *Beagle* și-a tăiat beregata când s-a întors în Anglia."

Era tipic pentru Victor, care era poate cel mai cunoscut popularizator de știință (pentru admiratorii săi) sau un om de știință populară (pentru la fel de numeroșii săi detractori); ar fi nedrept să-i numim

dușmani, căci admirația pentru talentele lui era unanimă, chiar dacă uneori era mormăită). Accentul lui moale, din zona Pacificului și gesturile expansive în fața camerei de luat vederi erau parodiate din belșug și era lăudat (sau blamat) pentru renașterea bărbii lungi. Criticilor săi le făceau plăcere să spună: "Un om care își lasă părul să crească atât de lung, cu siguranță că ascunde ceva."

El era fără îndoială cel mai ușor de recunoscut dintre cei șase V.I.P. – deși Floyd, care nu se mai socotea pe sine o celebritate, îi denumea "Cele Cinci Celebrități." Yva Merlin putea deseori să treacă pe Park Avenue fără a fi recunoscută, în rarele ocazii când ieșea din apartamentul ei. Dimitri Mihailovici, spre marea lui supărare, era cu cel puțin zece centimetri sub înălțimea medie; acest anăunt ar putea ajuta la motivarea preferinței sale pentru orchestre formate din o mie de instrumente – reale sau pe sintetizator – dar nu-i sporea imaginea.

Clifford Greenberg și Margaret M'Bala intrau și ei în categoria "iluștri necunoscuți" – deși această denumire se va schimba precis în momentul în care se vor întoarce pe Pământ. Primul om care va ateriza pe planeta Mercur avea o față plăcută, care nu iese din comun și pe care ți-o amintești cu greu; în plus, zilele când dominase știrile fuseseră în urmă cu treizeci de ani. Și ca majoritatea autorilor care nu se dau în vânt după discuții televizate și întâlniri cu cititorii la care se dau autografe, doamna M'Bala nu va fi recunoscută de cea mai mare parte a milioanele de cititori ai ei.

Celebritatea ei literară fusese una din senzațiile anilor '40. Un studiu erudit al panteonului grec nu candida de obicei pe listele de best-seller-uri, dar doamna M'Bala își plasase nepuizabilele mituri în decorul epocii spațiale contemporane. Nume care cu un secol în urmă fuseseră familiare doar astronomilor și filologilor clasici făceau acum parte din imaginea mentală despre lume pe care o avea orice persoană educată; aproape zi de zi apăreau știri despre Ganymede, Callisto, Io, Titan, Iapetus – sau de pe corpuri cerești mai obscure, precum Carne, Pasiphae, Hyperion, Phoebe...

Cartea ei nu s-ar fi bucurat, totuși, decât de un succes moderat, dacă n-ar fi concentrat povestea pe complicata viață de familie a lui Jupiter-Zeus, tatăl tuturor zeilor (și mult mai mult decât atât). Iar datorită unei întâmplări fericite, un editor de geniu i-a schimbat titlul original *Vedere de pe Olimp în Pasiunile zeilor*. Academicienii invidioși o denuneau de obicei *Pofte olimpiene*, dar în mod invariabil și-ar fi dorit s-o fi scris ei.

Nu întâmplător, Maggie M – după cum a fost iute botezată de tovarășii de călătorie – a fost cea care a folosit pentru prima oară expresia *Corabia nebulilor*. Victor Willis o adoptă nerăbdător și în scurtă vreme descoperi o rezonanță istorică. Cu aproape un secol în urmă, Katherine Ann Porter navigase împreună cu un grup de oameni de știință și de scriitori pe un pachetbot ca să vadă lansarea rachetei *Apollo 17* și sfârșitul primei faze a explorării selenare.

– O să mă gândesc la asta, a replicat doamna M'Bala amenințător, când i s-a comunicat acest lucru. Poate că e vremea celei de-a treia versiuni. Dar n-o să pot ști decât atunci când o să ajungem din nou pe Pământ...

11. Minciuna

De-abia după câteva luni, Rolf van der Berg putu să-și îndrepte gândurile și energia din nou către Muntele Zeus. Îmblânzirea lui Ganymede îi lua mai mult timp decât o slujbă normală, iar el lipsea de la biroul lui de la Baza Dardanus săptămâni în șir, făcând cercetări pe ruta viitorului monorai Gilgameș-Osiris.

Geografia celui de-al treilea satelit natural al lui Galileo, care era și cel mai mare, se schimbase radical de la explozia lui Jupiter – și era în continuă schimbare. Noul soare care topise gheața de pe Europa nu avea atâta putere aici, la o depărtare de patru sute de mii de kilometri – dar era suficient de cald pentru a produce un climat temperat în centrul părții care este permanent orientată în direcția sa. Existau câteva mări de dimensiuni mici și puțin adânci – unele dintre ele de mărimea Mării Mediterane de pe Pământ – până la latitudinile de patruzeci de grade nord și sud. Nu mai existau multe dintre caracteristicile de pe hărțile generate de misiunile *Voyager* din secolul douăzeci. Crusta eternă de gheață care se topise și mișcările tectonice ocazionale declanșate de aceleași forțe de flux care acționau pe cei doi sateliți naturali interiori făcuseră noul Ganymede un coșmar al cartografilor.

Dar aceiași factori îl făceau în același timp un paradis al inginerilor planetari. Cu excepția lui Marte cel arid și mult mai puțin primitiv, era singura planetă pe care oamenii vor putea într-o bună zi să meargă neprotejați, sub cerul liber. Ganymede avea apă din belșug, toate substanțele chimice necesare vieții și – cel puțin atâta vreme cât strălucea Lucifer – un climat mai cald decât o mare parte a Pământului.

Dar partea cea mai bună: nu mai erau necesare costumele spațiale integrale; atmosfera, deși încă nerespirabilă, era suficient de densă spre a permite folosirea unei măști de oxigen, cu cilindrii aferenți. În câțiva zeci de ani – așa promisese microbiologii, cu toate că nu spuneau clar data exactă – chiar și aceste măști vor putea fi date jos. Mai multe soiuri de bacterii generatoare de oxigen fuseseră deja răspândite pe suprafața lui Ganymede; cele mai multe dintre ele au murit, dar câteva au înflorit, iar curba ușor crescătoare de pe hărțile de analiză atmosferică era primul obiect expus cu mândrie tuturor vizitatorilor de la Dardanus.

Mult timp, van der Berg cercetă cu atenție informațiile care soseau în flux neîntrerupt de pe Europa VI, sperând că într-o zi norii se vor risipi din nou când ea se va afla pe orbită deasupra Muntelui Zeus. Știa că șansele sunt minime, dar atâta vreme cât existau, el nu făcea nici un efort spre a explora alte căi de cercetare. Nu era grabă, avea lucruri mai importante de făcut pentru moment – și, oricum, explicația probabil că se va dovedi a fi ceva complet banal și neinteresant.

Apoi Europa VI dispăru pe neașteptate, aproape ca rezultat al unui impact întâmplător cu un meteorit. Pe pământ, Victor Willis se cam făcuse de râs – după părerea multora – luându-le interviuri "Eurofanilor" care umpleau acum cum nu se poate mai bine locul liber lăsat de entuziaștii OZN-urilor din secolul trecut. Unii dintre ei susțineau că distrugerea sondei spațiale se datora unei acțiuni dușmănoase venite de pe lumea de dedesubt: faptul că fusese lăsată să funcționeze fără a fi deranjată vreme de cincisprezece ani – aproape dublul perioadei pentru care fusese concepută – nu le dădea nici un fel de bătaie de cap. Spre meritul lui Victor, el a insistat asupra acestui aspect și a demolat cele mai multe dintre argumentele entuziaștilor: dar părerea unanimă era că în primul rând n-ar fi trebuit să le facă publicitate.

Lui van der Berg, care era de-a dreptul încântat de faptul că era poreclit "încăpățânatul olandez" de către colegii lui și făcea tot ce putea pentru a fi la înălțimea poreclei sale, eșecul lui Europa VI era o irezistibilă provocare. Nu exista nici cea mai mică speranță de finanțare a unui înlocuitor, întrucât reducerea la tăcere a guralivului satelit, care trăise stânjenitor de mult, a fost primită cu mare ușurare.

Deci care era alternativa? Van der Berg se așeza pe scaun spre a-și trece în revistă opțiunile. Datorită faptului că era geolog și nu astrofizician, trecură câteva zile bune până să realizeze că răspunsul se afla în fața ochilor lui, încă de când aterizase pe Ganymede.

Afrikans e una dintre cele mai potrivite limbi de pe pământ în care să poți înjura; chiar atunci când e

vorbită la modul politicos, poate zgâria auzul celor din jur. Van der Berg se descărcă timp de câteva minute; apoi a avut o convorbire cu Observatorul Tiamat – care e așezat direct la Ecuator, având mereu exact deasupra capului discul mic și orbitor al lui Lucifer.

Astrofizicienii, preocupați de cele mai spectaculoase obiecte din Univers, au tendința de a-i trata cu condescendență pe simplii geologi, care își devotează existența unor chestii mici și murdare care se numesc planete. Dar aici la frontieră, toată lumea ajută pe toată lumea, iar doctorul Wilkins nu era doar interesat, ci și plin de înțelegere.

Observatorul Tiamat fusese construit pentru un singur scop, care fusese într-adevăr unul dintre motivele cele mai întemeiate pentru stabilirea unei baze pe Ganymede. Studiarea lui Lucifer era de o enormă importanță nu numai pentru cercetători, ci și pentru inginerii nucleari, meteorologi, oceanografi – și, nu în ultimul rând, pentru politicieni și filozofi. Gândul că existau entități care puteau transforma o planetă într-un soare era înnebunitor, și mulți nu-și aflau odihna din cauza lui.

Ar fi bine pentru Omenire să învețe tot ce se poate despre acest proces; într-o bună zi ar putea fi nevoie să-l imite – sau să-l preîntâmpine...

Și astfel timp de mai bine de zece ani, Tiamat făcuse observații asupra lui Lucifer cu ajutorul oricărui instrument imaginabil, întregistrând în continuu spectrul, sondându-l cu un radar localizat pe o

"farfurie" cu modestul diametru de o sută de metri, fixată într-un crater de impact.

- Da, zise doctorul Wilkins, de multe ori am privit spre Europa și -lo. Dar raza noastră este fixată pe Lucifer, drept pentru care putem să-l vedem doar timp de câteva minute, când sunt în tranzit. Iar Muntele Zeus ăsta al dumitale este pe partea unde e zi - drept pentru care e întotdeauna ascuns.

- Înțeleg lucrul ăsta, rosti van der Berg puțin nerăbdător. Dar n-ai putea să deplasezi raza doar puțin mai încolo, în așa fel încât să poți privi la Europa înainte de a veni în linie? O deplasare cu zece sau douăzeci de grade te-ar ajuta să pătrunzi suficient de mult în partea unde e zi.

- Un singur grad ar fi suficient spre a-l pierde din vizor pe Lucifer și a prinde Europa din plin, pe cealaltă parte a orbitei sale. Dar în acest caz ar fi de trei ori mai departe, și ca atare am avea doar o sutime din puterea reflectată. Totuși e o muncă interesantă: merită să facem o încercare. Hai să iau aproximările de frecvențe, învelișuri de undă, polarizare și orice altceva ce voi, indivizii care sînt de departe, credeți c-ar fi de trebuință. N-o să ne ia mult timp ca să instalăm un dispozitiv de schimbare a fazei care va deplasa raza cu câteva grade. Mai mult de-atât, nu știu ce s-ar mai putea face - e ceva la care nu ne-am gândit niciodată. Cu toate că poate ar trebui s-o facem - oricum, ce te aștepti să găsești pe Europa, în afară de gheață și apă?

- Dacă aș fi știut, zise van der Berg vesel, n-aș mai fi cerut ajutor, nu?

- Iar eu n-aș fi pretins să fiu menționat atunci când vei publica articolul. Păcat că numele meu e la coada alfabetului; o să fii înaintea mea doar cu o literă.

Asta se întâmpla cu un an în urmă: instalațiile de baleiaj nu fuseseră bune și deplasarea razei pentru a privi la partea luminoasă a Europei chiar înainte de a intra în conjuncție, s-a dovedit mai dificilă decât se așteptaseră. Dar în cele din urmă, primiră rezultatele; computerele le digeraseră, iar van der Berg fu primul om care vedea o hartă mineralogică a Europei post-Luciferice.

Așa după cum presupusese doctorul Wilkins, era formată în cea mai mare parte din gheață și apă, cu aflorimente de bazalt amestecate cu depozite de sulf. Dar existau două anomalii.

Una dintre ele părea a fi un produs artificial rezultat din procesul de vizualizare; exista o zonă complet dreaptă, lungă de doi kilometri, care nu prezenta practic nici un ecou de radar. Van der Berg îl lăsă pe dr. Wilkins să-și bată capul cu acest aspect. Pe el personal îl interesa doar Muntele Zeus.

Îi luă mult timp să facă identificarea, fiindcă doar un nebun - sau un om de știință realmente disperat - ar fi fost în stare să-și închipuie că așa ceva e posibil.

Chiar și acum, cu toate că fiecare parametru corespundea în limita acurateții, încă nu putea să creadă că e adevărat. Și nu încercase să se gândească la pasul următor.

Când doctorul Wilkins îi făcu o vizită, nerăbdător să-și vadă numele și reputația răspândindu-se prin

băncile de date, mormăi că încă mai analiza rezultatele.

Dar nu putea să o mai lungească.

– Nimic ieșit din comun, îi comunică el încrezătorului său coleg. Doar o formă rară de cuarț – încă încerc s-o identific cu mostre de pe Pământ.

Era pentru prima oară când mințea un alt om de știință, și avea din această cauză un sentiment îngrozitor.

Dar care era alternativa?

12. Oom Paul

Rolf van der Berg nu-l mai văzuse pe unchiul său Paul de zece ani și nu erau semne să-l întâlnească vreodată în carne și oase. Cu toate acestea, se simțea foarte apropiat de bătrânul om de știință – ultimul din generația sa și singurul care-și putea aminti (atunci când dorea, adică rareori) de felul de viață al strămoșilor săi.

Doctorul Paul Kreuger – "Oom Paul" pentru familia sa și majoritatea prietenilor – se afla întotdeauna acolo unde era nevoie de el, cu informații și sfaturi, fie în carne și oase, fie la celălalt capăt al unei legături radio lungă de un miliard de kilometri. Umbla vorba că numai din cauza unei extraordinare presiuni politice Comitetul Nobel a trecut cu vederea contribuția sa la fizica particulelor, aflată acum din nou într-o împlinită derută, după curățenia generală de la sfârșitul secolului douăzeci.

Dacă era adevărat acest lucru, doctorul Kreuger nu purta pică nimănui. Modest și rezervat, el nu avea dușmani personali, nici măcar printre tăfnoasele facțiuni ale celorlalți emigranți ca el. Într-adevăr, era atât de unanim respectat, încât primise mai multe invitații de a vizita din nou Statele Unite ale Africii de

Sud, dar de fiecare dată el refuzase politicos – nu din cauză că s-ar fi simțit în vreun pericol în SUAS, se grăbise el să explice, ci fiindcă se temea că nostalgia va fi copleșitoare.

Chiar folosind siguranța oferită de o limbă care era înțeleasă acum de mai puțin de un milion de oameni, van der Berg fusese foarte discret și întrebuințase circumlocuțiuni și referiri care nu aveau sens decât pentru o rudă apropiată. Dar Paul nu avu nici o dificultate în a înțelege mesajul nepotului său, deși nu-l putea lua în serios. Se temea că tânărul Rolf se făcuse de râs și avea de gând să-l refuze cât se poate de delicat. Bine că nu dăduse buzna să publice: măcar avusese bunul simț de a tăcea din gură...

Dar să zicem – doar să zicem – că e adevărat? Firele rare de păr se ridicară pe ceafa lui Paul. Un întreg spectru de posibilități – științifice, financiare, politice – se deschidea deodată în fața ochilor săi și cu cât se gândea mai bine, cu atât îi apăreau mai strașnice.

Spre deosebire de străbunii săi pioși, doctorul Kreuger nu avea un Dumnezeu căruia să i se adreseze în momentele de criză sau perplexitate. Acum chiar își dorea să fi avut: dar chiar dacă ar fi putut să se roage, nu l-ar fi ajutat prea mult. Așezându-se la computerul său, începu să intre în băncile de date; nu știa dacă trebuie să spere că nepotul său făcuse o descoperire uimitoare sau spunea doar tâmpenii. Putea oare Bătrânul *chiar* să joace un asemenea renghi omenirii? Paul își aducea aminte de faimosul comentariu al lui Einstein, conform căruia, deși El era subtil, El nu era niciodată răutăcios.

Gata cu visarea, își zise dr. Paul Kreuger. Simpatiile sau antipatiile *tale*, speranțele și teoriile *tale* n-au nimic de-a face cu subiectul...

O provocare îi fusese azvârlită de-a lungul unei distanțe egale cu jumătate din lățimea Sistemului Solar; nu-și va afla liniștea până nu va descoperi adevărul.

13. "Nu ne-a spus nimeni să ne aducem costume de baie..."

Căpitanul Smith își păstră micuța sa surpriză până în ziua a cincea, cu doar câteva ore înainte de Ocol. Anunțul său a fost primit, așa cum se și aștepta, cu o neîncredere zăpăcită.

Victor Willis și-a revenit primul.

– *O piscină!* Pe o navă spațială! Glumești!

Căpitanul se așezase mai bine în scaun și se pregăti să se amuze. Îi zâmbi lui Heywood Floyd, care aflase deja secretul.

– Păi, bănuiesc că Columb ar fi fost uluit de unele dintre facilitățile de pe corăbiile de după el.

– Există trambulină? întrebă Greenberg pofticios. Pe vremuri eram campionul colegiului.

– De fapt... da. Are doar cinci metri, dar asta o să vă ofere trei secunde de cădere liberă în gravitația noastră de o zecime de G. Iar dacă doriți un timp mai lung, sunt sigur că dl. Curtis va fi încântat să reducă forța de reacțiune.

– Chiar așa? rosti sec inginerul-șef. Și să-mi dau peste cap toate calculele orbitale? Ca să nu mai pomenesc de riscul ca apa să țâșnească afară! Tensiune de suprafață, știți...

– N-a existat cumva o navă spațială care avea o piscină sferică? întrebă cineva.

– Au încercat în centrul stației orbitale Pasteur, înainte de a începe rotația, răspunse Floyd. Nu era practică. În gravitație zero, trebuia să fie complet închisă. Și poți să te îneci destul de ușor într-o sferă uriașă de apă, dacă intri în panică.

– O modalitate de a intra în cartea recordurilor – prima persoană care s-a înecat în spațiu.

– Nu ne-a spus nimeni să ne aducem costume de baie, se plânse Maggie M'Bala.

– Cine are nevoie de costum ar trebui să poarte, îi șopti Mihailovici lui Floyd.

Căpitanul Smith bătu în masă spre a restabili ordinea.

– Vă rog, avem un lucru mai important. După cum știți, la miezul nopții vom atinge viteza maximă și trebuie să începem frânarea. Deci vom întrerupe energia de propulsie la orele 23:00, iar nava va fi inversată. Vom avea două ore de lipsă de greutate înainte de a da drumul forței de reacție din nou la 01:00. După cum vă puteți închipui, echipajul va fi destul de ocupat – o să folosim această ocazie pentru un control al motorului și o inspecție a fuselajului care nu pot fi efectuate în timpul deplasării. Vă sfătuiesc călduros ca în acea perioadă să dormiți cu centurile prinse peste paturi. Stewarzii vor controla să nu existe obiecte răsucite care ar putea pricinui necazuri atunci când va reveni greutatea. Întrebări?

Se lăsă o tăcere profundă, ca și cum pasagerii erau încă uluiți de revelație și hotărau ce e de făcut.

- Speram că o să mă întrebați despre baza economică a unui asemenea lux, dar din moment ce n-ați făcut-o, o să vă spun eu, oricum. Nu e deloc un lux, nu costă absolut nimic, dar sperăm că va fi un lucru foarte prețios în viitoarele călătorii. Vedeti, noi trebuie să purtăm cinci mii de tone de apă ca masă de reacție, așa că putem s-o întrebuițăm cum credem de cuviință. Rezervorul Numărul Unu este acum pe trei sferturi gol; o să-l păstrăm așa până la sfârșitul călătoriei. Așa deci, mâine după micul dejun, ne vedem pe plajă...

Având în vedere graba de a lansa în cosmos nava *Universe*, era surprinzător că se făcuse atât de bună treabă într-un domeniu atât de neesențial.

"Plaja" era o platformă de metal, lată cam de cinci metri, care se curba de-a lungul unei treimi a circumferinței marelui rezervor. Deși peretele opus era doar la vreo douăzeci de metri distanță, un joc inteligent de imagini proiectate îl făcea să pară a fi situat la infinit. Purtați de valuri la distanță mică, surferii se îndreptau spre un țărm pe care nu-l vor atinge niciodată. Dincolo de ei, o frumoasă corabie cu pânze, pe care orice agent de turism ar fi recunoscut-o instantaneu ca fiind nava *Tai-Pan* aparținând lui Tsung Sea-Space Corporation, gonea paralel cu orizontul, cu toate pânzele sus.

Spre a completa iluzia, sub picioare exista nisip (ușor magnetizat, ca să nu se scurgă prea departe de locul ce-i fusese menit), iar scurta plajă se termina într-o oază cu palmieri ce păreau destul de

convingători, până în clipa în care îi examinai de-aproape. Deasupra capului, un soare tropical completa idilicul tablou; era greu să realizezi că exact dincolo de acești pereți strălucea *adevăratul* Soare, de două ori mai puternic decât pe o plajă terestră.

Designer-ul făcuse într-adevăr o treabă bună în limitatul spațiu pe care l-a avut la îndemână. Păru puțin cam nedrept din partea lui Greenberg, când se plânse:

- Păcat că nu sunt și valuri.

14. Căutare

Știința are un principiu bun: să nu crezi nici un "fapt" – oricât de bine atestat – decât în momentul în care se potrivește într-un cadru de referință acceptat. Ocazional, bineînțeles, o observație poate sfărâma cadrul și poate impune construcția unuia nou, dar acest lucru se întâmplă extrem de rar. Galilei și Einsteini rareori apar mai des de o dată la un secol, ceea ce este bine pentru omenire.

Doctorul Kreuger accepta din toată inima acest principiu: nu va crede în descoperirea nepotului său decât artunci când o va putea explica, iar din câte își dădea el seama, acest lucru necesita nici mai mult nici mai puțin decât un act direct al lui Dumnezeu. Mânuiind briciul încă în stare de funcționare al lui Occam, se gândi că e mai plauzibil ca Rolf să fi făcut o greșeală; dacă așa stau lucrurile, ar trebui să fie destul de ușor de descoperit.

Spre marea surpriză a Unchiului Paul, se dovedi extrem de dificil. Analiza observațiilor transmise de radarul cu rază lungă de acțiune era acum o venerabilă și bine stabilită artă, iar experții pe care i-a consultat Paul au dat același răspuns, după vreme îndelungată.

Ei au pus și întrebarea: "De unde ai întregregistrarea asta?"

"Îmi pare rău", răspunse el, "nu am dreptul să spun."

Următoarea etapă era să considere că imposibilul este corect și să înceapă scotocirea literaturii de specialitate. Putea să fie o muncă uriașă, fiindcă nu știa nici măcar de unde să înceapă. Un lucru era sigur: un atac cu capul înainte, tipic forței brute, era sortit eșecului. Era ca și cum Roentgen, în dimineața de după descoperirea razelor X, ar fi început explicația lor în revistele de fizică ale vremii. Informația de care avea nevoie era încă la o distanță de câțiva ani, în viitor.

Dar măcar exista o șansă minusculă ca ceea ce caută să fie ascuns undeva în imensul corpus de cunoștințe științifice existente. Încet și cu grijă, Paul Kreuger puse la punct un program automat de cercetare, destinat pentru ceea ce excludea, în aceeași măsură ca și pentru ceea ce reținea. Trebuia să dea la o parte toate referirile legate de Pământ – vor fi, cu siguranță, cu milioanele – și să se concentreze exclusiv asupra mențiunilor extraterestre.

Beneficiind de notorietate, doctorul Kreuger avea un buget nelimitat pentru computer: făcea parte din onorariul pe care-l pretindea diverselor organizații care aveau nevoie de înțelepciunea lui. Cu toate că această căutare s-ar putea să fie scumpă, el nu trebuia să-și facă probleme în privința notei de plată.

După cum s-a dovedit, aceasta a fost surprinzător de mică. A avut noroc: căutarea luă sfârșit după numai

două ore și treizeci și șapte de minute, la referința cu numărul 21.456.

Titlul era suficient. Paul era atât de bucuros, încât propriul său robot de casă refuză să-i recunoască glasul și trebui să repete comanda pentru o copie integrală.

Nature publicase articolul în 1981 – cu aproape cinci ani înainte de a se naște – și în timp ce ochii săi parcurseră în grabă singura pagină, își dădu seama nu numai că nepotul lui avusese dreptate tot timpul, ci și, lucru la fel de important, exact cum se poate produce un astfel de miracol.

Editorul acelei reviste vechi de optzeci de ani probabil că avusese un remarcabil simț al umorului. Un articol în care e vorba de miezul unor planete de la marginea sistemului nu era ceva care să capteze atenția cititorului; acesta, însă, avea un titlu neobișnuit de atractiv. Robotul său îi putu spune suficient de repede că făcuse parte pe vremuri dintr-un celebru cântec, dar, bineînțeles, acest amănunt n-avea relevanță.

Oricum, Paul Kreuger n-auzise în viața lui de Beatles și de fanteziile lor psihedelice.

II

VALEA CU ZĂPADĂ NEAGRĂ

15. Întâlnirea

Iar acum Cometa lui Halley era prea aproape spre a putea fi văzută; culmea ironiei, observatori de pe Pământ puteau avea o imagine mult mai bună a cozii, care se întindea deja pe cincizeci de milioane de kilometri în unghiuri în concordanță cu orbita cometei, ca un panas fâlfâind în bătaia invizibilă a vântului solar.

În dimineata întâlnirii, Heywood Floyd s-a sculat devreme, după un somn agitat. Era ceva neobișnuit pentru el să viseze – sau măcar să-și amintească visele – și fără îndoială că de vină erau emoțiile anticipate ale următoarelor câteva ore. Era ușor îngrijorat de un mesaj de la Caroline, care-l întreba dacă mai avea vești de la Chris în ultima vreme. Îi răspunse, puțin cam concis, că Chris nu catadicsise niciodată să spună "Mulțumesc" atunci când îl ajutase să obțină actualul post pe *Cosmos*, nava soră a lui *Universe*; poate că se plictisise deja cu naveta Pământ-Lună și căuta distracție în altă parte.

"Ca de obicei, adăugase Floyd, o să auzim de el când o să aibă el chef."

Imediat după micul dejun, pasagerii și echipa de oameni de știință se adunaseră pentru niște ultime

comunicări ale căpitanului Smith. Oamenii de știință nu aveau nevoie de așa ceva, dar în cazul în care ar fi simțit vreo iritare, o asemenea emoție copilărească ar fi fost iute înlăturată de straniul spectacol de pe ecranul principal.

Era mai ușor să-ți închipui că *Universe* zbura spre o nebuloasă decât spre o cometă. În față, tot cerul era acum o ceață albă – neuniformă, pătată cu zone de condensare mai întunecate și brăzdată de benzi luminoase și de jeturi strălucitoare, care radiau cu toatele dintr-un punct central. La această scară, nucleul era abia vizibil, sub forma unui punct negru, totuși se distingea clar că era sursa tuturor fenomenelor din jurul său.

– O să întrerupem propulsia peste trei ore, zise căpitanul. În acel moment ne vom afla la o distanță de doar o mie de kilometri de nucleu, având practic viteză zero. Vom executa niște observații finale și vom confirma locul de aterizare. Prin urmare, vom fi lipsiți de greutate exact la ora 12:00. Până atunci, stewardzii de cabină se vor asigura că totul este bine fixat. Va fi exact ca în momentul Oculului, doar că de data *asta* o să dureze trei zile, nu două ore, până când o să revină greutatea.

Gravitația Cometei lui Halley? Aproape că nu există – e mai puțin de un centimetru pe secundă la pătrat, adică aproximativ o miime din gravitația Pământului. O să reușiți să-i dați de urmă, dacă o să aveți suficientă răbdare, dar atâtă tot. Un obiect are nevoie de cincisprezece secunde spre a cădea un metru.

Pentru siguranță, aș vrea ca în timpul întâlnirii și al aterizării să stați cu toții aici în camera de observație, cu centurile de siguranță bine fixate. Oricum, de-aici se vede cel mai bine, iar întreaga operație n-o să dureze mai mult de o oră. O să folosim doar minime corecții laterale, dar ele pot surveni din orice unghi și pot cauza tulburări senzoriale minore.

Bineînțeles, căpitanul se referea la răul de cosmos – dar, printr-o înțelegere generală, acest cuvânt era tabu la bordul navei *Universe*. S-a remarcat, totuși, că multe mâini s-au strecurat în compartimentele din spatele scaunelor, ca și cum ar fi controlat dacă faimoasele pungi de plastic sunt la îndemână în caz de urgență.

Imaginea de pe ecran se dilata pe măsură ce creștea grosimentul. Pentru o clipă, Floyd avu senzația că se află mai degrabă într-un avion, care coboară printre niște nori nu tocmai denși, decât într-o navă spațială care se apropie de cea mai celebră cometă. Nucleul devenea mai mare și mai clar; nu mai era un punct negru, ci o elipsă neregulată – fiind într-o clipă o insuliță pierdută în oceanul cosmic, iar în clipa următoare o lume în toată regula.

Încă nu exista posibilitatea de a compara dimensiunile. Cu toate că Floyd știa că întreaga panoramă ce se desfășura în fața lui avea mai puțin de zece kilometri lățime, și-ar fi putut cu ușurință imagina că privește un corp ceresc de dimensiunile Lunii. Dar Luna nu era cețoasă la margini, și nici nu avea niște jeturi mici de vapori – și două mari – care țâșneau de pe suprafața ei.

- Dumnezeu! strigă Mihailovici. Ce-i *aia*?

Arată cu mâna către partea de jos a nucleului, chiar în interiorul liniei de demarcație dintre partea luminată și cea întunecată. Fără nici cea mai mică îndoială, acolo, pe partea întunecată a cometei, clipea o lumină într-un ritm perfect regulat: aprins, stins, aprins, stins, o dată la două sau trei secunde.

Doctorul Willis dădu drumul tusei sale care însemna "pot să vă explic chestia *aia* în cuvinte formate dintr-o singură silabă", dar căpitanul Smith ajunsese primul acolo.

- Îmi pare rău că vă dezamăgesc, domnule Mihailovici. E doar baliza luminoasă de pe sonda de eşantioane numărul doi. Stă acolo de o lună de zile, aşteptându-ne să venim şi să o luăm cu noi.

- Ce păcat; mă gândeam c-ar putea exista acolo cineva, sau ceva, care să ne ureze bun-sosie.

- Mă tem că n-avem noi norocul ăsta; suntem cât se poate de singuri aici. Baliza aceea se află exact acolo unde vrem să aterizăm, lângă Polul Sud al Cometei lui Halley şi e în beznă permanentă în prezent. O să fie mai uşor cu sistemele de supravieţuire. Pe partea însorită, temperatura ajunge până la 120°, cu mult deasupra punctului de fierbere.

- Nu-i de mirare că planeta îşi ţine coada ţanţoasă, rosti netulburat Dimitri. Jeturile alea nu mi se par prea sănătoase. Este sigur că nu e nici un risc?

- ăsta-i un alt motiv pentru care aterizăm pe partea întunecată; acolo nu există activitate. Acum vă rog să mă scuzaţi, trebuie să mă întorc în cabina de comandă. E pentru prima dată când am ocazia să

aterizez într-o nouă lume şi mă îndoiesc că o s-o mai am vreodată.

Auditoriul căpitanului Smith se răspândi încet şi într-o neobişnuită linişte. Imaginea de pe ecran descrescu din nou la dimensiunile reale, iar nucleul deveni iarăşi un punct abia vizibil. Totuşi, chiar în aceste câteva minute, păru să fi crescut uşor în dimensiune şi poate că asta nu era o iluzie. Cu mai puţin de patru ore înaintea întâlnirii, nava continua să se prăvălească spre cometă cu cincizeci de mii de kilometri pe oră.

Dacă în această fază s-ar produce vreo defecţiune la propulsia principală, nava ar face un crater de dimensiuni mai impresionante decât orice altceva există pe Cometa lui Halley.

16. Aterizarea

Aterizarea a fost complet lipsită de peripeții, exact așa cum sperase căpitanul Smith. A fost imposibil de sesizat momentul în care *Universe* a intrat în contact cu solul; s-a scurs un minut până când pasagerii au realizat că s-a produs aterizarea, și după aceea au dat drumul unor urale întârziate.

Nava era așezată la unul dintre capetele unei văi puțin adânci, înconjurată de dealuri ușor mai înalte de o sută de metri. Cine s-ar fi așteptat să vadă un peisaj lunar ar fi fost extrem de surprins; aceste formațiuni nu aveau nici o asemănare cu pantele blânde de pe Lună, transformate în nisip de bombardamentele cu meteoriți timp de miliarde de ani.

Aici nimic nu avea o vârstă mai mare de o mie de ani; piramidele erau cu mult mai vechi decât acest peisaj. De câte ori ajungea în jurul Soarelui, Cometa lui Halley era remodelată și diminuată de focurile solare. După trecerea pe la periheliu din 1986, forma nucleului fusese ușor schimbată. Amestecând metafore fără jenă, Victor Willis se exprimase totuși extrem de pertinent atunci când le spusese telespectatorilor: "«Aluna» are acum «un mijloc de viespe»!"

Într-adevăr, erau semne că, după încă niște mișcări de revoluție în jurul Soarelui, Cometa lui Halley s-ar putea despică în două fragmente aproximativ egale, așa cum se întâmplase cu Cometa lui Biela, spre stupefacția astronomilor din 1846.

Gravitația practic inexistentă contribuise și ea la stranietatea peisajului. De jur împrejur se vedeau formațiuni subțiri ca firul de păianjen aidoma fanteziilor unui artist suprarealist și grămezi de pietre neverosimil fasonate, care n-ar fi rezistat în această poziție decât câteva minute, chiar pe Lună.

Deși căpitanul Smith hotărâse să aterizeze cu nava *Universe* în adâncurile nopții polare – la cinci kilometri de torida căldură a soarelui – era totuși lumină din belșug. Uriașul înveliș de gaze și praf care înconjura cometa alcătuiă un balon strălucitor care părea potrivit pentru această regiune; era vorba de auroră, desfășurându-se peste gheturile Antarcticii. Iar dacă acest lucru nu era suficient, Lucifer oferea porția sa egală cu câteva sute de luni pline.

Deși se așteptau la așa ceva, totuși completa absență a culorilor stâmi dezamăgire; *Universe* lăsa senzația că s-a așezat într-o exploatare minieră de suprafață; ceea ce, de fapt, nu era o analogie greșită, datorită faptului că mare parte din negreala care îi înconjura era datorată carbonului sau componentelor sale, amestecate bine de tot cu zăpadă și gheață.

Așa după cum îi cerea datoria, căpitanul Smith a fost primul care a coborât de pe navă, împingându-se ușor spre a ieși din ecluza pneumatică a navei. Păru o

eternitate până ajunse la sol, situat la doi metri mai jos; apoi el alese un pumn din pulberea de la suprafață și o examinează ținând-o în mână sa înmănușată.

La bordul navei, toată lumea aștepta cuvintele care vor intra în cărțile de istorie.

– Seamănă cu sarea și piperul, rosti căpitanul. Dacă n-ar fi înghețată, ar putea să iasă o recoltă bună.

Planul misiunii includea petrecerea unei "zile" complete a cometei, de cincizeci și cinci de ore, la Polul Sud, apoi – dacă nu apăreau probleme – o deplasare de zece kilometri către ceea ce fusese denumit cu un termen deloc potrivit Ecuator, spre a se studia unul dintre gheizere de-a lungul unui ciclu complet noapte-zi.

Șeful echipei oamenilor de știință, Pedrill, nu pierdea timpul. Aproape imediat, el porni însoțit de un coleg pe o sanie cu reacție de două locuri către baliza sondei. Se întoarseră după o oră, aducând cu ei mostre de pe cometă preambalate, pe care le încredințară plini de mândrie spre a fi conservate prin frig.

În acest răstimp celelalte echipe făcură de-a lungul văii o rețea de cabluri aidoma pânzei de păianjen, întinzându-le între stâlpi înfipti în crusta friabilă. Ele nu numai că serveau pentru a lega de navă numeroasele instrumente, dar totodată și facilitau mișcările în exterior. Această porțiune din Cometa lui Halley putea fi explorată astfel fără să se recurgă la incomodele Elemente de Manevră Externă; era suficient să legi o frânghie scurtă de un cablu și să mergi apoi ținându-te când cu o mână, când cu

cealaltă. Era, oricum, mult mai amuzant decât a folosi EME-urile, care erau de fapt niște nave spațiale de o singură persoană, cu toate complicațiile de rigoare.

Pasagerii urmăreau fascinați toate acestea, ascultând conversațiile prin radio și încercând să participe la emoțiile descoperirii. După aproximativ douăsprezece ore – cu mult mai puțin în cazul exastronautului Clifford Greenberg – plăcerea de a fi un simplu auditoriu inert începu să se diminueze. În scurtă vreme se auziră glasuri vorbind despre "a ieși afară" cu excepția lui Victor Willis, care era ciudat de abătut.

– Cred că-i e frică, zise Dimitri cu dispreț. Victor îi devenise antipatic din clipa în care aflate că omul de știință este complet afon. Deși acest lucru era extrem de nedrept față de Victor (care acceptase curajos să fie folosit în calitate de cobai pentru studierea curioasei sale infirmități), lui Dimitri îi făcea plăcere să adauge sumbru: "Un om care n-are muzica în el este potrivit pentru trădări, comploturi și stricăciuni."

Floyd se hotărâse chiar dinainte de a părăsi orbita Pământului. Maggie M. era suficient de bărbătoasă spre a încerca orice și n-avea nevoie de încurajări (deviza ei "Un autor n-ar trebui să refuze niciodată ocazia unei experiențe" avusese un impact celebru asupra vieții ei sentimentale).

Ca de obicei, Yva Merlin îi ținuse pe toți cu suflul la gură, dar Floyd era hotărât să-i facă el personal un tur al cometei. Era lucrul cel mai neînsemnat pe care-l putea face spre a-și păstra reputația; toată lumea știa că lui i se datora, în parte,

includerea faimoasei singuratice pe lista de pasageri, iar acum era o glumă curentă că între ei doi e ceva. Cele mai inocente remarci ale lor erau răstălmăcite cu veselie de Dimitri și de doctorul Mahindran, medicul navei, care recunoștea că se uita la ei cu un invidios respect.

După enervările inițiale – pentru că îi aducea mult prea bine aminte de trăirile din tinerețe – Floyd marșă și el la glumă. Dar nu știa ce părere avea Yva despre acest lucru și până în acel moment n-avusese curajul s-o întrebe. Chiar și acum, în această mică și compactă societate unde puține secrete durau mai mult de șase ore, ea își menținuse o bună parte din celebra ei rețineră – aura de mister care fascinasese publicul timp de trei generații.

Cât despre Victor Willis, el tocmai descoperise unul dintre acele devastatoare mici detalii care sunt capabile să distrugă cele mai bine executate planuri ale șoarecilor și astronautilor.

Universe era echipată cu costume spațiale Mark XX, ultimul tip, cu vizoare anti-ceață și nereflectorizante, care garantau o vedere a spațiului de excepție. Iar deși căștile erau de diverse mărimi, Victor Willis nu putea încăpea în nici unul dintre ele fără o operație chirurgicală majoră.

Avusese nevoie de cincisprezece ani spre a-și perfecta patentul ("Un triumf al artei ornamentale", după cum o denumise un critic, poate datorită admirației).

În această clipă între Cometa lui Halley și Victor Willis se afla doar barba acestuia. În scurtă vreme el va trebui să facă o alegere.

17. Valea cu zăpadă neagră

Căpitanul Smith avusese surprinzător de puține obiecții la ideea unei ieșiri din navă a pasagerilor. Era de acord că e absurd să bați o cale atât de lungă până aici, fără a pune piciorul pe cometă.

– N-o să aveți probleme dac-o să respectați instrucțiunile, zise el cu ocazia inevitabilului instructaj. Chiar dacă n-ați mai avut niciodată până acum de-a face cu costume spațiale – și cred că doar comandantul Greenberg și doctorul Floyd au mai avut această experiență – ele sunt destul de confortabile și complet automate. N-o să trebuiască să vă bateți capul cu vreun control sau reglaj, odată ce-ați fost supuși controlului din ecluza pneumatică.

O regulă absolută: doar doi dintre dumneavoastră pot ieși în exterior în același timp. Bineînțeles, o să aveți o escortă personală, legată de dumneavoastră prin cinci metri de coardă – cu toate că poate ajunge până la douăzeci dacă e nevoie. În plus, *amândoi* veți fi racordați la cele două cabluri de ghidaj pe care le-am întins în toată valea. Regula drumului e aceeași ca și pe pământ: țineți dreapta. Dacă vreți să depășiți pe cineva, trebuie doar să vă desfaceți carabiniera – dar *unul* dintre cei doi trebuie să rămână tot timpul legat

de coardă. În felul ăsta, nu există riscul de a pluti prin spațiu. Sunt întrebări?

– Cât timp putem sta afară?

– Cât vreți dumneavoastră, domnișoară M'Bala.

Dar eu vă sfătuiesc să vă întoarceți de îndată ce ați simțit fie și cea mai mică jenă. Bănuiesc că o oră ar fi timpul cel mai potrivit pentru prima ieșire – deși ar putea părea doar zece minute...

Căpitanul Smith estimase corect. Când Heywood Floyd își consultă ecranul care marca scurgerea timpului, i se păru că e imposibil să fi trecut deja patruzeci de minute. Și totuși n-ar fi trebuit să fie atât de surprinzător, din moment ce nava se afla deja la mai bine de un kilometru în urmă.

Având în vedere că e cel mai bătrân pasager – după aprecierea cvasiunanimă – i se oferise posibilitatea de a ieși primul din navă. Și n-avusese de ales.

– Du-te cu Yva! chicoti Mihailovici. Cum poți să mai stai pe gânduri? Apoi adăugă zâmbind nerușinat: Chiar dacă scârboasele astea de costume n-o să-ți permită să faci în exterior chiar tot ce ți-ar trece prin cap.

Yva acceptase, fără vreo ezitare, dar și fără entuziasm. Chestia asta tipică, gândi Floyd. N-ar fi chiar adevărat dacă am spune că era deziluzionat – la vârsta lui mai avea doar extrem de puține iluzii – dar era dezamăgit. Și mai degrabă de sine însuși decât de Yva; ea era deasupra criticilor și a laudelor ca și Mona Lisa – cu care fusese deseori comparată.

Comparația era, bineînțeles, ridicolă. La Gioconda era misterioasă, dar în nici un caz erotică. Puterea Evei stătea în combinația acestor două elemente – cărora li se alătura inocența, în bună măsură. După jumătate de

secol, urmele acestor trei ingrediente erau încă vizibile, cel puțin din punctul de vedere al credinței.

Ceea ce lipsea – după cum se strădui Floyd să recunoască – era personalitatea. Atunci când încerca să se concentreze la ea, singurul lucru pe care îl putea vizualiza erau rolurile în care jucase. Cu părere de rău, i-ar fi dat dreptate criticului care afirmase odată: "Yva Merlin este reflectarea dorințelor fiecărui bărbat, dar o oglindă n-are caracter."

Iar acum această unică și misterioasă creatură plutea lângă el peste solul Cometei lui Halley, în timp ce înaintau, însoțiți de un ghid, de-a lungul cablurilor duble întinse în Valea cu zăpadă neagră. Acest nume era dat de el; era mândru ca un copil de el, cu toate că nu va apărea vreodată pe vreo hartă. Nu existau hărți ale unei lumi unde geografia era la fel de efemeră ca și vremea pe pământ. Savura faptul că știa că nici un alt ochi omenesc nu mai văzuse peisajul înaintea lui – și nici n-o va mai face vreodată.

Pe Marte, sau pe Lună, câteodată puteai să te prefaci că te afli pe Pământ – cu un mic efort de imaginație și dacă nu dădeai atenție cerului străin. Acest lucru era imposibil aici, din pricină că sculpturile de zăpadă într-un echilibru precar dovedeau doar în mică măsură că fac concesii gravitației. Trebuia să privești cu mare atenție în jur ca să-ți dai seama care e susul și care josul.

Valea cu zăpadă neagră era neobișnuită, din pricina faptului că avea o structură solidă – un recif pietros încastrat între mormane de zăpadă normală și de hidrocarbon. Geologii nu căzuseră încă de acord asupra originii ei, unii susținând că făcea parte dintr-un asteroid care întâlnise cometa cu multă vreme în

trecut. Forajele dăduseră la iveală un amestec complex de compuși organici, cum ar fi de exemplu gudronul înghețat – deși era lucru sigur că producerea lor era complet străină de vreun organism viu.

"Zăpada" care topea solul micuței văi nu era complet neagră; când Floyd o lumină cu lanterna strălucea și scilipea ca și cum ar fi fost presărată cu un milion de diamante microscopice. Se întreba dacă existau cumva diamante pe Halley, deoarece carbon era din belșug. Dar la fel de sigur era faptul că temperaturile și presiunile necesare spre a le crea nu existaseră niciodată pe aceste locuri.

Împins de un impuls neașteptat, Floyd se aplecă și adună doi pumni de zăpadă: trebuia să se împingă cu picioarele în coarda de siguranță pentru a reuși această mișcare și avu o viziune comică despre el însuși, aidoma unui artist de circ care merge pe o frânghie – dar cu capul în jos. Fragila crustă nu opuse practic nici o rezistență în momentul în care pătrunse cu capul și umerii în ea, apoi trase ușor de coardă și se ridică cu pumnul plin de zăpadă.

În timp ce făcea cocoloș în palmă masa cristalină și pufoasă ar fi vrut să aibă posibilitatea de a o *simți* prin mânuși. Stătea acolo, neagră ca abanosul și totuși aruncând scilipiri fugare când o întorcea de pe o parte pe alta.

Și dintr-o dată, în închipuirea sa, deveni de cea mai pură culoare albă – iar el era din nou un băiețel, pe terenul de joacă din tinerețe, înconjurat de fantomele copilăriei. Auzea strigătele tovarășilor săi de joacă, amenințându-l în glumă cu proiectilele lor de zăpadă imaculată...

Amintirea era scurtă dar copleșitoare, pentru că aducea cu sine o extraordinară senzație de tristețe.

De-a lungul unui veac, nu-și mai putea aduce aminte nici măcar de unul dintre acești prieteni fantomatici care îl înconjurau; și totuși știa că odinioară ținuse la unii din ei.

Ochii i se umplură de lacrimi, iar degetele i se încheștară pe bulgărele de zăpadă străină. Apoi viziunea dispăru; era din nou cel de acum. Nu era un moment de tristețe, ci de triumf.

– Dumnezeu! strigă Heywood Floyd, iar cuvintele reverberară în strâmtul univers al costumului său spațial. Stau pe Cometa lui Halley – ce-oi fi vrând mai mult? Dacă în clipa asta mă lovește un meteor, n-o să-mi pară rău!

Își înălță brațele și azvârli bulgărele de zăpadă către stele. Era atât de mic și atât de întunecat la culoare, încât dispăru aproape pe dată, dar el continuă să se uite la cer.

Apoi, deodată – pe neașteptate – apără într-o bruscă explozie de lumină, în timp ce urca spre razele ascunse ale soarelui. Cu toate că era negru precum funinginea, reflecta suficient din acea strălucire orbitoare spre a se contura cu ușurință pe cerul ușor luminos.

Floyd îl urmări până când dispăru complet – poate datorită evaporării, poate fiindcă se micșorase din pricina depărtării. Nu va rezista mult în violentul torent de radiație de deasupra; dar câți oameni se puteau mândri că au creat o cometă proprie?

18. Bătrânul Credincios

Precauta explorare a cometei începuse deja, în vreme ce *Universe* rămăsese încă în umbra polară. Mai întâi un EME survolă atât partea întunecată cât și cea luminată, înregistrând tot ce era de interes. După ce au fost încheiate cercetările preliminare, grupuri de până la cinci oameni de știință zburară la bordul navei de pe navă, instalând echipament și instrumente în punctele strategice.

Lady Jasmine era complet deosebită de primitivele păstăi spațiale din perioada *Discovery*, care erau capabile să funcționeze doar într-un mediu lipsit de gravitație. Aceasta era practic o navă spațială în miniatură, construită spre a purta oameni și o încărcătură ușoară de pe nava *Universe*, aflată pe orbită, spre Marte, Lună sau sateliții lui Jupiter. Pilotul-șef al navei, care se purta cu ea cu respectul cuvenit unei *grande dame*, se plânga în glumă că a zburat de jur împrejurul unei comete mici și nenorocite era cu mult sub demnitatea ei.

Când căpitanul Smith fu complet sigur că, măcar la suprafață, cometa lui Halley nu le rezerva surprize, se ridică de la sol. Deplasarea cu doar vreo doisprezece kilometri purtă nava *Universe* spre o lume diferită, de

la o licărire de amurg care va dura luni întregi către un târâm care cunoaște ciclul zi/noapte. Iar odată cu zorii, cometa se trezi încet la viață.

În timp ce soarele se strecura pe deasupra orizontului zimțat și îngrozitor de închis, razele sale cădeau peste nenunțatele mici cratere care brăzdau crusta. Cele mai multe dintre ele rămân inactive, iar găturile lor înguste sunt sigilate datorită depunerilor de săruri minerale. Nicăieri în altă parte pe planeta Halley nu exista o paradă de culori atât de vii; ele îi duseseră pe biologi la concluzia greșită că aici viața începea, așa cum se întâmplase și pe Pământ, prin înmulțirea algelor. Mulți dintre ei nu abandonaseră această speranță, deși n-ar fi admis acest lucru cu una cu două.

Din alte cratere, se înălțau înspre cer pale de fum, deplasându-se pe niște traiectorii absurd de drepte, din pricina faptului că nu existau vânturi care să le abată. De obicei timp de o oră sau două nu se întâmpla nimic; după aceea, pe măsură ce căldura Soarelui pătrundea în solul înghețat, Cometa lui Halley începea să arunce pe dinafară – după cum se exprimase Victor Willis – "precum o turmă de balene".

Deși pitorească, nu era una dintre metaforele sale cele mai exacte. Jeturile de pe partea luminată a Cometei lui Halley nu erau intermitente, ci țâșneau neîntrerupt timp de câteva ore. Și nu se curbau deasupra spre a cădea pe sol, ci urcau către cer, până când se pierdeau în ceața strălucitoare pe care o produceau.

La început, echipa oamenilor de știință se comportă față de gheizere la fel de precaut ca și

vulcanologii de pe Pământ atunci când se apropiau de Etna sau Vezuviu aflate într-una din fazele lor mai puțin predictibile. Dar în scurtă vreme descoperiră că erupțiile de pe Cometa lui Halley, deși câteodată în aparență înfricoșătoare, erau nespuse de blânde și bine crescute; apa ieșea cu aceeași presiune ca și dintr-un hidrant, și era caldă. La câteva secunde după ce scăpa din rezervorul subteran, se transforma într-un amestec de vapori și cristale de gheață; Cometa lui Halley era învelită într-o neconținută furtună de zăpadă care cădea în sus. Chiar la această modestă viteză de expulzare, nici un strop de apă nu se mai întorcea la sursă. De fiecare dată când dădea ocol Soarelui, o parte din "sângele" cometei se scurgea în nesățiosul vid cosmic.

După îndelungi insistențe, căpitanul Smith fu de acord să mute nava *Universe* la o sută de metri distanță de "Bătrânul Credincios", cel mai mare ghețar de pe partea luminată. Era un spectacol teribil – o coloană de ceață, de culoare gri-alburie, care creștea, precum trunchiul unei arbore gigancic, dintr-un orificiu surprinzător de mic aflat într-un crater larg de trei sute de metri, care părea a fi unul dintre cele mai vechi formațiuni de pe cometă. Nu după mult timp, oamenii de știință se cățarau pe crater, adunând specimene de minerale multicolore (și, din păcate, sterile) și introducându-și termometrele și tuburile de prelevare a probelor chiar în coloana de apă-gheață-ceață.

– Dacă azvârle pe vreunul din voi în spațiu, să nu vă așteptați să fiți recuperați rapid, avertiză căpitanul. De fapt, s-ar putea să trebuiască să așteptăm până reveniți singuri.

– Ce vrea să spună? întrebă nedumerit Dimitri Mihailovici.

Ca de obicei, Victor Willis dădu iute un răspuns:

– Aici lucrurile nu se întâmplă în felul în care te-ai aștepta conform mecanicii cerești. Orice obiect aruncat de pe Cometa lui Halley cu o viteză rezonabilă se va afla în mișcare pe aceeași orbită – e nevoie de o schimbare uriașă de viteză spre a se deosebi în mod esențial. Așadar, după o singură mișcare de revoluție, cele două orbite se vor intersecta din nou – și te vei afla exact acolo unde erai la început. Mai bătrân cu șaptezeci și șase de ani, bineînțeles.

Nu departe de Bătrânul Credincios se găsea un alt fenomen pe care nimeni n-ar fi putut să-l prevadă. Când l-au observat prima dată, oamenilor de știință nu le venea să-și creadă ochilor. Întins pe o porțiune de câteva hectare, expus vidului cosmic, se afla acolo ceva care părea a fi un banal lac, remarcabil doar prin culoarea lui extrem de întunecată.

În mod clar, nu putea fi vorba de apă; singurele lichide care puteau fi stabile în acel mediu erau uleiurile organice grele sau gudroanele. De fapt Lacul Tuonela se dovedi a fi mai degrabă din smoală solidificată, cu excepția părții de la suprafață, care era mai subțire de un milimetru. În această gravitație neglijabilă, probabil că durase ani întregi – poate câteva călătorii bune în jurul fisurilor Soarelui – spre a-și lua această formă plată, ca o oglindă.

Lacul deveni una dintre principalele atracții turistice de pe Cometa lui Halley, până când căpitanul îi puse capăt. Cineva (nimeni nu-și revendicase

dubiosul merit) a descoperit că se putea *merge* perfect normal pe lac, ca și cum te-ai fi aflat pe Pământ; stratul infim de la suprafață producea o aderență suficientă spre a ține piciorul în loc. În scurtă vreme, cei mai mulți membri ai echipajului se înregistraseră pe casete video, în aparență mergând pe apă.

Apoi căpitanul Smith, inspectând ecluza pneumatică, descoperi că pereții erau mânjiți din belșug cu gudron, și se mânie mai tare decât îl văzuse cineva vreodată.

– E un lucru extrem de tâmpit să ai *fuselajul* navei mânjit cu funingine. Cometa lui Halley este locul cel mai mizerabil pe care l-am văzut vreodată.

După aceasta, nu au mai existat plimbări pe Lacul Tuonela.

19. La capătul tunelului

Într-un univers mic, închis, unde fiecare se cunoaște cu fiecare, nu există șoc mai mare decât acela de a întâlni un ins complet străin.

Heywood Floyd plutea ușor de-a lungul coridorului spre încăperea principală când avu această experiență. Se uita uluit la intrus, întrebându-se cum de reușise atâta timp un pasager clandestin să evite a fi descoperit. Celălalt se uita la el cu un amestec de stânjeneală și bravură ostentativă, așteptând, după câte se vedea, ca Floyd să vorbească primul.

– Ei, Victor! rosti Floyd în cele din urmă lartă-mă că nu te-am recunoscut. Prin urmare ai făcut supremul sacrificiu de dragul științei – sau ar trebui să spun de dragul publicului tău?

– Da, răspunse Willis tăfnos. *Am reușit* să mă strecur într-o cască – dar firele astea de păr nenorocite făceau așa de multe zgomote frecându-se de ea încât nimeni nu era în stare să audă vreun cuvânt rostit de mine.

– Când ieși?

– În clipa în care se întoarce Cliff – s-a dus să exploreze peștera împreună cu Bull Chant.

Primele survolări ale cometei, în anul 1986, sugeraseră că este cu mult mai puțin densă decât apa – ceea ce însemna că era formată fie dintr-un material extrem de poros, fie că era plină de cavități. Ambele explicații s-au dovedit a fi corecte.

La început, mereu precautul căpitan Smith a interzis sec orice explorare de peșteră. În cele din urmă a dat înapoi când doctorul Pendrill i-a adus aminte că asistentul său șef, doctorul Chant, este un speolog cu experiență – căci acesta era unul dintre motivele pentru care fusese ales spre a participa la misiune.

– Prăbușirea tavanului unei peșteri este imposibilă în această gravitație redusă, îi spuse Pendrill șovăielnicului căpitan. Deci nu există riscul să fii blocat înăuntru.

– Dar să te rățăcești?

– Chant ar considera această sugestie drept o insultă profesională. El a parcurs douăzeci de kilometri în interiorul Peșterei Mamut. Oricum o să folosească o coardă de ghidaj.

– Modalitate de comunicare?

– Coarda are în compunere fibre optice. Iar stațiile de radio de pe costume vor putea acoperi aproape întreaga distanță.

– Mda. Pe unde vrea el să intre?

– Locul cel mai bun este gheizerul stins de la baza lui Etna Junior. E inactiv de cel puțin o mie de ani.

– Deci bănuiesc că o să mai stea liniștit încă câteva zile. Foarte bine – mai vrea cineva să meargă?

– S-a oferit Cliff Greenberg – s-a ocupat mult cu explorările peșterilor scufundate din Bahamas.

– Am încercat și eu o dată. A fost suficient. Spune-i lui Cliff că e mult prea valoros. Poate să meargă, dar fără să piardă din ochi intrarea – nu mai departe. Iar dacă pierde legătura cu Chant, nu are voie să se ducă să-l caute decât cu aprobarea mea. Pe care o să i-o dau cu foarte mare greutate, adăugă căpitanul pentru sine.

Doctorul Chant știa toate glumele vechi despre impulsul speologilor de a se întoarce în uter și era perfect convins că le poate contrazice.

– Locurile alea probabil că sunt extrem de zgomotoase, din cauza bufniturilor și a bolboroselilor, argumentă el. Îmi plac peșterile pentru că sunt atât de pașnice și în afara timpului. Ești sigur că nimic nu s-a schimbat de o sută de mii de ani, doar că stalactitele au devenit puțin mai groase.

Dar acum, în timp ce aluneca în adâncurile Cometei lui Halley, desfășurând coarda subțire dar practic indestructibilă care îl lega de Clifford Greenburg, își dădu seama că acest lucru nu mai e adevărat. Până în prezent nu avea o dovadă științifică, dar instinctul său de geolog îi spunea că această lume subterană se născuse de-abia ieri, pe scara temporală a Universului. Era mai recentă decât anumite orașe ale Omului.

Tunelul prin care plutea în salturi lungi avea aproximativ patru metri în diametru, iar lipsa lui de greutate îi aminti cu pregnanță de explorările peșterilor de pe Pământ. Gravitația redusă contribuia la această iluzie; era exact ca și cum ar fi cărat o greutate prea

mare și din această cauză era împins spre în jos. Doar absența oricărei rezistențe îi readuse aminte că se mișca prin vid, nu prin apă.

– Ieși din raza mea vizuală, zise Greenberg, aflat la cincizeci de metri de intrare. Legătura radio e încă bună. Cum e peisajul?

– E foarte greu de spus – nu pot identifica nici o formațiune, așa că nu am vocabularul spre a le descrie. Nu e ceva asemănător cu stâncă – se sfărâmă atunci când o ating – am senzația că explorez o bucată uriașă de șvaiter.

– Vrei să spui că e organică?

– Da. N-are legătură cu viața, bineînțeles – dar e materie brută perfectă pentru ea. Tot felul de hidrocarburi – chimiștii or să se distreze cu mostrele astea. Mă mai poți vedea?

– Zăresc doar licărirea lanternei tale, care păleşte rapid.

– Ah – uite stâncă adevărată – nu pare să fie de-aici, probabil că e rocă de intruziune. Hei, am dat de aur!

– Glumești!

– A înșelat o mulțime de oameni în Vestul de odinioară – pirită de fier. E din belșug pe sateliții exteriori, desigur, dar nu mă întreba ce caută aici...

– Am pierdut contactul vizual. Ești la două sute de metri în interiorul peșterii.

– Trec printr-un strat distinct – seamănă cu niște resturi meteoritice. Ceva extrem de interesant probabil că s-a petrecut cu multă vreme în urmă. Sper că putem data această întâmplare. Oho!

– Nu mai face chestii de-astea cu mine!

– Iartă-mă, mi-a tăiat pur și simplu respirația. În față e o încăpere vastă – ultimul lucru la care m-aș fi așteptat. Stai să plimb puțin lanterna prin jur... E aproape sferică, cu un diametru de treizeci, patruzeci de metri. Și – nu-mi vine să cred, Halley e plin de surprize – stalactite și stalagmite.

– Ce e atât de surprinzător în chestia asta?

– Aici nu există apă, nici calcar, desigur – și gravitația e extrem de redusă. Pare că sunt dintr-un fel de ceară. Așteaptă un minut, să le înregistrez pe video cum trebuie. Niște forme fantastice... în genul celor produse de o lumânare care se topește arzând. Ciudat...

– Acum ce mai e?

Vocea doctorului Chant vădi o bruscă schimbare de ton, pe care Greenberg o detectă imediat.

– Câteva dintre coloane au fost *fărămate*. Sunt pe podea. E ca și cum...

– Zi-i!

– ... ca și cum s-a *lovit* ceva de ele.

– Imposibil. Ar fi putut un cutremur să le sfărâme?

– Aici nu sunt cutremure – doar microseisme datorate gheizerilor. Probabil că la un moment dat a avut loc o prăbușire. Oricum, s-a întâmplat cu sute de ani în urmă. Pe fragmentele căzute e un strat din această ceară, gros de mai mulți milimetri.

Doctorul Chant își reveni încet în fire. Nu era o persoană cu prea multă imaginație – speologia elimină acest tip de om destul de repede – dar aerul acestui loc declanșează o tulburătoare amintire. Iar acele coloane

căzute semănau mult prea tare cu gratiile unei cuști, rupte de vreun monstru în încercarea de a evada...

Bineînțeles, lucrul ăsta era perfect absurd – dar doctorul Chant se obișnuia să nu ignore nici o presimțire, nici un semnal de pericol, până când nu-i stabila sursa. Precauția îi salvase viața de câteva ori; nu va merge dincolo de această încăpere până când nu va identifica originea fricii sale. Și era suficient de cinstit spre a admite că "frică" era cuvântul potrivit.

– Bill, ai pățit ceva? Ce se-nâmplă?

– Încă filmez. Formele astea mi-au adus aminte de o sculptură dintr-un templu din India. Aproape erotice.

În mod conștient evita să aibă o confruntare mentală cu temerile sale, sperând să se furișeze pe lângă ele neobservat, printr-un fel de viziune mentală menită să le evite. În acest răstimp actele pur mecanice de înregistrare video și de culegere de probe îi ocupau aproape întreaga atenție.

O frică sănătoasă n-are nimic rău în ea, își reaminti el; doar atunci când se transformă în panică devine criminală. Cunoscuta panică de două ori în viață (odată pe munte, altă dată sub apă) și încă simțea fiori amintindu-și de atingerea ei vâscoasă. Totuși – din fericire – era departe de așa ceva, dintr-un motiv pe care, deși nu-l înțelegea, îl socotea curios de liniștitor. Întreaga situație avea niște elemente de comedie în ea.

Și imediat începu să râdă. – în mod isteric, cu ușurare.

– Ai văzut filmele alea vechi denumite "Războiul Stelelor"? Îl întrebă Greenberg.

– Bineînțeles, de vreo zece ori.

– Ei bine, acum știu de ce-mi făceam probleme. Există o secvență când nava cosmică a lui Luke plonjează într-un asteroid – și depășește o creatură gigantică, în formă de șarpe, care stătea la pândă în peșterile ei.

– Nu nava lui Luke, ci *Millenium Falcon*, racheta lui Han Solo. Mi-am pus mereu întrebarea cum reușea bietul animal să o ducă de azi pe mâine. Probabil că era foarte înfometat, așteptând o bucată gustoasă din spațiul cosmic. Iar Prințesa Leia n-ar fi putut constitui decât o gustare.

– Ceea ce cu siguranță n-am chef să dovedesc, zise doctorul Chant, simțindu-se acum în largul său. Chiar dacă aici există viață – ceea ce ar fi minunat – lanțul trofic ar fi foarte scurt. M-aș mira să găsim ceva mai mare decât un șoarece. Sau, și mai plauzibil, decât o ciupercă... Ia să vedem – încotro mergem de-aici... Există două ieșiri în partea cealaltă a încăperii. Cea din dreapta e mai mare. O s-o iau pe-acolo...

– Câtă coardă ți-a mai rămas?

– Oho, mai am cel puțin cinci sute de metri. Gata. Sunt în mijlocul încăperii... fir-ar să fie, am ricoșat din perete. Acum am un sprijin pentru mână... înaintez cu capul înainte. Pereti netezi, stâncă adevărată de data asta... Păcat...

– Ce este?

– Nu mai pot înainta. Mai multe stalactite... sunt prea apropiate unele de altele ca să mă pot strecura printre ele... și prea groase ca să le pot sparge fără explozibil. Ar fi și păcat... au culori minunate – e

prima dată când văd un verde și un albastru adevărat pe Cometa lui Halley. Doar un minut, ca să le înregistrez pe video...

Doctorul Chant se rezemă de peretele tunelului îngust și fixă videocamera. Cu degetele înmănușate încercă să acționeze butonul de înaltă intensitate, dar greși locul și stinse proiectorul.

– Model nenorocit, mormăi el. E-a treia oară când mi se-ntâmplă chestia asta.

Nu-și corectă greșeala pe loc, pentru că îi plăcuseră dintotdeauna tăcerea și întunericul complet care pot fi savurate doar în peșterile cele mai adânci. Discretul fond de zgomot al echipamentului său de supraviețuire îl frustra de tăcere, dar măcar...

... asta? Dincolo de grilajul de stalactite care blocau înaintarea zărea o licărire slabă, precum atunci când mijesc zorii. Pe măsură ce ochii i se obișnuiau cu întunericul, părea că devine mai puternică, și descoperi o nuanță de verde. Acum era în stare să distingă chiar contururile barierei din fața lui...

– Ce se întâmplă? întrebă Greenberg nervos.

– Nimic – mă uitam în jur.

Și mă gândeam, ar fi putut adăuga. Erau patru explicații posibile.

Se putea ca lumina solară să se filtreze printr-un canal natural – gheață sau cristal. Dar la o asemenea adâncime? Puțin probabil...

Radioactivitate? Nu se ostenise să ia un contor; practic acolo nu existau elemente grele. Dar merita să se întoarcă ca să cerceteze.

Vreun mineral fosforescent – asta era singura explicație pe care ar fi pariat. Dar era și a patra

posibilitate – cea mai neverosimilă și cea mai captivantă dintre toate.

Doctorul Chant nu uitase o noapte fără Lună – și fără Lucifer – pe malurile Oceanului Indian, când se plimbase pe plajă sub stelele strălucitoare. Marea era foarte liniștită; dar din când în când un val lenes se spărgea la picioarele sale – și irupea într-o explozie de lumină.

Mersese prin băltoace (își aducea aminte de senzația apei în jurul gleznelor, ca o baie fierbinte) și fiecare pas pe care îl făcea era o nouă explozie de lumină. Ba o putea declanșa chiar și bătând din palme lângă suprafața apei!

Oare era posibil ca niște organisme bioluminiscente să fi evoluat aici, în inima Cometei lui Halley? Ar vrea să creadă așa ceva. I se părea un păcat să distrugă ceva atât de splendid, pentru această operă de artă – cu licărirea dindărătul ei, bariera îi aducea acum aminte de o tâmplă de altar pe care o văzuse pe vremuri într-o catedrală – dar va trebui să se întoarcă spre a lua niște exploziv. Până atunci, există celălalt coridor...

– Nu mai pot înainta pe-aici, îi zise lui Greenberg, așa că o s-o iau pe partea cealaltă. Mă-ntorc la bifurcație – să refac drumul în sens invers.

Nu menționase misterioasa licărire, care dispăruse în clipa în care aprinse din nou proiectorul.

Greenberg nu răspunse imediat, ceea ce era un lucru neobișnuit; probabil că se îndrepta spre navă. Chant nu se neliniști; va repeta mesajul când va porni din nou la drum.

Nu se mai deranja, pentru că se auzi o scurtă confirmare din partea lui Greenberg.

– Bun, Cliff – mi-am închipuit că timp de un minut am pierdut contactul cu tine. Înapoi în încăpere – acum mă îndrept către celălalt tunel. Sper să nu fie ceva care să-l blocheze și pe *ăsta*.

De data aceasta, Greenberg răspunse pe dată:

– Îmi pare rău, Bill. Întoarce-te la navă. E ceva urgent – nu, nu aici, totul e-n regulă pe *Universe*. Dar s-ar putea să fie nevoie să ne întoarcem imediat pe Pământ.

De-abia după câteva săptămâni, doctorul Chant descoperi o explicație foarte plauzibilă pentru coloanele fărâmate. Pe măsură ce cometa își ardea substanța în spațiul cosmic la fiecare trecere pe la periheliu, distribuția masei ei se schimba fără încetare. În aceste condiții, la câteva mii de ani, automat rotația ei devenea instabilă și îi schimba direcția axei – destul de violent, așa cum se întâmplă cu partea de sus a unui obiect care e gata să cadă atunci când pierde energie. Când se produce acest fenomen, cutremurul de cometă rezultă atinge un respectabil grad 5 pe scara Richter.

Dar nu dezlegă niciodată misterul licării luminoase. Deși această problemă a fost repede umbrită de drama care avea loc, va continua să-l bântuie pentru tot restul vieții sentimentul unei ocazii ratate.

Deși a fost tentat de câteva ori, nu a vorbit niciodată colegilor săi despre acest lucru. Dar a lăsat o notă sigilată pentru următoarea expediție, spre a fi deschisă în anul 2133.

20. Rechemarea

– L-ai văzut pe Victor? Întrebă Mihailovici vesel, în timp ce Floyd se grăbea să răspundă chemării căpitanului. E un om terminat.

– O să-i crească pe drumul de întoarcere, replică Floyd, care nu avea momentan timp pentru astfel de trivialități. Încerc să aflu ce s-a întâmplat.

Când sosi Floyd, căpitanul Smith era în continuare așezat, în cabina lui, aproape perplex. Dacă ar fi fost vorba de o situație critică care i-ar fi afectat propria navă, el ar fi fost un uragan de energie controlată, dând ordine în dreapta și în stânga. Dar în situația de față n-avea altceva de făcut, decât să aștepte următorul mesaj de pe Pământ.

Căpitanul Laplace era un vechi prieten; ce se întâmplase de intrase într-o asemenea încurcătură? Nu există nici un accident imaginabil, eroare de pilotaj sau defecțiune tehnică care să explice situația critică în care se afla. Și nici nu există vreo modalitate în care *Universe* l-ar putea ajuta să iasă din ea. Centrul de Operațiuni se învârtea în jurul cozii; situația părea a fi identică cu acele împrejurări critice, atât de comune în spațiul cosmic, când nu se putea face nimic altceva decât să se transmită coordonatele și să se înregistreze

mesaje. Dar nu lăsa să-i transpară îndoielile și rezervele când îl puse în temă pe Floyd.

- A avut loc un accident, zise el. Am primit ordin să ne întoarcem imediat pe Pământ, spre a ne pregăti pentru o misiune de salvare.

- Ce fel de accident?

- E vorba de nava noastră soră, *Galaxy*. Era într-o misiune de cercetare a sateliților lui Jupiter. S-a prăbușit.

Văzu chipul lui Floyd exprimând o neîncredere uluită.

- Da. Știi că e imposibil. Dar stai să-ți continui. A naufragiat pe Europa.

- Pe *Europa*!

- Mda. E avariata, dar s-ar părea că nu sunt victime. Așteptăm detalii.

- Când s-a întâmplat?

- Acum douăsprezece ore. A transmis cu întârziere mesajul către Ganymede.

- Dar ce putem noi face? Suntem în cealaltă parte a Sistemului Solar. Ca să ne întoarcem la orbita lunară, spre a ne face plinul, apoi ca să mergem pe cea mai rapidă orbită către Jupiter, ne-ar lua cel puțin câteva luni! (Iar în trecut, pe vremea lui *Leonov*, ar fi durat câțiva ani, adăugă Floyd pentru sine...)

- Știu, dar nu există altă navă care să poată face ceva.

- Dar feriboturile intersateliți ale lui Ganymede?

- Sunt concepute doar pentru operațiuni orbitale.

- Au aterizat pe Callisto.

- Era o misiune cu o energie mult scăzută. Oh, ar putea ateriza pe Europa, dar cu o încărcătură utilă neînsemnată. Se cercetează această posibilitate, bineînțeles.

Floyd nu-l mai asculta pe căpitan; încerca să digere uluitoarele știri. Pentru întâia dată în jumătate de secol - și doar pentru a doua oară în întreaga istorie! - o navă aterizase pe luna interzisă. Iar acest lucru sugera un gând care nu prevestea nimic bun.

- Crezi că cineva - ceva - de pe Europa ar putea fi răspunzător? zise el.

- Mi-am pus și eu întrebarea asta, răspunse căpitanul cu un aer ursuz. Dar noi dăm târcoale de ani de zile aceluia loc fără să se fi întâmplat ceva.

- Și mai la obiect - ce ni s-ar putea întâmpla nouă dacă am încerca o operație de salvare?

- La asta m-am gândit și eu prima dată. Dar toată chestia asta e o speculație - trebuie să mai așteptăm până avem toate informațiile. Până atunci - din această cauză te-am chemat - tocmai am primit lista echipajului de pe *Galaxy*, și mă întrebam dacă...

Ezitănd, întinse foaia de imprimantă peste masă. Dar chiar înainte de a se uita pe listă, Heywood Floyd știu cumva ce avea să găsească acolo.

- Nepotul meu, rosti el sumbru.

Și singura persoană care poate purta numele meu dincolo de mormânt, adăugă pentru sine.

III

**RULETA
EUROPEANĂ**

21. Politica exilului

În ciuda previziunilor mai sumbre, Revoluția Sud-Africană fusese relativ nesângeroasă – atât cât se poate. Televiziunea, care fusese blamată pentru multe neajunsuri, avu un merit în acest sens. Precedentul fusese creat cu o generație în urmă, în Filipine; când își dau seama că îi privește o lume întreagă, marea majoritate a bărbaților și femeilor au tendința de a se comporta într-o manieră responsabilă. Cu toate că au existat câteva excepții rușinoase, rare sunt masacrele care au loc în fața camerelor de luat vederi.

Când au recunoscut că situația e inevitabilă, cea mai mare parte a populației *Afrikaner* părăsise țara cu mult înainte de preluarea puterii. Și – după cum se plânsese noua administrație – nu plecaseră cu mâna goală. Miliarde de ranzi fuseseră transferați în băncile elvețiene și olandeze; către sfârșit, avuseseră loc zboruri misterioase aproape din oră în oră de pe aeroporturile din Cape Town și Jo'burg către Zürich și Amsterdam. S-a zis că până la Ziua Eliberării nu se va mai găsi nici măcar o uncie de aur sau un diamant de un carat în fosta Republică a Africii de Sud – iar lucrările din mină fuseseră efectiv sabotate. Un refugiat de vază se lăudase în luxosul lui apartament din Haga: "O să mai dureze cinci ani până când negrii

or să pună mina de la Kimberley pe picioare – în cazul în care or să reușească acest lucru." Spre marea lui surprindere, compania De Beers reîntră în viața de afaceri, sub un nume și o conducere nouă, la mai puțin de cinci săptămâni, iar diamantele erau cele mai importante elemente în noua economie națională.

De-a lungul unei generații, refugiații mai tineri fuseseră absorbiți – în ciuda luptelor de ariergardă date cu disperare de conservatorii mai bătrâni – în cultura dezrădăcinată a secolului douăzeci și unu. Ei își aduceau aminte, cu mândrie dar fără fanfaronadă, de curajul și fermitatea strămoșilor lor și s-au distanțat de prostiile acelora. Practic nici unul dintre ei nu mai vorbea *Afrikaans*, nici măcar în casă.

Și totuși, exact ca și în cazul Revoluției Ruse care avusese loc cu un secol în urmă, existau mulți care visau să dea ceasul în urmă – sau, măcar, să saboteze eforturile celor care le uzurpaseră puterile și privilegiile. De obicei își canalizau frustrarea și amărăciunea în propagandă, demonstrații, boicoturi, petiții către Consiliul Internațional – și, rareori, în opere de artă. Cartea *Voortrekkers* era considerată ca fiind o capodoperă a (culmea ironiei) literaturii engleze, chiar de către cei care se situau pe poziții complet opuse celor ale autorului.

Dar existau și grupuri care erau de părere că acțiunea politică este inutilă și că doar violența va reuși să reinstaureze starea dorită. Cu toate că nu puteau exista mulți care să-și închipuie că ar fi posibil să se rescrie paginile istoriei, erau totuși destui care, dacă victoria era imposibilă, s-ar fi declarat mulțumiți cu răz bunarea.

Între cele două extreme ale celor total asimilați și ale celor complet intransigenți, există un întreg spectru de partide politice și apolitice. *Der Bund* nu era cel mai mare, dar era cel mai puternic și cu siguranță cel mai bogat, având în vedere faptul că el controla o mare parte a bogățiilor fostei republici, care fuseseră scoase din țară printr-o rețea de corporații și de societăți anonime. Cele mai multe dintre ele erau acum perfect legale și complet respectabile.

În firma *Tsung Aerospace* era băgat jumătate de miliard din banii *Bund*-ului, înscris conștiincios în bilanțul anual. În anul 2059, Sir Lawrence primi cu bucurie încă o jumătate de miliard, care îi permise să accelereze pregătirea micii sale flote.

Dar nici măcar excelentul său serviciu de informații nu descoperi vreo legătură între *Bund* și ultima misiune charter dată navei *Galaxy* de către *Tsung Aerospace*. În orice caz, în acea perioadă Cometa lui Halley se apropia de Marte, iar Sir Lawrence era atât de ocupat cu pregătirea navei *Universe* pentru a pleca conform orarului încât dădu prea puțină atenție operațiunilor de rutină ale navei-soră.

Cu toate că firma Lloyd's de la Londra făcuse niște investigații referitoare la itinerariul propus al navei *Galaxy*, obiectiilor respective li se dădu repede de capăt. *Bund*-ul avea peste tot oameni în posturi-cheie; lucru care îi defavoriza pe agenții de asigurări, dar era mană cerească pentru avocații în domeniul spațiului cosmic.

22. Încărcătură primejdioasă

Nu-i ușor să dirijezi o linie de transporturi comerciale între destinații care nu numai că își schimbă pozițiile la câteva zile cu milioane de kilometri, dar totodată are oscilații de viteză de nivelul zecilor de kilometri pe secundă. Ceva cât de cât asemănător unui orar regulat este în afară de orice discuție; există momente când trebuie să lași baltă totul și să stai în port – sau măcar pe orbită – și să aștepti ca Sistemul Solar să se rearanjeze mai convenabil pentru Omenire.

Din fericire, asemenea perioade sunt cunoscute cu ani înainte, așa încât e posibil să fie întrebuințate pentru revizii, ajustări și învoiri ale echipajului. Și din când în când, datorită norocului și abilității de a vinde, se pot aranja niște curse charter locale, chiar dacă sunt doar echivalentul a ceea ce era pe vremuri o călătorie cu barca "în jurul golfului".

Căpitanul Eric Laplace era foarte bucuros știind că sejurul de trei luni în exteriorul lui Ganymede nu va fi o pierdere de vreme. O neașteptată și anonimă donație făcută lui Planetary Science Foundation va finanța expediția de explorare din spațiu a sistemului de sateliți a lui Jupiter (nimeni nu-i zicea Lucifer, nici

măcar acum), care va acorda o atenție sporită câtorva dintre lunile mai mici. Unele dintre acestea n-au fost explorate din spațiu niciodată cum se cuvine, ca să nu mai vorbim că n-au fost vizitate.

De cum auzi despre această misiune, Rolf van der Berg luă legătura cu agenția Tsung și făcu câteva cercetări discrete.

– Da, mai întâi ne vom îndrepta către Io, apoi vom face un survol al satelitului Europa...

– Doar un simplu survol? La ce distanță?

– Stați o clipă – curios, planul de zbor nu cuprinde detalii. Dar, bineînțeles, nu va pătrunde în Zona de interdicție.

– Care coborâse la zece mii de kilometri la ultima reglamentare... acum cincisprezece ani. Oricum, vreau să particip voluntar, ca planetolog al misiunii. O să vă trimit recomandările pe care le am...

– Nu-i nevoie de așa ceva, doctor van der Berg. Deja s-au interesat de dumneavoastră.

Întotdeauna e ușor să fii viteaz după bătălie, iar când se gândi la trecut (avuse timp berechet în ultima vreme), căpitanul Laplace își aminti o seamă de aspecte curioase ale charter-ului. Doi dintre membrii echipajului se îmbolnăviseră subit și fuseseră înlocuiți fără întârziere; el a fost atât de bucuros că are înlocuitori încât nu le-a controlat documentele atât de minuțios pe cât ar fi trebuit (și chiar dacă ar fi făcut așa ceva, ar fi descoperit că erau în perfectă ordine).

Apoi s-a întâmplat necazul cu încărcătura. În calitate sa de căpitan, era îndreptățit să inspecteze tot

ceea ce era încărcat la bordul navei. Bineînțeles, era imposibil să faci așa ceva pentru *fiecare* articol, dar el nu stătea niciodată la îndoială atunci când exista un motiv spre a face control. Echipajele navelor spațiale sunt, în general formate din oameni extrem de responsabili; dar misiunile lungi pot deveni plicticoase și există substanțe chimice care îndepărtează plictiseala și care – cu toate că sunt perfect legale pe Pământ – ar trebui interzise în spațiul cosmic.

Când ofițerul doi Chris Floyd îi raportă bănuielele sale, căpitanul crezu că analizorul cromatografic al navei detectase încă o ascunzătoare de opium de calitate întâi pe care echipajul său compus în mare parte din chinezi îl foloseau din când în când. De data aceasta, însă, problema era serioasă – *foarte* serioasă.

– Cala de încărcare numărul trei, articol 2/456, domnule căpitan. Eticheta spune "aparatură științifică". Conține explozibil.

– Ce?

– Categorie, domnule. Pofțiți electrograma.

– Te cred pe cuvânt, domnule maior Floyd. Ai cercetat articolul respectiv?

– Nu, domnule. Este într-o cutie sigilată, lată de un metru, înălță de 50 de centimetri și lungă cam de cinci metri. E una dintre lăzile cele mai mari pe care le-a adus la bord echipa oamenilor de știință. Pe ea scrie FRAGIL – MÂNUIȚI CU GRIJA. Dar toată încărcătura are acest gen de inscripție.

Gânditor, căpitanul Laplace bătu cu degetele tamburina pe suprafața de "lemn" din plastic a pupitrului său. (Ura modelul și intenționa să se

descotorosească de el la următoarea revizie). Chiar și această acțiune ușoară începu să-l ridice din scaun, iar el se ancoră automat, încolăcindu-și piciorul în jurul postamentului pe care era fixat scaunul.

Cu toate că nu se îndoia nici o clipă de veridicitatea raportului lui Floyd – noul său ofițer doi era foarte competent, iar căpitanul era încântat că nu-l adusese în discuție pe celebrul său bunic – putea exista o explicație nevinovată. Analizorul ar fi putut fi indus în eroare de alte substanțe chimice cu legături moleculare nervoase.

Puteau să coboare în cală și să deschidă lada cu forță. Nu, ar putea fi periculos, și în același timp ar putea crea probleme din punct de vedere legal. Cel mai bine e să meargă direct la vârf; oricum, mai devreme sau mai târziu, tot ar fi trebuit să facă acest lucru.

– Te rog să-l aduci pe doctorul Anderson aici – și nu mai pomeni nimănui ceva despre afacerea asta.

– Foarte bine, domnule. Chris Floyd făcu semnul unui salut respectuos, dar inutil și plecă din încăperea alunecând ușor, fără efort.

Conducătorul echipei științifice nu era obișnuit cu gravitație zero, iar intrarea sa fu extrem de stângace. Indignarea sa autentică nu-l ajută, și fu nevoit să se apuce de pupitrul căpitanului de câteva ori într-un mod lipsit de eleganță.

– Explozibil? Bineînțeles că nu! Ia să văd lista... 2/456...

Doctorul Anderson bătu datele pe tastatura sa portabilă și citi încet: "Penetrometre: Mark V. Cantitate: Trei." Bineînțeles, nu e nici o problemă.

- Dar ce este de fapt un penetrometru? întrebă căpitanul. În ciuda îngrijorării, nu-și putea stăpâni zâmbetul; suna ușor obscen.

- Un instrument de prelevare a mostrelor planetare. Îi dai drumul și, cu puțin noroc, o să-ți ofere un miez cu o lungime de până la zece metri - chiar și în rocă dură. Apoi transmite o analiză chimică completă. E singura modalitate lipsită de riscuri de a studia locuri precum Partea Luminată a planetei Mercur - sau Io, unde îl vom lansa pe primul dintre ele.

- Doctor Anderson, zise căpitanul stăpânindu-se cu greu, dumneata poate că ești un geolog excelent, dar nu te pricepi la mecanica cerească. Nu se poate *arunca* pur și simplu de pe orbită...

Acuzația de ignoranță era clar neîntemeiată, după cum o dovedi reacția omului de știință.

- Idiotii! rosti el. Bineînțeles, ar fi trebuit să vi se spună.

- Exact. Rachetele cu combustibil solid sunt clasificate ca încărcătură primejdioasă. Vreau o aprobare din partea societății de asigurare și asigurarea fluminală personală că sistemele de siguranță sunt corespunzătoare; în caz contrar, le aruncăm de pe navă. Bun, mai există și alte surprize? Vă gândeați și la o analiză seismică? Bănuiesc că de obicei chestia asta se face cu ajutorul explozivilor...

După câteva ore omul de știință carecum muștrului admise că a descoperit de asemenea două sticle conținând fluorină elementară, folosită pentru a acționa laserele care pot pierde din forță atunci când trec de corpurile cerești la distanțe de mii de kilometri

pentru eșantionare spectrografică. Din cauză că fluorina pură era cam cea mai dăunătoare substanță cunoscută Omului, ea era în fruntea listei cu materiale prohibite - dar, asemenea rachetelor care poartă penetrometrele către țintă, era esențială pentru misiune.

Când a fost satisfăcut că toate precauțiile necesare au fost luate, căpitanul Laplace acceptă scuzele omului de știință și asigurarea sa că neglijența era în întregime datorată grabei cu care a fost organizată expediția.

Era sigur că dr. Anderson spunea adevărul, dar deja simțea că e ceva ciudat legat de misiune.

Nici prin cap nu i-ar fi trecut *cât* de ciudat.

23. Infern

Înainte de explozia lui Jupiter, Io era întrecută doar de Venus ca reprezentare ideală a Iadului în Sistemul Solar. Din cauză că Lucifer își ridicase temperatura de la suprafață cu încă câteva sute de grade, nici măcar Venus nu mai putea servi ca termen de comparație.

Vulcanii și gheizerele de sulf își multiplicaseră activitatea, remodelând caracteristicile chinutului satelit de-a lungul câtorva ani, în loc de zeci de ani. Planetologii renunțaseră la orice încercare de a face o hartă, și se mulțumeau cu fotografii orbitale, executate odată la câteva zile. Cu ajutorul lor, ei confecționaseră niște filme care inspirau fiori despre Infernul în acțiune.

Firma Lloyd's din Londra instituise o bonificație majoră pentru această parte a misiunii, dar Io nu punea în real pericol o navă care survola la o distanță minimă de zece mii de kilometri – și în plus deasupra Părții Întunecate, care e relativ liniștită.

În timp ce privea globul galben-portocaliu care se apropia – obiectul cel mai viu colorat din întregul Sistem Solar – ofițerul doi Chris Floyd își aduse

aminte de vremurile de acum cincizeci de ani, când bunicul său făcuse același drum. Aici *Leonov* se întâlnise cu abandonata *Discovery*, și tot aici doctorul Chandra readusese la viață computerul ațipit HAL. Apoi ambele nave zburaseră spre a cerceta enormul monolit negru care plutea în L1, punctul interior Lagrange dintre Io și Jupiter.

Acum monolitul dispăruse – la fel ca și Jupiter. Minisoarele care se ridicase ca o pasăre phoenix din implozia planetei gigante își transformase sateliții în ceea ce era practic un alt Sistem Solar, deși doar pe Ganymede și pe Europa existau regiuni cu temperaturi comparabile cu cele de pe Pământ. Cât o să mai dureze în felul acesta, nimeni nu știa. Estimările în privința duratei vieții lui Lucifer erau cuprinse între o mie și un milion de ani.

Echipa științifică a navei *Galaxy* se uita cu o privire plină de regret la punctul L1, dar acum era mult prea periculos să se apropie. Întotdeauna existase un fluviu de energie electrică – "tubul de flux" al lui Io – care curgea între Jupiter și satelitul său interior, iar nașterea lui Lucifer îi sporise puterea de sute de ori. Câteodată fluviul de putere putea fi distins și cu ochiul liber, strălucind gălbui, cu lumina caracteristică sodiului ionizat. Unii dintre inginerii de pe Ganymede vorbiseră despre captarea gigawaților care se iroseau în pustiu, dar nimănui nu-i trecea prin cap o cale plauzibilă spre a pune în practică acest plan.

A fost lansat primul penetrometru, însoțit de comentariile vulgare ale echipajului, iar după două ore se înfipse ca un ac de seringă în satelitul care fierbea.

Continuă să funcționeze aproape cinci secunde – de zece ori durată pentru care fusese conceput – transmitând mii de măsurători chimice, fizice și geologice, înainte ca lo să-l distrugă.

Oamenii de știință erau în extaz; van der Berg era doar încântat. El se așteptase ca sonda să funcționeze; lo era o țintă extraordinar de facilă. Dar dacă avea dreptate în ceea ce privește Europa, al doilea penetrometru va suferi un eșec.

Totuși, acest lucru nu va dovedi nimic; ar putea să nu reușească din foarte multe motive întemeiate. Iar când se va petrece acest lucru, nu va exista alternativă, decât aterizarea.

Care, desigur, era total interzisă – nu numai de legile Omului.

24. Shaka cel Mare

ASTROPOL – care, în ciuda denumirii sale pompoase, avea extrem de puțină treabă în exteriorul Pământului – n-ar fi admis că Shaka există cu adevărat. SUAS susțineau exact aceeași poziție, iar diplomații ei deveneau stânjeniți sau indignați atunci când se găsea cineva suficient de lipsit de tact spre a pomeni acest nume.

Dar a treia lege a lui Newton se aplică și în politică, ca în orice alt domeniu. *Bund*-ul avea extremiștii lui – cu toate că încerca, nu prea tare câteodată, să-i renege – care complotau în continuu împotriva SUAS. De obicei, ei se mărgineau la încercări de sabotaj comercial, dar din când în când aveau loc și explozii, dispariții, ba chiar asasinat.

Nu mai e nevoie s-o spunem, sud-africâni luau în serios această situație: Ei reacționară organizându-și propriul serviciu oficial de contrainformații, care avea o seamă de operații neconformiste – și de asemenea susțineau că nu știu nimic despre Shaka. Poate că întrebunțau folositoarea invenție născocită de C.I.A. sub numele de "dezmințire plauzibilă". Dar e posibil și să fi spus adevărul.

Conform unei teorii, Shaka a început prin a fi un nume de cod, iar apoi – ca și "Locotenentul Kije" a lui Prokofiev – a dobândit o existență proprie, pentru că era folosit mai multor birocratii clandestine. Aceasta este și explicația pentru care nici unul dintre membrii săi n-a dezertat sau n-a fost arestat vreodată.

Dar mai exista încă o explicație, destul de trasă de păr și care era îmbrățișată de cei care credeau că Shaka există cu adevărat. Toți agenții ei au fost condiționați psihologic să se autodistrugă înainte de a fi posibilă o interogare.

Oricare ar fi fost adevărul, nimeni nu-și putea imagina la modul serios că, la mai bine de două secole după moartea sa, legenda marelui tiran zulus își va arunca umbra asupra unor lumi de care n-a știut niciodată.

25. Lumea înconjurată de un giulgiu

Vreme de zece ani după aprinderea lui Jupiter și răspândirea Marelui Îngheț de-a latul sistemului său de sateliți, Europa fusese lăsată de una singură. Apoi chinezii făcuseră un survol rapid, sondând norii cu ajutorul radarului, într-o încercare de a localiza epava navei *Tsien*. Nu reușiră acest lucru, dar hărțile întocmite pentru Partea Luminată au fost primele care au arătat cum ies la suprafață noi continente, pe măsură ce se topește calota de gheață.

Ei au descoperit, de asemenea, o porțiune perfect dreaptă, lungă de doi kilometri, care părea atât de artificială încât a fost botezată "Marele Zid". Din pricina formei și mărimii ei, s-a presupus că e vorba despre monolit – sau despre un monolit, din moment ce au fost făcute milioane de exemplare în orele de dinaintea creării lui Lucifer.

În orice caz, de sub norii care deveneau tot mai groși nu a existat nici o reacție, sau vreo urmă de semnal inteligent. Prin urmare, după câțiva ani, sateliți de supraveghiere au fost plasați pe orbite permanente și au fost aruncați în atmosferă baloane de înaltă altitudine, spre a studia direcția vânturilor. Meteorologii de pe Pământ au considerat aceste

manevre de un puternic interes, pentru că Europa – având un ocean central și un soare care nu apune niciodată – oferea un model extrem de simplificat pentru manualele lor.

Astfel a început jocul de "ruletă europeană", după cum le plăcea administratorilor s-o denumească atunci când oamenii de știință propuneau să se apropie de satelit. După ce se scuseră cincizeci de ani lipsiți de peripeții, devenise cumva plictisitor. Căpitanul Laplace spera să rămână în continuare așa, și ceruse asigurări din belșug din partea doctorului Anderson.

– Personal, aș considera ca fiind ușor dușmănos faptul de a se arunca asupra mea cu o mie de kilometri la oră o tonă de fierăraie care poate să străpungă și un blindaj. Sunt extrem de surprins că ați primit permisiunea Consiliului Internațional.

Doctorul Anderson era de asemenea puțin surprins, deși nu ar fi trebuit, dacă ar fi știut că proiectul a fost ultimul punct de discuție din încărcata agendă de lucru a Subcomitetului de Știință, după-amiaza târziu, într-o zi de vineri. Din astfel de fleacuri se creează istoria.

– De acord, domnule căpitan. Dar noi lucrăm conform unor limitări extrem de stricte, și nu există nici o posibilitate de a intra în contact cu... ăă, locuitorii de pe Europa, oricine vor fi fiind ei. Noi țintim spre un punct situat la cinci kilometri deasupra nivelului mării.

– Așa am înțeles și eu. Ce e atât de interesant în privința Muntelui Zeus?

– E un mister total. Nici măcar nu exista acolo cu câțiva ani în urmă. Deci puteți înțelege de ce îi înnebunește pe geologi.

– Iar jucăria voastră o să-l analizeze în momentul în care va penetra în el.

– Exact. Și – n-ar fi trebuit să vă spun lucrul ăsta – dar am fost rugat să țin rezultatele secrete și să le trimit codificate înapoi pe Pământ. E lucru clar, cineva este pe urmele unei mari descoperiri și vrea să se asigure că nu sunt date publicității. Vă vine să credeți că oamenii de știință pot fi atât de meschini?

Căpitanului Laplace îi venea să creadă, dar nu a vrut să-l dezamăgească pe pasagerul său. Doctorul Anderson părea înduioșător de naiv; orice se petrecea – iar căpitanul era acum perfect sigur că misiunea asta avea mai multe scopuri decât se părea – Anderson nu era la curent.

– Trag nădejdea, domnule doctor, că locuitorii de pe Europa nu sunt pasionați de ascensiunile montane. Mi-ar dispăcea să întrerup o încercare de a pune un steag pe Everestul lor.

Atunci când fu lansat penetrometrul, la bordul lui *Galaxy* se stârni o stare de neobișnuită agitație – și chiar și inevitabilele glume amuțiseră. În timpul celor două ore cât dură căderea sondei spre Europa, practic fiecare membru al echipajului găsi o scuză perfect întemeiată spre a ajunge în cabina de comandă și a urmări operațiunea de teleghidare. Cu un sfert de oră înainte de impact, căpitanul Laplace interzise accesul acolo tuturor vizitatorilor, cu excepția noului steward

al navei, Rosie; fără aprovizionarea ei neconținută cu globi presabili plini cu o excelentă cafea, operațiunea n-ar fi putut continua.

Totul s-a desfășurat perfect. Imediat după intrarea în atmosferă, fură declanșate frânele aerodinamice, încetinind penetrometrul la o viteză acceptabilă de impact. Imaginea radar a țintei – fără formă, și fără indicație de scală – se mărea continuu pe ecran. La minus o secundă, toate aparatele de înregistrare se porniră automat pe viteză înaltă...

...Dar nu era nimic de înregistrat.

– Acum îmi dau seama, zise doctorul Anderson trist, cum s-au simțit cei de la Jet Propulsion Lab, când primele Rangers s-au prăbușit pe Lună – iar aparatele de filmat n-au transmis nici o imagine.

26. Veghe de noapte

Doar Timpul e universal; Noaptea și Ziua sunt doar niște obiceiuri locale caraghioase, ce pot fi întâlnite pe acele planete care n-au fost lipsite de rotație datorită forțelor de flux. Dar oricât de departe ar călători de lumea lor de baștină, ființele umane nu pot niciodată scăpa de ritmul diurn, fixat cu multă vreme în urmă de ciclul lumină-întuneric.

Deci la ora 01:05, în timp universal, ofițerul doi Chang era singur în cabina de comandă, iar în jurul său toată lumea dormea. Nici el nu era obligat să stea de veghe, din moment ce senzorii electronici de pe *Galaxy* erau capabili să detecteze orice dereglaj cu mult mai repede decât ar fi putut-o face el însuși. Dar un secol de cibernetică dovedise că ființele umane încă erau puțin mai bune decât mașinăriile atunci când era vorba să facă față situațiilor neașteptate; iar mai devreme sau mai târziu, situațiile neașteptate își făceau și ele apariția.

Unde e cafeaua mea? se gândi Chang cu tăfnă. Nu prea-i stă în fire lui Rosie să întârzie. Se întreabă dacă stewardul fusese atins de aceeași indispoziție care-i afectase atât pe oamenii de știință, cât și pe membrii

echipajului după dezastrele din ultimele douăzeci și patru de ore.

Ca urmare a eșecului primului penetrometru, avu loc în pripă o conferință spre a se hotărî ce-i de făcut în continuare. Mai rămăsese un penetrometru: era destinat pentru Callisto, dar putea la fel de bine fi folosit și aici.

– Și oricum, noi nu am aterizat pe Callisto, acolo nu găsești nimic altceva decât diverse sortimente de gheață, argumentă dr. Anderson.

Nu au existat contrapropuneri. După o întârziere de douăsprezece ore pentru modificări și probă, penetrometrul numărul trei fu aruncat în structura de nori a satelitului Europa, mergând pe urmele invizibile ale predecesorului său.

De data aceasta, aparatele înregistrară ceva date – timp de o milisecundă. Accelerometrul de pe sondă, care fusese calibrat să funcționeze în gravitații de douăzeci de mii de ori mai mari decât a pământului, pulsă rapid înainte de a depăși scala. Totul fu distrus cât ai clipi din ochi.

După al doilea eșec, și mai sumbru decât primul, se luă hotărârea să se comunice pe Pământ și să aștepte pe o orbită înaltă înprejurul Europei alte instrucțiuni înainte de a înainta spre Callisto și alți sateliți naturali.

– Mă iertați pentru întârziere, domnule, zise Rose McMahon (nimeni n-ar fi ghicit, numai după numele ei, că avea pielea puțin mai întunecată decât cafeaua pe care o aducea), dar cred că am pus alarma greșit.

– Ce noroc pe noi că nu m conduci nava, zise ofițerul de cart chicotind.

– Nu înțeleg cum poate *cineva* s-o conducă, răspunse Rose. Totul pare atât de complicat.

– O, nu-i chiar așa de rău pe cât pare, zise Chang. Dar la cursul de pregătire nu vi se predă și teoria de bază a spațiului cosmic?

– Aă... ba da. Dar n-am priceput niciodată prea mare lucru. Orbite și toate tâmpeniile alea.

Ofițerul doi Chang era plictisit și își închipui că ar face o faptă bună dacă-și va bine dispune auditoriul. Și cu toate că Rose nu era genul lui, era fără îndoială o femeie atractivă; un mic efort acum ar putea fi o investiție care să merite osteneala. Nu-i dădu prin cap că, după ce și-a făcut datoria, Rose ar avea chef să se ducă să doarmă din nou.

După douăzeci de minute, ofițerul doi Chang făcu semn cu mâna către pupitrul de comandă și conchise expansiv:

– După cum vezi, e aproape complet automată. Trebuie doar să bați pe tastatură câteva numere, iar nava se îngrijește singură de rest.

Rose părea că obosește; se uita în continuu la ceas.

– Iartă-mă, zise deodată Chang. N-ar fi trebuit să te țin trează.

– O, nu, e extrem de interesant. Vă rog să continuați.

– În nici un caz. Poate altă dată. Noapte bună. Rosie – și multumesc pentru cafea.

– Noapte bună, domnule.

Stewardul clasa a treia Rose McCullen pluti (nu prea îndemânatic) către ușa încă deschisă. Chang nu se

mai sinchisi să se uite îndărăt când o auzi închizându-se.

Prin urmare, câteva secunde mai târziu fu un adevărat șoc când auzi o voce feminină complet străină.

– Domnule Chang – nu te obosi să atingi tasta de alarmă – e deconectată. Poftim coordonatele de aterizare. Du nava la sol.

Încet, întrebându-se dacă nu cumva ațipise și avea un coșmar, Chang își roti scaunul.

Persoana care fusese Rose McCullen plutea lângă tambuchiul oval, și se echilibra ținându-se de mânerul de închidere al ușii. Părea că se schimbase complet; într-o singură clipă, rolurile lor se inversară. Timidul steward – care nu-l privise niciodată în ochi – se uita acum la Chang cu o privire rece, nemiloasă, care-l făcea să se simtă ca un iepure hipnotizat de un șarpe. Pistolul mic, dar cu un aspect ucigător care se odihnea în mâna ei liberă părea un ornament inutil; Chang n-avea nici cel mai mic dubiu că ea putea să-l ucidă foarte eficient și fără el.

Cu toate acestea, atât respectul său de sine și onoarea sa profesională îi cereau să nu se predea fără a se lupta cât de cât. În cel mai rău caz, ar fi în stare să mai găsească timp.

– Rose, rosti el – iar acum buzele sale aveau dificultatea în a forma un nume care brusc devenise neadecvat – acest lucru e perfect ridicol. Ceea ce ți-am spus mai adineaori e pur și simplu fals. Nu pot să aterizez de unul singur. Mi-ar trebui ore întregi să calculez orbita corectă și aș avea nevoie de cineva să mă ajute. Un copilot măcar.

– Nu sunt o tâmpită, domnule Chang. Nava nu este cu energie limitată, precum vechile rachete chimice. Viteza Europei e doar de trei kilometri pe secundă. În calculul antrenamentelor ați simulat o aterizare forțată, cu computerul principal defect. Acum puteți s-o faceți într-o situație reală: fereastra pentru o aterizare optimă la coordonatele pe care vi le-am dat se deschide în cinci minute.

– Tipul ăsta de operație are un procentaj de eșec de 25%, zise Chang începând să transpire intens (cifra exactă era 10%, dar în împrejurările date simțea că puțină exagerare este justificată) – și sunt ani de zile de când n-am mai făcut așa ceva.

– În acest caz, răspunse Rose McCullen, va trebui să te elimini și să-i cer căpitanului să-mi trimită pe cineva mai calificat. Lucru care mă îngrijorează, pentru că vom rata această fereastră și va trebui să așteptăm câteva ore pentru următoarea. Mai sunt patru minute.

Ofițerul doi Chang își dădea seama atunci când era învins; dar măcar încercase.

– Dă-mi coordonatele acelea, zise el.

27. Rosie

Căpitanul Laplace se trezi imediat, la primul zgomot ușor, ca o ciocănitore îndepărtată, a jeturilor de control a altitudinii. Pentru o clipă se întrebă dacă nu cumva visează; nu, nava se întorcea în spațiul cosmic.

Poate că era prea fierbinte pe o parte, iar sistemul de control termal făcea niște ajustări minore. Acest lucru se întâmpla din când în când, și era o bilă neagră pentru ofițerul de cart, care ar fi trebuit să observe că temperatura exterioară creștea.

Se întinse după butonul interfonului ca să-l cheme pe – oare cine era? – domnul Chang din cabina de comandă. Mâna sa nu duse mișcarea până la capăt.

După zile întregi de lipsă de gravitație, chiar și o zecime din forța de gravitație era șocantă. Căpitanului i se păru că au trecut minute întregi, cu toate că se scurseseră doar câteva secunde, până să-și poată desfăce chingile și să iasă din cușetă. De această dată, găsi butonul și-l apăsa insistent. Nu se auzi nici un răspuns.

Încercă să ignore bufniturile obiectelor care nu fuseseră bine fixate și care fuseseră luate pe nepregătite de instalarea gravitației. Lucrurile păreau să cadă în continuu pentru multă vreme, dar după puțin timp singurul sunet anormal era uruiul îndepărtat, înăbușit al jeturilor la presiune maximă.

Dădu la o parte perdeaua micuței ferestre a cabinei și privi afară spre stele. Știa cu aproximație încotro ar trebui să fie *axa* navei; chiar dacă putea s-o observe doar până la treizeci sau patruzeci de grade, acest lucru îi va permite să aleagă între cele două alternative.

Galaxy era direcționată fie spre a câștiga, fie spre a pierde viteză orbitală. Pierdea – așa că se pregătea să cadă spre Europa.

Se auzi o bătaie insistentă la ușă, iar căpitanul realizează că nu trecuse mai mult de un minut. Ofițerul doi Floyd și încă alți doi membri ai echipajului se înghesuiau în coridorul îngust.

– Cabina de comandă este încuiată, domnule, raportă Floyd cu răsuflarea întretăiată. Nu putem pătrunde înăuntru, iar Chang nu răspunde. Nu știm ce s-a întâmplat.

– Cred că știu eu, răspunse căpitanul Laplace. Un nebun trebuia să încerce o dată și o dată și chestia asta. Am fost deturnați și știu și încotro. Dar al dracului să fiu dacă știu și *de ce*.

Își privi ceasul și făcu un rapid calcul mental.

– La nivelul asta de forță motrice, vom deorbita peste cincisprezece minute – hai să zicem zece, ca să fim siguri. Oricum, putem să oprim motoarele fără a pune în pericol nava?

Ofițerul doi Yu, inginer, părea tare amărât, dar se oferă să dea un răspuns, fără tragere de inimă.

– Putem acționa întrerupătoarele de circuite de la motoarele pompelor și să întrerupem aprovizionarea cu combustibil.

– Avem cum să ajungem la ele?

– Da, se află sub puntea trei.

– Atunci, hai să mergem.

- Ăă, în acel moment va prelua controlul sistemul independent de sprijin. Din motive de siguranță, este plasat în spatele unui perete etanș, sigilat, aflat pe puntea cinci - ar trebui să folosim un fierăstrău - nu, nu putem face operația asta la timp.

Căpitanului Laplace îi fusese frică de acest lucru. Oamenii de geniu care proiectaseră nava *Galaxy* încercaseră să protejeze nava de toate accidentele plauzibile. Dar nu exista nici o modalitate de a o feri de răutatea umană.

- Există alte soluții?

- Nu în timpul pe care-l avem la dispoziție.

- Atunci hai la cabina de comandă ca să vedem dacă putem vorbi cu Chang - și cu cel de lângă el.

Dar cine o fi celălalt? se întreabă el. Nu-i venea să creadă că poate fi unul dintre membrii echipajului său. Asta însemna... bineînțeles, asta era răspunsul! Acum realiza. Un cercetător încearcă să-și dovedească teoria; nu poate face experiențe; consideră că setea de cunoaștere e mai importantă decât orice altceva...

Semăna penibil de mult cu acele melodrame ieftine care îl au ca erou pe un om de știință nebun, dar faptele se potriveau de minune. Se întreba dacă doctorul Anderson considerase că aceasta e singura cale de a obține un premiu Nobel.

Această teorie fu rapid demolată când sosi geologul, ciufulit și cu sufletul la gură.

- Pentru Dumnezeu, domnule căpitan! Ce se-ntâmplă? Mergem cu toate motoarele? Ne-ndreptăm în sus, sau în jos?

- În jos, răspunse căpitanul Laplace. În aproximativ zece minute ne vom afla pe o orbită care

va intersecta Europa. Atâta sper, că persoana care e în cabina de comandă e conștientă de ceea ce face.

Acum se aflau lângă cabina de comandă, în fața ușii încuiate. Din parte cealaltă nu se auzea nici măcar un sunet.

Laplace bătă în ușă cât de tare putu fără a-și învineti pumnul.

- Sunt căpitanul navei! Lăsați-ne să intrăm.

Avea sentimentul că e ridicol dând un ordin care va fi ignorat cu siguranță, dar spera să existe măcar o reacție. Spre surprinderea sa, așa se și întâmplă.

Difuzorul din exterior se însufleți, iar o voce spuse:

- Nu încerca să faci ceva nesăbuit, domnule căpitan. Am o armă, iar domnul Chang îmi ascultă ordinele.

- Ce-i *asta*? șopti unul dintre ofițeri. Pare-ar fi o femeie!

- Ai dreptate, rosti căpitanul încruntat.

Se eliminău astfel alte variante, dar nu era de nici un folos.

- Ce vrei să *faci*? Doar știi că nu poți scăpa! strigă el, încercând să pară mai degrabă că e stăpân pe sine decât că se lamentează.

- Aterizăm pe Europa. Dacă vreți să vă mai luați zborul, nu încercați să mă opriți.

- Camera ei e complet curată, raportă ofițerul doi Chris Floyd, după jumătate de oră, când forța de propulsie fusese redusă la zero, iar *Galaxy* cădea de-a lungul elipsei care în scurtă vreme va atinge razant atmosfera Europei. Erau pe o cale fără întoarcere; deși în acest moment ar fi posibil să imobilizeze motoarele,

ar fi un gest sinucigaș. Vor avea nevoie de ele din nou la aterizare – deși această operație ar putea fi doar o formă lentă de sinucidere.

– Rosie McMahon! Cine-ar fi crezut? Crezi că e sub influența drogurilor?

– Nu, zise Floyd. Toată chestia asta a fost plănuită extrem de minuțios. Probabil că are o stație radio ascunsă undeva pe navă. Ar trebui s-o căutăm.

– Parc-ai fi polițist.

– Gata, domnilor, rosti căpitanul.

Oamenii începuseră să-și piardă calmul, în mare parte din cauza frustării și a eșecului total de a stabili un contact cu cabina de comandă baricadată. Se uită la ceas.

– Nu mai sunt nici două ore până intrăm în atmosferă – atâta cât exista. Eu voi fi în cabina mea – s-ar putea să încerce să mă contacteze acolo. Domnule Yu, te rog să stai lângă cabina de comandă și să-mi raportezi imediat ce se întâmplă ceva.

Nu se mai simțise niciodată atât de neajutorat, dar existau momente când singurul lucru pe care-l puteai face era să nu faci nimic. În timp ce părăsea popota ofițerilor, auzi pe cineva rostind melancolic:

– Aș bea un glob de cafea. Rosie o făcea cel mai bine.

Da, se gândi căpitanul încruntat, e extrem de eficientă. De orice lucru se apucă, îl face cu meticulozitate.

28. Dialog

La bordul navei *Galaxy* exista un singur om care nu considera situația de față ca fiind un total dezastru. Poate că sunt pe punctul de a muri, își spuse Rolf van der Berg; dar măcar am o șansă de a ajunge la nemurirea științifică. Deși asta era o biată consolare, era mai mult decât spera oricine altcineva de pe navă.

N-avea nici o îndoială că se îndreptau către Muntele Zeus; pe Europa nu exista nimic altceva de interes. Într-adevăr, nu avea ceva comparabil nici cu cea mai îndepărtată planetă.

Prin urmare teoria sa – și trebuia să admită că era încă o teorie – nu mai era un secret. Cum o fi răsuflat?

Avea o încredere oarbă în Unchiul Paul, dar s-ar fi putut să comită o indiscreție. Părea mai plauzibil ca cineva să-i fi supravegheat computerele, poate ca simplă procedură de rutină. Dacă așa se va fi întâmplat, bătrânul om de știință putea fi în primejdie; Rolf se întreba dacă ar putea – sau dacă ar trebui să-l avertizeze. Știa că ofițerul de comunicații încerca să ia legătura cu Ganymede cu ajutorul unor transmițătoare pentru cazurile de urgență; o baliză automată de alertă intrase în funcțiune, iar știrile puteau ajunge pe Pământ din clipă în clipă. Pomiseră cu aproape o oră în urmă.

- Intră, răspunse el, auzind bătaia încetă din ușa cabinei sale. O, salut, Chris. Cu ce-ți pot fi de folos?

Era surprins să-l vadă pe ofițerul doi Chris Floyd, pe care nu-l cunoștea mai bine decât pe ceilalți colegi ai lui. Dacă vor ateriza cu bine pe Europa, își zise el posomorât, s-ar putea să ajungă să se cunoască mult mai bine decât ar fi visat.

- Salut, domnule doctor. Ești singura persoană care mai trăiește aici. Mă-ntrebam dacă m-ai putea ajuta.

- Nu-mi prea dau seama cum poate cineva ajuta pe altcineva în clipa de față. Care-s ultimele noutăți de la cabina de comandă?

- Nimic nou. I-am lăsat pe Yu și pe Gillings acolo, care încerca să monteze un microfon pe ușă. Dar s-ar părea că înăuntru nu vorbește nimeni; ceea ce nu mă miră - căci bănuiesc că Chang e ocupat peste poate.

- E el capabil să ne ducă la sol în siguranță?

- E cel mai bun; dacă cineva e capabil de această performanță, *el* e acela. Mai mult mă-ngrijorează decolarea.

- Dumnezeu, eu nu m-aș duce cu gândul într-un viitor atât de depărtat. Credeam că asta impune probleme.

- S-ar putea să fie ceva secundar. Nu uita, nava asta e destinată operațiunilor orbitale. Nu am plănuit să aterizăm pe *nici unul* dintre sateliți naturali de dimensiuni mai mari - cu toate că speram să ne întâlnim cu Ananke și Carme. Drept pentru care s-ar putea să rămânem înțepeniți pe Europa - mai ales dacă

Chang trebuie să irosească combustibil în căutarea unui loc de aterizare convenabil.

- Știm unde are el de gând să aterizeze? întrebă Rolf, încercând să nu pară mai interesat decât ar fi trebuit să fie. Nu-i reușise figura, fiindcă Chris se uită fix la el.

- În faza actuală n-avem cum să știm, deși s-ar putea să ne facem o idee mai bună când o să înceapă să frâneze. Dar tu cunoști acești sateliți naturali; unde crezi tu c-o să aterizeze?

- Există un singur loc interesant. Muntele Zeus.

- De ce-ar dori cineva să aterizeze acolo?

Rolf dădu din umeri:

- Ăsta-i unul dintre lucrurile pe care speram să le elucidăm. Ne-a costat două penetrometre scumpe.

- Și se pare că o să ne coste și mai mult în continuare. N-ai nici o idee?

- Parc-ai fi polițist, zise van der Berg cu un zâmbet, fără a vorbi serios.

- Ciudat - mi se spune a doua oară lucrul ăsta în ultima oră.

Pe dată, se simți o schimbare subtilă în atmosfera cabinei - ca și cum sistemul de supraviețuire se autoreglase.

- O, glumeam, ești polițist?

- Dacă-ai fi fost, n-aș fi recunoscut lucrul ăsta, este?

Ăsta nu-i un răspuns. Își zise van der Berg; dar, gândindu-se mai bine, poate că era.

Îl privi atent pe tânărul ofițer, observând - nu pentru prima dată - izbitoră asemănare cu celebrul

său bunic. Cineva pomenise faptul că Chris Floyd se îmbarcase în această misiune pe *Galaxy* de pe o altă navă a flotei Tsung – adăugând sarcastic că e un lucru util să ai relații în orice sferă.

Dar nu existaseră critici aduse abilității lui Floyd; era un excelent ofițer spațial. Însușirile sale l-ar putea face apt și pentru alte misiuni; cum e cazul lui Rosie McMahon – care, după cum își dăduse acum seama, se urcase la bordul lui *Galaxy* exact înainte de începerea misiunii.

Rolf van der Berg avu senzația că este prins în plasa uriașă și fină a unui complot internațional; în calitate sa de om de știință, obișnuit să primească, de obicei, răspunsuri directe la întrebările puse Naturii, lui nu-i făcea plăcere această situație.

Dar nu putea susține că e o victimă nevinovată. Încercase să ascundă adevărul, sau măcar ceea ce părea a fi adevărul. Iar acum consecințele acestei înșelăciuni se multiplicaseră precum neutronii dintr-o reacție în lanț, cu rezultate ce-ar putea fi la fel de dezastruoase.

De partea cui era Chris Floyd? Câte părți *existau*? *Bund*-ul se va implica și el, fără îndoială, în momentul în care se va dezvălui secretul. Dar chiar și în interiorul *Bund*-ului existau grupări fragmentate; care aveau și ele contra-grupări; era ca o încăpere plină de oglinzi.

Există un aspect asupra căruia nu avea nici un dubiu. Măcar datorită relațiilor pe care le avea, în Chris Floyd se putea avea încredere. Pun pariu pe toți banii mei că Chris Floyd reprezintă ASTROPOL-ul pe durata misiunii, oricât de lungă, sau de scurtă ar putea fi...

– Aș vrea să te ajut, Chris, spuse el încet. După cum bănuiești, probabil, am niște teorii. Dar ele s-ar putea totuși dovedi niște tâmpenii...

– În mai puțin de o jumătate de oră, s-ar putea să știu adevărul. Până atunci, prefer să nu spun nimic.

Iar chestia asta nu e doar o încăpățănare înveterată de bur. Dacă se înșelase, ar fi preferat să nu moară printre niște oameni care știu că *el* este nebunul care i-a dat pierii.

29. Coborârea

Ofiterul doi Chang se confruntase cu această problemă din clipa în care *Galaxy* fusese adusă cu succes (spre surprinderea și ușurarea sa) pe orbita de transfer. În următoarele câteva ore, se afla în mâinile lui Dumnezeu, sau măcar în ale lui Sir Isaac Newton; nu aveau altceva de făcut decât să aștepte frânarea finală și manevrele de aterizare.

Câteva momente se gândise să o înșele pe Rose imprimându-i navei un vector de direcționare invers când vor fi foarte aproape de țintă și s-o ducă din nou în spațiul cosmic. Ar putea ajunge pe o orbită stabilă, iar de pe Ganymede s-ar putea organiza o misiune de salvare. Dar exista o obiecție fundamentală: *el* nu va mai fi în viață ca să fie salvat. Deși Chang nu era un laș, nu-i plăcea ideea de a deveni un erou postum al călătoriilor spațiale.

În orice caz, șansele sale de supraviețuire în următoarea oră păreau minime. I se ordonase să ducă la sol, neajutat de nimeni, o navă de trei mii de tone, pe un teritoriu complet necunoscut. Era genul de ispravă pe care n-ar fi încercat-o nici măcar pe Luna cea familiară.

– Câte minute mai sunt până începi să frânezi? întrebă Rosie.

Poate că era mai mult un ordin decât o întrebare; era clar că ea știa principiile de bază ale astronauticii, iar Chang renunță la ultimele sale fantezii demente de a o trage pe sfoară.

– Cinci, rosti el în silă. Pot să comunic celorlalți să se pregătească?

– Mă ocup eu de chestia asta. Dă-mi microfonul...

AICI CABINA DE COMANDĂ.
ÎNCEPEM FRÂNAREA ÎN CINCI MINUTE.
REPET. CINCI MINUTE. TERMINAT.

Oamenii de știință și ofiterii adunați în sala de mese se așteptau la acest mesaj. Avuseseră un dram de noroc; monitoarele video externe nu fuseseră închise. Poate că Rose uitase de ele; dar, mai probabil, nu se sinchisise. Așa încât acum puteau asista neputincioși la propriul lor sfârșit.

Semiluna acoperită de nori a Europei umplea acum câmpul vizual al camerei de luat vederi din spatele navei. Nu exista nici o spărtură în podeaua de vapori de apă care se recondensau pe drumul de întoarcere în Partea Întunecată. Acest aspect n-avea importanță, din moment ce aterizarea va fi controlată de radar până în ultimul moment. Va prelungi, însă, agonia celor de pe navă care urmăreau întreaga operațiune doar cu ochiul liber.

Nimeni nu se uita la corpul ceresc care se apropia cu mai multă concentrare decât omul care o studiasse

cu atâta frustrare timp de aproape zece ani. Rolf van der Berg, așezat într-unul din fragilele scaune cu gravitație redusă, cu centura de siguranță ușor strânsă, aproape că nici nu observă revenirea gravitației când începu frânarea.

În cinci secunde, motoarele erau la putere maximă. Toți ofițerii făceau calcule rapide pe computerele lor de buzunar; fără a avea acces la datele din cabina de comandă, această îndeletnicire semăna mai mult cu ghicitul, iar căpitanul Laplace aștepta să se formeze un consens.

Unsprezece minute, anunță el imediat, presupunând că nu reduce forța de propulsie, care e la maximum acum. Și presupunând că va pluti la o altitudine de zece kilometri – chiar deasupra perdelei de nori – apoi va coborî direct în jos, ceea ce s-ar putea să mai ia cinci minute.

Nu mai era necesar să adauge că ultima secundă a acestor cinci minute va fi momentul cel mai critic.

Europa părea hotărâtă să-și păstreze secretele până la sfârșit. Când *Galaxy* se opri nemișcată, chiar deasupra păturii de nori, dedesubt nu se vedea încă nici urmă de pământ sau de apă. Apoi, timp de câteva secunde agonizante ecranele deveniră complet negre – cu excepția imaginii echipamentului de aterizare, rar utilizat, dar acum complet desfășurat. Cu câteva minute mai devreme, zgomotul care-l făcuse în momentul în care fusese activat provocase o scurtă senzație de panică printre pasageri; acum singurul lucru pe care și-l doreau era ca acest echipament să-și facă datoria. Cât de gros e norul ăsta nenorocit? se întreabă van der Berg. Se-ntinde oare până jos de tot?

Nu, se spărgea, subțindu-se în fuioare – și iată Noua Europă întinzându-se, după câte se părea, doar la câteva mii de metri mai jos.

Era cu adevărat nouă; nu trebuia să fii geolog ca să-ți dai seama de acest lucru. În urmă cu patru miliarde de ani, Terra pe vremea copilăriei lui arătase tot așa, iar pământul și marea se pregăteau să înceapă lupta lor fără sfârșit.

Până acum cincisprezece ani, aici nu fusese nici pământ nici apă – doar gheață. Dar gheața se topise în emisfera situată cu fața la Lucifer, apa rezultată din acest proces s-a evaporat și a fost depozitată în gheturile veșnice de pe Partea Întunecată. Deplasarea a miliarde de tone de lichid dintr-o emisferă în cealaltă a expus astfel străvechi funduri de mare care nu cunoscuseră niciodată palida lumină a extrem de îndepărtatului soare.

Poate că într-o zi acest peisaj contorsionat va fi îndulcit și îmblânzit de un covor de vegetație; acum existau șuvoaie de lavă și suprafețe de nori fumegând ușor, întrerupte din când în când de roci acoperite de straturi ciudat de oblice. Este clar că zona aceasta a fost supusă unor dizlocări tectonice, lucru puțin surprinzător din moment ce fusese martorul nașterii unui munte de dimensiunea Everestului.

– Iată-l, profilându-se deasupra orizontului nefiresc de închis. Rolf van der Berg simți o apăsare în piept și fumișături în ceafă. Fără ajutorul simțurilor îndepărtate și impersonale ale instrumentelor, de această dată cu proprii săi ochi, vedea muntele visurilor sale.

Așa cum știa foarte bine, avea aproximativ forma unui tetraedru, în așa fel înclinat încât unul dintre pereți era aproape vertical. (Acest lucru ar putea

constitui o plăcută provocare pentru alpinisti, chiar și în această gravitație – mai ales că nu puteau înfringe pitoane în el...) Vârful era ascuns în nori, iar o mare parte din peretele cu pantă blândă ce se afla în fața lor era acoperită cu zăpadă.

– Din cauza asta s-a făcut atâta tapaj? murmură cineva dezgustat. Mie îmi pare a fi un munte perfect obișnuit. Eu zic că atunci când ai văzut unul... Ceilalți îi făcură furioși semn să tacă.

Galaxy se îndrepta acum, încet, spre Muntele Zeus, în timp ce Chang căuta un loc potrivit pentru aterizare. Nava avea foarte puțin control lateral, dat fiind faptul că nouăzeci la sută din puterea de propulsie trebuia folosită doar pentru susținerea navei. Există forță motrice suficientă pentru a pluti cam timp de cinci minute; după aceasta, Chang încă mai avea posibilitatea de a ateriza cu bine – dar n-ar mai fi putut decola niciodată.

Neil Armstrong trebuise să facă față aceleiași dileme, cu aproape o sută de ani în urmă. Dar el nu pilotase cu un pistol atîntit asupra capului său.

Totuși în ultimele câteva minute, Chang uitase complet atît de armă, cît și de Rosie. Toate simțurile erau concentrate asupra îndeletnicirii sale; practic, el era o parte din uriașa mașinărie pe care o controla. Singura emoție umană rămasă era nu frica, ci veselia. Aceasta era sarcina pe care fusese antrenat s-o execute; acesta era punctul culminant al carierei sale profesionale – chiar dacă s-ar putea să fie cea de pe urmă.

Și exact asta și părea să fie. Poalele muntelui se afla la mai puțin de un kilometru – iar el încă nu găsise

un loc de aterizare. Terenul era incredibil de accidentat, plin de canioane și presărat cu bolovani gigantici. Nu zărise nici un petec orizontal mai mare decît un teren de tenis – iar acul roșu de pe cadran indica combustibil doar pentru încă treizeci de secunde.

Dar iată, în sfârșit, o suprafață netedă – cea mai plată pe care o văzuse. Era singura sa șansă în timpul care-i mai rămăsese.

Delicat, el manevră cu abilitate cilindrul gigantic și instabil spre petecul de teren orizontal – părea a fi acoperit cu zăpadă – da, era acoperit – jeturile spulberau zăpada – dar ce e' dedesubt? – pare a fi gheață – probabil că e un lac înghețat – cît de gros – CÂT DE GROS –

Lovitura de ciocan cu o putere de cinci sute de tone a jeturilor principale ale navei *Galaxy* lovi suprafața înșelător de ispititoare. O rețea de linii începu să radieze rapid sub ea; gheața pârâi, iar bucăți din ea începură să se răstoarne. Valuri concentrice de apă clocotită porniră în exterior în clipa în care jeturile de propulsie atîinseră lacul dezgolit dintr-o dată.

Fiind un ofiter bine antrenat, Chang reacționă automat, fără ezitări care ar putea fi fatale. Mîna sa stîngă dădu la o parte dintr-o mișcare piedica de siguranță; mîna dreaptă apucă mînerul roșu ieșit-la iveală și îl mută în poziția "deschis".

Programul "ESEC", care dormise liniștit din clipa în care fusese lansată *Galaxy*, preluă comanda și zvârli nava înapoi în cer.

30. *Galaxy* la sol

În sala de mese, accelerarea bruscă a propulsiei fu resimțită precum o amânare a execuției. Îngroziți, ofițerii văzuseră prăbușirea terenului de aterizare ales și știaau că există o singură posibilitate de scăpare. Fiindcă Chang o alesese tocmai pe aceasta, își permisese din nou luxul de a respira.

Dar nimeni nu știa pentru cât timp vor continua să se bucure de această situație. Dar Chang cunoștea dacă nava avea suficientă forță motrice spre a ajunge pe o orbită stabilă; și chiar dacă s-ar fi întâmplat așa, nebuna cu pistolul probabil că va da ordin ca nava să fie pusă pe sol din nou, gândi căpitanul Laplace pösomorât. Cu toate că nici o clipă nu crezuse că era cu adevărat nebună; ea știa cu precizie ce făcea.

Deodată se simți o schimbare în forța de propulsie.

– Motorul numărul patru a fost oprit, zise un ofițer mecanic. Nu mă surprinde, probabil că e supraîncălzit. Nu a fost proiectat pentru un timp atât de îndelungat la acest nivel.

N-a existat, bineînțeles, nici o senzație de schimbare a direcției – reducerea de forță motrice er încă pe axa de deplasare a navei – dar imaginile de pe ecranele monitoarelor jucau nebunește. *Galaxy*

continua să urce, dar nu mai era în poziție verticală. Devenise o rachetă balistică, direcționată către un loc necunoscut de pe Europa.

Încă o dată, forța de propulsie scăzu pe neașteptate; pe monitoarele video, se văzu din nou linia orizontului.

– A oprit motorul opus – singura modalitate de a evita să ne dăm peste cap – dar este el în stare să mențină altitudinea? Bun băiat!

Oamenii de știință nu înțelegeau ce era bun în toată chestia asta; imaginea de pe monitoare dispăruse complet, fiind întunecată de o ceață de un alb orbitor.

– Descarcă excesul de combustibil, ca să ușureze nava.

Forța de propulsie diminuea la zero; nava se afla în cădere liberă. În câteva secunde, alunecase prin uriașul nor de cristal de gheață, format atunci când combustibilul descărcat a tășnit în exteriorul navei. Iar acolo, dedesubt, apropiindu-se încet cu o optime din accelerația gravitațională, se găsea marea centrală a Europei. Bine măcar că Chang nu va fi nevoit să aleagă un loc de aterizare; de-acum înainte, va fi o operațiune standard, familiară precum un joc video milioanelor de oameni care n-au zburat în spațiul cosmic și nici nu vor face acest lucru vreodată.

Singurul lucru care rămânea de făcut era echilibrarea forței de propulsie cu gravitația, în așa fel încât nava în coborâre să atingă viteza zero la altitudinea zero. Există o margine de eroare, dar nu prea mare, chiar și pentru amerizările pe care primii astronauți americani preferaseră să le execute și pe care Chang le imita acum, împotriva voinței lui. Dacă ar fi făcut o greșală – iar după ultimile câteva ore, nici

n-ar fi putut fi blamat – nici un computer personal nu îi va spune" "Îmi pare rău – te-ai prăbușit. Vrei să mai încerci o dată? Răspunde DA/NU..."

Ofițerul doi și cei doi colegi ai săi, așteptând cu armele lor improvizate în fața ușii încuiate a cabinei de comandă, primiseră, probabil, misiunea cea mai grea. Nu aveau ecrane de monitor care să le spună ce se întâmplă, și trebuiau să se sprijine pe mesajele din sala de mese. Din microfonul-spion nu venise nici o informație, ceea ce era de așteptat. Chang și McMahon nu prea avuseseră timpul sau nevoia de a conversa între ei.

Amerizarea fu superbă, aproape fără nici o zdruncinătură. *Galaxy* se scufundă încă câțiva metri, apoi fășni din nou în sus, plutind în poziție verticală – datorită greutateii motoarelor.

De-abia atunci se auziră primele sunete inteligibile captate de microfonul-spion.

– Ești nebună, Rosie, rosti vocea lui Chang, pe un ton mai degrabă resemnat decât furios. Sper că ești mulțumită. Ne-ai omorât pe toți.

Se auzi un foc de pistol, apoi o tăcere prelungă.

Yu și colegii săi așteptară răbdători, dându-și seama că în curând se va întâmpla ceva. Apoi auziră zăvoarele de siguranță deschizându-se și strânsă cu putere cheile de piulițe și barele de metal pe care le aveau în mâini. Ea va fi în stare să doboare pe unul dintre ei, dar nu pe toți.

Ușa se deschise, foarte încet.

– Îmi cer scuze, rosti ofițerul doi Chang. Cred că am leșinat pentru un minut.

Apoi, ca orice om cumsecade, leșină din nou.

31. Marea Galileii

N-am putut înțelege niciodată cum poate cineva să devină doctor, își zise căpitanul Laplace. Sau antreprenor de pompe funebre. Sunt niște meserii oribile.

– Ei, ai găsit ceva?

– Nu, domnule comandant. Bineînțeles, nu am ustensilele potrivite. Există niște implantări care pot fi localizate doar cu ajutorul unui microscop – sau cel puțin așa mi se spune. Însă probabil că au o rază foarte mică de acțiune.

– Poate că sunt captate de un releu transmitător aflat undeva pe navă – Floyd a sugerat că putem face o inspecție. Ai preluat amprente și – alte urme de identificare?

– Da – când o să luăm legătura cu Ganymede, o să le trimit prin laser, împreună cu documentele ei. Dar mă îndoiesc că o să aflăm vreodată cine era Rosie, sau cine-o trimisese aici. Sau *de ce*.

– Bine, măcar că a dat dovadă de niște instincte omenști, zise Laplace gânditor. Probabil că și-a dat seama că a ratat misiunea atunci când Chang a tras mânerul "eșec". Ar fi putut să-l ucidă în acel moment, în loc să-l lase să amerizeze.

- Bună treabă. Haideti să vă spun ce s-a întâmplat când Jenkins și cu mine am aruncat afară cadavrul, prin orificiile de reziduri.

Doctorul își pungi buzele într-o grimasă de neplăcere.

- Ați avut dreptate, desigur - era singurul lucru care putea fi făcut. Ei bine, nu ne-am bătut capul să legăm vreo greutate; a plutit câteva minute. Noi ne uitam să vedem dacă se îndepărtează de navă, și deodată...

Doctorul lăsa impresia că-și caută cuvintele.

- Ce s-a întâmplat, fir-ar să fie?

- Din apă a ieșit ceva. Semăna cu un cioc de papagal, dar era de-o sută de ori mai mare. A apucat-o - pe Rosie - dintr-o înghițitură și s-a făcut nevăzut. Avem o companie impresionantă aici; chiar dacă am putea respira afară, în nici un caz n-aș recomanda înotul.

- Cabina de comandă către căpitan, se auzi vocea ofițerului de cart. O perturbare puternică în apă. Camera video trei - o să vă dau imaginea.

- Asta-i chestia pe care am văzut-o! strigă doctorul. Simți un neașteptat frison la inevitabilul gând de rău augur: *sper că nu s-a întors pentru o altă pradă.*

Deodată, o formă masivă țâșni la suprafața oceanului și se arcui spre cer. Pentru un moment, monstruoasa siluetă rămase complet suspendată în aer.

Familiarul poate fi la fel de șocant ca și ciudatul - atunci când îl întâlnim unde nu trebuie. Căpitanul și doctorul exclamă în același timp: "Un rechin!"

Avură doar atâta timp cât să observe diferențele - pe lângă monstruosul cioc de papagal - apoi gigantul se prăvăli din nou în mare. Avea o pereche de aripioare în plus și părea să nu poată avea branhii. Nici ochi nu existau, dar pe fiecare parte a ciocului se găseau niște protuberanțe ciudate care ar putea fi alt tip de organe senzitive.

- Evoluție convergentă, desigur, rosti doctorul. Aceleași probleme, aceleași soluții, pe oricare planetă. Să luăm cazul Pământului. Fecundii, delfinii, ihtiozaurii - toți prădătorii oceanici trebuie să aibă aceeași structură de bază. Mă nedumerește ciocul, totuși.

- Ce face acum?

Creatura revenise la suprafață, dar se mișca extrem de încet, ca și cum ar fi fost epuizată cu acel salt uriaș. De fapt, părea a se afla în dificultate - ba chiar în agonie; bătea apa cu coada, fără să încerce a se mișca în vreo direcție definită.

Brusc, vomită ultima mâncare, se răsturnă cu pântecul în sus și rămase plutind fără viață în valurile clipocinde.

- O, Doamne, șopti căpitanul, cu glasul plin de repulsie. Cred că știu ce s-a întâmplat.

- Biochimii complet străine, rosti doctorul; chiar și el părea zguduit de spectacol. Rosie a făcut o victimă, până la urmă.

Marea Galileii era, bineînțeles, denumită astfel după cel care descoperise Europa - după cum el, la rândul lui, luase numele unei mări mult mai mici dintr-o altă lume.

Era o mare foarte tânără, neavând nici măcar cincizeci de ani, și precum majoritatea nou-născuților, era destul de zgomotoasă. Cu toate că atmosfera de pe Europa era prea rarefiată ca să genereze uragane adevărate, un vânt constant bătea dinspre pământul înconjurător către zona tropicală, la punctul deasupra căruia Lucifer era staționar. Aici, în punctul unde miezul zilei era perpetuu, apa fierbea neconținut – deși, în această atmosferă rarefiată, avea o temperatură suficientă spre a încălzi o ceașcă de ceai.

Din fericire, regiunea turbulentă și plină de vapori chiar de sub Lucifer se afla la o distanță de o mie de kilometri; *Galaxy* amerizase într-o zonă relativ calmă, la o distanță de o sută de kilometri de cel mai apropiat uscat. La o viteză maximă, ar putea acoperi acea distanță într-o fracțiune de secundă, dar acum, în timp ce plutea în derivă pe sub plafonul jos de nori aflat în permanență pe cerul Europei, uscatul părea la fel de îndepărtat ca și cel mai distant quasăr. Și ca și cum n-ar fi fost de-ajuns, neconținutul vânt dinspre uscat o împingea și mai în largul mării. Iar chiar dacă ar fi reușit să acosteze pe vreo plajă virgină a acestei lumi noi, n-ar fi fost într-o poziție mai bună decât era acum.

Dar o să se simtă mai în largul ei; navele cosmice, deși sunt extraordinar de etanșe, rareori sunt capabile de navigație. *Galaxy* plutea în poziție verticală, clătănindu-se în sus și-n jos cu oscilații ușoare, dar neliniștitoare; jumătate din echipaj era deja bolnav.

Prima acțiune a căpitanului Laplace, după ce i s-a raportat ce stricăciuni au fost produse, a fost aceea de a

apela la orice persoană cu experiență în mânăuirea bărcilor – de orice mărime sau formă. Părea rezonabil să presupui că printre treizeci de ingineri-astronauți și cercetători ai spațiului cosmic ar trebui să existe o cantitate considerabilă de talent de navigator, și identifică pe dată cinci marinari amatori, ba chiar unul de meserie – casierul de vapor Frank Lee, care și-a început cariera la compania de navigație Tsing, apoi a ales spațiul cosmic.

Deși casierii de vapor sunt mai degrabă obișnuiți să aibă de-a face cu mașini de calcul (așa cum se întâmplase în cazul lui Frank Lee, un abac din fildeș vechi de două sute de ani), nu au instrumente de navigație, totuși ei trebuie să dea examene de navigație. Lee nu avusese niciodată ocazia să-și testeze îndemânarea marinărească; acum, la aproape un miliard de kilometri de Marea Chinei de Sud, venise și vremea lui.

– Ar trebui să inunda rezervoarele de combustibil, îi spuse el căpitanului. Asta o să ne mai coboare centrul de greutate și n-o să se mai clatine așa de tare în sus și-n jos.

Părea o demență să ia și mai multă apă la bord, iar căpitanul șovăi.

– Dar dacă eșuăm?

Nimeni nu făcu comentariul care se impunea cu claritate: "Care ar fi diferența?" Fără a avea niște discuții serioase, consideraseră că ar fi mai bine pe uscat – dacă vor fi în stare să ajungă până acolo.

– Putem oricând să golim rezervoarele. Oricum va trebui să facem această operație dacă vom ajunge la

țarm, spre a-i da navei o poziție orizontală. Slavă Domnului că avem energie...

Vocea lui se stinse; știa cu toții ce vroia să spună. Fără reactorul auxiliar care alimenta sistemele de supraviețuire, ar fi morți în câteva ore. Acum – dacă nu se va produce o pană de curent – nava va putea să le ofere sprijin vital pe o perioadă nedeterminată.

În cele din urmă, bineînțeles, vor muri de foame: tocmai avuseseră o dramatică dovadă că în mările de pe Europa nu există hrană, ci doar otravă.

Bine măcar că luaseră legătura cu Ganymede, așa încât întreaga rasă umană era acum la curent cu situația primejdioasă în care se aflau. Cele mai dotate minți din Sistemul Solar încercau acum să-i salveze. Dacă nu vor reuși, pasagerii și echipajul de pe *Galaxy* vor avea consolare că au murit făcându-li-se o publicitate maximă.

IV

LÂNGĂ GAURA DE MINĂ

32. Deviație

- Ultimele știri, le zise căpitanul Smith pasagerilor săi strânși la un loc, afirmă că *Galaxy* plutește pe mare și se află într-o stare destul de bună. Un membru al echipajului - steward-femeie - a fost ucis. Nu știm detalii. Dar toți ceilalți sunt teferi. Toate sistemele navei funcționează; există câteva scurgeri, dar au fost remediate. Căpitanul Laplace susține că nu există pericol imediat, dar vântul îi îndepărtează de uscat, către centrul Părții Luminată. Asta nu-i ceva grav; există mai multe insule mari la care sunt siguri că vor ajunge. În clipa de față se află la nouzeci de kilometri de cel mai apropiat pământ. Au văzut niște animale marine gigantice, dar care nu s-au dovedit a fi ostile. Dacă nu se vor mai produce și alte accidente ei ar trebui să fie în stare să supraviețuiască timp de câteva luni, până când li se va termina hrana - care în clipa de față a fost, bineînțeles, sever raționalizată. Dar conform căpitanului Laplace, moralul e încă bun.

În momentul acesta ne facem noi apariția. Dacă ne întoarcem de îndată pe Pământ, ne reîncărcăm rezervoarele și mai facem câteva reparații, putem ajunge pe Europa pe o orbită cu mișcare retrogradă în

optzeci și cinci de zile. *Universe* este singura navă care poate ateriza acolo și care poate decola din nou cu o încărcătură moderată. Navetele de pe Ganymede pot parașuta provizii și-atâta tot – deși lucrul ăsta poate să le salveze viețile.

Îmi pare rău, doamnelor și domnilor, că vizita noastră a fost întreruptă – dar bănuiesc că veți fi de acord că v-am arătat tot ceea ce v-am promis. Dar sunt sigur că veți aproba noua noastră misiune, cu toate că șansele de succes sunt, ca să fiu sincer, destul de reduse. Asta-i tot deocamdată. Doctor Floyd, putem sta puțin de vorbă?

În timp ce ceilalți alunecau încet din încăperea principală, scenă a atât de multor instructaje mai puțin prevestitoare de rău, căpitanul zări un suport plin de mesaje. Încă existau momente în care cuvintele tipărite pe bucăți de hârtie erau modalitatea cea mai convenabilă de comunicare, dar chiar și-aici tehnologia își spusese cuvântul. Paginile pe care le citea căpitanul erau făcute din materialul multifax reutilizabil la infinit care avuseseră o contribuție atât de covârșitoare în reducerea cantității de hârtie aruncată la coș.

– Heywood, rosti el după ce trecură de formalități, așa după cum îți poți imagina, se ard circuitele. Și se petrec tot felul de lucruri pe care nu le pricep.

– Nici eu, răspunse Floyd. Ai vreo yeste de la Chris?

– Nu, dar Ganymede ți-a trimis mesajul; ar fi trebuit să ajungă la el până acum. Comunicațiile particulare nu au prioritate în fața celor de alt tip – dar bineînțeles că numele tău a avut prioritate.

– Mulțumesc, domnule comandant. Te pot ajuta cu ceva?

– Nu prea. O să-ți spun eu dacă e cazul.

Era aproape ultima oară, pentru o bună bucată de vreme, când se aflau în termeni amicali unul cu celălalt. După câteva ore doctorul Heywood Floyd va deveni "Bătrânul ăla nebun!" și va începe scurta "Revoltă de pe *Universe*" – condusă de căpitan.

De fapt, nu fusese ideea lui Heywood Floyd; ar fi vrut el să fie...

Ofițerul doi Roy Jolson era "Stele", adică ofițer-navigant; Floyd îl știa din vedere și nu avusese ocazia să-i spună mai mult decât "Bună dimineata". Floyd fu deci destul de surprins de sfioasa bătaie în ușa a ofițerului-navigant.

Avea la el un set de hărți și părea ușor stingher. Nu se punea problema că e impresionat de prezența lui Floyd – toți cei de la bord se obișnuiseră cu ea – așa încât probabil că exista un cu totul alt motiv.

– Doctor Floyd, începu el, cu un ton așa de neliniștit încât dădea senzația că ar fi un vânzător ambulant al cărui viitor depinde în întregime de reușita următoarei afaceri. Aș avea nevoie de sfatul și de sprijinul dumitale.

– Desigur, dar cu ce te pot ajuta?

Jolson desfăcu harta cu pozițiile tuturor planetelor aflate înăuntrul orbitei lui Lucifer.

– Vechea dumitale idee de a cupla *Leonov* și *Discovery*, spre a scăpa de pe Jupiter înainte de a exploda, mi-a sugerat această posibilitate.

- N-a fost ideea mea. Îi aparține lui Walter Cumow.

- O, n-am știut lucrul acesta. Desigur, nu avem încă o navă ca să scoată de-aici, dar avem ceva mult mai bun.

- Ce vrei să spui? întrebă Floyd, complet zăpăcit.

- Să nu râzi. De ce să mergem până pe Pământ ca să luăm combustibili, atâta vreme cât Bătrânul Credincios azvârle tone de apă pe secundă, la câteva sute de metri distanță? Dacă am putea capta această sursă, am fi în stare să ajungem pe Europa nu în trei luni, ci în trei săptămâni.

Planul era atât de limpede, și totuși atât de îndrăzneț, încât îi tăie lui Floyd respirația. Sesiză imediat cinci-șase contraargumente; dar nici unul dintre ele nu părea a fi fatal.

- Ce părere are căpitanul despre ideea asta?

- Nu i-am spus; de aceea am nevoie de sprijinul dumatile. Aș vrea să-mi verifici calculele, apoi să-i spui și lui. Pe mine mă va refuza, sunt sigur, și nu-l condemn pentru asta. Dacă aș fi eu căpitan, bănuiesc că aș fi reacționat la fel...

În micuța cabină se lăsă o îndelungă tăcere. Apoi Heywood Floyd zise încet:

- Hai să-ți spun motivele pentru care nu e un plan viabil. După aceea poți să-mi spui dacă nu am dreptate.

Ofițerul doi Jolson își cunoștea comandantul; căpitanul Smith nu mai auzise niciodată în viața lui o idee atât de trăsniță...

Obiecțiile lui erau toate bine întemeiate.

- O, teoretic merge, admise el. Dar gândește-te la problemele practice, omule! Cum bagi combustibilul în rezervoare?

- Am stat de vorbă cu inginerii. Putem deplasa nava până la marginea craterului - la cincizeci de metri ești încă în siguranță. Putem scoate țevăria care se află în secțiunea nemobilată, o instalăm până la Bătrânul Credincios și așteptăm până când începe să împrăște; doar știți ce bine crescut și manierat este.

- Dar pompele noastre nu pot funcționa într-un vid aproape total.

- Nu avem nevopie de ele. Ne putem baza pe însăși viteza de scurgere a gheizerului, care ne poate oferi o absorbție de o sută de litri pe secundă. Bătrânul Credincios va executa operația în întregime.

- O să ne ofere doar cristale de gheață și vapori, nu apă lichidă.

- Se va condensa odată ajunsă la bord.

- Te-ai gândit la toate aspectele, nu-i așa? întrebă căpitanul cu admirație, fără vrerea lui. Dar nu cred. În primul rând, e apa destul de pură? Ce se întâmplă în caz de contaminanți, în special particule de carbon?

Floyd se putu abține să nu zâmbească. Căpitanul Smith dezvolta o obsesie legată de funingine.

- Pe cele mai mari le putem filtra; celelalte nu vor afecta reacția. Procentajul de izotopi de hidrogen pare mai bun aici decât pe Pământ. E posibil chiar să obținem o forță motrice mai mare.

- Ce părere au colegii dumatile despre această idee? Dacă ne îndreptăm spre Lucifer, s-ar putea să dureze luni de zile până or să ajungă acasă...

- N-am vorbit cu ei. Dar are vreo importanță acest lucru atunci când sunt în primejdie atâtea vieți omenești? Putem să ajungem la *Galaxy* cu șaptezeci de zile mai devreme decât se prevăzuse! *Șaptezeci de zile!* Gândiți-vă ce se poate întâmpla pe Europa în acest răstimp!

- Sunt perfect conștient de factorul temporal, izbucni căpitanul. E valabil și pentru noi. E posibil să nu avem provizii pentru o călătorie atât de îndelungată.

Acum o să se lege de fleacuri, gândi Floyd, și probabil că știe că știu lucrul ăsta. Mai bine să mă port cu tact...

- Câteva săptămâni în plus? Nu pot să cred că avem o marjă atât de mică. Oricum, ne-ai hrănit prea bine. Ne-ar face bine unora dintre noi să primim porții raționalizate pentru o perioadă.

Căpitanul reuși să zâmbească forțat.

- Poți să le spui lucrul ăsta lui Willis și Mihailovici. Dar socotesc că întregul plan este nebunesc.

- Hai cel puțin să-i întrebăm pe proprietari. Aș vrea să vorbesc cu Sir Lawrence.

- Nu te pot împiedica, bineînțeles, zise căpitanul Smith, pe un ton care sugera că ar fi dorit să poată acest lucru. Dar știu foarte bine ce-o să spună.

Se înșela amarnic.

Sir Lawrence Tsung nu mai făcuse pariuri de treizeci de ani; nu mai cadra cu augusta sa poziție în lumea comerțului. Dar în tinerețea sa îi plăcea să

parieze la Cursa de cai din Hong Kong, înainte ca o administrație puritană s-o interzică, într-un acces de moralitate publică.

Așa-i viața, se gândea Sir Lawrence câteodată visător: atunci când putea să parieze nu avea bani - iar acum nu era în stare, pentru că cel mai bogat om din lume trebuia să fie un exemplu.

Și cu toate astea, după cum știa mai bine decât oricine, întreaga sa carieră de afaceri fusese un lung joc de noroc. Se străduise cât putuse de mult să controleze șansa adunând informații de cea mai bună calitate și ascultându-i pe experții pe care intuiția sa îi desemna ca fiind cei mai buni sfătuitori. De obicei se retrăsese la timp atunci când aceștia nu avuseseră dreptate; dar totdeauna existase un element de risc. Acum, în timp ce citea raportul trimis de Heywood Floyd, simți din nou emoția pe care n-o mai avusese de pe vremea când urmărea caii galopând nebunește pe ultima sută de metri. Aici era vorba într-adevăr de o întreprindere riscantă - poate ultima și cea mai mare din cariera lui - deși nu îndrăznise să vorbească cu Comitetul de directori. Și cu atât mai puțin cu Lady Jasmine.

- Bill, ce părere ai? întrebă el.

Fiul său (în care avea deplină încredere, dar căruia îi lipsea scânteia vitală de care generația sa nu mai avea nevoie) îi dădu răspunsul de care avea nevoie.

- Teoria e destul de solidă: *Universe* poate s-o pună în practică pe hârtie. Dar am pierdut o navă. Vom risca s-o pierdem și pe cea de-a doua.

- Ea se îndreaptă oricum spre Jupiter - Lucifer.

- Da, dar după o verificare completă pe orbita terestră. Și îți dai seama ce va implica această misiune directă? Va doborî toate recordurile de viteză - atingând peste o mie de kilometri pe secundă la Ocol!

Era cel mai neinspirat lucru pe care l-ar fi putut spune; în urechile tatălui său răsună din nou bubuitul copitelor.

Dar Sir Lawrence răspunse doar atât:

- Nu le strică să facă niște probe, deși căpitanul Smith e un dușman înverșunat al ideii. Ba, chiar amenință cu demisia. Între timp, verifică poziția la firma Lloyd's - s-ar putea să trebuiască să renunțăm la pretențiile asupra lui Galaxy.

Mai ales, ar fi putut el adăuga, în cazul în care avem de gând să aruncăm nava *Universe* pe masa de joc, sub forma unui jeton și mai valoros.

Dar îl îngrijora căpitanul Smith. În prezent, datorită faptului că Laplace era blocat pe Europa, Smith era cel mai bun comandant de navă care-i mai rămăsese.

33. Robinetul

- E cea mai mizerabilă treabă de care am avut parte de când am terminat colegiul, mormăi inginerul-șef. Dar e singurul lucru pe care-l putem face acum.

Conducta improvizată se întindea, de-a lungul a cincizeci de metri de rocă strălucitoare, încrustată cu substanțe chimice, către orificiul acum tăcut al Bătrânului Credincios, unde se termina printr-o țeavă dreptunghiulară orientată în jos. Soarele tocmai răsărise pe culmea dealurilor, iar solul începuse deja să tremure ușor din pricină că rezervoarele subterane ale gheizerului simțiseră prima atingere a căldurii.

Privind din cabina de observație, Heywood Floyd cu greu putea crede că se întâmplaseră atât de multe doar în douăzeci și patru de ore. Mai întâi, pe navă lumea se împărțise în două fracțiuni rivale - una dintre ele fiind condusă de căpitan. Cealaltă avându-l în frunte pe el însuși, contrar voinței sale. Ei fuseseră de o politețe rece unii cu alții, și nu avuseră loc schimburi de lovituri; dar el descoperise că în anumite zone ale navei era poreclit "Floyd Sinucigașul". Nu era o onoare pe care să o aprecieze în mod deosebit.

Cu toate acestea, nimeni nu putea descoperi ceva fundamental greșit în Manevra Floyd-Jolson. (Chiar și denumirea ei era nedreaptă: el insistase ca tot meritul să-i revină lui Jolson, dar nu l-a ascultat nimeni. Iar Mihailovici îl întrebaseră: "Nu ești pregătit să suporti și tu blamul"?)

Primul test va avea loc în douăzeci de minute, când Bătrânul Credincios va saluta zorii, cu oarecare întârziere. Dar chiar și în cazul în care această operațiune va decurge în condiții normale, iar rezervoarele de combustibil vor începe să se umple cu apă curată și spumoasă, în loc de lichidul noroios prezis de căpitanul Smith, calea spre Europa încă nu era deschisă.

Un factor minor, dar nu lipsit de însemnătate era dorința distinșilor pasageri. Ei se așteptau să ajungă acasă în două săptămâni; acum, spre surprinderea (și în anumite cazuri consternarea) lor, se confruntau cu perspectiva unei periculoase misiuni care ar străbate jumătate din Sistemul Solar – și chiar dacă ar reuși, nu va exista o dată sigură de întoarcere pe Pământ.

Willis era înnebunit; toate orarele sale vor fi date peste cap. Se târa dintr-un loc în altul mormăind ceva despre acționare în judecată, dar nimeni nu simpatiza cu el.

Pe de altă parte, Greenberg era în extaz; acum va fi din nou, cu adevărat, în industria spațială! Iar Mihailovici, care petrecea multă vreme compunând zgomotos în cabina nici pe departe izolată fonic, era la fel de încântat. Era sigur că deviația îl va inspira, ducându-l pe noi piscuri ale creativității sale.

Maggie M. era filozoafă: "Dacă se pot salva o mulțime de vieți omenești, cum e oare cu puțință ca cineva să obiecteze?" zise ea, uitându-se fix la Willis.

Cât despre Yva Merlin – Floyd făcuse un efort special să-i explice întreaga situație și descoperise că ea înțelegea extraordinar de bine. Yva a fost cea care, spre uluirea sa, a pus întrebarea la care nimeni nu păruse să se gândească: "Ce-ar fi dacă locuitorii de pe Europa nu ne dau voie să aterizăm – chiar numai pentru a ne salva prietenii?"

Floyd se uită la ea cu sinceră uimire; încă accepta cu greutate ideea că ea e o ființă omenească și nu știa niciodată când va rosti niște cuvinte pline de miez sau va da drumului unei ineptii.

– Asta-i o întrebare foarte bună, Yva. Crede-mă, mă preocupă chestia asta.

Spunea adevărul; n-ar fi putut-o minți pe Yva Merlin, nici în ruptul capului. Cumva, acest lucru ar fi fost un sacrilegiu.

Deasupra gurii gheizerului apăreau primele pale de vapori. Erau direcționate în sus, pe nefireștile lor traiectorii cauzate de vid și se evaporau cu repeziciune în violenta lumină solară.

Bătrânul Credincios tuși din nou și își dresă gâtul. O coloană de cristale de gheață, albe ca zăpada – și surprinzător de compacte, amestecate cu picături de apă, urcau spre cer. Din instinct terestru te-ai fi așteptat să cadă îndărăt, ceea ce nu se întâmpla însă. Continua să se îndrepte în sus, împrăștiindu-se doar într-o cantitate mică, până când se deversa în învelișul

strălucitor al cozii cometei, ce creștea în continuare. Floyd observă, cu bucurie, că teava începuse să vibreze în timp ce era parcursă de lichid.

După zece minute, în cabina de comandă avu loc un consiliu de război. Căpitanul Smith, încă tăfnos, dădu ușor din cap în clipa când îl văzu pe Floyd; secundul său, puțin stingherit, fu cel care întrețină întreaga conversație.

- Ei bine, merge surprinzător de bine. În ritmul ăsta, ne putem umple rezervoarele în douăzeci de ore, cu toate că s-ar putea să trebuiască să ieșim și să ancorăm conducta mai bine.

- Cu impuritățile ce se aude? întrebă cineva.

Secundul ridică în sus un glob presabil translucid, plin cu un lichid transparent.

- Filtrele îndepărtează tot ce există, până la dimensiunea de câțiva microni. Ca să fim siguri, filtrăm de două ori, transvazând dintr-un rezervor în celălalt. Mi-e teamă că n-o să putem folosi piscina până când trecem de planeta Marte.

Râseră cu toții și căpitanul se relaxă puțin.

- O să turăm motoarele la minimum, ca să vedem dacă H₂O de pe Cometa lui Halley nu posedă anomalii operaționale. Dacă există, renunțăm la întregul plan și ne îndreptăm spre casă cu apa de pe Lună, încărcată pe Aristarchus.

Era una din acele "tăceri de petrecere", când toți așteaptă simultan să vorbească altul. Apoi căpitanul Smith rupse liniștea jenantă.

- După cum știți cu toții, mie-mi displace complet acest plan. De fapt... (schimbă rapid subiectul; era la

fel de unanim cunoscut faptul că se gândise să-i trimită lui Sir Lawrence demisia sa, cu toate că în condițiile date ar fi fost un gest cumva lipsit de sens). Dar în ultimele câteva ore s-au petrecut unele lucruri. Proprietarul e de acord cu proiectul - *dacă* din testările noastre nu rezultă obiecții fundamentale. Iar surpriza cea mare, - iar eu nu știu mai mult decât dumneavoastră - e că Consiliul Spațial Internațional nu numai că a aprobat, ci chiar a *cerut* să facem deviația, fiind de acord cu toate cheltuielile necesare. Dar mai am încă o grijă - se uită cu un aer de îndoială la micul glob plin cu apă, pe care acum Heywood Floyd îl ținea în lumină și-l clătina ușor. Eu sunt inginer, nu chimist. Chestia asta *pare* curată, dar ce efect va avea asupra pereților rezervoarelor?

Floyd nu și-a dat seama de ce a reacționat așa: nu-i stătea în fire o asemenea nechibzuință. Poate că pur și simplu dezbaterea îi pusese nervii la încercare. Sau poate că simțise că Smith avea nevoie de o întărire a fibrei morale.

Cu o mișcare rapidă, deschise robinetul și zvârli în gură vreo 20 de centilitri de Cometă a lui Halley.

- ăsta-i răspunsul, domnule căpitan, rosti el după ce termină de înghițit.

- Asta-i una dintre cele mai prostești manifestări pe care le-am văzut în viața mea, zise doctorul navei după o jumătate de oră. Nu știi că în substanță există cianizi și cianogeni și Dumnezeu știe ce altceva?

- Bineînțeles că știu, răsă Floyd. Am văzut analizele - doar câteva părți la un milion. N-ai de ce să

te temi. Dar am avut într-adevăr o surpriză, adăugă el cu tristețe.

– Ce surpriză?

– Dacă ai putea să transporteți lichidul ăsta pe Pământ ai face avere vânzându-l drept Purgativul Halley.

34. Spălarea mașinii

Având în vedere că acceptaseră planul cu toții, atmosfera de la bordul lui *Universe* se schimbase radical. Nu mai existau dispute; fiecare coopera în cel mai înalt grad, și foarte puțini dormiseră ca lumea de-a lungul ultimelor două rotații ale nucleului – o sută de ore în timp pământean.

Prima zi de pe Cometa lui Halley fusese dedicată unei captări precaute a Bătrânului Credincios, dar când gheizerul descrescuse în intensitate odată cu lăsarea nopții, tehnica fusese înșușită impecabil. La bord fuseseră luate mai mult de o mie de tone de apă; următoarea perioadă de lumină va oferi timp berechet pentru restul.

Heywood Floyd se ferea din calea căpitanului, nedorind să forțeze norocul; oricum, Smith avea o mie de amănunte la care trebuia să fie de față. Dar calcularea noii orbite nu era printre ele; ea fusese calculată și răscalculată pe Pământ.

Nu mai era nici o îndoială, acum, că acest concețt era strălucit, iar economiile chiar și mai mari decât crezuse Jolson. Umplându-și rezervoarele pe Cometa lui Halley, *Universe* eliminase cele două schimbări

maiore de orbită necesare pentru întâlnirea cu Pământul; ea putea acum să se îndrepte către ținta ei, cu accelerație maximă, economisind săptămâni întregi. În ciuda posibilelor riscuri, toată lumea fu de acord cu acest plan.

De fapt, aproape toată lumea.

Pe Pământ, rapid înființată societate "Jos mâinile de pe Cometa lui Halley" era indignată. Membrii ei (în număr de doar 236, dar care știau să-și facă publicitate) nu considerau justificată jefuirea unui corp ceresc, chiar dacă acest lucru salvează vieți. Refuzară să se liniștească chiar atunci când s-a subliniat că *Universe* doar împrumută o materie pe care cometa oricum avea să o piardă. Era vorba de un principiu, susțineau ei. Comunicatele lor mândre produse mult-așteptata ușurare la bordul lui *Universe*.

Precut ca întotdeauna, căpitanul Smith făcu primele probe la putere mică cu ajutorul unuia din servomotoarele de control a poziției; dacă acesta devenea inutilizabil, nava s-ar fi putut descurca și fără el. Nu se semnalău anomalii; motorul se comportă exact ca și cum ar fi funcționat cu cea mai bine distilată apă din minele de pe Lună.

Apoi testă motorul principal central, numărul unu; dacă acesta s-ar strica, nu s-ar pierde capacitatea de manevră – ci doar forța de propulsie. Nava ar rămâne în continuare complet controlabilă, dar doar cu cele patru motoare exterioare accelerația maximă ar scădea cu douăzeci la sută.

Dar, nu erau probleme; chiar și scepticii începură să fie politicoși cu Heywood Floyd, iar ofițerul doi Jolson nu mai era un proscris.

Decolarea era programată după-amiaza târziu, exact înainte ca Bătrânul Credincios să-și stopeze jetul (Oare va mai fi acolo spre a-i primi pe următorii vizitatori peste șaptezeci și cinci de ani? se întreba Floyd. Poate. Existau indicii ale existenței sale chiar și pe fotografiile din 1910.)

N-a existat numărătoare inversă, în dramaticul stil de pe vremuri de la Cape Canaveral. În momentul în care a constatat că totul e în ordine, căpitanul Smith cuplă cinci tone de forță de propulsie la motorul numărul unu, iar *Universe* se înălță încet în sus, îndepărtându-se de centrul cometei.

Accelerația era modestă, dar efectele pirotehnice erau înfricoșătoare – și, pentru majoritatea observatorilor, complet neașteptate. Până acum, jeturile de la motoarele principale fuseseră practic invizibile, fiind alcătuite exclusiv din oxigen cu grad înalt de ionizare și hidrogen. Chiar și atunci când – la sute de kilometri depărtare – gazele se răciseră suficient spre a se combina chimic, tot nu se vedea nimic, pentru că reacția nu producea lumină în spectrul vizibil.

Dar acum *Universe* se îndepărta de Cometa lui Halley înălțându-se pe o coloană de incandescență prea strălucitoare spre a putea fi suportată de ochi. Aproape că semăna cu un stâlp de foc. Când flacăra atinse pământul, stânca explodă; în timp ce pleca pentru totdeauna, *Universe*, își cioplea semnătura, ca un gigantic *grafiti*, de-a lungul nucleului Cometei lui Halley.

Cea mai mare parte a pasagerilor, obișnuiți să înainteze în spațiul cosmic fără nici un sprijin vizibil.

fură extrem de șocați. Floyd așteaptă inevitabila explicație; una dintre plăcerile lui mărunte era să-l prindă pe Willis cu vreo eroare științifică, dar acest lucru s-a întâmplat rar. Iar când s-a produs, Willis a avut întotdeauna o scuză extrem de plauzibilă.

– Carbon, zise el. Carbon incandescent – exact ca într-o flacăra de lumânare – dar puțin mai fierbinte.

– Puțin.

– Nu mai ardem apa pură, dacă-mi permiți expresia, dădu Floyd din umeri. Cu toate că a fost filtrată atent, înăuntru există o mulțime de carbon coloidal. Precum și compuși care pot fi îndepărtați prin distilare.

– E foarte impresionant, dar sunt puțin neliniștit, zise Greenberg. Radiația asta oare n-o să afecteze motoarele și n-o să ridice periculos de mult temperatura de pe navă?

Era o întrebare foarte bună și produsese o anumită nervozitate. Floyd aștepta ca Willis să dea o explicație; dar acesta, viclean îi trimise mînea direct înapoi la el.

– Aș prefera ca să se ocupe de acest aspect doctor Floyd. În definitiv, a lui a fost ideea.

– Jolson, te rog. Deși are dreptate. Dar nu-i nici o problemă; când o să avem putere maximă, toate acele jocuri de artificii or să fie la mii de kilometri în urma noastră. N-o să trebuiască să ne facem griji din cauza lor.

Navă plutea la vreo doi kilometri deasupra nucleului; dacă n-ar fi existat strălucirea gazelor eșapate, întreaga parte luminată de soare a micului corp ceresc s-ar fi zărit ca-n palmă dedesubt. La această altitudine – sau distanță – coloana Bătrânului Credincios

se îngroșase ușor. Semăna, după cum își aduse aminte Floyd deodată, cu una dintre acele fântâni gigantice care împodobeau Lacul Geneva. Nu le mai văzuse de cincizeci de ani și se întreba dacă încă mai funcționau acolo.

Căpitanul Smith testa comenzile, rotind ușor nava, apoi angrenând-o pe coordonatele Y și Z. Totul părea să funcționeze de minune.

– Misiunea Timp Zero începe în zece minute, anunță el: timp de cincizeci de ore, gravitate zero virgulă unu; apoi până la Ocol, zero virgulă doi – peste o sută cincizeci de ore.

Făcu o pauză pentru a-i lăsa pe ceilalți să digere aceste informații; nici o altă navă nu mai încercase să mențină o accelerație continuă atât de ridicată, pentru o perioadă atât de lungă de timp. Dacă *Universe* nu va fi capabilă să frâneze adecvat, ea va rămâne în manualele de istorie drept prima navă interstelară cu echipaj uman.

Navă se întorcea acum spre orizontală – dacă se poate folosi acest termen într-un mediu aproape lipsit de gravitație – și era îndreptată spre coloana albicioasă formată din ceață și cristale lichide care încă țâșnea din cometă. *Universe* începu să se apropie de ea.

– Ce naiba face? întrebă Mihailovici nervos.

Anticipând astfel de întrebări, căpitanul vorbi din nou. Părea că-și recăpătase complet simțul umorului, și în glasul său se ghicea un ușor amuzament.

– Un pic de muncă la domiciliu înainte de plecare. Nu vă temeți, știu exact ceea ce fac. Iar Numărul Doi e de acord cu mine, nu-i așa!

– Da, să trăiți, cu toate că la început am crezut că glumiți.

– Ce se întâmplă în cabina de comandă? întrebă Willis, pus în încurcătură de această dată.

Nava începuse o rotire ușoară în timp ce înainta spre gheizer cu o viteză de om care merge pe stradă. De la această distanță – care acum era de mai puțin de patru sute de metri – îi aducea aminte lui Floyd și mai mult de îndepărtatele fântâni de la Geneva.

Doar nu ne-o duce într-acolo – dar așa se și întâmplă. *Universe* vibrează ușor în timp ce-și făcea drum prin coloana de spumă care tâșnea în sus. Încă se mai învârtea foarte încet, ca și cum și-ar fi forat calea în gigantul gheizer. Monitoarele video și geamurile de observație nu arătau decât o albeață lăptoasă.

Întreaga manevră nu dură mai mult de zece secunde; apoi ieșiră în partea cealaltă. Ofițerii din cabina de comandă aplaudă scurt și spontan; dar pasagerii – chiar și Floyd – încă aveau senzația că cineva și-a bătut joc de ei.

– Acum suntem gata de plecare, zise căpitanul, pe un ton de mare satisfacție. Avem din nou o navă plăcută și curată.

De-a lungul următoarei jumătăți de oră, mai mult de zece mii de astronomi amatori de pe Pământ și de pe Lună au raportat că cometa și-a dublat strălucirea. Rețeaua de observație a Cometei se prăbuși complet, iar astronomii profesioniști erau furioși.

Dar publicului îi plăcea, iar după câteva zile *Universe* dădu un spectacol și mai impresionant, cu câteva ore înainte de ivirea zorilor.

Prinzând o viteză mai mare de zece mii de kilometri pe oră, în fiecare oră, nava se afla acum mult în interiorul orbitei lui Venus. Va ajunge chiar și mai aproape de Soare, înainte de a executa trecerea pe la periheliu – cu mult mai rapidă decât oricare corp cereșc natural – și se va îndrepta către Lucifer.

În timp ce trecea printre Pământ și Soare, coada formată din carbon incandescent lungă de o mie de kilometri era ușor vizibilă, ca o stea de magnitudinea patru, prezentând o deplasare apreciabilă pe fundalul constelațiilor cerului de dimineață în cursul unei singure ore. Chiar la începutul misiunii sale de salvare, *Universe* va fi văzută, în același moment, de mai multe ființe omenești decât oricare alt artifact din istoria omenirii.

35. În voia valurilor

Știrea neașteptată că nava-soră *Universe* era pe drum – și ar putea să ajungă cu mult mai devreme decât ar fi îndrăznit să se gândească cineva – avu un efect asupra moralului echipajului de pe *Galaxy* care ar putea fi calificat doar drept euforic. Însuși faptul că pluteau în derivă pe un ocean străin, înconjurați de monștri necunoscuți, părea dintr-o dată de importanță minoră.

La fel se întâmpla și cu monștrii, cu toate că aveau apariții interesante din când în când. Uriașii "rechini" puteau fi văzuți ocazional, dar nu se apropiau de navă, nici măcar atunci când era zvârlit peste bord gunoiul. Acest lucru era destul de surprinzător; sugera faptul că animalele de talie mare – spre deosebire de omologii lor pământeni – au un sistem de comunicare eficient. Poate că erau mai înrudiți cu delfinii decât cu rechinii.

Erau multe bancuri de pești mai mici, cărora nimeni nu le-ar fi dat nici o atenție într-o piață de pe Pământ. După câteva încercări, unul dintre ofițeri – un pescar iscusit – reuși să prindă unul cu un cârlig fără nadă. Nu reuși să-l aducă înăuntru prin ecluza pneumatică, căci oricum, căpitanul nu ar fi permis acest lucru, dar îl măsoară și-l fotografie cu grijă înainte de a-i da drumul în mare.

Însă mândrul sportiv trebui să plătească un pret pentru trofeul său. Costumul spațial cu presurizare parțială pe care-l purtase în timpul operațiunii avea mirosul caracteristic de ouă clocite al sulfurii de hidrogen în clipa în care l-a băgat înapoi în navă, iar el deveni ținta a nenumărate glume. Totuși era un alt memento al unei biochimii străine și implacabil ostile.

În ciuda argumentelor aduse de oamenii de știință, nu s-a mai permis pescuitul. Puteau să observe și să înregistreze, dar nu să colecteze. Oricum, ei erau geologi planetari, nu naturaliști – după cum li s-a atras atenția. Nimănui nu-i dăduse prin cap să aducă formol – care oricum probabil că n-ar fi fost utilizabil aici.

La un moment dat nava plutea printre băme sau bucăți dintr-un material verde strălucitor. Forma niște ovale, cu un diametru de aproximativ zece metri și toate cam de aceleași dimensiuni. *Galaxy* pătrunse printre ele fără a întâlni vreo rezistență, iar ele se regrupară rapid îndărătul ei. Se presupuse că erau un fel de organisme în formă de colonii.

Iar într-o dimineață, ofițerul de cart fu uluit când din apă ieși un periscop și se trezi holbându-se la un ochi albastru, blând care, cum zicea el după ce-și revenise, semăna cu cel al unei vaci. Se uită la el trist câteva momente, fără un interes aparent, apoi se întoarse în apele oceanului.

Nimic nu părea să se miște prea repede pe-aici, iar motivul era clar. Era o lume cu energie scăzută – nu există oxigenul liber care le permitea animalelor de pe Pământ să trăiască o existență formată din explozii continue, din momentul în care începeau să respire la naștere. Doar "rechinul" pe care-l întâlniseră prima

dată dăduse ceva semne de activitate violentă – în spasmul său ultim, agonizant.

Poate că acest lucru era o știre îmbucurătoare pentru oameni. Chiar dacă erau încotoșmănați cu costume spațiale, probabil că pe Europa nu exista nimic care i-ar fi putut prinde – chiar dacă ar fi avut această dorință.

Căpitanul Laplace găsi un amuzament secret în a încredința manevrarea navei contabilului de vapor; se întreba dacă această situație nu cumva era unică în analele spațiale și maritime.

Nu se punea problema că domnul Lee ar putea face mare lucru. *Galaxy* plutea în poziție verticală, fiind ieșită o treime deasupra apei, înclinându-se ușor în fața vântului care o împingea constant cu cinci noduri pe oră. Existau doar câteva scurgeri sub linia de plutire, care fură remediate rapid. Lucru la fel de important, corpul navei era încă etanș.

Cu toate că cea mai mare parte a echipamentului de navigație era inutil, știau cu certitudine unde se află Ganymede, le stabilea cu precizie poziția în fiecare oră, cu ajutorul balizei, iar dacă *Galaxy* ținea neschimbat cursul pe care se afla, va ajunge la țărm pe o insulă mare în trei zile. Dacă nu reușea acest lucru, se va îndrepta spre marea deschisă și în cele din urmă va ajunge în zona cu apă caldută situată chiar sub Lucifer. Deși nu era în mod necesar catastrofală, asemenea perspectivă era dintre cele mai puțin atractive.

"Căpitanul" Lee își pierde o groază de vreme gândindu-se la modalitățile de a evita acest lucru.

Niște pânze – chiar dacă ar fi avut material potrivit, ar fi contat foarte puțin. El coborâse niște ancore improvizate la cinci sute de metri, căutând curenți care-ar putea fi folosiți, dar nedescoperind vreunul. Și nici nu dăduse de fund. Se afla mult mai jos, la câțiva kilometri distanță.

Poate că era mai bine așa; îi apăra de cutremurele submarine care zguduiau în continuu acest ocean tânăr. Câteodată *Galaxy* se zgâlțâia ca și cum ar fi fost lovită de un baros gigantic, iar o undă de șoc trecea pe lângă navă. În câteva ore, un *tsunami* înalt de zeci de metri se va sparge de vreun țărm de pe Europa; dar aici în apa adâncă valurile mortale erau doar niște ondulări ale apei.

De mai multe ori, observară la distanță vârtejuri neașteptate; păreau destul de primejdioase – *maelstrom*-uri care ar putea târî nava *Galaxy* spre abisuri necunoscute – dar din fericire erau prea departe spre a face altceva decât să rotească nava de câteva ori în apă.

Iar o singură dată, se ridică o băsică gigantică de gaz și explodă doar la câteva sute de metri distanță. Era ceva extrem de impresionant, și toată lumea fu de acord cu comentariul sincer al doctorului. "Slavă Domnului că nu putem s-o mirosim".

E surprinzător cât de repede cea mai bizară situație poate deveni rutină. După câteva zile, viața la bordul lui *Galaxy* deveni deja de domeniul obișnuinței, iar principala problemă a căpitanului Laplace era să dea ceva de făcut echipajului. Nimic

nu-i mai dăunător pentru moral decât inactivitatea, iar el se întreba oare cum își țineau oamenii ocupați căpitanii de pe vechile nave cu vele, de-a lungul interminabilelor călătorii. Nu se putea să-și fi petrecut tot timpul cățărându-se pe velatură sau frecând puntea.

Cu oamenii de știință avea opusul problemei. Aceștia propuneau mereu teste și experiențe, care trebuiau bine analizate înainte de a fi aprobate. Iar dacă le dădea acordul, ei monopolizau canalele de comunicare, atât de limitate acum, ale navei.

Întregul complex de antene era deteriorat la nivelul liniei de plutire, iar *Galaxy* nu mai putea vorbi direct cu Pământul. Totul trebuia retransmis de pe Ganymede, pe o lungime de undă de câțiva megaherți nenorociți. Un singur canal video "pe viu" avea prioritate în fața a orice altceva și el trebuia să reziste larmei rețelilor pământene. Nu ar fi avut prea mare lucru de arătat telespectatorilor lor, în afară de largul mării, interioarele înghesuite ale navei și un echipaj care, deși avea un moral ridicat, devenea din ce în ce mai morocânos.

O cantitate neobișnuit de mare de trafic radio părea a fi destinată ofițerului doi Floyd, ale cărui răspunsuri codificate erau atât de scurte încât nu puteau conține prea multă informație. În cele din urmă Laplace se hotărî să aibă o discuție cu tânărul.

– Domnule Floyd, zise el, în intimitatea cabinei sale. Ți-aș fi recunoscător dacă m-ai lămuri și pe mine în privința celei de-a doua ocupații a dumatile.

Floyd părea stânjenit, și se prinse de masă când nava se clătina brusc datorită unei pale de vânt.

– Aș vrea să pot face acest lucru, domnule, dar nu mi se dă voie.

– Cine nu-ți dă voie, dacă-mi premiți să-ntreb?

– Ca să fiu sincer, nu sunt sigur.

Acest lucru era perfect adevărat. El bănuia că e vorba de ASTROPOL, dar cei doi domni care îl instruasera pe Ganymede în mod inexplicabil nu îi dăduseră această informație.

– În calitate de căpitan al acestei nave – *mai ales* în împrejurările de față – aș vrea să știu ce se întâmplă aici. Dacă scăpăm de-aici, îmi voi petrece următorii câțiva ani de viață la Curtea de Anchetă. Iar dumneata probabil că vei face același lucru.

Floyd reuși să zâmbească crispat.

– Nici nu merită să mai fim salvați, nu-i așa, domnule? Singurul lucru pe care-l știu este că o agenție de înalt nivel s-a așteptat să existe necazuri în această misiune, dar nu știat în ce fel se vor manifesta. Doar atât mi s-a spus: să casc bine ochii. Bănuiesc că n-am avut vreun merit, dar îmi imaginez că eram singura persoană calificată pe care puteau pune mâna în timp util.

– Nu sunt de părere că trebuie să te acuzi. Cine și-ar fi închipuit că Rosie...

Căpitanul făcu o pauză, venindu-i deodată un gând prin minte:

– Bănuiești pe cineva?

Ar fi vrut să adauge: "Pe mine, de exemplu?", dar situația era deja suficient de paranoică.

Floyd părea gânditor, apoi lăsă senzația că a luat o hotărâre:

- Poate ar fi trebuit să vă spun mai devreme, domnule, dar știu cât de ocupat ați fost. Sunt sigur că doctorul van der Berg este implicat într-un fel sau altul. E geolog, desigur, sunt niște oameni ciudați și nu prea îi înțeleg. (Și nici nu prea-mi plac, ar fi vrut să adauge). Sunt prea exclusiviști - nu se arată prea prietenoși față de cei din alte lumi. Totuși, nu-i poți blama; toți pionierii care încercau să îmblânzească o nouă sălbăticiune semănau probabil foarte mult cu el.

- Van der Berg - hmn. Dar ceilalți oameni de știință?

- Au fost verificați, bineînțeles. Sunt cu toții în regulă.

Ceea ce nu era complet adevărat. Doctor Simpson avea mai multe neveste decât era strict legal, cel puțin în același timp, iar doctor Higgins avea o bogată colecție de cărți extrem de curioase. Ofițerul doi Floyd nu era foarte sigur de ce i se spusese toate aceste lucruri; poate că mentorii săi doreau să-l impresioneze cu omnisciența lor. El hotărî că a colabora cu ASTROPOL-ul (sau oricum s-ar fi numit) avea niște amuzante beneficii secundare.

- Foarte bine, zise căpitanul, lăsându-l să plece pe agentul amator. Dar te rog să mă ții la curent cu descoperirile tale - *de orice fel* - care ar putea afecta siguranța navei.

În circumstanțele de față, era greu să-ți închipui ce însemna acest termen. Orice s-ar fi întâmplat, nu mai putea schimba cu mult soarta navei.

36. Țărmul străin

Chiar cu douăzeci și patru de ore înainte de a zări insula, încă nu era sigur dacă *Galaxy* o va rata și va pluti împinsă de vânt în pustietatea oceanului central. Poziția ei, așa cum era observată de radarul de pe Ganymede, era trecută pe o hartă uriașă pe care toți cei de la bord o examinau de câteva ori pe zi.

Chiar dacă nava ajungea la țărm, asta ar fi fost doar începutul problemelor ei. S-ar putea mai degrabă sfârâma în bucăți pe un țărm stâncos, decât să fie lăsată ușor pe o plajă cu o pantă convenabilă.

"Căpitanul" Lee era perfect conștient de aceste posibilități. Pe vremuri naufragiasse și el, la bordul unui crucișător ale cărui motoare se defectaseră într-un moment critic, în largul Insulei Bali. Existase un mic pericol, deși se dramatizase intens, iar el n-avea chef să repete experiența - mai ales că aici nu există paza de coastă care să-i vină în ajutor.

Situația în care se aflau era caracterizată printr-o ironie cu adevărat cosmică. Se aflau la bordul unuiu dintre cele mai avansate mijloace de transport construite de om - capabil să traverseze Sistemul Solar! - și cu toate acestea nu-l puteau devia cu mai mult de câțiva metri de la cursul său. Totuși, nu erau

complet neajutorați; Lee încă mai avea câteva cărți de jucat.

Pe acest corp ceresc ce se curba pe neașteptate, insula se afla doar la cinci kilometri distanță atunci când au zărit-o prima oară. Spre marea ușurare a lui Lee, nu întâlni nici una din stâncile de care se temuse; pe de altă parte, nu erau semne că dăduse peste plaja la care se aștepta. Geologii îl preveniseră că sosise cu câteva milioane de ani prea devreme spre a găsi nisip aici; morile de pe Europa, măcinând încet, nu avuseseră timp să-și desăvârșească munca.

În clipa în care avu siguranța că vor atinge țărmul, Lee dădu ordinul să fie golite rezervoarele principale ale lui *Galaxy*, pe care le umpluse în mod deliberat imediat după amerizare. Urmară apoi câteva ore extrem de inconfortabile, pe parcursul cărora cel puțin un sfert din echipaj își pierdu interesul în urmărirea operațiunii.

Galaxy se ridică din ce în ce mai mult din apă, balansându-se din ce în ce mai tare – apoi căzu producând o plescăitură puternică și se întinse de-a lungul suprafeței precum hoitul unei balene, în timpurile vechi când balenierele pompau aer în ele ca să le împiedice să se scufunde. Când văzu în ce poziție se află nava, Lee îi ajustă din nou volumul de carenă, până când fu aproape cu pupa pe țărm, iar cabina de comandă se afla puțin deasupra nivelului apei.

După cum se aștepta, *Galaxy* se poziționa cu traversul perpendicular pe direcția vântului. Încă un sfert de echipaj fu atunci scos din funcțiune, dar Lee avea suficiente ajutoare ca să scoată ancora pe care o

pregătise pentru actul final. Era doar o plută improvizată, alcătuită din cutii goale legate între ele cu parâme, dar rezistența ei la înaintare făcea ca nava să se orienteze spre uscat.

Acum își dădeau seama încotro se îndreptau – cu o încetineală agonizantă – către o limbă îngustă de plajă acoperită cu mici bolovani. Dacă nu puteau să se bucure de nisip, aceasta era cea mai bună alternativă...

Cabina de comandă se afla deja deasupra plăjii când *Galaxy* a acostat, iar Lee își jucă ultima carte. El făcuse doar o singură probă, neîndrăznind să facă mai mult în cazul în care mașinăria ar fi cedat.

Pentru ultima dată, *Galaxy* își scoase echipamentul de aterizare. Se auzi un scârțâit și avu loc o clătinare în momentul în care suportii de dedesubt se înfipseră în solul străin. Acum nava era ferm ancorată, spre a face față vânturilor și valurilor acestui ocean fără flux.

Nu era nici o îndoială că *Galaxy* își găsise odihna sa definitivă – și, la fel de posibil, cea a echipajului.

V

PRINTRE ASTEROIZI

37. Steaua

Iar acum *Universe* se deplasa atât de rapid încât orbita sa nu mai semăna nici pe departe cu cea a unui obiect natural din Sistemul Solar. Mercur, care e cel mai apropiat de Soare, abia depășește cincizeci de kilometri pe secundă la periheliu; *Universe* ajunsese la dublul acestei viteze în prima zi – la jumătatea accelerației pe care o va obține când va fi mai ușoară cu câteva mii de tone de apă.

• Timp de câteva ore, în timp ce intrau în interiorul orbitei, Venus era cea mai strălucitoare dintre toate corpurile cerești, după Soare și Lucifer. Micul ei disc era abia vizibil cu ochiul liber, dar nici măcar cele mai puternice telescoape ale navei nu arătau accidente de teren pe suprafața ei. Venus își păstra secretele la fel de grijulie ca și Europa.

Apropiindu-se de Soare – mult înăuntrul orbitei lui Mercur – *Universe* nu numai că scurta din drum, dar totodată primea un impuls datorită câmpului gravitațional al Soarelui.

Pentru că Natura întotdeauna își păstrează un echilibru, Soarele a pierdut ceva din viteză datorită acestei cedări, dar efectul nu va fi măsurabil timp de câteva mii de ani.

Căpitanul Smith folosi trecerea navei pe la periheliu spre a-și restabili ceva din prestigiiul deteriorat de ezităările sale.

– Acum știți cu exactitate *de ce* am zburat cu nava prin Bătrânul Credincios. Dacă n-am fi spălat toată mizeria de pe corpul navei, acum am fi fost supraîncălziți. De fapt, mă îndoiesc că regulatoarele de căldură ar fi putut face față unei asemenea situații – de zece ori mai mare decât nivelul de pe Pământ.

Privind – prin filtre care erau aproape negre – la Soarele hidos de umflat, pasagerii săi îl crezură imediat. Fură cu toții mai mult decât fericiți atunci când el descrescu la mărimea sa normală și continuă să se micșoreze, în timp ce *Universe* tăia orbita lui Marte, pornind în ultima etapă a misiunii sale.

Cele Cinci Celebrități se adaptaseră, fiecare în felul lui, cu schimbările neașteptate din viața lor. Mihailovici compunea mult și zgomotos, și era rareori văzut în afară de momentele când venea la masă, ca să spună anecdote scandaloase și să-i necăjească pe toți cei care-i puteau cădea victime, mai ales pe Willis. Greenberg se ridicase singur la rangul de membru al echipajului (fără ca cineva să se opună) și își petrecea cea mai mare parte din timp în cabina de comandă.

Maggie M urmărea întreaga situație cu amuzament. Ea remarcă:

– Scriitorii spun întotdeauna cât de mult ar putea crea dacă s-ar afla într-un loc unde să nu fie întrerupți – fără obligații; familiile și pușcăriile sunt exemplele lor favorite. Drept pentru care nu mă pot plânge – decât de faptul că cererile mele pentru materiale bibliografice sunt întârziate de mesajele cu prioritate.

Chiar și Victor Willis ajunsese la aceeași concluzie; și el lucra din greu la diverse proiecte de mare întindere. Iar el avea un motiv în plus să rămână în cabina sa; vor mai trece câteva săptămâni bune până să nu mai arate ca și cum a uitat să se bărbiească.

Yva Merlin petrecea în fiecare zi atâtea ore la centrul de distracții, recuperând – după cum se exprima ea – lecturile din clasicii ei favoriți. Din fericire, biblioteca și instalațiile de proiecție de pe *Universe* fuseseră puse la punct înainte de începerea călătoriei; deși colecția era încă relativ redusă, exista însă material de proiecție suficient pentru câteva vieți omenești.

Toate operele celebre de artă vizuală se aflau acolo, mergând îndărăt în timp până la pâlpâitoarele începuturi ale cinematografului. Yva le cunoștea pe cele mai multe dintre ele și împărtășea bucuria din știința ei și altora.

Bineînțeles, lui Floyd îi făcea plăcere s-o asculte, pentru că astfel ea devenea vie – o ființă omenească obișnuită, nu o icoană. I se părea trist, dar în același timp fascinant faptul că ea putea stabili un contact cu lumea reală prin intermediul universului artificial al imaginilor video.

Una dintre cele mai stranii experiențe ale vieții altminteri destul de pline de întâmplări a lui Heywood Floyd a fost să stea pe semiîntuneric în spatele Yvei, pe undeva în afara orbitei lui Marte, în timp ce urmăreau împreună versiunea originală a filmului *Pe aripile vântului*. Existaseră momente când putuse vedea celebrul profil conturat pe cel al lui Vivien

Leigh și fusese în stare să le compare, deși era imposibil de afirmat că o actriță e mai bună decât cealaltă; ambele erau *sui generis*.

Când s-au aprins luminile, constatară cu uimire că Yva plângea. O luă de mână și spuse cu blândete:

– Am plâns și eu, atunci când a murit Bonny.

Yva reuși să zâmbească timid.

– Eu plângeam pentru Vivien, zise ea. În timp ce filmam la o doua versiune a filmului, am citit o grămadă de lucruri despre ea – a avut o existență atât de tragică. Iar faptul că discutăm despre ea, chiar aici printre planete, îmi aduce aminte de niște cuvinte rostite de Larry atunci când a adus-o biata de ea din Ceylon după o depresie nervoasă. Le-a spus prietenilor săi: "M-am căsătorit cu o femeie din spațiul cosmic."

Yva făcu o pauză și o nouă lacrimă i se prelinse (destul de teatral, nu se putu Floyd să nu remarce) pe obraz:

– Și încă ceva, chiar și mai ciudat. A jucat în ultimul ei film exact acum o sută de ani – și știi cum se numea?

– Hai, uluiește-mă din nou!

– Bănuiesc că o s-o surprindă pe Maggie – dacă ea chiar scrie cartea cu care ne tot amenință. Ultimul film a lui Vivien s-a numit *Corabia nebulilor*.

38. Aisberguri din spațiu

Acum, pentru că în mod neașteptat aveau atât de mult timp la îndemână, căpitanul Smith acceptă să-i acorde lui Victor Willis demult promisul interviu care făcea parte din contractul său. Însuși Victor l-a tot amânat, datorită a ceea ce Mihailovici persista în a numi "amputarea" suferită de el. Pentru că vor trece multe luni până când își va putea reface imaginea publică, el a luat în cele din urmă hotărârea să facă interviul fără aparatul de filmat; studioul de pe Pământ va putea să-i suplinească lipsa prin intermediul fotografiilor de arhivă.

Stătuseră în cabina căpitanului în continuare mobilată doar în parte, savurând unul din excelențele vinuri care constituiau, în aparență, o mare parte din bagajul lui Victor. Având în vedere că *Universe* va întrerupe energia și va înainta cu motoarele oprite în următoarele câteva ore, era ultima ocazie de acest gen. După cum susținea Victor, vinul fără greutate era ceva abominabil; refuza să-și pună prețioasele recolte în globuri presabile de plastic.

– Aici Victor Willis, la bordul navei *Universe*, la ora 18:30, în ziua de vineri, 15 iulie 2061. Deși încă

nu ne aflăm la mijlocul călătoriei noastre, suntem dincolo de orbita lui Marte și am atins deja viteza maximă. Care este aceasta, domnule căpitan?

– O mie cincizeci de kilometri pe secundă.

– Mai mult de o mie de kilometri pe secundă – aproape patru milioane de kilometri pe oră!

Surpriza lui Victor Willis părea perfect autentică; nimeni n-ar fi ghicit că el cunoștea parametrii orbitali la fel de bine ca și căpitanul. Dar unul din punctele lui forte era abilitatea de a se pune pe sine în locul telespectatorilor săi, și reușea nu numai să le anticipeze întrebările, ci și să le stârnească interesul.

– Așa este, răspunse căpitanul cu mândrie reținută. Călătorim cu o viteză dublă față de cea mai mare atinsă vreodată de o ființă umană.

Asta ar fi trebuit să fie una din replicile mele, gândi Victor; nu-i plăcea ca interlocutorul să-i ia vorba din gură. Dar fiind un bun profesionist, se adaptă rapid situației.

Făcu o pauză, ca și cum și-ar fi consultat micul său blocnotes al cărui ecran direcțional doar el îl putea vedea.

– La fiecare douăsprezece secunde, parcurgem o distanță egală cu diametrul Pământului. Și totuși o să mai avem nevoie de încă zece zile ca să ajungem pe Jup – ah, Lucifer! Asta ne oferă o idee despre dimensiunile Sistemului Solar.

– Domnule căpitan, acum un subiect delicat, dar am primit o grămadă de întrebări în legătură cu el în ultima săptămână.

O, nu, mormăi Smith. Sper că nu-ncepe iar cu toaletele la gravitația zero!

– Chiar în acest moment, trecem exact prin centrul centurii de asteroizi....

(Mai bine mă-ntreba de toalete, gândi Smith).

– ...și cu toate că nici o navă n-a fost deteriorată grav în urma coliziunii, oare nu riscăm? La urma urmei, literalmente milioane de corpuri, până la dimensiunea unei mingi de biliard, orbitează în această secțiune a spațiului cosmic. Și doar câteva mii dintre ele au fost cartografiate.

– Mai mult de-atât: peste zece mii.

– Dar există câteva milioane pe care nu le știm.

– E adevărat; dar nu ne-ar fi fost de mare ajutor în cazul în care am reușit acest lucru.

– Ce vreți să spuneti?

– Suntem neputincioși în privința lor.

– De ce?

Căpitanul Smith făcu o pauză ca să se gândească cu grijă. Willis avea dreptate – era într-adevăr un subiect delicat; Centrala i-ar da peste degete dacă ar spune ceva care ar descuraja potențialii clienți.

– Mai întâi, spațiul cosmic e atât de enorm, încât chiar și aici – așa cum ați spus, exact în centrul centurii de asteroizi – riscul de coliziune este infinitesimal. Am sperat să vă arătăm un asteroid – singurul pe care vi-l putem arăta ar fi Hanuman, un pricăjit de trei sute de metri diametru – dar distanța la care ne-am apropiat cel mai mult de el e de două sute cincizeci de mii de kilometri.

– Dar Hanuman e gigantic, în comparație cu celelalte resturi neștiute care plutesc pe-aici primppejur. Nu sunteți îngrijorat de acestea?

- Cam la fel de îngrijorat pe cât ați fi dumneavoastră că o să fiți lovit de trăznet pe Pământ.

- Ca să fiu sincer, odată am scăpat ca prin urechile acului, pe Pik's Peak în Colorado - fulgerul și bubuitura au fost simultane. Dar admiteti că pericolul există - și oare nu mărim riscul prin viteza enormă cu care ne deplasăm?

Bineînțeles. Willis știa foarte bine răspunsul; el se punea din nou în locul milioaneilor de ascultători de pe planeta care se îndepărta cu o mie de kilometri în fiecare secundă.

- E greu să explici fără ajutorul matematicii, răspunse căpitanul (de câte ori întrebuințase el această frază, chiar și atunci când nu era adevărată!), dar legătura între viteză și risc nu este simplă. A lovi ceva la viteza unei nave spațiale ar fi catastrofal; ar fi ca și cum ai sta lângă o bombă atomică clasa kilotone sau megatone.

Acest răspuns nu era chiar liniștitor, dar era singurul pe care-l putea da. Înainte ca Willis să dezvolte și mai mult subiectul, se grăbi să continue:

- Și dați-mi voie să vă aduc aminte că orice risc pe care ni-l asumăm este în scopul unei cauze nobile. O singură oră poate salva vieți, omeneshi.

- Da, sunt sigur că toți conștientizăm acest lucru. Willis făcu o pauză; se gândi să adauge: "Și bineînțeles că și eu sunt în aceeași situație", dar renunță la idee. Ar părea lipsit de modestie - deși modestia n-a fost niciodată punctul lui forte. Și în orice caz, nu putea să transforme în virtute o necesitate; nu prea avea alternative, decât în cazul în care ar fi hotărât să plece acasă pe jos.

- Toate acestea mă duc cu gândul la altceva, continuă el. Știți ce s-a întâmplat exact cu un secol și jumătate în urmă în Atlanticul de Nord?

- În 1911?

- Ei, de fapt în 1912...

Căpitanul Smith ghici ceea ce i se pregătea și refuză să coopereze, preținzând că e neștiutor.

- Bănuiesc că vă referiți la Titanic, rosti el.

- Exact, răspunse Willis, disimulându-și bărbătește dezamăgirea. Am primit cel puțin douăzeci de scrisori din partea unor oameni care cred că ei sunt singurii care au sesizat această paralelă.

- Care paralelă? *Titanic*-ul își asumase niște riscuri inacceptabile, în dorința de a bate un record.

Era cât pe ce să adauge: "Și n-a avut suficiente bărci de salvare", dar din fericire se abținu la timp, când își aduse aminte că mica navetă a navei nu putea duce mai mult de cinci pasageri. Dacă Willis l-ar lua la întrebări în această privință, ar implica prea multe explicații.

- Bun, recunosc că analogia e forțată. Dar există o altă similitudine remarcată de *toată lumea*. Știți cumva numele primului și celui din urmă căpitan al *Litanic*-ului?

- N-am nici cea mai vagă... începu căpitanul Smith. Apoi îi căzu maxilarul în jos.

- Exact, zise Victor Willis, cu un zâmbet îngâmfat.

Căpitanul Smith i-ar fi sugrumat cu plăcere pe toți acei cercetători amatori. Dar nu-și putea blama părinții că-i lăsaseră prin testament cel mai comun nume de familie englezesc.

39. Masa Căpitanului

Păcat că telespectatorii de pe Pământ (și din afara lui) nu s-au putut bucura de discuțiile mai puțin formale de la bordul navei *Universe*. Viața de la bord devenise de-acum o rutină, punctată în mod regulat de câteva momente – dintre care cel mai important și cu siguranță cel mai tradițional era Masa Căpitanului.

La ora 18:00 fix, cei șase pasageri și cinci dintre ofițerii care nu erau de serviciu luau masa împreună cu căpitanul. Desigur, nu exista nimic din ținuta obligatorie la bordul palatelor plutitoare din Atlanticul de Nord, dar de obicei existau încercări de noutăți vestimentare. Yva cu siguranță apărea cu vreo nouă broșă sau panglică de păr; un nou inel, pandantiv sau parfum, scoase dintr-o sursă aparent inepuizabilă.

Dacă motorul mergea, masa începea cu o supă; dar dacă nava înainta cu motorul oprit și exista imponderabilitate, se serveau diverse sortimente de antreuri. În ambele cazuri, înainte de servirea felului doi, căpitanul Smith comunica ultimele noutăți – sau încerca să înlăture cele mai recente zvonuri, alimentate de obicei de buletinele de știri de pe Pământ sau de pe Ganymede.

Acuzații și incriminări erau aruncate în toate direcțiile și se auzeau cele mai fantastice teorii ce explicau deturmarea navei *Galaxy*. S-a arătat cu degetul către fiecare organizație secretă despre a cărei existență se știa sau care erau pur iminare. Însă toate teoriile aveau un numitor comun. Nici una dintre ele nu putea sugera un motiv plauzibil.

Misterul fusese atenuat de singurul detaliu care ieșea la suprafață. O muncă detectivistă asiduă executată de ASTROPOL stabilise surprinzătorul fapt că răposata "Rose McMahon" se numea în realitate Ruth Mason, născută în nordul Londrei, recrutată de Poliția londoneză, apoi după un debut promițător, concediată din cauza unor activități rasiste. Emigrase în Africa și dispăruse. Era clar că era amestecată în politica subterană a acelui nefericit continent. Numele lui Shaka era frecvent pomenit și la fel de frecvent dezmințit de către SUAS.

Care ar putea fi legătura între toate acestea și Europa era subiectul unor nesfârșite și inutile dezbateri în jurul mesei – mai ales atunci când Maggie M. mărturisi că o dată proiectase să scrie un roman despre Shaka, din punctul de vedere al uneia dintre cele o mie de nefericite neveste ale despotului zulus. Dar cu cât cerceta mai mult, cu atât subiectul devenea tot mai respingător. "Când am abandonat proiectul cu Shaka, știam exact care sunt sentimentele unui neam modern față de Hitler", mărturisi ea.

Astfel de revelații personale deveniră din ce în ce mai frecvente pe măsură ce înaintau. Când se termina

de mâncat felul doi, unuia din grup i se oferea cuvântul timp de treizeci de minute. Împreună, aveau o experiență însumând douăsprezece vieți, pe tot atâtea corpuri cerești, drept care era greu de găsit o sursă mai bună pentru povestirile de după-masă.

Cel mai prost vorbitor era, într-un mod cumva surprinzător, Victor Willis. Era suficient de onest ca să admită acest lucru și ca să ofere o explicație.

– Sunt atât de obișnuit să vorbesc în fața unui auditoriu format din milioane de oameni încât îmi vine greu să mă relaționez cu un grup mic și prietenos precum e acesta, zise el, dar nu chiar scuizându-se.

– Ai fi fost într-o formă mai bună dacă grupul nostru n-ar fi fost prietenos? întrebă Mihailovici, gata întotdeauna să sară în ajutor. Asta se poate aranja oricând.

Yva, pe de altă parte, se dovedi a fi mai bună decât se așteptau cu toții, chiar dacă amintirile ei erau limitate exclusiv la lumea spectacolului. Era foarte competentă mai ales în privința regizorilor celebri – și mai puțin celebri – cu care lucrase, mai ales David Griffin.

– E adevărat, întreba Maggie M., fără îndoială cu gândul la Shaka, că ura femeile?

– Nici gând, răspunse Yva prompt. El ura doar actorii. Nu-i considera ființe omenesti.

Amintirile lui Mihailovici acopereau de asemenea un teritoriu oarecum limitat – marile orchestre simfonice și companiile de balet, dirijori și compozitori celebri și nenumărații lor lingăi. Dar știa

atâtea întâmplări amuzante cu intrigi de culise și legături amoroase și anecdote despre prime nopți sabotate și dușmăanii mortale între *primadone* încât își ținea ascultătorii (chiar așa nemuzicali cum erau) zguduindu-se de râs și i se oferea cu plăcere un timp suplimentar.

Relatările seci ale colonelului Greenberg despre întâmplări extraordinare n-ar fi putut oferi un contrast mai puternic. Prima aterizare la Polul Sud, relativ temperat, al lui Mercur a fost relatată atât de amănunțit încât nu mai rămase nimic de spus despre ea; întrebarea care-i interesa pe toți era: "Când ne-ntoarcem?" Ceea ce era de obicei urmat de: "Ați vrea să vă-ntoarceți?"

– Dacă o să-mi ceară acest lucru, bineînțeles că o să mă duc, răspunse Greenberg. Dar sunt mai degrabă de părere că Mercur o să fie ca și Luna. Amintiți-vă, am alunizat acolo în 1969 și nu am revenit timp de zeci de ani. Oricum, Mercur nu e tot atât de folositor precum Luna, deși, într-o bună zi ar putea deveni. Acolo nu există apă; desigur, și când s-a descoperit pe Lună, a fost o surpriză. Sau ar trebui să spun în Lună...

– Cu toate că n-a fost atât de spectaculos precum aterizarea pe Mercur, am executat o misiune mult mai importantă organizând trenul de "catări" de pe Aristarchus.

– Trenul de "catări"?

– Da. Înainte de a se construi aruncătorul gigantic de la ecuator, și de a începe să azvârle gheața direct pe orbită, a trebuit să-l remorcăm de puțul de extracție până la Spațioportul de la Imbrium. Asta presupunea a netezi un drum prin câmpiile de lavă și a ridica poduri

peste câteva crevase. L-am denumit "Drumul Gheții"; avea doar trei sute de kilometri, dar a durat câteva generații până l-am construit... "Catării" erau niște tractoare cu opt roți, cu cauciucuri uriașe și cu suspensie independentă. De ele erau atașate până la douăsprezece remorci, fiecare încărcate cu o sută de tone de gheață. Mergeam noaptea, fiindcă nu trebuia să protejăm încărcătura. Am mers cu ele de câteva ori. Făceam drumul cam în șase ore – nu eram acolo ca să stabilem recorduri de viteză – apoi gheața era descărcată în gigantice rezervoare presurizate, așteptând răsăritul soarelui. Pe măsură ce se topea, era pompată la bordul navelor. "Drumul Gheții" există încă, bineînțeles, dar acum e folosit doar de turiști. Dacă sunt niște firi sensibile, conduc numai noaptea, așa cum făceam noi. Era o adevărată vrajă, cu Pământul plin deasupra capetelor noastre, atât de strălucitor încât rar ne foloseam sursele proprii de lumină. Și deși puteam vorbi cu prietenii noștri oricând aveam chef, deseori închideam stațiile radio și lăsam robotul să le comunice să suntem bine. Vroiam pur și simplu să fim singuri, în acea pustietate strălucitoare – cât timp mai există acolo, căci știam că nu va dura. Acum construiesc acolo zdrobitorul cu quark de la Teravolt, care înconjoară ecuatorul, iar la Imbrium și Sevenitatis se înalță peste tot cupole. Dar noi am văzut *adevărată* sălbăcie lunară, exact așa cum au văzut-o Armstrong și Aldrin – înainte de a putea să cumperi cărți poștale tip "Aș fi vrut să fii și tu aici" de la poșta de la Baza Tranchilității..

40. Monștrii de pe Pământ

"...noroc că n-ai fost la balul anual; n-o să-ți vină să crezi, dar a fost la fel de dezagreabil ca și anul trecut. Și de data asta, mastodontul nostru, draga domnișoară Wilkinson, a reușit să zdrobească degetele de la picioare ale partenerilor ei, chiar pe ringul de dans cu jumătate de gravitație.

Acum, despre afaceri. Având în vedere faptul că vei lipsi luni de zile, în loc de câteva săptămâni, Admin se uită cu poftă la apartamentul tău – bună vecinătate, zonă de cumpărături aproape centrală, vedere splendidă a Pământului în zilele senine, etc., etc. – și sugerează o subînchiriere până la întoarcerea ta. Pare să fie o afacere profitabilă, iar tu vei economisi o groază de bani. O să adunăm noi lucrurile tale pe care le dorești depozitate în altă parte...

Acum, despre problema cu Shaka. Noi știm că-ți face plăcere să-ți bați joc de noi, dar ca să fim sinceri. Jerry și cu mine am fost îngroziți! Înțeleg acum de ce Maggie M. a renunțat la proiect – da, sigur că am citit cartea ei *Patimi olimpice* – foarte plăcută, dar cam feministă pentru gustul nostru.

Ce monstru – pricep de ce o organizație teroristă africană a luat numele lui. Ce chestie să-și execute

războinicii dacă se căsătoreau! Și să ucidă toate vacile din jalnicul său imperiu, doar pentru vina că erau femele! Iar lucrul cel mai îngrozitor – acele sulți înfiorătoare pe care le inventase; ce maniere șocante să le înfigi în persoanele cu care nu ți s-a făcut cunoștință cum trebuie...

Și ce reclamă sinistră pentru noi, muritorii! E aproape destul ca să te facă să treci în tabăra cealaltă.

Noi am spus întotdeauna că suntem gingași și blânzi (și în același timp extraordinar de talentați și artistici, bineînțeles), dar pentru că ne-ai făcut să-i cunoaștem pe unii dintre așa-numiții "Mari Războinici" (ca și cum a uide oameni ar avea ceva măreț!) aproape că ne e rușine de compania în care suntem...

Da, *știam* despre Hadrian și Alexandru – dar habar n-aveam despre Richard Inimă-de-Leu, și Saladin. Sau că Iulius Caesar avea de-a face atât cu Antoniu cât și cu Cleopatra. Ori de Frederic cel Mare, care are niște calități care-l spală de păcate; gândește-te cum s-a purtat cu bătrânul Bach.

Când i-am spus lui Jerry că măcar Napoleon este o excepție, știi ce mi-a zis? "Pun pariu că Josephine era în realitate băiat". Încearcă *asta* cu Yva.

Ne-ai distrus morala, ticălosule, mănjindu-ne cu acea pensulă pătată de sânge (scuze pentru metafora amestecată). Ar fi trebuit să ne lași în dulcea noastră ignoranță...

Cu toate astea, îți transmitem dragostea noastră, la fel și Sebastian. Salută din partea noastră pe orice locuitor al Europei ai întâlni. Judecând după rapoartele de pe *Galaxy*, unii dintre ei ar putea deveni niște excelenți parteneri pentru domnișoara Wilkinson."

41. Memoriile unui centenar

Doctorul Heywood Floyd prefera să nu vorbească despre prima misiune către Jupiter și a doua misiune, către Lucifer, la zece ani după cea dintâi. Totul avusese loc atât de demult – și nu era nimic care să nu fi fost spus de o sută de ori la congrese, în ședințe ale Consiliului Spațial sau reprezentanților mass-media, precum Victor Willis.

Cu toate acestea, el avea o datorie către tovarășii săi de călătorie, datorie pe care nu o putea trece cu vederea. În calitate de singură ființă omenească care fusese martoră la nașterea unui nou soare – și a unui nou sistem solar – ei se așteptau ca el să aibă o cunoaștere specială a lumilor care se apropiau cu atâta repeziciune. Era o presupunere naivă; el era în stare să le spună mult mai puține lucruri despre sateliții lui Galileo decât oamenii de știință și inginerii care lucrau acolo de mai bine de o generație. Când i se punea întrebarea: "Cum *te cu adevărat* pe Europa (sau Ganymede, ori Io, ori Callisto...)?", el îl trimitea pe curios, cu destulă brutalitate, la raporturile voluminoase aflate în biblioteca navei.

Și totuși exista un domeniu în care experiența sa era unică. După o jumătate de secol, câteodată el se întreba dacă se întâmplase cu adevărat, sau dacă dormea la bordul lui *Discovery* atunci când i s-a arătat David Bowman. Aproape că era mai ușor să creadă că nava poate fi bântuită de fantome.

Dar n-avea cum să doarmă atunci când firicelele de praf plutitoare s-au încheșat în imaginea spectrală a unui om care ar fi trebuit să fie mort de vreo zece ani. De n-ar fi fost avertismentul pe care i-l dăduse (cu câtă claritate își amintea că buzele aceluia erau nemiscate, iar vocea venea din difuzorul de pe pupitrul), *Leonov* și toți cei de la bordul ei s-ar fi vaporizat în explozia lui Jupiter.

"-De ce a făcut acest lucru?" Floyd dădu răspunsul în timpul unei discuții de după masă. "M-am tot întrebat vreme de cincizeci de ani. În orice s-ar fi transformat, după ce a ieșit din nava *Discovery* ca să cerceteze monolitul, el încă mai are anumite legături cu rasa umană; nu era complet din altă lume. Știu că s-a întors pe Pământ - pentru scurt timp - datorită aceluia incident cu bomba plasată pe orbită. Și există dovezi solide că și-a vizitat mama, cât și iubita; astea nu sunt niște acțiuni ale unei - ale unei entități complet lipsite de emoții.

- Ce credeți că e *acum*? întrebă Willis. În definitiv, unde se află el?

- Poate că cea de-a doua întrebare nu are înțeles chiar pentru ființele umane. Dumneata știi unde este localizată conștiința dumată?

- Nu-mi place metafizica. Undeva în zona generală a creierului meu, oricum.

- Când eram tânăr, suspină Mihailovici, care avea talentul de a dezumfla chiar și cele mai serioase discuții, a mea era mai jos cam cu un metru.

- Să presupunem că el se află pe Europa; știu că există un monolit acolo, iar Bowman era în legătură cu el, într-un anumit fel - gândiți-vă cum a transmis avertismentul.

- Credeți că a trimis și un al doilea avertisment, cerându-ne să stăm deoparte?

- Pe care o să-l trecem cu vederea...

- ...în scopul unei cauze nobile...

Capitanul Smith, care de obicei se mulțumea să lase discuția să meargă liber, făcu una dintre rarele sale întreruperi.

- Doctor Floyd, rosti el gânditor, sunteți într-o ipostază unică, iar noi vom profita de ea. Pe vremuri Bowman și-a lăsat treburile deoparte pentru a vă salva. Dacă încă se mai află prin apropiere, s-ar putea să repete gestul. Mă îngrijorează destul de mult acel ordin "Nu încercați să aterizați aici". Dacă el ne-ar putea asigura că a fost suspendat temporar, să zicem, aș fi mult mai fericit.

Înainte ca Floyd să răspundă, în jurul mesei se auziră mai multe glasuri rostind "așa e, așa e".

- Da, și eu sunt de aceeași părere. Am transmis deja pe *Galaxy* să urmărească orice fel de - să zicem - manifestări, în cazul în care el încearcă să intre în contact.

- Bineînțeles, zise Yva; s-ar putea să fie deja mort dacă fantomele pot muri.

Nici măcar Mihailovici nu avu un comentariu potrivit pentru asta, dar Yva își dădu seama că nimeni nu era prea entuziasmat de intervenția ei.

Netulburată, ea începu din nou.

– Woody, dragă, zise ea. De ce nu-l chemi pur și simplu prin stația radio? Doar pentru asta-i făcută, nu?

Și lui Floyd îi trecuse prin cap acest lucru, dar i se păruse ceva prea naiv spre a fi luat în serios.

– Așa o să fac. Bănuiesc că n-o să strice.

42. Minilitul

De această dată, Floyd era perfect convins că dormea...

Niciodată nu reușise să doarmă bine în stare de totală imponderabilitate, iar *Universe* înainta acum cu motoarele oprite, cu viteză maximă. În două zile va începe un interval de șapte zile de decelerație constantă, renunțând la imensul exces de viteză până când va fi în stare să ajungă pe Europa.

Ori de câte ori își ajustase chingile de la pat, i se păruseră fie prea strânse, fie prea largi. Ar fi respirat cu greutate, sau în caz contrar, s-ar fi trezit plutind prin cabină.

O dată se trezise în aer și plutise câteva minute până când, epuizat, reușise să "înoate" cei câțiva metri până la cel mai apropiat perete. Până în acel moment nu-și adusese aminte că ar fi trebuit doar să aibă puțină răbdare; sistemul de ventilație al camerei l-ar fi împins spre grilajul de ieșire fără nici un efort din partea sa. Acum, fiind un călător spațial cu experiență, știa acest lucru la perfecție; singura lui scuză era panica.

Dar în această noapte reușise să se descurce de minune; probabil că atunci când va dispărea imponderabilitatea, va avea probleme de acomodare la

această stare. Stătuse treaz timp de câteva minute, recapitulând ultimele discuții de la masă, apoi adormise.

În vis, continuase conversația de la masă.

Avuseseră loc câteva schimbări neglijabile, pe care le acceptase fără a fi surprins. Lui Willis, de exemplu, îi crescuse din nou barba, deși doar pe o singură parte a feței. Floyd bănuia că acest lucru era în sprijinul vreunui proiect de cercetare, deși nu-și dădea seama de scopul său.

În orice caz, avea propriile sale griji. Se apăra de criticile lui Millson, de la Administrația Spațială, care se alăturase, oarecum surprinzător, micului lor grup. Floyd se minuna cum de ajunsese pe nava *Universe* (oare se ascunsese la bord înainte de decolare?). Faptul că Millson murise de cel puțin patruzeci de ani era mai puțin important.

– Heywood, Casa Albă e foarte supărată, spunea vechiul lui dușman.

– Nu-mi dau seama de ce.

– Mesajul radio pe care tocmai l-ai trimis pe Europa. Avea aprobarea Departamentului de Stat?

– N-am socotit că e necesar. Am cerut doar permisiunea de a ateriza.

– A, dar tocmai aici e buba. *Cui* i-ai cerut-o? Oare recunoaștem noi guvernul cu pricina? Mi-e teamă că toată treaba asta e complet nereglementară.

Millson se făcu nevăzut. Mă bucur că-i numai un vis, gândi Floyd. Ce-i asta?

Ei bine, ar fi trebuit să mă aștept la așa ceva. Salutare, bătrâne prieten. Ești în mai multe măriimi.

nu-i așa? Bineînțeles, Anomalia Magnetică de la Tycho-1 n-ar fi putut intra în cabina mea – iar Fratele ei Mare ar fi putut să facă dispărută nava *Universe* dintr-o înghițitură.

Monolitul cel negru stătea – sau plutea – în poziție verticală la doar doi metri de patul lui. Cu un inconfundabil șoc al recunoașterii, Floyd realizează că avea nu numai aceeași formă, ci și aceeași mărime ca și o piatră obișnuită de mormânt. Cu toate că asemănarea îi fusese de multe ori subliniată, până în acea clipă neconcordanța de mărime micșorase impactul psihologic. Acum, pentru prima dată, avu senzația că asemănarea are ceva neliniștitor – ba chiar sinistru. Știu că-i doar un vis – dar la vârsta mea n-am nevoie de lucruri care să-mi amintească...

În orice caz – ce cauți aici? Aduci un mesaj de la Dave Bowman? Ești Dave Bowman?

Ei bine, nu m-am așteptat la un răspuns; nu erai prea vorbăreț în trecut, nu-i așa? Dar întotdeauna când ești prin preajmă se întâmplă tot felul de lucruri. Acum șazeci de ani, la Tycho, ai trimis acel semnal către Jupiter ca să îi anunți pe cei care te-au construit că noi te-am dezgropat. Și uite ce-ai făcut din Jupiter când am ajuns acolo doisprezece ani mai târziu!

Ce surpriză ne mai rezervi de data asta?

VI

REFUGIU

43. Operațiunea de salvare

Prima sarcină cu care s-a confruntat căpitanul Laplace și echipajul său, după ce s-au obișnuit cu ideea că sunt pe pământ, a fost să se orienteze. Pe *Galaxy* totul era pe dos.

Navele spațiale sunt proiectate pentru două tipuri de manevrare – fie în stare de imponderabilitate, fie, atunci când motoarele funcționează, în direcția sus-jos, de-a lungul axei. Dar acum *Galaxy* zăcea într-o poziție aproape orizontală, și toate podelele deveniseră pereți. Era ca și cum ar fi încercat să trăiască într-un far care a fost răsturnat pe o parte, fiecare piesă de mobilier a trebuit mutată și cel puțin cincizeci la sută din echipamente nu funcționau cum trebuie.

Și totuși, în anumite privințe, acest lucru era o binecuvântare mascată, iar căpitanul Laplace a profitat la maxim de pe urma ei. Echipajul era atât de ocupat cu rearanjarea interiorului lui *Galaxy* – dând prioritate sistemului sanitar – încât avea preocupări minime legate de moral. Atâta vreme cât carcasa navei rămânea etanșă, iar generatoarele cu *muon* continuau să furnizeze energie, nu erau într-un pericol iminent; trebuiau doar să supraviețuiască timp de douăzeci de zile, iar salvarea va veni din ceruri sub forma navei

Universe. Nu pomenise nimeni de posibilitatea ca puterile neștiute care stăpâneau Europa să obiecteze la o a doua aterizare. Din câte își dădeau cu toții seama, o trecuseră cu vederea pe prima; cu siguranță că nu se vor pune în calea unei misiuni umanitare...

Însă Europa era acum mai puțin cooperantă. Câtă vreme *Galaxy* plutise în derivă în largul mării, ea fusese practic neafectată de cutremurele care zgâlțâiau continuu micuțul corp ceresc. Dar de când nava devenise o structură de uscat, era zguduită o dată la câteva ore de tulburări seismice. Dacă ar fi aterizat în poziția verticală normală, până acum ar fi fost cu siguranță răsturnată.

Cutremurele erau mai mult neplăcute decât periculoase, dar ele creau coșmaruri celui care avusese experiența din '33 de la Tokyo sau din '45 de la Los Angeles. Nu era de mare folos faptul că aveau un model complet predictibil, spörindu-și violența și frecvența o dată la trei zile și jumătate, atunci când lo intra în orbita ei interioară. Și nici nu servea de consolare faptul că fluxul gravitațional al Europei producea stricăciuni cel puțin egale pe lo.

După șase zile de muncă asiduă, căpitanul Laplace se declară satisfăcut că *Galaxy* era într-o formă pe cât de bună posibilă, având în vedere împrejurările. Decretă o perioadă de vacanță – pe care cea mai mare parte a echipajului și-o petrecu dormind – apoi întocmi un program pentru cea de-a doua săptămână pe satelit.

Bineînțeles, oamenii de știință voiau să exploreze noua lume în care intraseră într-un mod atât de neașteptat. Conform hărților radar pe care le transmisese

Ganymede, insula avea cincisprezece kilometri lungime și cinci lățime, elevația ei maximă era doar de o sută de metri – nu destul de înaltă spre a evita un *tsunami* puternic, prezisese cineva.

Era greu să-ți închipui un loc mai sinistru și mai respingător; o jumătate de secol de vânturi slabe și ploi nu făcuse nimic spre a sparge stratul de lavă care acoperea jumătate din suprafața ei sau ca să înmoaie zonele de granit care apăreau de sub râurile de rocă înghețată. Dar era casa lor acum și trebuiau să-i găsească un nume.

Propuneri mohorâte precum Hades, Infern, Iad, Purgatoriu... fură respinse cu hotărâre de către căpitan; el voia ceva vesel. Un surprinzător și exaltat tribut adus unui curajos dușman a fost examinat cu seriozitate înainte de a fi respins cu treizeci și doi la zece, și cinci abțineri; insula *nu* se va numi "Roseland"...

În cele din urmă "Refugiu" avu câștig de cauză, cu unanimitate de voturi.

44. *Endurance*

"Istoria nu se repetă – dar situațiile istorice revin".

În timp ce-și făcea raportul zilnic către Ganymede, căpitanul Laplace se tot gîndea la această frază. Fusese citată de Margaret M'Bala – care se apropia acum cu aproape o mie de kilometri pe secundă – într-un mesaj de încurajare de pe Universe, pe care-l împărtășise cu bucurie colegilor lui de naufragiu.

"Vă rog să-i spuneți domnișoarei M'Bala că micuța ei lecție de istorie a fost extrem de binevenită pentru moral, nici că se putea să ne trimită ceva mai nimerit..."

În ciuda neajunsului de a avea pereții în locul podelelor, noi trăim în lux în comparație cu exploratorii polari din vechime. Unii dintre noi auziseră de Ernest Shackleton, dar n-am avut cunoștință de odiseea vasului *Endurance*. Să fii prins între ghețuri mai mult de un an, apoi să petreci iarna antarctică într-o peșteră, după aceea să traversezi o mie de kilometri de mare într-o barcă deschisă și să escaladezi un șir de munți netrecuți pe hartă, spre a ajunge la cea mai apropiată așezare omenească!

Și totuși acesta a fost doar începutul. Ceea ce mi se pare incredibil – și însufletitor – este faptul că Shackleton s-a întors de patru ori spre a-și recupera oamenii de pe insulă – și i-a salvat pe toți! Puteți bănuî ce efect a avut această poveste asupra spiritelor noastre. Sper să ne puteți trimite prin fax această carte în următoarea transmisie – suntem cu toții nerăbdători s-o citim.

Ce-o fi gândit el despre situația *aceasta*? Da, o ducem infinit mai bine decât oricare alt explorator din trecut. E aproape imposibil de crezut că, până în secolul trecut, din momentul în care treceau de linia orizontului, erau complet ruși de restul rasei umane. Ar trebui să ne fie rușine că protestăm din cauză că lumina nu este suficient de rapidă și că nu putem să vorbim cu prietenii noștri în timp real – sau că primim răspunsurile de pe Pământ după câteva ore... Ei nu aveau contacte cu lunile – aproape cu anii! Încă o dată, domnișoară M'Bala – mulțumirile noastre sincere.

Bineînțeles, toți exploratorii de pe Pământ au avut un avantaj considerabil în comparație cu noi; ei măcar puteau respira aerul. Echipa noastră de oameni de știință ne-a îndemnat să ieșim în exterior, și ne-am modificat patru costume spațiale pentru activități în afara navei timp de șase ore. La această presiune atmosferică nu e nevoie de costume complete – o etanșare până la brâu e suficientă – și accept să iasă deodată câte doi oameni, cu condiția să rămână în raza vizuală a navei.

În sfârșit, iată buletinul meteo de azi. Presiune atmosferică 250 de bari, temperatură constantă de

douăzeci și cinci de grade, vânt ușor dinspre vest, cer înnorat ca de obicei unu la sută, cutremure cuprinse între unu și trei pe scara Richter cu terminație deschisă...

Știți, nu mi-a plăcut niciodată cum sună «cu terminație deschisă» – mai ales acum când lo intră iarăși în conjuncție..."

45. Misiunea

Când lumea cerea să-l vadă, de obicei asta însemna necazuri, sau cel puțin o hotărâre dificilă. Căpitanul Laplace observase că Floyd și van der Berg petreceau mult timp în discuții aprinse, adesea în compania ofiterului doi Chang, și era ușor să-ți dai seama de ceea ce vorbeau. Și totuși propunerea lor îl luă prin surprindere.

– Vreți să vă duceți la Muntele Zeus! Cum – într-o bărcuță? Vi s-a urcat la cap cartea despre Shackleton?

Floyd părea ușor stingherit; căpitanul nimerise la fix. Cartea *Sud* îi inspirase, din mai multe puncte de vedere.

– Chiar dacă am putea construi o barcă, domnule, ne-ar lua mult prea mult... mai ales acum când se pare că *Universe* va fi aici în câteva zile.

– Și nu sunt sigur, adăugă van der Berg, că o să doresc să plutesc pe *această* Mare a Galileii; probabil că nu toți locuitorii au primit mesajul că nu suntem buni de mâncat.

– Prin urmare nu ne rămâne decât o singură soluție, nu-i așa? Sunt sceptic, dar doresc să fiu convins. Continuați.

- Am discutat această problemă cu domnul Chang, iar el confirmă că e realizabil planul nostru. Muntele Zeus e doar la trei sute de kilometri distanță; naveta poate ajunge acolo în mai puțin de-o oră.

- Și e în stare să găsească un loc de aterizare? După cum vă amintiți, fără îndoială, domnul Chang n-a reușit prea bine cu *Universe*.

- Nu e nici o problemă, domnule. Naveta *William Tsung* are doar a suta parte din greutatea noastră; probabil că ar fi rezistat chiar gheața respectivă. Am revăzut înregistrările video și am găsit vreo zece zone potrivite pentru aterizare.

- În plus, pilotul n-o să conducă având un pistol în tâmplă. Ceea ce e un avantaj.

- Sunt sigur că așa e. Dar marea problemă e *aici*. Cum o să reușiți să scoateți naveta din garajul ei. Puteți oare să montați o macara? Chiar în aceste condiții de gravitație?

- Nu-i nevoie de așa ceva. Domnul Chang va ieși în zbor din navă.

Se lăsă o tăcere prelungită, timp în care căpitanul Laplace reflecta, în mod clar fără prea mult entuziasm, la ideea de a aprinde niște motoare de rachetă înăuntrul navei sale. Micuța navetă *William Tsung*, de o sută de tone, cunoscută mai bine sub numele de *Bill Tee*, fusese concepută exclusiv pentru operațiuni orbitale; în mod normal ea ar fi împinsă ușor afară din "garaj", iar motoarele n-ar fi pornite decât atunci când s-ar afla la o distanță apreciabilă de nava-mamă.

- E clar că v-ați gândit la toate aspectele, zise căpitanul în silă, dar cum rămâne cu unghiul de

decolare? Să nu-mi spuneți că vreți să rostogoliți nava *Universe*. În așa fel încât *Bill Tee* să tâșnească direct în sus! Garajul e la jumătatea distanței, pe o latură; noroc că n-a fost dedesubt în clipa în care am ajuns la țarm.

- Decolarea va avea la șazeci de grade față de orizontală; motoarele de control laterale sunt capabile de această manevră.

- Dacă domnul Chang e de această părere, nici nu-mi trece prin cap să-l contrazic. Dar ce efect vor avea jeturile de propulsie asupra navei?

- Păi, or să distrugă interiorul garajului, care, oricum, nu va mai fi folosit niciodată. Iar pereții etanși sunt proiectați pentru a face față unor explozii accidentale, așa încât nu există pericolul unor stricăciuni în restul navei. Vom avea oameni din echipaj cu echipamente de stingere a incendiilor care vor fi pregătiți să intervină, dacă situația o va cere.

Era un concept strălucit - fără nici o îndoială. Dacă reușea, misiunea n-ar mai fi fost un eșec total. În timpul ultimei săptămâni, căpitanul Laplace nu se gândise aproape deloc la misterul Muntelui Zeus, care îi adusese pe ei în această situație primejdioasă; singurul lucru care contase fusese supraviețuirea. Dar acum existau speranțe și timp liber spre a se gândi la viitor. Ar merita să-și asume anumite riscuri spre a afla de ce acest mic corp ceresc era centrul unei uneltiri atât de mari.

46. Naveta

– Din câte mi-aduc aminte, prima rachetă a lui Goddard a zburat cam cincizeci de metri, zise doctorul Anderson. Mă-ndoiesc că domnul Chang va bate acest record.

– N-are de ales, în caz contrar am fi cu toții în pericol.

Majoritatea oamenilor de știință se adunaseră în salonul de observație și toată lumea se uita cu curiozitate înapoi, de-a lungul corpului navei. Cu toate că intrarea în garaj nu era vizibilă din acel unghi, or s-o zărească pe *Bill Tee* în scurtă vreme, atunci când – și dacă – va ieși din navă.

Nu a existat numărătoare inversă; Chang nu se grăbea. Va face toate verificările cu puțință și o s-o pomească atunci când va considera el. Naveta fusese la greutatea minimă și purta combustibil suficient pentru o sută de secunde de zbor. Asta ar fi însemnat destul, dacă totul mergea cum trebuie; dacă nu, o cantitate mai mare ar fi fost nu numai inutilă, ci și periculoasă.

– Pornim, spuse Chang pe un ton firesc.

Era aproape ca o scamatorie; totul s-a întâmplat atât de iute, încât ochiul n-a surprins mișcarea. Nimeni

nu a văzut naveta *Bill Tee* ieșind din garaj, datorită faptului că era ascunsă de un nor de aburi. Când norul a dispărut, naveta aterizase deja, la două sute de metri distanță.

Strigăte de ușurare se auziră în cabină.

– A reușit! strigă "căpitanul" Lee. A doborât recordul lui Goddard – dintr-o răsufare!

Așezate pe cele patru picioare butucănoase în peisajul pustiu de pe Europa, *Bill Tee* părea a fi versiunea mai mare și mai puțin elegantă a unui modul lunar Apollo. Totuși, nu asta îi inspira căpitanului Laplace, în timp ce privea din cabina de comandă.

I se părea că nava sa semăna mai degrabă cu o balenă aruncată la țarm care reușise o naștere dificilă într-un element străin. Trăgea speranță că puiul nou-născut va supraviețui.

Patruzeci și opt de ore mai târziu, *William Tsung* era încărcată; verificată pe un circuit de zece kilometri pe insulă, și gata de plecare. Încă era timp destul pentru misiune; după calculele cele mai optimiste, *Universe* nu va ajunge decât peste trei zile, iar excursia la Muntele Zeus, chiar luând în calcul timpul afectat instalării nenumăratelor instrumente ale doctorului van der Berg, va dura doar șase ore.

Imediat ce ateriză ofițerul doi Chang, căpitanul Laplace îl chemă în cabina sa. Comandantul nu prea pare în largul lui, gândi Chang.

– Bună treabă, Walter – dar bineînțeles că numai la așa ceva ne așteptăm.

- Mulțumesc, domnule. Deci care-i problema?

Căpitanul zâmbi. Un echipaj în care membrii sunt familiarizați unii cu ceilalți nu are secrete.

- Centrala, ca de obicei. Îmi displace că te dezamăgesc, dar am primit ordinul că doar doctorul van der Berg și ofițerul doi Floyd vor lua parte la excursie.

- Am înțeles, răspunse Chang, cu o urmă de amărăciune. Ce le-ai spus lor?

- Până acum, nimic; de aceea doream să stau de vorbă cu dumneata. Sunt gata să susțin că dumneata ești singurul pilot care poate zbura în această misiune.

- Or să-și dea seama că nu-i adevărat; Floyd ar fi la fel de nimerit ca și mine. Nu există nici cel mai mic risc - cu excepția unei defecțiuni, care i se poate întâmpla oricui.

- Totuși, încă sunt dispus să-ți susțin cauza, dacă dorești. În definitiv, nu mă poate împiedica nimeni - și vom fi eroi cu toții atunci când vom ajunge pe Pământ.

Chang era cufundat în niște calcule complicate. Păru destul de mulțumit de rezultate.

- Dacă înlocuim câteva sute de kilograme de încărcătură utilă cu combustibil, ni se deschide o posibilitate interesantă; vroiam să vă vorbesc despre ea mai devreme, dar *Bill Tee* nu avea cum să facă față cantității suplimentare de instrumente *plus* un echipaj complet...

- Nu-mi spune. Marele Zid.

- Bineînțeles; am putea executa o cercetare completă în una sau două survolări, ca să vedem ce e cu *exactitate*.

- M-am gândit că am avut o idee foarte bună, dar nu sunt sigur dacă ar fi bine s-o punem în practică. Ar putea să însemne o forțare a norocului.

- Poate. Dar mai există un motiv; pentru unii dintre noi, e chiar și mai bun...

- Te ascult.

- *Tsien*: E doar la zece kilometri distanță de Zid. Am vrea să azvârlim o coroană acolo.

Deci asta este ceea ce discutau atât de solemn ofițerii săi; pentru a nu știu câta oară, căpitanul Laplace și-ar fi dorit să știe mai bine chinezește.

- Înțeleg, rosti el încet. O să trebuiască să mă gândesc și să mă consult cu van der Berg și cu Floyd. să văd dacă sunt de acord.

- Și cu Centrala?

- Nu, fir-ar să fie. Asta o să fie hotărârea mea.

47. Cioburi

– Ar fi bine să vă grăbiți, le atrase atenția Centrala de pe Ganymede. Următoarea conjuncție e una defavorabilă – *noi* vom declanșa cutremure, la fel și Io. Nu vrem să vă panicăm, dar presupunând că radarele noastre nu au înnebunit, muntele vostru s-a mai scufundat cu încă o sută de metri de la ultima măsurătoare.

În ritmul ăsta, Europa o să fie din nou plată peste zece ani, gândi van der Berg. Ce repede se petreceau lucrurile aici, în comparație cu Pământul; motiv pentru care Europa era atât de populară în rândul geologilor.

Acum, fiind prins în chingi în poziția numărul doi, imediat în spatele lui Floyd și fiind practic înconjurat de pupitrele propriului său echipament, simțea un ciudat amestec de emoție și regret. Peste câteva ore, marele aventură intelectuală a vieții sale va fi încheiată – într-un fel sau altul. Nimic din ceea ce s-ar putea întâmpla ulterior n-o va putea egala.

Nu avea nici cea mai mică urmă de frică; încrederea sa atât în oameni, cât și în mecanisme era completă. O senzație neașteptată a fost sentimentul secret de recunoștință față de răposata Rose McMahon; fără ea, el n-ar fi avut niciodată această ocazie și ar fi murit fără a avea o certitudine.

Naveta *Bill Tee*, puternic încărcată, abia reușea să realizeze o zecime din forța gravitațională de decolare; nu era proiectată pentru acest tip de muncă, dar îi va fi mult mai ușor pe drumul de întoarcere, după ce-și va fi dat jos încărcătura. Păru o eternitate până când se înălță deasupra lui *Galaxy*, și avură timp suficient spre a observa stricăciunile de pe corpul navei, precum și semnele de coroziune de la ploile ușor acide care mai cădeau din când în când. În vreme ce Floyd se concentra asupra decolării, van der Berg făcî un mic raport asupra condiției navei, din punctul de vedere al unui observator privilegiat. Era un lucru binevenit – cu toate că, cu puțin noroc, capacitatea de zbor a navei *Galaxy* nu va mai fi de interes pentru nimeni.

Acum putea cuprinde cu ochii întregul Refugiu, ce se întindea la picioarele lor, iar van der Berg își dădu seama ce treabă minunată făcuse "căpitanul" Lee punând nava pe țărm. Existau doar câteva locuri unde putea fi acostată în siguranță; deși avusese parte și de mult noroc. Lee folosise vântul și ancora cât se poate de bine.

Fură înconjurați de ceață; *Bill Tee* se ridica pe o traiectorie semibalistică spre a reduce la minim rezistența la înaintare, și timp de douăzeci de minute nu se văzură decât nori. Păcat, gândi van der Berg; sunt sigur că acolo jos trebuie să existe câteva creaturi interesante, și nimeni altcineva n-o să mai aibă ocazia de a le vedea...

– Ne apropiem de momentul opririi motoarelor, zise Floyd. Totul e-n regulă.

– Foarte bine, *Bill Tee*. Nu se semnalează trafic la altitudinea ta. Încă ai prioritate la pista de aterizare.

– Cine-i glumețul ăsta? întrebă van der Berg.

– Ronnie Lim. Chiar dacă nu-ți vine să crezi, gluma asta cu "încă ai prioritate la pista de aterizare" e de pe vremea zborurilor Apollo.

Van der Berg își dădea seama din ce cauză. Nimic nu se compara cu umorul ocazional – cu condiția să nu fie exagerat – pentru a se destinde atmosfera atunci când oamenii aveau de făcut un lucru de mare complexitate și riscant.

– Cincisprezece minute până începem frânarea, zise Floyd. Hai să vedem cine mai emite.

Dădu drumul radarului, și în cabină se făcură auzite o succesiune de bip-uri și de şuierături, separate de scurte tăceri în timp ce tunerul le dădea la o parte, parcurgând rapid spectrul radio.

– Balizele tale locale și transmítőarele de date, zise Floyd. Speram să... ah, ia te uită!

Era doar un ton muzical stins, făcând triluri ca o soprană lovită de demență. Floyd aruncă o privire pe ecranul de frecvență.

– Efectul Doppler aproape a dispărut... se stinge rapid.

– Ce este... un text?

– Transmisii video, bănuiesc. Ei retransmit pe Pământ o mulțime de material cu ajutorul marii antene parabolice de pe Ganymede, atunci când e în poziție bună. Rețelele de televiziune sunt însetate de informații.

Mai ascultară vreme de câteva minute sunetul hipnotic, dar lipsit de sens; apoi Floyd închise aparatul.

Deși transmisia de pe *Universe* era de neînțeles pentru simțurile lor, ea simboliza totuși singurul mesaj care conta. Ajutorul era în drum spre ei și va sosi în scurtă vreme.

În parte spre a umple tăcerea, dar totodată și pentru că era interesat, van der Berg întrebă pe un ton firesc:

– Ai mai vorbit cu bunică-tu în ultima vreme?

"A vorbi" era, desigur, o exprimare inexactă atunci când erau la mijloc distanțe interplanetare, dar nimeni nu propusese o alternativă acceptabilă. Vocegrama, audiocorespondența și vocard-ul înfloriseră cu toate pentru scurtă vreme, apoi dispăruseră în neant. Chiar și acum, marea parte a rasei omenesti probabil că nu credea că conversația în timp real era imposibilă în spațiile largi, deschise ale Sistemului Solar, iar din când în când se auzeau proteste indignate: "De ce nu sunteți în stare voi, oamenii de știință, să faceți ceva în ser.sul ăsta?"

– Da, zise Floyd. E sănătos și aștept să-l văd.

În vocea lui se distingea o ușoară emoție. Oare când s-or fi întâlnit ultima oară, se întreba van der Berg; dar își dădu seama că ar fi lipsit de tact să întrebe. În loc de aceasta, își petrecu următoarele zece minute făcând împreună cu Floyd o repetiție a operațiunilor de descărcare și instalare, așa încât să nu existe confuzii inutile în clipa în care vor ateriza.

Semnalul de avertizare "începe frânarea" se opri cu doar o fracțiune de secundă după ce Floyd acționase deja derulatorul automat de program. Sunt pe mâini bune, gândi van der Berg. Pot să mă relaxez

și să mă concentrez asupra a ceea ce am de făcut. Unde-i videocamera aia? Să nu-mi spui că a-nceput din nou să plutească...

Norii se risipeau. Cu toate că radarul arătase cu precizie ce se afla sub ei, dându-le o imagine la fel de bună ca și cea oferită de viziunea normală, totuși încă era șocant faptul că vedeau peretele muntelui înălțându-se în față, doar la câțiva kilometri distanță.

– Privește, strigă Floyd deodată. Acolo, în stânga... lângă piscul acela dublu... ia ghicește!

– Sunt convins că ai dreptate. Nu cred că am produs vreo stricăciune... pur și simplu s-a *împroscat*. Oare unde-o fi căzut celălalt...

– Altitudine o mie. Care teren de aterizare? Alfa nu arată așa de bine de-aici.

– Ai dreptate... să-nțercăm Gamma. Mai aproape de munte, oricum.

– Cinci sute. Uite Gamma. O să-l survolăm timp de douăzeci de secunde... dacă n-o să-ți placă, ne mutăm la Beta. Patru sute... trei sute... două sute... ("Baftă, *Bill Tee*", rosti *Galaxy* scurt) Multam, Ronnie... O sută cincizeci... o sută... cincizeci... Ce părere ai? Doar câteva stânci mici și... asta-i o chestie ciudată... ceva care seamănă cu sticla spartă și care e împrăștiată peste tot. Cineva a dat o petrecere nebunească aici... Cincizeci... Cincizeci... totul în ordine?

– Perfect. Aterizează.

– Patruzeci... Treizeci... Douăzeci... Zece... Sigur nu vrei să te răzgândești?... Zece... O să ridicăm ceva praf, după cum zicea Neil... sau Buzz? ... Cinci... Contact! A fost ușor, nu-i așa? Nu știu de ce s-or mai fi deranjând să mă plătească.

48. Lucy

– Bună, Ganymede. Am executat o aterizare perfectă... adică Chris a făcut lucrul ăsta... pe o suprafață netedă formată dintr-o rocă de metamorfoză, probabil același pseudogranit pe care l-am botezat "harenit". Poala muntelui e doar la doi kilometri distanță, dar deja pot afirma că nu e nevoie să ne apropiem mai mult... Ne punem acum costumele până la brâu și începem să descărcăm în cinci minute. Lăsăm monitoarele să meargă, desigur, și vă vom contacta din sferă în sferă de oră. Van terminat.

– Ce-ai vrut să spui cu "nu-i nevoie să ne apropiem mai mult?" întrebă Floyd.

Van der Berg zâmbi. În ultimele câteva minute părea că întinerise cu ani de zile și că devenise un băiețel lipsit de griji.

– *Circumspice*, rosti el fericit. Cuvântul latinesc care înseamnă "Privește în jurul tău". Hai să scoatem videocamera cea mare... ah!

Bill Tee se înclină dintr-o dată, iar pentru o clipă se balansă în sus și în jos pe absorbantii de șoc ai echipamentului ei de aterizare, mișcare ce ar fi produs rău de mare dacă ar fi continuat mai mult decât câteva secunde.

- Ganymede a avut dreptate în privința acestor cutremure, zise Floyd, după ce-și reveniră. E vre-un pericol serios?

- Probabil că nu; mai sunt încă treizeci de ore până la conjuncție, iar stânca asta pare destul de solidă. Dar n-o să ne pierdem timpul aici... din fericire n-o să fim nevoiți. Masca mea e dreaptă? Parcă nu pare.

- Stai să mai strâng puțin chinga. Așa-i mai bine. Trage aer în piept cu putere, bun, acum e bine fixată. Ies eu primul.

Van der Berg ar fi dorit să facă el primul pas, dar Floyd era comandantul și avea sarcina de a verifica dacă *Bill Tee* e în stare bună... și gata pentru o decolare imediată.

Dădu ocol micuței nave spațiale, examinând instalația de aterizare, apoi îi făcu semn lui van der Berg că totul e în regulă; acesta pormi pe scară, spre el. Cu toate că purtase același echipament ușor de respirație în timpul explorării Refugiului, nu se simțea în largul lui și se opri ca să și-l ajusteze. Apoi privi în sus și văzu ce făcea Floyd.

- Nu pune mâna, strigă el. E periculos!

Floyd sări la un metru de cioburile de rocă sticloasă pe care le cerceta. Pentru ochiul lui neexperimentat, ele semănau cu o șarjă nereușită dintr-un imens cuptor de sticlă.

- Nu e radioactiv, este? întrebă el neliniștit.

- Nu. Dar stai deoparte până ajung eu acolo.

Spre surprinderea sa, Floyd realizează că van der Berg purta mănuși groase. Fiind ofițer navigator, lui Floyd îi trebuise mult timp ca să se obișnuiască cu

faptul că, aici pe Europa, puteai să-ți expui pielea neprotejată la contactul cu atmosfera. Nicăieri în altă parte a Sistemului Solar - nici măcar pe Marte - acest lucru nu era posibil.

Cu mare precauție, van der Berg se aplecă și culese o așchie lungă din substanța cea sticloasă. Chiar și în acea lumină difuză, strălucea ciudat, iar Floyd văzu că avea o margine extrem de ascuțită.

- Cel mai ascuțit cuțit din universul cunoscut, rosti van der Berg fericit.

- Am trecut prin toate întâmplările astea doar ca să dăm peste un *cuțit*?

Van der Berg începu să rădă, dar descoperi că nu-i e la îndemână cu masca.

- Deci *încă* nu știi despre ce e vorba?

- Încep să cred că sunt singurul care nu știe.

Van der Berg își luă tovarășul de umăr și îl întoarse cu fața către forma masivă și amenințătoare a Muntelui Zeus. De la această distanță, umplea jumătate din cer... nu era doar cel mai mare, ci și singurul munte de pe acest tărâm.

- Admiră peisajul timp de un minut. Am de dat un telefon important.

Tastă un cod pe computerul individual, așteptă să se aprindă lumina "Gata" și zise:

- Centrala de pe Ganymede, Unu Zero Nouă... aici e Van. Mă recepționați?

După exact diferența de timp minimă, o voce clar electronică răspunse:

- Bună, Van. Aici Centrala de pe Ganymede, Unu Zero Nouă. Suntem gata de recepție.

Van der Berg făcu o pauză, savurând momentul pe care și-l va aduce aminte tot restul vieții.

– Contactați Pământul Comanda Unu Șapte Trei Șapte. Transmiteți următorul mesaj: LUCY ESTE AICI. LUCY ESTE AICI. Sfârșitul mesajului. Vă rog, repetați.

Poate c-ar fi trebuit să-l opresc să spună chestia asta, indiferent ce-o fi însemnând, gândi Floyd, în timp ce Ganymede repeta mesajul. Dar acum e prea târziu. O să ajungă pe Pământ într-o oră.

– Scuză-mă pentru asta, Chris, spuse surâzând van der Berg. Vroiam să stabilesc prioritatea... printre altele.

– Dacă nu începi să vorbești, o să te ciopârțesc cu unul dintre cuțitele astea de sticlă.

– De sticlă, într-adevăr! Ei bine, explicația poate să mai aștepte... e absolut fascinantă, dar destul de complicată. Așa că o să-ți spun în câteva cuvinte. Muntele Zeus e un diamant gigantic, cu masa aproximată de un *milion* de milioane de tone. Sau dacă preferi în altă formă, un număr de carate de două ori zece la puterea șaptesprezece. Dar nu garantez că totul are calitatea unei pietre prețioase.

VII

MARELE ZID

49. Templul

Descărcând echipamentul de pe *Bill Tee* și instalându-l pe micuțul lor teren de aterizare din granit, Chris reuși cu greu să-și desprindă ochii de la muntele care se înălța deasupra capetelor lor. Un diamant care se înălța deasupra capetelor lor. Un diamant dintr-o bucată... mai mare decât Everestul! Păi, în acest caz, fragmentele împrăștiate care zac pîmprejurul navei probabil că valorează miliarde, nu milioane...

Pe de altă parte, s-ar putea să nu valoare mai mult decât... ei bine, cioburi de sticlă spartă. Valoarea diamantelor a fost dintotdeauna controlată de intermediari și de producători, dar dacă o piatră prețioasă cât un munte va apărea brusc pe piață, e clar că prețurile se vor prăbuși complet. Floyd începea să înțeleagă de ce atât de multe forțe își concentraseră atenția asupra Europei; ramificațiile politice și economice erau interminabile.

Fiindcă, în sfârșit, își confirmase teoria, van der Berg devenise din nou omul de știință devotat preocupărilor sale, nerăbdător să-și completeze experimentul fără alte întreruperi. Împreună cu Floyd – nu era ușor să scoți din cabina înghesuită a lui *Bill Tee* instrumentele mai masive – foră o mostră lungă de

un metru cu ajutorul forezei electrice portabile și o cără cu grijă la navetă.

Floyd ar fi avut un cu totul alt set de priorități, dar recunosc că era mai bine să se ocupe mai întâi de sarcinile mai grele. Van der Berg n-a catadixit să adune câteva din inestimabilele bogății care zăceau în jurul lor, până n-a instalat seismograful și a fixat o cameră panoramică de luat vederi pe un tripod scund și masiv.

– La urma urmei, sunt niște bune suveniruri, zise el în timp ce alegea unele dintre cele mai puțin periculoase fragmente.

– Doar dacă prietenii lui Rosie n-or să ne ucidă ca să pună mâna pe ele.

Van der Berg îl privi cu atenție pe tovarășul său; se întreba cât de mult știa Chris și cât de mult presupunea, ca toți ceilalți.

– Nu merită osteneala, acum când secretul a devenit public. Cam într-o oră, computerele de la bursă or s-o ia razna.

– Ticălosule! rosti Floyd, mai degrabă cu admirație decât cu răutate. Deci despre asta era vorba în mesajul tău!

– Nu există lege care să interzică unui om de știință să facă un mic profit, dar las detaliile sordide pe seama prietenilor mei de pe Pământ. Pe cuvânt, sunt mult mai interesat de munca pe care o facem aici. Dă-mi, te rog, cheia aia...

Până să termine de instalat Tabăra Zeus, de trei ori fură aproape doborâți la pământ de cutremure. Le

simteau sub forma unor vibrații subțiri, apoi totul începea să se zguduie, se auzea un sunet înfiorător, asemenea unui geamăt, care părea a proveni din toate direcțiile. Ba părea purtat chiar de aer, ceea ce lui Floyd i se părea o ciudățenie extremă. El nu reușea să se împace cu faptul că exista suficientă atmosferă în jurul lor spre a permite conversații la distanțe mici, fără ajutorul radioului.

Van der Berg îl asigura tot timpul că cutremurele erau complet nedăunătoare, dar Floyd învățase să nu se încreadă prea mult în experți. E adevărat, geologul tocmai dovedise în mod spectaculos că are dreptate; în timp ce se uita la *Bill Tee* cum se bătaie pe suportii absorbantți de șoc, precum un vas aflat la discreția furtunii, Floyd trăgea speranța că norocul lui Van va mai dura măcar încă câteva minute.

– Asta-i tot, se pare, rosti omul de știință, în cele din urmă, spre marea ușurare a lui Floyd. Ganymede primește informații de calitate pe toate canalele. Bateriile vor rezista ani întregi, datorită panoului solar care le va reîncărea.

– M-ar mira foarte tare ca echipamentele astea să reziste în picioare încă o săptămână. Aș băga mâna în foc că de când am aterizat noi, muntele s-a mișcat. Hai să ne cărăm până nu se prăbușește peste noi.

– Mă preocupă mai mult faptul că jeturile de propulsie or să ne distrugă toată truda, zise van der Berg râzând.

– Nu există riscul ăsta – suntem suficient de departe, iar pentru că am descărcat o greutate atât de

mare, vom avea nevoie doar de jumătate din putere ca să ne luăm zborul. Doar dacă nu vrei să mai iei la bord încă niște miliarde sau trilioane.

– Să nu fim lacomi. Oricum, nu-mi dau seama cât o să valoreze astea când o să ajungem pe pământ. Bineînțeles că muzeele or să inhățe cea mai mare parte. După asta, cine știe?

Degetele lui Floyd fluturau peste tastatura pupitrului de comandă, în timp ce schimba mesaje cu *Galaxy*.

– Prima etapă a misiunii e încheiată. *Bill Tee* e gata de decolare. Planul de zbor după cum s-a stabilit.

Nu fură surprinși când căpitanul Laplace răspunse.

– Sunteți siguri că vreți să mergeți mai departe? Nu uitați, decizia finală vă aparține. Orice s-ar întâmpla, eu o să vă sprijin.

– Da, să trăiți, suntem amândoi încântați. Înțelegem sentimentele echipajului. Iar beneficiul științific ar putea fi enorm – suntem amândoi foarte emoționați.

– Stai puțin – încă n-am primit raportul vostru despre Muntele Zeus.

Floyd se uită la van der Berg, care dădu din umeri, apoi luă microfonul.

– Dacă v-am spune acum, domnule căpitan, ați zice că suntem nebuni, sau că ne batem joc de dumneavoastră. Mai așteptați câteva ore până ne întoarcem cu mostrele.

– Hm! Nu prea ar avea rost să vă dau ordine, este? Oricum, baftă. Și din partea proprietarului – care consideră nemaipomenită ideea de a merge la *Tsien*.

– Știam eu că Sir Lawrence o să fie de acord, îi spuse Floyd colegului său. Și oricum – *Galaxy* fiind oricum pierdută, *Bill Tee* nu reprezintă un risc suplimentar prea mare, nu-i așa?

Van der Berg înțelegea ce vroia să spună, deși nu era complet de acord. El își stabilise reputația științifică, dar dorea să se bucure de ea în continuare.

– Ah, că veni vorba, zise Floyd. Cine-i Lucy – cineva anume?

– Din câte știu eu, nu. Am dat peste numele ăsta într-o operațiune de căutare pe computer și am hotărât că poate deveni un nume de cod reușit – toată lumea va bănuși că e ceva în legătură cu Lucifer, ceea ce e doar jumătate din adevăr și poate induce zdravăn în eroare. N-am auzit niciodată de ei, dar cu o sută de ani în urmă exista un grup de cunoscuți muzicieni cu un nume foarte ciudat – Beatles, adică B-E-A-T-L-E-S. Iar ei au compus un cântec cu un titlu la fel de ciudat: *Lucy in the Sky with Diamonds**. Straniu, nu-i așa? E ca și cum ar fi știut...

Conform radarului de pe Ganymede, epava navei *Tsien* era situată la trei sute de kilometri vest de Muntele Zeus, către așa-numita Zonă de Crepuscul și ținuturile reci de dincolo de ea. Ele erau în permanență reci, dar nu întunecate: jumătate de timp erau strălucitor luminate de îndepărtatul Soare. Însă, chiar la sfârșitul îndelungatei zile solare de pe Europa, temperatura era cu mult sub punctul de îngheț. Având în vedere că apa sub formă lichidă putea exista doar în

* Lucy în cerul cu diamante (n.tr.).

emisfera situată cu fața spre Lucifer, regiunea din mijloc era bântuită de furtuni și ploi, iar lapovița și ninsoarea își disputau întâietatea.

De-a lungul jumătății de secol de când s-a produs dezastruoasa aterizare a navei *Tsien*, ea s-a deplasat aproape o mie de kilometri. Probabil că a plutit – ca și *Galaxy* – timp de câțiva ani pe nou creata Mare a Galileii, înainte de a se opri pe țărmul ei pustiu și neprimitor.

Floyd captă ecoul radar în momentul în care *Bill Tee* se pregătea să-și încheie prin aterizare cel de-al doilea salt de-a lungul Europei. Semnalul era surprinzător de slab pentru un obiect atât de mare; în clipa în care ieșiră din nori, înțelesesă explicația.

Epava navei *Tsien*, primul vehicul spațial cu echipaj uman care aterizase pe un satelit al lui Jupiter, se afla în mijlocul unui lac mic, circular – în mod clar artificial și legat printr-un canal de marea aflată la nici trei kilometri depărtare. Rămăsese doar scheletul și nici măcar acesta întreg; carcasa fusese înlăturată cu minuțiozitate.

Dar *cine* o fi făcut această operație? se întrebă van der Berg. Nu se vedeau semne de viață acolo; locul părea ca și cum ar fi fost nelocuit ani de zile. Și cu toate acestea, el n-avea nici cel mai mic dubiu că *ceva* dezgolise epava, cu o precizie aproape chirurgicală.

– E clar un loc bun de aterizare, zise Floyd, așteptând câteva secunde să capete încuviințarea din cap aproape absentă a lui van der Berg. Geologul deja filma cu videocamera tot ce se vedea.

Bill Tee se așază fără efort lângă lac, iar ei priviră peste apa rece și întunecată la acel monument al impulsurilor exploratorii ale Omului. Nu părea să existe vreo cale convenabilă către epavă, dar acest lucru nu avea importanță.

După ce și-au pus pe ei costumele, au dus coroana la malul apei, au ținut-o sclama timp de o clipă în fața aparatului de filmat, apoi au aruncat-o în semn de tribut al echipajului de pe *Galaxy*. Fusese minunat meșteșugită; cu toate că singurele materii prime disponibile fuseseră foița de metal, hârtia și plasticul, puteai crede cu ușurință că florile și frunzele sunt reale. Peste tot se vedeau note și inscripții, multe dintre ele fiind scrise în scrierea veche dar acum demodată, și nu cu caractere romane.

În timp ce se întorceau la *Bill Tee*, Floyd rosti gânditor:

– Ai observat că nu mai rămăsese metal deloc? Doar sticlă, plastic, și materiale sintetice.

– Dar coastele și traversele de sprijin?

– Din amestec – majoritatea din carbon și bor. Cineva pe-aici e foarte însetat de metale și știe să le recunoască atunci când le vede. Interesant...

Foarte interesant, gândi van der Berg. Într-o lume în care nu poate exista focul, metalele și aliajele sunt aproape imposibil de realizat, și la fel de prețioase ca și – mda, diamantele...

Când Floyd raportă la bază și primi un mesaj de recunoaștere din partea ofiterului doi Chang și a camarazilor săi, el ridică naveta *Bill Tee* la o mie de metri și continuă spre vest.

– Ultima tură, zise el. N-are rost să urcăm mai sus – o să ajungem acolo în zece minute. Dar n-o să aterizez; dacă Marele Zid e ceea ce cred, aş prefera să mă abţin. O să facem o survolare rapidă şi-o să ne îndreptăm spre casă. Pregăteşte aparatele de filmat: s-ar putea să fie mai important decât Muntele Zeus.

Şi, adăugă el pentru sine, e posibil ca în scurtă vreme să aflu ce a simţit Bunicul Heywood, nu prea departe de-aici, acum cincizeci de ani. O să avem multe de discutat când o să ne vedem – peste nici o săptămână, dacă lucrurile merg bine.

50. Oraş deschis

Ce loc îngrozitor, zise în sinea sa Chris Floyd. Doar lapoviţă, rafale de zăpadă, din când în când privesc un peisaj îngheţat – păi. Refugiul era un paradis tropical prin comparaţie! Şi totuşi el ştia că Partea Întunecată, doar câţiva kilometri mai încolo, era cu mult mai sinistă.

Spre surprinderea sa, vremea se limpezi brusc şi complet, chiar înainte de a ajunge la destinaţie. Norii se risipiră, iar drept în faţă apărură un imens zid de culoare neagră, înalt de aproape un kilometru, situat exact pe ruta de zbor a navei *Bill Tee*. Era atât de gigantic încât era clar că-şi crea propriul microclimat: vânturile erau deviate pe lângă el, lăsând la adăpostul lui o zonă locală calmă.

Fu recunoscut pe dată ca fiind Monolitul; iar la poalele lui se adăposteau câteva sute de structuri emisferice, de un alb strălucitor şi fantomatic în razele soarelui pieziş care fusese pe vremuri Jupiter. Semănau, gândi Floyd, exact cu nişte stupi de modă veche confecţionaţi din zăpadă; ceva din aspectul lor evoca alte amintiri de pe Pământ. Van der Berg era cu câţiva paşi în faţa lui.

– Igluuri, rosti el. Aceeași problemă – aceeași soluție. Pe-aici, pîmprejur, nu există alt material de construcție în afară de stîncă și ar fi mult mai greu de prelucrat. Iar forța de gravitație mică e de folos, unele dintre domurile astea sunt destul de mari. Sunt curios cine locuiește înăuntru...

Erau încă prea departe ca să distingă vreo mișcare pe străzile acestui mic orășel de la marginea lumii. Iar când se apropiară mai mult, își dădură seama că nu existau străzi.

– E Veneția, făcută din gheață, rosti Floyd. Toată numai igluuri și canale.

– Amfibii, răspunse van der Berg. Ar fi trebuit să ne gândim la așa ceva. Mă-ntreb oare unde-or fi?

– Poate că i-am speriat. *Bill Tee* e mult mai zgomotos în afară decât înăuntru.

Pentru câteva secunde, van der Berg fu prea ocupat cu filmatul și cu raportatul către *Galaxy* spre a răspunde. Apoi el zise:

– Nu se poate să plecăm fără a stabili un contact. Ai dreptate, e cu mult mai mare decât Muntele Zeus.

– Și s-ar putea să fie și mai periculos.

– Nu văd nici un semn de tehnologie avansată – pardon, chestia aia seamănă cu un disc de radar din secolul douăzeci! Poți să te apropii puțin?

– Ca să se tragă în noi? Nu, mulțumesc. Pe lângă asta, ne irăsim timpul de survol. Mai avem doar zece minute – dacă vrei să ajungem din nou acasă.

– Dar nu putem să aterizăm și să dăm o raită pe-acolo? Uite-acolo un petec de stîncă netedă. Unde dracu' or fi cu toți?

– Sunt speriați, ca și mine. Nouă minute. O să zburăm o dată de-a lungul orașului. Filmează tot ce poți; da, *Galaxy*, totul e-n regulă, suntem destul de ocupați acum, vă sunăm noi mai târziu.

– Acum altceva, la fel de interesant. E îndreptat exact spre Lucifer – e un cuptor solar. E normal într-un loc unde soarele nu se mișcă niciodată și nu ai posibilitatea de a face focul.

– Opt minute. Ce păcat că toată lumea stă ascunsă înăuntru.

– Sau în apă. Putem să ne apropiem de clădirea aia mare, cu un spațiu gol de jur împrejur? Bănuiesc că-i primăria.

Van der Berg arăta spre o construcție cu mult mai mare decât celelalte și cu un model diferit; era o colecție de cilindri verticali, ca niște tuburi de orgă supradimensionate. Mai mult de-atât, nu avea albul imaculat al igluurilor, ci prezenta un sistem de dungi pe întreaga sa suprafață.

– Ară pe Europa! strigă van der Berg. Asta-i un fel de pictură murală! Mai aproape, mai aproape! Trebuie s-o filmăm.

Ascultător, Floyd coborî mai mult – și mai mult – și mai mult. Părea să-și fi uitat complet toate precauțiile în privința timpului de survol; și deodată, nevenindu-i să creadă, van der Berg își dădu seama că o să aterizeze.

Omul de știință își luă ochii de la solul care se apropia cu repeziune și se uită la pilotul său. Cu toate că în mod clar controla pe deplin naveta *Bill Tee*, Floyd părea ca hipnotizat; privea fix un punct aflat în fața navei care cobora.

– Ce s-a întâmplat, Chris? strigă van der Berg. Realizezi ce faci?

– Bineînțeles. Nu-l vezi?

– Pe cine să văd?

– Omul acela, care stă lângă cilindrul cel mai mare. *Și nu poartă costum de respirat!*

– Nu fi idiot, Chris! Nu-i nimeni acolo!

– Se uită în sus către noi. Ne face semne cu mâna – cred că-l recunosc. Oh, Doamne Dumnezeule!

– Nu-i nimeni – nimeni! Ia înălțime.

Floyd îl ignoră cu desăvârșire. Era complet calm și profesional și execută o aterizare perfectă cu *Bill Tee*, oprind motoarele exact la momentul potrivit înaintea contactului cu solul.

Foarte minuțios, controlă datele instrumentelor și acționează butoanele de siguranță. Doar în momentul când a terminat complet manevrele de aterizare privește pe geamul de observație, cu o expresie nedumerită dar încântată pe față.

– Bună, bunicule, rosti el încet, către nimeni pe care van der Berg putea să vadă.

51. Fantoma

Nici în cele mai oribile coșmaruri, van der Berg nu își închipuise vreodată că o să eșueze pe o lume ostilă într-o mică capsulă spațială, având ca însoțitor un nebun. Bine măcar că Chris nu părea să fie violent; poate că ar putea fi făcut să decoleze din nou și să zboare înapoi, la *Galaxy*...

Privea în continuare în gol, iar din când în când buzele sale se mișcau, conversând tăcut. Orașul cel străin rămânea în continuare complet pustiu, și îți puteai închipui că fusese abandonat de sute de ani. Însă imediat van der Berg observă niște semne care trădau niște locatari recenți. Cu toate că rachetele lui *Bill Tee* spulberaseră stratul fin de zăpadă din jurul lor, restul micului pătrat era încă ușor prudent. Era o pagină smulsă dintr-o carte, acoperită cu semne și hieroglifice, iar pe unele dintre ele le putea citi.

Un obiect greu fusese târât în direcția aceea sau își croise drum anevoie, sub propria greutate. Pornind de la intrarea acum închisă a unui iglu, se vedea urma inconfundabilă a unui vehicul cu roți. La o distanță prea mare ca să poate distinge detaliile se afla un obiect de dimensiuni mici care putea fi un container

aruncat; poate că locuitorii din Europa erau câteodată la fel de neglijenți ca și oamenii.

Prezența vieții era certă, înconfundabilă. Van der Berg avea senzația că este urmărit de o mie de ochi – sau alte simțuri – și nu avea cum să-și dea seama dacă mințile din spatele lor erau prietenoase sau ostile. Ar putea fi și indiferent, așteptând doar ca intrușii să plece spre a-și continua misterioasele activități.

Apoi Chris se adresa din nou aerului.

– La revedere, bunicule, rosti el încet, cu o urmă de tristețe. Întorcându-se către van der Berg, el adăugă pe un ton de conversație normal: Zice că e timpul să plecăm. Probabil că mă consideri nebun.

Era mai înțelept să nu fie de acord, hotărî van der Berg. În orice caz, în scurtă vreme va avea alte griji pe cap.

Floyd se uită acum neliniștit la datele pe care le afișa computerul lui *Bill Tee*. Apoi spuse, pe un ton de scuză:

– Iartă-mă, Van. Aterizarea a consumat mai mult combustibil decât plănuisem. Va trebui să schimbăm profilul misiunii.

Era, gândi van der Berg posomorât, un mod de a spune pe ocolite: "Nu, nu mai putem întoarce la *Galaxy*." Cu greutate, reuși să-și suprimă un "Fi-ți-ar bunicul al dracului!" și întrebă doar:

– Și ce facem în cazul ăsta?

Floyd studia harta și apăsa pe tastatura computerului.

– Nu putem rămâne aici – ("De ce nu?" gândi van der Berg. "Dacă tot o să murim, ne-am putea folosi

timpul aflând cât mai multe lucruri cu putință.") – așa încât ar trebui să găsim un loc de unde naveta de pe *Universe* să ne poată recupera mai ușor.

Van der Berg respiră ușurat. Ce prostie să nu se fi gândit la acest lucru; se simțea exact ca cineva care a fost grațiat tocmai în momentul în care era dus la spânzurătoare. *Universe* va ajunge pe Europa în mai puțin de patru zile. Adăpostul oferit de *Bill Tee* era departe de a fi luxos, dar era infinit preferabil alternativelor la care s-ar fi putut gândi.

– Departe de vremea asta mizerabilă – o suprafață netedă, stabilă – mai aproape de *Galaxy*, deși nu sunt sigur dacă e de vreun folos – n-ar trebui să fie probleme. Avem suficient pentru cinci sute de kilometri – dar nu putem risca traversarea mării.

Pentru o clipă, van der Berg se gândi cu regret la Muntele Zeus; acolo mai erau multe de făcut. Dar tulburările seismice – care se agravau constant pe măsură ce lo se alinia cu Lucifer – anulau complet această posibilitate. Își puse întrebarea dacă instrumentele mai funcționau încă. Le va controla din nou, imediat ce vor termina cu problema momentului.

– O să zbor de-a lungul țărâmului spre Ecuator – care e cel mai bun loc pentru aterizarea unei nave. Harta radar arăta niște zone netede în interiorul uscatului pe la șaiszeci de grade longitudine vestică.

– Știu. Platoul Masada. (Și, adăugă în sine sa van der Berg, poate o ocazie de încă puțină explorare. Să nu ratezi niciodată un prilej neașteptat...)

– Spre platou, deci. La revedere, Veneția. La revedere, bunicule...

Când se stinse uruitul silențios al rachetelor de frânare, Chris Floyd asigură pentru ultima oară circuitele de aprindere, își desprinse centura scaunului, își întinse mâinile și picioarele cât de mult putu în cabina strâmtă a navetei *Bill Tee*.

– Nu-i o priveliște prea rea – pentru Europa, zise el vesel. Avem acum patru zile spre a afla dacă rațiile de pe navetă sunt așa de proaste precum se spune. Drept care – care dintre noi doi începe să vorbească primul?

52. Pe canapea

De-aș fi studiat ceva psihologie, gândi van der Berg. I-aș fi putut explora parametrii nălucirii. Și totuși acum pare complet sănătos – cu singura excepție a celui subiect.

Deși aproape orice scaun e confortabil la o șesime de forță de gravitație, Floyd și-l înclină pe al său la maxim, în poziție orizontală și își vârî mâinile sub cap van der Berg își aminti brusc că aceasta era poziția clasică a pacientului în zilele vechi și nu complet discreditei analize freudiene.

Era bucuros să-l lase pe celălalt să vorbească întâi, în parte doar din curiozitate, dar în special fiindcă spera că cu cât Floyd își va scoate mai repede acea tâmpenie din cap, cu atât mai iute se va vindeca – sau, măcar, va fi inofensiv.

Dar nu era prea optimist: probabil că existase o problemă serioasă, de profunzime, care fusese capabilă să declanșeze o iluzie atât de puternică.

Era foarte deconcertantă descoperirea că Floyd fusese complet de acord cu el și își pusese singur diagnosticul.

– Rezultatul de la testul psihologic din armată este A. 1 plus, rosti el, ceea ce înseamnă că sunt lăsat să mă

uit în propria mea fișă – doar circa zece la sută pot face acest lucru. Prin urmare sunt la fel de năucit ca și tine – dar *l-am văzut* pe bunicul, iar el a vorbit cu mine. Niciodată n-am crezut în fantome, dar chestia asta înseamnă că el a murit. Aș fi vrut să fi avut ocazia de a-l cunoaște mai bine – așteptam cu nerăbdare întâlnirea noastră... Acum, însă, am un subiect de meditație...

Imediat, van der Berg îl rugă:

– Spune-mi exact ceea ce ți-a spus.

Chris zâmbi ușor trist și zise:

– Niciodată n-am avut o memorie extraordinară și am fost atât de uluit de întreaga întâmplare încât n-aș putea să-ți redau prea multe dintre cuvintele originale.

Făcu o pauză, iar figura lui trăda concentrarea:

– E ceva ciudat. Dacă stau să mă gândesc bine, nu cred c-am folosit cuvinte.

E chiar mai rău, gândi van der Berg: atât telepatie, cât și supraviețuire după moarte. Dar zise numai:

– Ei, spune-mi în mare cam despre ce-ați vorbit. Căci nu te-am auzit rostind *nici un cuvânt*.

– Exact. A zis ceva în genul "îmi doream să te revăd, și sunt foarte fericit. Sunt sigur că totul o să meargă bine, iar *Universe* o să vă recupereze curând.

Un mesaj liniștitor tipic din partea unui spirit. Își zise van der Berg. Niciodată nu spun ceva folositor sau surprinzător – ci doar reflectă speranțele și temerile ascultătorului. Din subconștient iese la suprafață informația zero.

– Continuă.

– Apoi l-am întrebat unde sunt locuitorii – de ce e atât de pustiu locul. El a râs și mi-a dat un răspuns pe care tot nu-l înțeleg. Ceva de genul: "Știi că nu voiati să le faceți nici un rău – când v-am văzut venind; abia am avut timp să dăm alarma. Toți – și folosi un cuvânt pe care nu l-aș putea pronunța chiar dacă mi l-aș aminti – s-au băgat în apă – pot să se miște extrem de repede dacă e cazul! N-or să mai iasă la suprafață decât după ce o să plecați voi și după ce vântul o să spulbere otrava." Ce-o fi vrut să spună cu asta? Gazele eșapate de noi sunt aburi curați – iar atmosfera lor e alcătuită în cea mai mare parte din abur.

Ei bine, gândi van der Berg, bănuiesc că nu există o lege care să spună că o vedenie – la fel ca și un vis – trebuie să aibă logică. Probabil că conceptul de "otravă" simbolizează o frică adâncă căreia Chris, în ciuda notelor sale excelente la examenul de psihologie, nu putea să-i facă față. Oricare-ar fi explicația, nu cred că e treaba mea. Otravă, pe dracu! Combustibilul lui *Bill Tee* este apă pură și distilată, adusă pe orbită de pe Ganymede... Dar, ia stai puțin! Cât de fierbinte este ea atunci când iese din duzele de eșapare? Oare n-am citit undeva...?

– Chris, zise van der Berg prudent, după ce apa intră în reactor, iese toată sub formă de vapori?

– Ce altceva ar mai putea face? A, dacă ne înfierbântăm tare de tot, zece sau cincisprezece la sută se transformă în hidrogen și oxigen.

Oxygen! Pe van der Berg îl apucară fiorii, deși în navetă era o temperatură confortabilă. Era extrem de improbabil ca Floyd să fi înțeles implicațiile celor

spuse de el; informația respectivă nu aparținea domeniului profesiei sale.

– Chris, știi că pentru organismele primitive de pe Pământ, și cu siguranță pentru creaturile care trăiesc într-o atmosferă asemănătoare celei de pe Europa, oxigenul e o otravă mortală?

– Glumești!

– Nu, nu glumesc; chiar și pentru noi, la presiune ridicată, oxigenul e otrăvitor.

– Știam lucrul ăsta; ni s-a spus la cursul de scufundare.

– Bunicul tău avea dreptate. E ca și cum am fi împrăștiat deasupra lor iperită. Ei, poate nu chiar așa de puternic – se va dispersa foarte repede.

– Deci acum îmi dai crezare.

– N-am zis că nu te cred.

– Nebun să fi fost să mă crezi.

Această frază înlătură tensiunea, și răseră amândoi din toată inima.

– Nu mi-ai spus cu ce era îmbrăcat.

– Cu o robă demodată, exact așa cum mi-l amintesc de pe vremea când eram copil. Părea foarte în largul lui.

– Alte detalii?

– Părea mult mai tânăr și avea mai mult păr decât atunci când l-am văzut ultima dată. De asta nu cred că era – cum să zic? – real. Era ceva în genul unei imagini generate pe computer. Sau era o hologramă sintetică.

– Monolitul!

– La asta m-am gândit și eu. Îți aduci aminte cum îi apărea bunicului Dave Bowman pe *Discovery*? Poate că e rândul lui. Dar de ce? Nu m-a avertizat în nici un

fel – nici măcar prin vreun mesaj anume. Vroia doar să-mi spună la revedere și să-mi facă urări de bine...

Timp de câteva momente stânjenitoare pe chipul lui Floyd se citi deznădejdea; apoi își recăpătă controlul și-i zâmbi lui van der Berg.

– Eu am vorbit destul. Acum e rândul tău să-mi explici ce cauți un diamant de un milion de milioane de tone pe un corp ceresc alcătuit mai ales din gheață și sulf. Sper că e adevărat.

– Este, zise doctor Rolf van der Berg.

53. Marmita

– Pe vremea când învățam la Flagstaff, începu van der Berg, am dat din întâmplare peste o carte de astronomie în care se spunea: "Sistemul Solar este format din Soare, Jupiter – și diverse fragmente". Expresie care pune pământul acolo unde trebuie, nu-i așa? dar e destul de nedreaptă – cu Uranus, Saturn și Neptun – ceilalți trei giganti gazeși fac de-abia cât jumătate din Jupiter.

Dar mai bine să încep cu Europa. După cum știi, era o întindere plată de gheață înainte ca Lucifer să înceapă a se încălzi – cel mai înalt punct se afla doar la câteva sute de metri – și situația nu s-a schimbat mult după ce gheața s-a topit și o mare parte din apă a migrat și a înghețat în Partea Întunecoasă. Din anul 2015 – când încep observațiile noastre detaliate – până în '38, pe întregul satelit natural există un singur punct elevat – iar noi știm ce anume era.

– Bineînțeles că știm. Dar deși l-am văzut cu proprii mei ochi, tot nu-mi pot închipui monolitul sub formă de *zid*! Il vizualizez întotdeauna în poziție verticală – sau plutind nestânjenit prin spațiul cosmic.

– Cred că am aflat că el e capabil să facă orice vrea – orice ne putem noi imagina – și încă multe pe deasupra.

– Ei bine, ceva s-a petrecut pe Europa în '37, într-o observare și alta. A apărut deodată Muntele Zeus – cu cei zece kilometri în înălțime.

– Vulcani așa de mari nu tâsnesc la suprafață în câteva săptămâni; pe lângă asta, Europa e nimic în comparație cu Io, din punct de vedere al activității.

– Pentru mine e destul de activă, mormăi Floyd. L-ai simțit pe *ăsta*?

– În plus, dacă ar fi fost vorba de un vulcan, ar fi aruncat în atmosferă cantități imense de gaz; au fost câteva schimbări, dar nu suficiente ca să susțină această explicație. E un mister întreg, iar pentru că ne-a fost teamă să ne apropiem prea mult – și fiindcă eram prea preocupati cu proiectele noastre – n-am făcut altceva decât să dezvoltăm niste teorii fantastice. Dar, după cum s-a dovedit, nici una dintre ele nu-i atât de fantastică precum adevărul...

La început, am suspectat acest lucru datorită unor observații întâmplătoare făcute în '57, dar nu le-am luat în serios timp de câțiva ani de zile. Apoi mi-am întărit convingerea; în oricare altă împrejurare, mai puțin bizară, ar fi fost complet convingător.

Dar înainte de a putea crede că Muntele Zeus e din diamant, trebuia să găsească o explicație. Pentru un om de știință priceput – și consider că intru și eu în această categorie – nu există fapt cu adevărat demn de a fi luat în considerație decât în măsura în care există o teorie care să-l explice. Teoria se poate dovedi falsă – de obicei așa se întâmplă, cel puțin în anumite detalii – dar ea trebuie să ofere o ipoteză de lucru. Iar așa cum ai remarcat, un diamant în greutate de un milion de

milioane de tone care se află pe un satelit format din gheață și sulf cere o oarecare explicație. Bineînțeles, acum e perfect clar și mă simt ca un idiot pentru că n-am întezărit răspunsul cu ani în urmă. Aș fi putut evita o mulțime de necazuri – și pierderea cel puțin a unei vieți omenești – dacă aș fi făcut acest lucru.

Făcu gânditor o pauză, apoi îl întrebă pe Floyd pe neașteptate:

– Ți-a pomenit cineva vreodată numele doctorului Paul Kreuger?

– Nu, de ce să fi făcut asta? Am auzit de el, bineînțeles.

– Mă-ntrebam și eu. S-au întâmplat o mulțime de lucruri ciudate și mă îndoieste că vom afla vreodată explicațiile. Oricum, acum nu mai e nici un secret, așa că n-are nici o importanță. Acum doi ani de zile i-am trimis un mesaj confidențial lui Paul cu rezumatul descoperirilor. O, iartă-mă, am uitat să-ți spun că mi-e unchi. L-am rugat să mi le explice, sau să le respingă. N-a avut nevoie de prea mult timp, pentru că-i zboară mâinile pe claviatura computerului. Din nefericire, a fost neglijent, sau cineva îi supraveghea rețeaua informatică. Bănuiesc că amicii tăi, oricare vor fi fiind ei, știu probabil despre cine este vorba. După câteva zile, a descoperit un articol vechi de optzeci de ani în revista științifică *Nature*. Se tipărea pe hârtie în acea perioadă – ceea ce explică totul. Mă rog, aproape totul. Fusesse scris de cineva care lucra într-unul din marile laboratoare din Statele Unite ale Americii, – desigur SUAS nu existau pe vremea aceea. În acel laborator se proiectau arme atomice, deci ei știau câte ceva despre temperaturi și presiuni înalte... Nu știu dacă doctorul

Ross – acesta era numele lui – avea vreo legătură cu bombele, dar profesiunea lui l-a făcut să înceapă a se gândi la condițiile existente în profunzimile planetelor gigantice. În articolul lui din 1984, pardon, din 1981, care n-are, apropo, mai mult de o pagină, el făcea niște sugestii extrem de interesante... El a subliniat faptul că în gigantii gazoși există enorme cantități de carbon sub formă de metan, CH_4 . Până la șaptesprezece la sută din masa totală! El a calculat că la presiunile și temperaturile din miezul planetelor – milioane de atmosfere – carbonul se va separa, va cădea spre centru și – ai ghicit – se va cristaliza. Era o teorie draguță. Cred că n-a sperat că va avea vreodată ocazia de a o verifica... Deci asta-i partea-ntâi a teoriei. Într-un anume fel, partea a doua e chiar mai interesantă. Îmi mai dai puțină cafea?

– Poftim. Și cred că am ghicit despre ce-i vorba în partea a doua. E clar că e ceva legat de explozia lui Jupiter.

– Nu explozia – ci *implozia*. Jupiter s-a prăbușit în sine, apoi a luat foc. Într-un anume fel, a fost ca detonarea unei bombe nucleare, doar că noua stare era stabilă – de fapt, un minisoare. În timpul imploziilor se întâmplă lucruri foarte ciudate; e ca și cum bucățile pot trece unele prin altele, ieșind pe partea cealaltă. Oricare va fi fost mecanismul, o bucată de diamant de dimensiunile unui munte a fost proiectată pe orbită. Probabil că a executat sute de mișcări de revoluție – a fost perturbată de câmpurile gravitaționale ale tuturor sateliților, înainte de a ateriza pe Europa. Și probabil că condițiile au fost exact cele necesare – unul dintre corpuri l-a ajuns din urmă pe celălalt, drept care viteza de impact a fost doar de câțiva kilometri pe secundă.

Dacă s-ar fi ciocnit frontal – ei bine, s-ar fi putut ca Europa să nu mai existe acum, ca să nu mai vorbim de Muntele Zeus. Iar eu am câteodată coșmaruri, gândindu-mă că s-ar fi putut la fel de bine să cadă pe noi, pe Ganymede... S-ar părea că noua atmosferă a contribuit și ea la amortizarea impactului; chiar și în aceste condiții, probabil că șocul a fost îngrozitor. Măntreb ce efect o fi avut asupra prietenilor noștri de pe Europă? Cu siguranță că a declanșat o serie întreagă de tulburări tectonice... care continuă încă.

– Și tulburări politice. De-abia încep să le apreciez pe unele dintre ele. Nu mă mir că SUAS erau preocupate.

– Și nu numai ei.

– Dar credea cineva la modul serios că se poate ajunge la acele diamante?

– Ne-am descurcat destul de bine, răspunse van der Berg, arătând către spatele navei. În orice caz, chiar și numai efectul *psihologic* asupra industriei va fi enorm. Din acest motiv atât de mulți erau nerăbdători să afle dacă este sau nu adevărat.

– Acum știu. Ce urmează?

– Asta nu e problema mea, slavă Domnului. Dar trag nădejde că am avut o contribuție considerabilă la bugetul științific de pe Ganymede.

Ca și la al meu propriu, adăugă el pentru sine.

54. Întâlnire

– Ce te-a făcut să crezi că-ai fi murit? strigă Heywood Floyd. Mă simt mai bine ca niciodată!

Paralizat de uimire, Chris Floyd se uită la carcasa difuzorului. Simțea o mare bucurie – dar totodată și o senzație de indignare. Cineva – *ceva* – își bătuse joc de el în mod sălbatic; dar care să fi fost motivul?

La cinci milioane de kilometri distanță – și apropiindu-se în fiecare secundă cu câteva sute – Heywood Floyd părea și el ușor indignat. Dar totodată părea vesel și viguros, iar glasul lui radia fericirea pe care o resimțea aflând despre Chris că e teafăr.

– Și am și niște vesti bune pentru tine: naveta o să vă ia mai întâi pe voi. O să parașuteze niște colete cu medicamente la *Galaxy*, apoi o să facă un salt până la voi, ca să vă aducă la întâlnirea cu noi pe următoarea orbită. *Universe* va coborî după alte cinci mișcări orbitale; o să fiți în stare să vă întâmpinați prietenii atunci când vor urca la bord. Pentru moment, cam asta ar fi tot – trebuie doar să-ți mai spun cu câtă nerăbdare aștept să recuperăm timpul pierdut. Aștept răspunsul tău în – stai să văd – aproximativ trei minute...

Pentru un moment, se lăsă o liniște profundă la bordul lui *Bill Tec*. Van der Berg nu îndrăzneă să se

uite la colegul său. Apoi Floyd luă microfonul și rosti încet: "Bunicule – ce surpriză minunată. Încă sunt sub impresia momentului. Dar *știu* că te-am întâlnit aici, pe Europa – *știu* că ți-ai luat rămas bun de la mine. Sunt perfect sigur de lucru ăsta, îmi vorbeai exact ca și acum... Bun, o să avem timp destul să vorbim mai târziu despre toate astea. Dar îți aduci aminte cum ți-a vorbit Dave Bowman, la bordul lui *Discovery*? Poate că e ceva asemănător... Noi o să stăm aici și-o să așteptăm sosirea navei. Stăm destul de confortabil – mai e câte-un cutremur ocazional, dar nimic care să ne îngrijoreze. Până ne vom revedea, toată afecțiunea mea."

Nu-și putea aduce aminte când folosisese ultima oară acest termen în legătură cu bunicul său.

După prima zi, naveta începu să miroasă. După cea de-a doua, ei n-au remarcat – dar fură de acord că mâncarea parcă nu mai avea același gust. Nu prea mai aveau somn, și începură să se acuze unul pe celălalt că sforăie.

În cea de-a treia zi, în ciuda transmisiilor frecvente de pe *Universe*, *Galaxy* și Pământ, începu să se instaleze plictiseala și își epuizaseră rezerva de bancuri porcoase.

Dar asta a fost și ultima zi. Înainte de căderea nopții *Lady Jasmine* coborî, căutându-și copilul pierdut.

55. Magma

– *Baas*, zise computerul principal al apartamentului, am prelucrat programul acela special de pe Ganymede în timp ce dormeați. Doriți să-l vedeți acum?

– Da, răspunse doctor Paul Kreuger. Derulează cu viteză înzecită. Fără sunet.

O să fie, știa el, o mulțime de material introductiv, peste care putea sări, și la care putea reveni mai târziu, dacă ar fi avut chef. Îl interesa să intre cât mai rapid în subiect.

Se perindară cu repeziciune texte de mulțumiri, iar apoi pe monitor apăru Victor Willis, undeva pe Ganymede, gesticulând puternic într-o tăcere deplină. Doctor Paul Kreuger, asemenea multor oamenii de știință, avea o anume prejudecată în privința lui Willis, cu toate că era de acord cu faptul că îndeplinea o funcție utilă.

Willis dispăru brusc, iar în locul lui apăru mai puțin agitat – *Muntele Zeus*. Dar acesta era cu mult mai activ decât ar fi trebuit să fie un munte bine-crescut; doctor Kreuger rămase consternat văzând cât de mult s-a schimbat de la ultima transmisie de pe Europa.

– Timp real, ordonă el. Sunet.

– ... aproape o sută de metri pe zi, iar înclinația a crescut cu cincisprezece grade. Activitatea tectonică este acum violentă – în jurul bazei sunt șuvoaie masive de lavă. Împreună cu mine se află doctor van der Berg. Van, ce părere ai?

Având în vedere prin câte a trecut, nepotul meu arată extrem de bine, își zise doctor Kreuger. Material genetic bun, ce mai încolo și-ncoace...

– Este clar că crusta nu și-a revenit complet de pe urma impactului inițial, și cedează din pricina presiunii acumulate. Muntele Zeus se scufundă chiar de atunci de când l-am descoperit, dar ritmul s-a accelerat enorm în ultimele săptămâni. Mișcarea este detectabilă de la o zi la alta.

– Cât mai e până când va dispărea complet?

– Nu-mi vine să cred că acest lucru se va întâmpla...

Apăru o altă imagine a muntelui, cu vocea lui Victor Willis vorbind din exteriorul aparatului de filmat.

– Acestea sunt cuvintele spuse de doctor van der Berg cu două zile în urmă. Poți să mai comentezi acum, Van?

– Păi – s-ar părea că m-am înșelat. Coboară ca un lift. E de necrezut – a rămas doar o jumătate de kilometru la suprafață! Refuz să mai fac alte pronosticuri...

– Un lucru înțeles din partea ta, Van. Ei bine, ceea ce-ai văzut s-a întâmplat ieri. Acum vă vom oferi o filmare derulată accelerat, până în clipa în care am pierdut aparatul de filmat...

Doctor Paul Kreuger se aplecă în față pe scaunul său, urmărind actul final al lungii drame în care jucase un rol atât de îndepărtat și totuși vital.

Nu era nevoie să se dea pe "repede" reluarea: o vedea deja de o sută de ori mai rapid. O oră era comprimată într-un minut – iar viața unui om devenea cea a unui fluture.

Sub ochii săi, Muntele Zeus se scufunda. În jurul său sulful lichid tășnea spre cer cu o viteză uluitoare, formând parabole de un albastru electric, strălucitor. Semăna cu un vapor care se scufundă în timpul unei furtuni pe mare, înconjurată de fulgere globulare. Nici măcar spectaculoșii vulcani de pe Io nu se puteau compara cu această manifestare de violență.

– Cea mai mare comoară descoperită vreodată dispăre sub ochii noștri, zise Willis cu glas stins, pe un ton respectuos. Din nefericire, nu vă putem arăta finalul. Veți vedea imediat de ce.

Derularea încetini, revenind la timpul real. Din munte nu mai rămăseseră decât câteva sute de metri, iar erupțiile din jurul lui erau mai lente acum.

Deodată, întreaga imagine se clătina. Stabilizatoarele de imagine ale aparatului de filmat, care rezistaseră cu curaj zguduitorilor solului, renunțară la inegala încelestare. Timp de o clipă păru că muntele se ridica din nou – dar era trepidul camerei care se prăbușea. Ultima scenă de pe Europa a fost un plan apropiat al unui val strălucitor de sulf lichid, pe punctul de a acoperi echipamentul video.

– A dispărut pentru vecie! se lamentă Willis. Bogății infinit mai mari decât toate averile pe care

le-au produs până acum Golconda și Kimberley! Ce tragică și dureroasă pierdere!

- Ce idiot! bolborosi doctor Kreuger. Oare nu-și dă seama... Era momentul să trimită o altă scrisoare revistei *Nature*. Iar *acest* secret va fi mult prea important pentru a-l păstra.

56. Teoria perturbării

De la: Profesor Paul Kreuger, membru al Societății Regale, etc.

Către: Editorul revistei *Nature*, banda de date (acces public).

SUBIECT:

MUNTELE ZEUS ȘI DIAMANTELE DE PE JUPITER

Așa după cum se știe foarte bine, formațiunea de pe Europa cunoscută sub numele de Muntele Zeus inițial a făcut parte din Jupiter. Primul care a susținut posibilitatea ca miezul gigantilor gazoși să fie din diamant a fost Marvin Ross de la Livermore National Laboratory din cadrul Universității California, într-un articol clasic: "Stratul de gheață de pe Uranus și Neptun - diamante în cer?"

(*Nature*, vol. 292, no. 5822, pp. 435-36, 30 iulie 1981.)

În mod surprinzător, Ross nu și-a extins calculele și asupra lui Jupiter.

Scufundarea Muntelui Zeus a produs un veritabil cor de lamentări, care sunt cu toatele ridicole - din motivele enumerate mai jos.

Fără a intra în detalii, care vor fi prezentate într-o comunicare ulterioară, estimez că miezul de diamant al lui Jupiter a avut inițial o masă originală de 10^{28} grame. *Ceea ce înseamnă de un miliard de ori mai mare decât cea a Muntelui Zeus.*

Cu toate că o mare parte din această materie va fi fost, fără îndoială, distrusă prin explozia planetei și prin formarea soarelui – aparent artificial – Lucifer, e de neconceput ca Muntele Zeus să fie singurul fragment care a supraviețuit. Deși o mare parte probabil că a căzut la loc pe Lucifer, un procentaj substanțial a ajuns pe orbită – *și trebuie să fie acolo încă*. Teoria elementară a perturbării arată că el se va întoarce periodic în locul său de origine. Bineînțeles, nu e posibil să facem un calcul exact, dar estimez că o masă de cel puțin un milion de ori mai mare decât cea a Muntelui Zeus se află încă pe orbită în vecinătatea lui Jupiter. Drept urmare, pierderea unui mic fragment, așezat în orice caz extrem de neconvenabil pe Europa, este practic lipsită de importanță. Propun organizarea, cât mai repede posibil, a unui sistem de radar spațial a cărui misiune să fie căutarea acestei materii.

Deși pelicule extrem de fine de diamant au început să fie produse la scară industrială din 1987, nu s-a reușit producerea unui diamant masiv. Faptul că există în cantități de nivelul megatonelor ar putea transforma complet multe industrii și ar putea duce la apariția unora complet noi. Mai precis, așa cum Isaac

și alții au arătat acum aproape o sută de ani în urmă (Vezi *Science*, vol. 151, pp. 682-83, 1966), diamantul este singurul material de construcție care ar face posibilă construirea așa-numitului ascensor spațial, care permite transportul de pe Pământ la prețuri neglijabile. Munții de diamant care orbitează acum printre sateliții lui Jupiter pot deschide calea către întregul Sistem Solar; cât de vulgare apar, prin comparație, toate vechile metode de folosire a formei de carbon cristalizat în patru colțuri!

Pentru a fi complet, aș vrea să menționez o altă posibilă localizare pentru enorme cantități de diamante – o zonă, din păcate, și mai inaccesibilă decât miezul unei planete gigant...

S-a emis ideea că crusta stelelor neutronice ar putea fi alcătuită în mare parte din diamant.

Având în vedere că cea mai apropiată stea neutronică cunoscută se află la o distanță de cincisprezece ani-lumină și că are o forță de gravitație la suprafață de șaptezeci de milioane de ori mai mare decât cea de pe Pământ, acest loc nu poate fi considerat drept o sursă plauzibilă de aprovizionare.

Dar, în definitiv – cine s-ar fi gândit că într-o bună zi vom fi capabili să punem mâna pe miezul lui Jupiter?

57. Interludiu pe Ganymede

– Ce sărmani și primitivi sunt coloniștii ăștia! se plânse Mihailovici. Sunt îngrozit – nu există nici măcar un singur concert pe întregul Ganymede. Desigur, componentele optronice din sintetizatorul meu pot reproduce sunetele *oricărui* instrument muzical. Dar un Steinway rămâne un Steinway, după cum un Stradivarius rămâne un Stradivarius.

Lamentările sale, cu toate că nu erau serioase pe de-a întregul, suscitaseră niște contra-reacții în rândul intelighenției locale. Popularul program *Morning Mede* a comentat cu maliție: "Coplesindu-ne cu prezența lor, distinși noștri oaspeți au ridicat – chiar dacă numai temporar – nivelul cultural al *ambelor* lumi...

Atacul era îndreptat în principal împotriva lui Willis, Mihailovici și M'Bala, care fuseseră puțin cam entuziaști aducând iluminarea înapoiatăilor băștinași. Maggie M. declanșase un întreg scandal povestind fără inhibiții tumultuoasele iubiri ale lui Zeus-Jupiter cu Io, Europa, Ganymede și Callisto. Faptul de a-i apărea nimfei Europa sub forma unui taur alb fusese un păcat destul de însemnat, iar încercările lui de a le proteja pe Io și Callisto de mânia soției sale Hera erau de-a

dreptul patetice. Dar ceea ce i-a supărat cel mai mult pe locuitori a fost știrea că Ganymede cel din mitologie era homosexual.

Ca să fim drepti, intențiile auto-intitulaților ambasadori culturali erau complet laudabile, deși nu erau perfect dezinteresate. Știind că vor rămâne pe Ganymede timp de câteva luni de zile, ei presimțiseră pericolul plictiselii ce se va instaura după ce se vor obișnui cu situația. Iar ei doreau să-și folosească la maxim talentele în beneficiul tuturor celor din jurul lor. Însă erau unii care nu doreau – sau nu aveau timp – să beneficieze de pe urma lor aici la frontiera de înaltă tehnologie a Sistemului Solar.

Pe de altă parte, Yva Merlin se simțea precum peștele în apă. În ciuda faimei ei de pe Pământ, puțin dintre cei de pe Ganymede auziseră de ea. Putea să se plimbe pe coridoarele publice și prin domurile de presiune ale satelitului fără ca lumea să întoarcă după ea capul sau să schimbe șoapte emoționate de recunoaștere. Într-adevăr, *era* recunoscută – dar doar în calitate de vizitator de pe Pământ.

Greenberg, cu obișnuita sa modestie tăcută și eficientă, se adoptase structuri administrative și tehnologice a satelitului și făcea deja parte din câteva consilii de administrație. Serviciile lui erau atât de bine apreciate încât fusese avertizat că s-ar putea să nu fie lăsat să plece.

Heywood Floyd observa cu relaxat amuzament activitățile colegilor săi de navă, dar nu lua parte la ele. Grijă lui prioritară era acum să țină legătura cu Chris și să ajute să-și elaboreze viitorul. Pentru că *Universe* –

cu mai puțin de o sută de tone de combustibil în rezervoare – se afla în siguranță pe Ganymede, era multă treabă de făcut.

Recunoștința pe care toți cei de la bordul lui *Galaxy* o simteau față de salvatorii lor ușurase procesul de fuziune al celor două echipaje: când se vor încheia reparațiile, verificările și alimentarea cu combustibil, ele vor zbura împreună spre Pământ. Moralul crescuse foarte mult când se primise vestea că Sir Lawrence întocmea un contract pentru o variantă îmbunătățită, *Galaxy II* – deși construcția nu putea începe până când avocații săi nu vor finaliza disputa cu firma Lloyd's. Agenții de asigurări încercau să pretindă că ciudatul delict de detumare cosmică nu fusese inclus în polița lor.

În ceea ce privește faptul în sine, nimeni nu fusese condamnat, ori măcar învinuit. Era clar, fusese ceva plănuțit, pe o perioadă de mai mulți ani, de către o organizație eficientă, care dispunea de fonduri serioase. Statele Unite ale Africii de Sud își afirmară zgomotos nevinovăția și dovedeau deschiderea unei anchete oficiale. *Der Bund* își exprimase și el indignarea, blamând bineînțeles organizația Shaka.

Doctor Kreuger nu fu surprins găsimd prin corespondența sa mesaje furioase dar anonime, care-l acuzau că e un trădător. Erau de obicei în limba *afrikaans*, dar câteodată conțineau subtile greșeli de gramatică sau exprimare, care-l făceau să bănuiască că făceau parte dintr-o companie de dezinformare.

După ce stătu câțva timp pe gânduri, le înmână ASTROPOL-ului – "Care probabil că le are", își spuse el, strâmbând din nas. ASTROPOL îl mulțumi, dar, după cum se așteptase, nu făcu nici un comentariu.

De câteva ori, ofițerii doi Floyd și Chang, precum și alți membri ai echipajului de pe *Galaxy* au fost invitați la cele mai bune mese de pe Ganymede de către doi localnici pe care Floyd îi întâlnise deja. Când cei care fuseseră la aceste mese care-i dezamăgiseră sincer se apucară să schimbe impresii după aceea, hotărârea că politicoșii lor anchetatori încercau să adune probe împotriva lui Shaka, dar nu făceau prea mari progrese.

Doctor van der Berg, care declanșase întreaga situație – și care profitase foarte mult de pe urma ei, atât profesional cât și financiar – se întreba ce să facă cu noile oferte. Primise numeroase invitații interesante din parte unor universități și organizații științifice de pe Pământ – dar, în mod ironic, era imposibil să profite de pe urma lor. Trăise prea multă vreme în gravitația de o șesime a lui Ganymede și depășise faza medicală de reacomodare.

O posibilitate rămânea Luna; așa făcuse Pasteur, după cum îi explicase Floyd.

– Încercăm să organizăm o universitate spațială acolo, zise el, așa încât cei plecați demult în cosmos și care nu suportă gravitația de 1 G au posibilitatea de a intra în contact în timp real cu oamenii de pe Pământ. O să avem săli de conferință, săli de lectură, laboratoare – unele dintre ele vor fi pe bază de computer, dar vor părea atât de reale încât nici n-o să-ți dai seama de diferență. Și o să ai posibilitatea de a face videocumpărături de pe Pământ cu banii tăi dobândiți prin mijloace necinstite.

Spre surprinderea sa, Floyd nu numai că și-a descoperit un nepot, ci a mai adoptat unul; el era legat de van der Berg ca și de Chris printr-un amestec de experiențe împărtășite. Mai presus de orice, era misterul apariției în orașul pustiu de pe Europa, la poalele terifiantului monolit.

Chris nu avea nici o îndoială. "Te-am văzut și te-am auzit, exact ca acum," îi spuse el bunicului său. "Dar nu-ți mișcai buzele – iar lucrul cel mai ciudat este că n-am avut senzația că ar fi ceva ciudat. Părea perfect natural. Toată întâmplarea îmi dădea un sentiment de ușurință. Puțin cam trist – un cuvânt mai bun ar fi *melancolic*. Sau poate resemnat."

– Ne-am gândit la întâlnirea dumitale cu Bowman la bordul lui *Discovery*, adăugă van der Berg.

– Am încercat să iau legătura prin radio cu el, înainte de a ateriza pe Europa. Părea un lucru naiv, dar nu mi-a trecut prin cap o alternativă. Aveau certitudinea că e *acolo* sub o formă sau alta.

– Și n-ai primit nici un fel de confirmare?

Floyd ezită. Amintirea dispărea rapid, dar își reaminti deodată de noaptea când se trezise cu minimonolitul în cabină.

Nu se petrecuse nimic, și totuși începând din acel moment simțise că Chris era bine și că se vor vedea în curând.

– Nu, rosti el încet. N-am cerut nici un răspuns.

În definitiv, poate că n-a fost decât un simplu vis.

VIII

REGATUL SULFULUI

58. Foc și gheață

Înainte ca epoca de explorare planetară să fie inaugurată la sfârșitul secolului douăzeci, puțini oameni de știință credeau că viața poate să înflorească pe un corp ceresc atât de îndepărtat de soare. Și totuși, timp de jumătate de miliard de ani, mărele ascunse de pe Europa fuseseră cel puțin la fel de prolifică ca și cele de pe Pământ.

Înainte ca Jupiter să ia foc, oceanele acelea fuseseră protejate de vidul de deasupra prin intermediul unei creste de gheață. În unele locuri gheața avea o grosime de câțiva kilometri, dar existau zone unde crăpăturile din ea făcuseră să se desprindă bucăți-bucăți. Apoi a avut loc o scurtă luptă între cele două elemente complet ostile, care nu intrau în contact direct în altă parte a Sistemului Solar, decât aici. Războiul între Mare și Spațiul cosmic se termina de obicei cu același scor egal; apa de la suprafață fierbea și îngheța simultan, reparând armura de gheață.

Fără influența învecinatăului Jupiter, mărele de pe Europa ar fi înghețat complet de multă vreme. Forța ei de gravitație plămădea în continuu miezul acestei micute lumi; forțele care făceau ca Io să fie cuprinsă de convulsii acționau și aici, deși cu mult mai puțină

ferocitate. Lupta dintre planetă și satelit era cauza unor nesfârșite cutremure subacvatice și a unor avalanșe care se rostogoleau cu o repeziciune uluitoare de-a lungul câmpiilor abisale.

Nenumărate oaze erau răspândite de-a lungul acestor câmpii, fiecare dintre ele întinzându-se câteva sute de metri împrejurul unui corn al abundenței de zăcăminte minerale subacvatice, care țâșneau dinăuntru. Stivuindu-și substanțele chimice într-o încălceală de tuburi și coșuri, câteodată realizau parodii naturale de castele în ruine sau de catedrale gotice din care pulsau în ritm lent lichide negre și fierbinți, ca și cum ar fi împinse de bățile unei mîini uriașe. Și, ca și sângele, erau semnul autentic al vieții însăși.

Fluidele clocotind împingeau înapoi frigul de moarte care se prelingea de sus și formau insulele de căldură pe fundul mării. Și, amănunt la fel de important, ele aduceau din străfundurile Europei toate substanțele chimice necesare vieții. Aici, într-un mediu care altminteri ar fi complet ostil, exista energie și mâncare din belșug. Astfel de orificii geotermale fuseseră descoperite în oceanele Pământului, în aceeași perioadă în care America reușise să aibă primele imagini ale sateliților lui Galileo.

În zonele tropicale din apropierea orificiilor înfloreau mii de creaturi delicate, cu picioare extrem de fine care erau analoage plantelor, deși mai toate erau capabile de deplasare. Târându-se printre ele, se vedeau melci și viermi ciudați, unii având drept hrană "plantelor", alții obținându-și energia direct din apa încălcată cu substanțe minerale ce se afla în jurul lor.

La distanțe mai mari de sursele de căldură – focul submarin în jurul căruia se încălzeau toate aceste creaturi – se aflau organisme mai puternice, mai robuste, semănând oarecum cu crabii și păianjenii.

Armate de biologi și-ar fi putut petrece o viață întreagă spre a studia doar o singură mică oază.

Spre deosebire de mările paleozoice ale Pământului, oceanul ascuns de pe Europa nu era un mediu stabil, drept care evoluția progresase rapid aici, producând o mulțime de forme fantastice. Și erau cu toatele într-o fază îndeplinită de execuție; mai devreme sau mai târziu, fiecare fântână de viață va slăbi și se va stinge în momentul în care forțele care o puneau în mișcare se vor concentra în altă parte. Abisul era plin de urmele unor astfel de tragedii – cimitire alcătuite din schelete și resturi acoperite de substanțe minerale, unde capitole întregi fuseseră șterse din cartea vieții.

Zăceau acolo cochilii gigantice, asemenea unor trompete mai mari decât un om. Erau scoici de diferite forme – bivalve, ba chiar trivalve. Și mai erau și niste structuri din piatră în formă de spirală, cu un diametru de câțiva metri, care păreau a fi o analogie exactă a minunaților amoniți care dispăruseră în mod atât de misterios din oceanele Pământului la sfârșitul perioadei cretacee.

În multe locuri, în abis ardeau focuri, în timp ce râuri de lavă incandescentă se scurgeau pe kilometri întregi, de-a lungul văilor submarine.

Presiunea la această adâncime era atât de mare încât apa în contact cu marginea incandescentă nu putea să se transforme în aburi, iar cele două lichide coexistau printr-un armistițiu nesigur.

Aici, într-o altă lume și cu alți actori, se jucase ceva asemănător istoriei Nilului, cu mult înainte de venirea omului. După cum Nilul dăduse viață unei fâșii înguste de deșert tot așa aceste râuri de căldură însuflețiseră adâncurile de pe Europa. De-a lungul marginilor lor, pe zone rareori mai largi de un kilometru, evoluaseră, înfloriseră și dispăruseră specii nenumărate. Iar unele dintre ele lăsaseră în urma lor morminte, sub forma unor bolovani așezați unii peste alții sau a unor curioase tranșee săpate pe fundul mării.

De-a lungul îngustelor zone de fertilitate din deșerturile adâncurilor, se înălțaseră și decăzuseră culturi și civilizații primitive. Iar restul lumii lor nu știuse niciodată de existența lor, căci aceste oaze de căldură erau la fel de izolate una de alta ca și planetele. Creaturile care se încălzeau în preajma râului de lavă și se hrăneau în jurul orificiilor fierbinți, nu puteau traversa sălbăticia ostilă dintre singuraticile insule. Dacă ar fi produs vreodată istorici și filozofi, fiecare cultură ar fi fost convinsă că era singură în univers.

Iar fiecare dintre ele era menită pierii. Pe lângă faptul că sursele lor de energie erau sporadice și în continuă schimbare, forțele de flux care le puneau în mișcare diminuau constant. Chiar dacă și-ar dezvolta o inteligență reală, locuitorii de pe Europa vor trebui să piară odată cu înghețul complet al lumii lor.

Erau blocați între foc și gheață – până când Lucifer explodă pe cerul lor și le deschise porțile universului.

Iar o formă rectangulară de mari dimensiuni, neagră precum noaptea, se materializă lângă țărmul unui continent proaspăt ivit.

59. Trinitatea

– Bine gândit. De-acum n-or să mai fie tentați să se întoarcă.

– Învăț repede; dar tot mă simt trist că vechea mea viață se duce văzând cu ochii.

– O să treacă și asta; și eu m-am întors pe Pământ, ca să-i văd pe cei pe care-i iubeam. Acum știu că există lucruri care sunt mai importante decât Dragostea.

– Care anume?

– De exemplu, compasiunea. Dreptatea. Adevărul. Și mai sunt și altele.

– Nu mi-e greu să accept așa ceva. Sunt un om bătrân, pentru cineva din specia mea. Patimile tinereții s-au stins de mult. Ce i se întâmplă – adevăratului Heywood Floyd?

– Amândoi sunteți deopotrivă de reali. Dar el va muri în curând, neștiind că a devenit nemuritor.

– Un paradox – dar înțeleg. Dacă această emoție va persista, poate că într-o zi o să fiu recunoscător. Trebuie să-ți mulțumesc ție – sau monolitului? David Bowman cel pe care l-am întâlnit cu zeci de ani în urmă nu poseda aceste puteri.

- Nu le avea; s-au schimbat multe de-atunci. Hal și cu mine am învățat o mulțime de lucruri.

- Ha!? E aici?

- Da, sunt, da. Floyd. Nu mă așteptam să ne revedem - mai ales în acest mod. Executatul ecoului a fost o problemă interesantă.

- Executatul ecoului? A, înțeleg. De ce-ai făcut-o?

- Când am primit mesajul tău. Hal și cu mine știam că ne poți fi de folos aici.

- Să vă fiu de folos - vouă?

- Da, deși ți s-ar putea părea ciudat. Tu ai experiența și priceperea care ne lipsesc. Poți s-o numești înțelepciune.

- Mulțumesc. A fost oare înțelept din partea mea să apar în fața nepotului meu?

- Nu; a creat multe necazuri. Dar a fost ceva milos. Asemenea situații trebuie bine chibzuite.

- Spune-ați că aveți nevoie de ajutorul meu. În ce scop?

- În ciuda a tot ceea ce știm, încă există lucruri care scapă înțelegerii noastre. Hal a întocmit o hartă a sistemelor interne ale monolitului și le putem controla pe cele mai simple dintre ele. Este un instrument care servește mai multor scopuri. Funcția principală pare să fie cea de catalizator al inteligenței.

- Da - asta s-a bănuit. Dar nu există dovezi.

- Acum există, fiindcă putem avea acces la memoriile sale - sau măcar la câteva dintre ele. În Africa, cu patru milioane de ani, monolitul a dat unui trib de maimuțe infometate impulsul care le-a condus spre specia umană. Acum a repetat acest experiment

aici - dar cu un preț înspăimântător. Când Jupiter s-a transformat într-un soare pentru ca această lume să-și realizeze potențialul, a fost distrusă o altă biosferă. Hai să ți-o arăt și duminică, așa cum am văzut-o eu pe vremuri...

Chiar în timp ce cădea prin centrul bubuior al Marii Pete Roșii, iar fulgerele care acopereau continente întregi explodau în jurul lui, înțelese de ce rezistau vreme de secole întregi, în ciuda faptului că era alcătuită din gaze mult mai puțin materiale decât cele care alcătuiseră uraganele de pe Pământ. Acest tipăt firav al vântului de hidrogen se diminuea pe măsură ce se adâncea în abisurile mai calme, iar o ninsoare cu fulgi ca de ceară - unii dintre ei contopindu-se deja și formând grămăjoare abia palpabile de spumă de hidrocarbon - cobora de sus. Era deja suficient de cald pentru ca apa sub formă lichidă să poată exista, dar aici nu sunt oceane; acest mediu format doar din gaze era prea subțire ca să le poată susține.

El coborî prin mai multe straturi de nori, până când pătrunse într-o regiune de o asemenea claritate încât chiar și vederea omenească ar fi putut cuprinde o arie de mai bine de o mie de kilometri pătrați. Era doar un neînsemnat vârtej în spirala mai cuprinzătoare a Marii Pete Roșii; și deținea un secret pe care oamenii îl bănuiseră de multă vreme, dar nu fuseseră niciodată capabili să-l demonstreze.

Pe lângă munții de spumă se strecurau milioane de nori mătăși, bine conturați, toți cam de aceleași

dimensiuni și având un model similar de pete roșu-maronii. Erau mici doar în comparație cu scara inumană a împrejurimilor; cel mai mic ar fi acoperit un oraș de mărime mijlocie.

Era clar că sunt vii, pentru că se mișcau cu o hotărâre lentă de-a lungul marginilor munților aerieni, pășcând de pe pantele lor aidoma unor oi colosale. Și strigau unii la alții pe lungimi de unde radio, vocile lor distingându-se slab, dar cu claritate pe fundalul pârânturilor și a zumzăielilor lui Jupiter.

Fiind nici mai mult, nici mai puțin decât niște pungi de gaz vii, ele pluteau în zona îngustă dintre înălțimile înghețate și adâncurile fierbinți. Îngustă, într-adevăr, dar un spațiu cu mult mai vast decât întreaga biosferă a Pământului.

Și nu erau singurii. Pe lângă ei se mișcau între alte creaturi, atât de minuscule încât ar fi putut fi trecute cu vederea. Unele dintre ele semănau neferosimil de mult cu avioanele terestre și aveau aproximativ aceleași dimensiuni. Dar și ele erau vii – poate că erau prădători, poate că erau paraziți – poate chiar ciobani...

... și mai erau și torpile ce înaintau prin propulsie, asemenea sepiilor din oceanele terestre, vânând și devorând uriașele pungi de gaze. Dar baloanele nu erau lipsite de apărare; unele dintre ele se apărau cu fulgere electrice și cu tentacule prevăzute cu gheare, ca niște fierăstraie cu lanț tăietor lungi de un kilometru.

Erau acolo și forme chiar mai bizare, exploatând aproape orice geometrie posibilă – ciudate zmee transparente, tetraedre, sfere, poliedre, încolăcirii de

panglici încălțate... Planetare gigantice ale atmosferei de pe Jupiter, ele erau menite să plutească precum funigeli pe curenții ascendenți, până vor fi trăit destul pentru a se reproduce; apoi vor fi absorbite în adâncuri spre a fi carbonizate și reciclate într-o nouă generație.

El explora o lume de cel puțin o sută de ori mai mare decât Pământul și, deși văzu multe minuni, nu era nimic aici care să sugereze inteligență. Vocile radio ale imenselor baloane erau folosite doar pentru a purta mesaje de avertizare și frică. Chiar și vânătorii, care te-ai fi așteptat să dezvolte grade mai înalte de organizare, erau asemenea rechinelor din mările Pământului – doar niște automate.

Iar în ciuda dimensiunilor și noutății sale care-ți tăia respirația, biosfera de pe Jupiter era o lume fragilă, un loc plin de ceturi și spumă, cu fire de mătase delicată și țesături subțiri ca hârtia provenite din continua ninsoare de substanțe petroclimice formate de fulgere în partea superioară a atmosferei. Puține dintre creațiile ei erau mai rezistente decât baloanele de săpun; cei mai îngrozitori prădători puteau fi făcuți fărâme chiar și de către cele mai fragile dintre carnivorele terestre...

– Iar toate aceste minuni au fost distruse spre a fi creat Lucifer?

– Da. Locuitorii de pe Jupiter au fost puși în balanță în comparație cu cei de pe Europa – și s-a văzut că sunt mai puțin importanți. Poate că în acel mediu gazos, ei nu și-ar fi putut dezvolta cu adevărat

inteligenta. Oare acest lucru să le fi determinat pieirea? Hal și cu mine tot mai încercăm să răspundem la această întrebare; acesta e unul dintre motivele pentru care avem nevoie de ajutorul tău.

– Dar oare putem să ne comparăm cu monolitul – devoratorul lui Jupiter?

– E doar un instrument; are o inteligență vastă – *dar n-are conștiință*. În ciuda puterilor sale, tu, Hal și cu mine îi suntem superiori.

– Îmi vine tare greu să cred așa ceva. În orice caz, e clar că monolitul a fost creat de *ceva*.

– L-am întâlnit o singură dată – sau o porțiune din el atât de mare cât puteam cuprinde cu ochii – atunci când *Discovery* a sosit pe Jupiter. El m-a trimis în starea în care mă aflu, spre a servi țelului său în aceste lumi. De atunci nu mai am nici o știre despre el; acum suntem singuri – cel puțin pentru moment.

– Lucrul ăsta mă liniștește. Monolitul este suficient.

– Dar avem o problemă și mai mare. *S-a defectat ceva*.

– Nu mi-am închipuit că o să mai am sentimentul fricii...

– Când s-a prăbușit Muntele Zeus, ar fi putut distruge această lume. Impactul său nu a fost plănuț – de fapt, nu era posibil să fie plănuț. *Nici un* calcul nu ar fi putut prezice un astfel de eveniment. A devastat arii extinse pe fundul mării de pe Europa, distrugând specii întregi – inclusiv unele în care ne puseseăm mari speranțe. Monolitul însuși a fost răsturnat. E posibil să fi fost deteriorat, iar programele sale să se fi

stricat. În mod cert ele nu au reușit să acopere toate situațiile neprevăzute; și cum ar fi putut, într-un Univers care este aproape infinit și unde întâmplarea poate dejuca chiar și cele mai minuțioase planuri?

– E un lucru adevărat – atât pentru oameni, cât și pentru monoliți.

– Noi trei trebuie să fim administratorii neprevăzutului, precum și gardienii acestei lumi. L-ai întâlnit deja pe Amfibii; trebuie să mai faci cunoștință cu Ciocănitorii cu armură de silikon din suvoaiele de lavă și cu Înotătorii care seceră în mare. Sarcina noastră este aceea de a-i ajuta să atingă potențialul lor maxim, fie aici, fie în altă parte.

– Dar cu Omenirea cum rămâne?

– Au existat momente în care am fost tentat să mă amestec în treburile omenesti – dar avertismentul dat Omenirii este valabil și pentru mine.

– Noi nu i-am dat ascultare prea bine.

– Dar destul de bine. Între timp, avem multe de făcut înainte de sfârșitul scurtei veri de pe Europa și de începutul îndelungatei ierni.

– Cât timp avem la dispoziție?

– Destul de puțin; abia o mie de ani. *Și trebuie să ne aducem aminte de locuitorii de pe Jupiter.*

3001

60. Miez de noapte în Plaza

Celebra clădire, înălțându-se într-o splendoare solitară deasupra pădurilor din Manhattan-ul Central, se schimbase puțin de-a lungul a o mie de ani. Ținea de istorie și fusese păstrată cu respect. Ca orice monument istoric, fusese îmbrăcată, cu multă vreme în urmă, cu o peliculă fină de diamant, iar acum era practic impenetrabilă la degradările produse de scurgerea timpului.

Oricine ar fi asistat la prima Adunare Generală, n-ar fi realizat că trecuseră mai bine de nouă secole. Însă ar fi fost intrigat de lespede netedă și neagră care stătea în picioare în Plaza, aproape imitând forma clădirii Națiunilor Unite. Dacă – la fel ca toată lumea – ar fi întins mâna s-o atingă, ar fi fost uluit de felul ciudat în care îi alunecă degetele pe suprafața ei.

Dar ar fi fost și mai uluit – de fapt, complet intimidat – de transformarea cerurilor...

Ultimii nuriști au plecat cu o oră în urmă, iar Plaza era complet pustie. Pe cer nu era nici un nor, și se vedeau câteva stele mai strălucitoare; celelalte, mai slabe, fuseseră puse pe fugă de micuțul soare care

răsărea la miezul nopții. Lumina lui Lucifer strălucea, scâlpea nu numai pe sticla neagră a vechii clădiri, ci și pe curcubeul argintiu care se desfășura pe cerul sudic. Alte lumini se deplasau de-a lungul și împrejurul lui, foarte încet, după cum se desfășurau schimbările în Sistemul Solar, între toate lumile ambilor ei sori.

Iar dacă cineva se uita cu mare atenție, era posibil să distingă firul subțire al Turnului Panama, unul din cele șase corzi ombilicale din diamant, care leagă Pământul de copiii săi răspândiți, ridicându-se la o înălțime de douăzeci și șase de mii de kilometri de Ecuator, spre a atinge Inelul din Jurul Lumii.

Deodată, la fel de rapid precum s-a născut, Lucifer începu să pălească. Noaptea pe care oamenii n-o cunoscuseră de treizeci de generații se revărsa din nou asupra cerului. Stelele exilate își făcură din nou apariția.

Iar pentru a doua oară în patru milioane de ani, monolitul se trezi la viață.

ANDRIES C. LUCIAN
Nr **2264**
Biblioteca Personală

Mulțumiri

Mulțumirile mele speciale lui Larry Sessions și lui Gerry Snyder pentru a-mi fi dat pozițiile Cometei lui Halley la următoarea ei apariție. Ei nu sunt răspunzători pentru perturbațiile orbitale majore pe care le-am introdus.

Sunt cu deosebită recunoscător lui Melvin Ross de la Lawrence National Laboratory din Livermore, nu numai pentru uluitorul său concept despre planetele cu miez din diamant, dar totodată și pentru exemplarele articolului său (sper) istoric despre acest subiect.

Bănuiesc că bunul meu prieten doctor Luiz Alvarez va fi încântat de felul turbat în care am extrapolat cercetările sale și îi mulțumesc pentru sprijinul și inspirația oferite de-a lungul a treizeci de ani.

Mulțumiri speciale lui Gentry Lee de la NASA, coautorul meu de la *Cradle*, pentru a fi cărat cu mâna de la Los Angeles la Colombo calculatorul meu portativ marca Kaypro 2000, care mi-a permis să scriu această carte în diverse locuri exotice și – ceea ce este mai important – izolate.

Capitolele 5, 58 și 59 sunt parțial bazate pe materiale adaptate din *2010: Odissea Doi*. (Dacă un autor nu se poate plagia pe sine însuși, atunci pe cine ar putea?)

În sfârșit, sper că Alexei Leonov, cosmonautul, m-a iertat deja pentru că l-am pus în legătură cu doctorul Andrei Zaharov (care era încă exilat la Gorki atunci când *2010* le-a fost dedicat amândurora). Și exprim regretele mele sincere că amabila mea gazdă de la Moscova, Vasili Zavgencjko, a avut mari necazuri datorită faptului că mi-a oferit numele mai multor dizidenți – care sunt fericit să spun, în mare parte, nu mai sunt întemnițați. Într-o bună zi, abonații revistei *Tehnika Molodeži* vor putea citi fasciculele cărții *2010* care au dispărut atât de misterios...

Arthur C. Clarke
Colombo, Sri Lanka
25 aprilie 1987

ADDENDA

Din momentul în care am terminat manuscrisul, s-a întâmplat ceva straniu. Eram sub impresia că scriam ficțiune, dar s-ar putea să mă fi înșelat. Luați în considerare acest lanț de evenimente:

1. – În "*2010: Odissea Doi*" nava spațială *Leonov* era pusă în mișcare cu ajutorul "propulsiei Zaharov".

2. – O jumătate de secol mai târziu, în "*2061: Odissea Trei*", capitolul 8, navele spațiale sunt propulsate de "fuziunea rece", catalizată cu *muon*, reacție descoperită de Luis Alvarez și alții în anii 1950 (vezi autobiografia sa: *Alvarez*, NY, Basic Books, 1987).

3. – Conform numărului din iulie 1987 a revistei *Scientific American*, doctorul Zaharov lucrează acum la producerea energiei nucleare bazate pe "... catalizare cu *muon*, sau fuziune «rece», care exploatează proprietățile unei particule elementare exotice, cu o viață scurtă, înrudită cu electronul... "Susținătorii «fuziunii reci» subliniază faptul că toate reacțiile în

lanț se desfășoară cel mai bine la 900 de grade Celsius..." (*Times*, Londra, 17 august 1987).

Aștept acum, cu mare interes, comentarii din partea academicianului Zaharov și a doctorului Alvarez...

Arthur C. Clarke
10 septembrie 1987

SFÂRȘIT

Editura OLIMP și Fundația VLADIMIR COLIN

lansează:

CONCURSUL NAȚIONAL DE CREATIE LITERARĂ

pentru

roman HEROIC FANTASY

Editura OLIMP și Fundația VLADIMIR COLIN

acordă câștigătorului

Premiul VLADIMIR COLIN

însoțit de publicarea romanului, cu drepturile de autor cuvenite.

Condițiile de participare la concurs sunt:

- romanul trebuie să respecte principalele caracteristici ale genului heroic-fantasy
- textul va fi dactilografiat la 2000 de semne per pagină format A4
- dactilograma nu trebuie să depășească 300 de pagini
- romanul va fi însoțit de un curriculum vitae al autorului.

Vor fi respinse orice creații editate deja sau considerate ca fiind compilații după romane existente în literatura română și universală.

Creațiile nepremiate vor fi returnate autorilor în termen de 60 zile de la terminarea concursului.

Predarea dactilogramei se va face personal până la data de 15.01.1995.

Scriitori români!

Editura OLIMP și Fundația VLADIMIR COLIN

vă așteaptă!

ODISEEA FĂRĂ SFÂRȘIT

Arthur C. Clarke, cel mai mare scriitor de science fiction în viață s-a născut în 1917 în Somerset, și a descoperit science fiction-ul la vârsta de 12 ani prin intermediul celebrei reviste americane "Amazing Stories". Tot de atunci datează și primele sale lecturi din scriitorii importanți ai genului, precum H. G. Wells și Olaf Stapledon.

Arthur C. Clarke începe să scrie propriile sale povestiri încă de pe vremea anilor de școală și le publică în revista școlii. Ajunge la Londra pentru a-și continua studiile și aici se alătură unui grup de entuziaști ai zborurilor spațiale și ai literaturii de science fiction ce înfiintaseră "Societatea Interplanetară Britanică".

În 1941 Arthur C. Clarke se înrolează voluntar în Royal Air Force și devine instructor cu specialitatea radar, perioadă de care își va reaminti în "Glide Path", singurul său roman non science fiction. După terminarea războiului urmează cursurile de la King's College din Londra și obține licența în fizică și matematică aplicată.

În acei ani de început de carieră literară, devine cel mai înfocat susținător al zborurilor spațiale în cărți precum *Interplanetary Flight*, 1950, *The Exploration of Space*, 1951, *Going into Space*, 1953 sau *The Exploration of the Moon*.

Childhood's End (Sfârșitul copilăriei), primul său roman de succes, este singura scriere în care "Stelele nu sunt pentru om". Romanul relatează sosirea pe Terra a Overlorzilor, o rasă de Alieni asemănători diavolilor, care au intenția să pacifice și să conducă Pământul spre prosperitate. Overlorzii își utilizează tehnologia lor superioară pentru a rezolva problema sărăciei, foametei și opresiunii pe Pământ. Prețul acestei utopii este la început de neînțeles; cercetarea științifică este oprită ca fiind acum inutilă, la fel explorarea spațiului. Motivele Overlorzilor devin de înțeles abia atunci

când cea mai tânără generație de oameni dezvoltă puteri extrasenzoriale și copiii Pământului se unesc cu un "spirit" galactic colectiv care transcende orice formă fizică.

Sfârșitul copilăriei este considerată de mulți una dintre cărțile fundamentale ale genului ce poate fi așezată fără ezitare, așa cum remarcă Thomas M. Disch, în panteonul sacru al science fiction-ului mondial alături de Frankenstein și Mașina Timpului.

Pasul următor, poate la fel de important, îl reprezintă primul volum din trilogia odiseelor spațiale, apărut în 1968, **2001**, care nu este numai un alt roman de science fiction sau un alt film ci, mai degrabă, un punct de reper - unul dintre cele mai fascinante romane ale genului și cel mai bun film de science fiction realizat vreodată.

Următorul roman al lui Arthur C. Clarke, **Rendez-vous cu Rama**, apărut în 1973, este singura sa operă care câștigă cele patru premii majore ale genului. Cartea pornește de la apariția în interiorul sistemului nostru solar a unui asteroid ce se dovedește a fi un artefact de forma unui cilindru urias, evident de origine nenaturală. În aceste condiții o navă terestră este trimisă să investigheze și explorarea numeroaselor aspecte misterioase ale obiectului numit **Rama**. Acesta este miezul acestei cărți considerată de mulți critici literari ca una dintre cele mai mature disertații asupra înțelesului științei pentru omenire, temă adeseori frecventată de Arthur C. Clarke, nu numai în continuările acestei cărți.

Următoarele romane importante din bibliografia clarkiană nu mai au în vedere efectele vizitelor extraterestrelor, ci se concentrează asupra realizărilor omenirii în viitorul previzibil. Acțiunea romanului **Imperial Earth**, apărut în 1975, are loc în anul 2276 și este un prilej de a cunoaște realizările coloniștilor terestri de pe Titan, prezentate cu inteligență și talent în cartea sa cea mai "literară". **Fântânile paradisului** este chiar mai tehnică în pre-

mizele ei, amune, construirea unui ascensor până în Spațiul cosmic. Bazându-se pe o tratare științifică serioasă, încă o dată Clarke își dezvoltă ideile cu suficient detaliu tehnic pentru a le face plauzibile, și cu cât sunt mai plauzibile cu atât devin mai fascinante.

Înainte de publicarea celei de-a treia continuări la *Odiseea spațială 2001*, Arthur C. Clarke termină un alt roman **The Songs of Distant Earth**, o extensie într-o formă mai elaborată a unei scurte povestiri publicate în 1958. Acțiunea romanului are loc pe planeta oceanică Thalassan, ale cărei câteva insule sunt locuite de pământeni, descendenții unei dintr-una din numeroasele "navă sământă" trimise în Galaxie pentru a perpetua rasa umană, căci iminenta transformare a Soarelui într-o novă, avea să distrugă definitiv Pământul.

De fapt **The Songs of Distant Earth** repetă întrebarea pe care **2001**, **2010**, **2061** și în genere toate romanele lui Arthur C. Clarke le-au pus cu insistență -- *existența speciei noastre este parte dintr-un plan cosmic aproape divin?*

Și sunt toate acestea dovada unei odiseei fără sfârșit?

Mihai Bădescu

Editura OLIMP

Rețeaua de difuzare Olimp Bestseller
Editor: VLAD ALEXANDRU GRIGORE
Piața Presei Libere nr.1, tel: 312.75.10,
617.60.10/1002.1606
Corp Central, Ministerul Culturii, et.IV și VI

Culegere și paginare computerizată

tiparul executat la OLIMP PRINTING SERVICES

2061:

A TREIA ODISEE SPAȚIALĂ

Un scriitor rareori izbutește a țese într-o carte urzeala unui subiect atât de fascinant, încât să capteze interesul și imaginația întregii lumi. Un astfel de caz este Arthur C. Clarke și binecunoscuta sa **ODISEE SPAȚIALĂ 2001**.

Și mai rar se întâmplă să continui o asemenea carte, iar succesul să fie la fel de bulversant. **2010: A DOUA ODISEE SPAȚIALĂ** s-a vândut în mai mult de 2.000.000 de exemplare numai în primii doi ani de la apariție.

2061: A TREIA ODISEE SPAȚIALĂ înseamnă un nou roman de marcă al lui Arthur C. Clarke. Într-un viitor greu de imaginat, Heywood Floyd trebuie din nou să se confrunte cu Dave Bowman, sau ce a devenit el, cu un alt supercomputer, HAL, și cu *alienii* care au hotărât ca omenirea, fie că vrea sau nu, să joace un anumit rol în evoluția galaxiei...

2061: A TREIA ODISEE SPAȚIALĂ
O VIZIUNE DE EXCEPTIE DESPRE UNIVERS
ELABORATĂ DE UN OM DE EXCEPTIE